

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ກໍລະນີສຶກສາ

ການຜະລິດກະສິກໍາ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ:
ການປູກໝາກກ້ວຍ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປລາວ

ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ
ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ສິງຫາ 2016

ຄະນະຊີ້ນຳ

ທ່ານ ປອ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ
ທ່ານ ປອ. ວົງປະພັນ ມະນີວົງ
ທ່ານ ຄຳພູ ຜຸຍຍະວົງ
ທ່ານ ນ. ແສງພະຈັນ ສອນທະວິໄຊ

ຫົວໜ້າ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ
ຮອງຫົວໜ້າ ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ຮອງຫົວໜ້າ ພະແນກແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື
ທີ່ປຶກສາປະຈຳຄັງປັນຍາດ້ານນະໂຍບາຍ

ທີມງານຂຽນບົດລາຍງານ

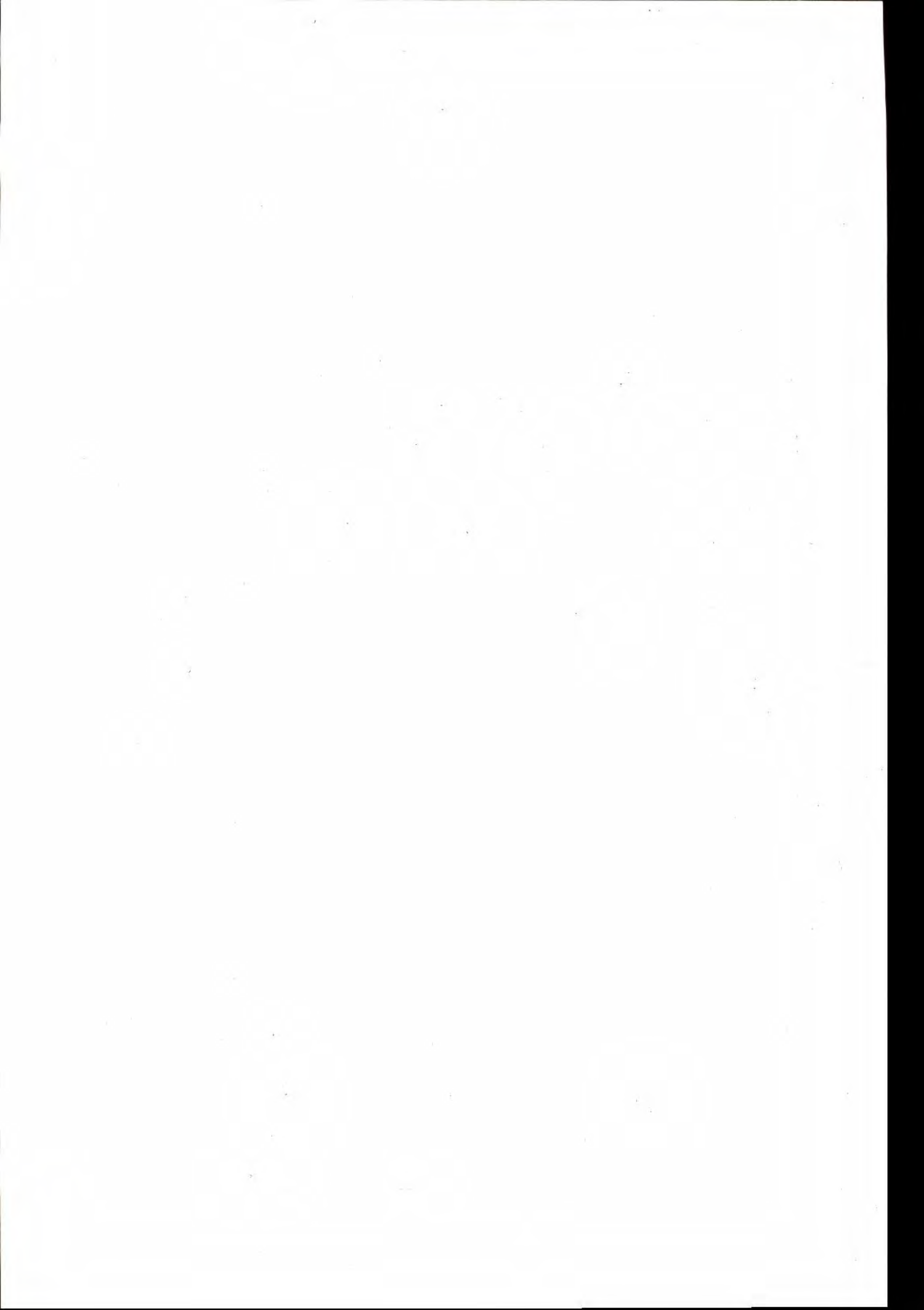
ທ່ານ ພຸດທະສອນ ອ້ວນສະໝອນ
ທ່ານ ປອ. ປີຍະ ວົງພິດ
ທ່ານ ປອ. ທິບພະວົງ ບຸບຜາ
ທ່ານ ພອນປະເສີດ ສຸວັນນະວົງ
ທ່ານ ຄຳຫຼ້າ ແສງພະໄຊຍາລາດ

ຮອງຫົວໜ້າໜ່ວຍງານ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ອາຈານຄະນະເສດຖະສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ
ນັກຄົ້ນຄວ້າອິດສະຫຼະ
ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ຫົວໜ້າຈຸງງານ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ທີມງານເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະ ຂໍ້ມູນ

ທ່ານ Tony Zola
ທ່ານ ນ. Isabelle Vagneron
ທ່ານ ສັນຕິສຸກ ອິນສີຊຽງໃໝ່
ທ່ານ ວິລະຈິດ ວໍເດດໄພບຸນ
ທ່ານ ສຸກສະຫວັນ ແສງດາເຮືອງຮຸ່ງ
ທ່ານ ສັກໄຊ ບຸບຜາໄກສອນ
ທ່ານ ສຸລິເອກ ກິ່ງແກ້ວ
ທ່ານ ຂັນທະວີ ສຸລິຍະວົງສາ
ທ່ານ ນ. ສົມໃຈ ພິມມະສອນ
ທ່ານ ນ. ວິໄລພອນ ສີສຸວົງ
ທ່ານ Andrew Wentworth
ທ່ານ ຕຸ້ລິລໍ ໄຊ້ຕຸກິ

ທີ່ປຶກສາດ້ານນະໂຍບາຍ, NUDP
ທີ່ປຶກສາ, NUDP/CIRAD
ຫົວໜ້າຈຸງງານ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ວິຊາການ, ອົງການຄຸ້ມຄອງນ້ຳສາກົນ
ວິຊາການ, ອົງການຄຸ້ມຄອງນ້ຳສາກົນ

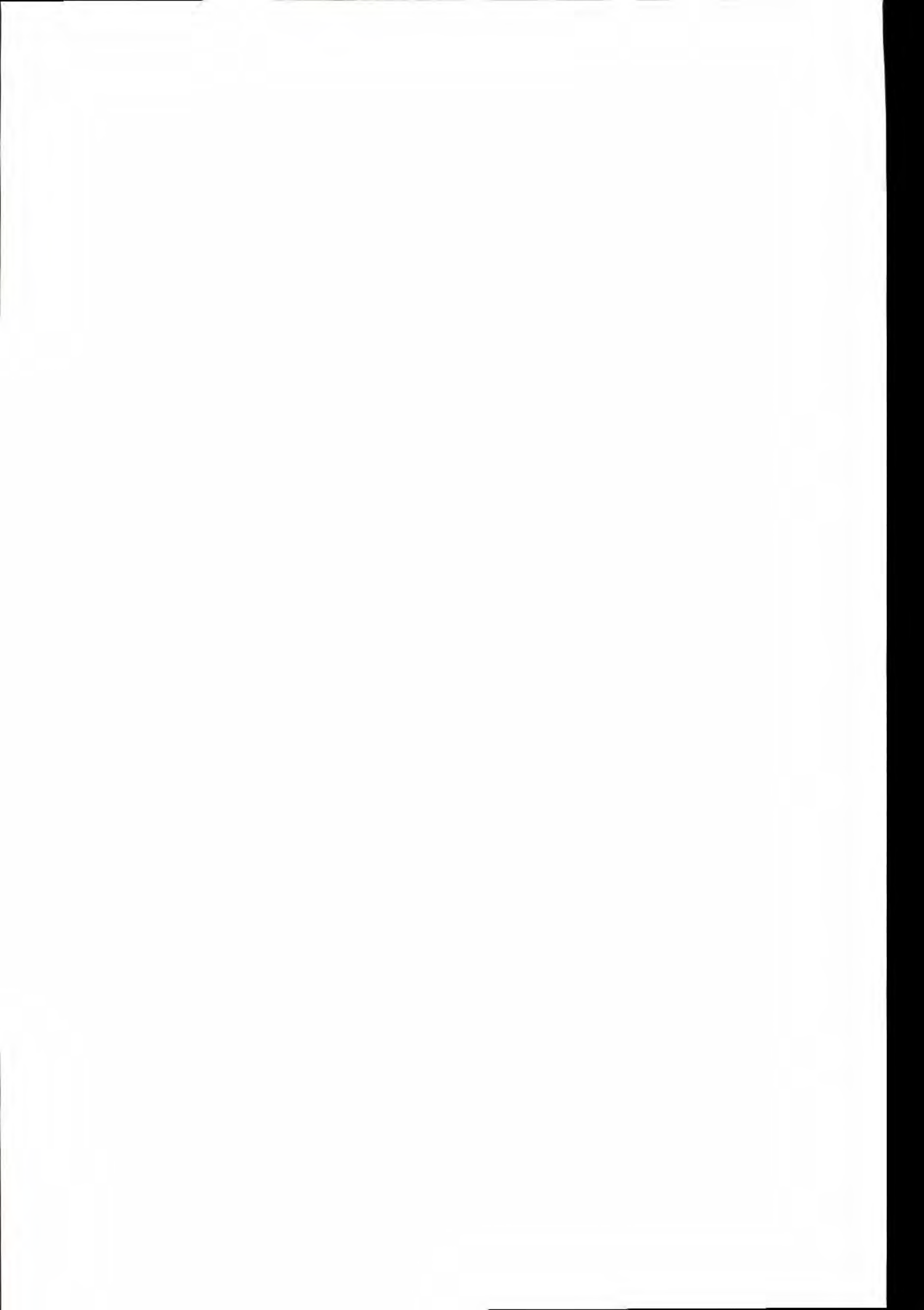

ນັບແຕ່ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍເປີດກ້ວາງເສດຖະກິດ ເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນ ນັບແຕ່ປີ 1989-2014 ສູງເຖິງ 16 ພັນລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ຊຶ່ງການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງກະສິກຳ ກວມປະມານ 12%. ໃນນັ້ນ, ການລົງທຶນຈາກ ສປ ຈີນ ແມ່ນສູງກວ່າໝູ່ ຊຶ່ງກວມປະມານ 33% ຂອງມູນຄ່າການລົງທຶນທັງໝົດ. ການລົງທຶນຂອງ ສປ ຈີນ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ຕົ້ນຕໍແມ່ນຢູ່ທາງພາກເໜືອ ໂດຍຜ່ານຮູບການລົງທຶນ ໃນຮູບແບບສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ສັນຍາຜຸກພັນສອງສິ້ນຕາມນະໂຍບາຍ 2+3 ຫຼື 1+4 ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ຢາງພາລາ, ກ້ວຍ, ອ້ອຍ, ຊາ, ກາເຟ, ໝາກໄມ້, ພືດຜັກ ແລະ ອື່ນໆ.

ໃນປີ 2014, ພື້ນທີ່ການປູກກ້ວຍທັງໝົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຢູ່ປະມານ 22,920 ເຮັກຕາ, ຊຶ່ງມີການສົ່ງອອກກ້ວຍຫຼາຍກວ່າ 260,000 ໂຕນ ມີມູນຄ່າ 45 ລ້ານໂດລາ. ໃນຂະນະທີ່ການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຜົນຜະລິດກະສິກຳ ລວມເຖິງປະລິມານການສົ່ງອອກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຊຶ່ງປະກອບສ່ວນສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີການຈ້າງງານເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຫຼາຍດ້ານ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ໄດ້ສ້າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນການນຳໃຊ້ດິນ ເພື່ອປູກພືດຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ບາງແຂວງພາກເໜືອ ໄດ້ເອົາດິນນາ ທີ່ເໝາະສົມໃນການປູກເຂົ້າທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າໄດ້ໃຫ້ນັກທຸລະກິດເຊົ່າ ເພື່ອປູກກ້ວຍ. ນອກຈາກນີ້, ການປູກກ້ວຍ ແມ່ນຕ້ອງການ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຫຼາຍ ຖ້າທຽບໃສ່ພືດອື່ນໆ, ຊຶ່ງອາດສ້າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນການນຳໃຊ້ນ້ຳເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການນຳໃຊ້ສານເຄມີເຂົ້າໃນການປູກກ້ວຍ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນຫຼາຍແຂວງ. ອັນນີ້, ໄດ້ສ້າງຄວາມກັງວົນໃຈ ໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຊຶ່ງມັນອາດເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ.

ການສຶກສາການປູກກ້ວຍ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນການປະເມີນຜົນກະທົບທາງບວກ ແລະ ລົບ ໃນດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍ ຊຶ່ງປະກອບມີຂໍ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມກ່ຽວກັບການປະເມີນ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ອນການອະນຸມັດທຸລະກິດປູກພືດເປັນສິນຄ້າ; ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ຄະນະຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂັ້ນແຂວງ ຜູ້ທີ່ເປັນເສນາທິການໃຫ້ເຈົ້າແຂວງໃນການອະນຸມັດການລົງທຶນ ອີງຕາມພາລະບົດບາດຂອງຕົນ; ສ້າງກົນໄກການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂັ້ນບ້ານ ແລະ ເມືອງ ໃນການອະນຸມັດສຳປະທານ, ການລົງທຶນທຸລະກິດກະສິກຳ; ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ສະໜອງງົບປະມານໃຫ້ຂັ້ນເມືອງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ພາກທຸລະກິດ ລວມທັງການເຜີຍແຜ່ ແລະ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວິທີການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ຖືກຕ້ອງ; ສົ່ງເສີມການຜະລິດກ້ວຍ ໃນຮູບແບບການຜະລິດມີສັນຍາຜຸກພັນ; ກວດຄືນ ແລະ ຢຸດເຊົາການປູກກ້ວຍທີ່ເຫັນວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍ່ສົ່ງເສີມ ແລະ ຍ້ອງຍໍ ຜູ້ທີ່ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ເພື່ອພັດທະນາຂະແໜງ ການປູກກ້ວຍ; ກຳນົດ ແລະ ຈັດສັນ ພື້ນທີ່ສຳລັບການປູກກ້ວຍ ເຊັ່ນ: ບໍ່ໃຫ້ປູກໃສ່ດິນນາ, ສວນປູກກ້ວຍຕ້ອງຫ່າງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ແລະ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ; ກຳນົດມາດຕະການ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ປັດໃຈການຜະລິດ ທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ການຜະລິດກ້ວຍແບບອິນຊີ ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ປຸຍຊີວະພາບ; ລົງທຶນເຂົ້າໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກຳນົດມາດຕະຖານຜົນຜະລິດ ລວມທັງເຕັກນິກການຜະລິດ ແລະ ສັດສ່ວນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ, ການຮັບຜິດຊອບຜູ້ເຈັບປ່ວຍ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຂອງລູກຫຼານຄົນງານຢູ່ສວນກ້ວຍ; ຫັກເງິນຄ້າປະກັນລ່ວງໜ້າ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ ໃຫ້ຄົນສະພາບເດີມ ຫຼື ໃນກໍລະນີ ບໍລິສັດບໍ່ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ; ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ປົກສາທາລີສະເພາະກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ຈົດທະບຽນສານເຄມີ ຫຼື ຜູ້ເຄີມ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ; ແລະ ປັບປຸງບັນຊີສານເຄມີທີ່ຫ້າມໃຊ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ອອກມາດຕະການໃນການຫ້າມໃຊ້ຢ່າງເດັດຂາດ ແລະ ສ້າງນະໂຍບາຍຮອງຮັບທາງດ້ານຕະຫຼາດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຄວາມລ່ຽງດ້ານ ການຕະຫຼາດ ໂດຍສະເພາະດ້ານລາຄາ. ຂໍ້ສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເພື່ອເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ເພື່ອພັດທະນາ, ສົ່ງເສີມ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາ ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃຫ້ເປັນໄປຕາມແນວທາງກະສິກຳສະອາດ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ຫົວໜ້າ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ

ບົດສັງລວມຫຍໍ້

ໃນໄລຍະ 10 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງ
ວ່ອງໄວ ຊຶ່ງໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ລິເລີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງລາວ ແລະ ປະຈຸບັນ ໄດ້ຂະຫຍາຍໄປເຂດ
ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໄດ້ຮັບການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກບໍລິສັດ ຂອງ ສປ ຈີນ.
ປັດໃຈຫຼັກໃນການປຸກກ້ວຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກສະພາບອາກາດ ແລະ ດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ,
ຄ່າເຊົ່າດິນ ແລະ ຄ່າແຮງງານຕໍ່າ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ກໍ່ຍ້ອນການເຂັ້ມງວດ ຂອງ ສປ ຈີນ ໃນການຜະລິດ
ສິນຄ້າສະອາດ, ບັນຫາພະຍາດແມງໄມ້ ແລະ ຕົ້ນທຶນໃນການຜະລິດທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ອີງຕາມການ
ພັດທະນາຂະແໜງການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ ສປ ຈີນ ເຫັນວ່າ ກ້ວຍຈະຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ພາຍໃນ 7-10 ປີ, ຫຼັງ
ຈາກນັ້ນ ຈະເຂົ້າສູ່ໄລຍະຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ເນື່ອງຈາກການລະບາດ ຂອງພະຍາດແມງໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງດິນຫຼຸດລົງ. ນອກຈາກຄວາມຕ້ອງການ ໃນການບົວລະບັດຮັກສາສວນກ້ວຍທີ່ດີ
ແລ້ວ, ນັກລົງທຶນຈະຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາແຫຼ່ງການຜະລິດໃໝ່ໆ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜົນ
ກຳໄລສູງສຸດ.

ການປຸກກ້ວຍພື້ນເມືອງຂອງລາວ ເຊັ່ນ: ກ້ວຍນ້ຳ, ກ້ວຍງ້າວ, ກ້ວຍໄຂ່, ກ້ວຍຫອມ, ກ້ວຍຕີບ
ແລະ ກ້ວຍອື່ນໆ ແມ່ນມີມາແຕ່ດົນນານ ແລະ ເປັນການປຸກທີ່ເປັນການລົງທຶນຕໍ່າ ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນຄອບຄົວ
ແລະ ເປັນສິນຄ້າຂະໜາດນ້ອຍ, ເປັນກະສິກຳສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເຕັກນິກ ແລະ ຂະບວນການຜະລິດກ້ວຍ ແມ່ນມີຄວາມເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບ
ຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ. ໃນນີ້, ເຕັກນິກຕ່າງໆ ແມ່ນຂຶ້ນກັບບໍລິສັດນັກ
ລົງທຶນຈີນທັງໝົດ ຊຶ່ງມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ຫຼາຍກວ່າຮ້ອຍຊະນິດ ແລະ ໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ ເປັນຕົ້ນ
ແມ່ນ ຝຸ່ນປຸຍເຄມີ, ຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາບຳລຸງ, ຢາຕ້ານເຊື້ອ, ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້, ຢາກັນບູດ ແລະ
ຄວາມສົດ. ໃນນັ້ນ, ມີຢາຈຳນວນໜຶ່ງ ກໍ່ມີລະດັບຄວາມເປັນພິດປານກາງຫຼາຍ ແລະ ມີການຫ້າມໃຊ້ ຢູ່
ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະປະເພດຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ແມງໄມ້, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ
ແມງໄມ້ ຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ມີລະດັບຄວາມເປັນພິດປານກາງ ແຕ່ຈະມີການປະສົມຢາຫຼາຍປະເພດເຂົ້າກັນໃນ
ເວລານຳໃຊ້ ຊຶ່ງສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລະດັບຄວາມເຂັ້ມຂຶ້ນ ແລະ ເປັນພິດສູງຂຶ້ນ.

ໃນຂະບວນການປຸກກ້ວຍຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຂອງນັກລົງທຶນ ສປ ຈີນ ເຫັນວ່າ
ສ່ວນໃຫຍ່ນຳແນວພັນກ້ວຍຫອມມາປຸກ ແລະ ຈະສົ່ງຜົນຜະລິດທັງໝົດກັບປະເທດ ໂດຍຍັງບໍ່ມີການຍິ່ງ
ຢືນດ້ານສຸຂະອະນາໄມຢ່າງເປັນທາງການ, ເຖິງວ່າທັງ 2 ປະເທດ ໄດ້ເຊັນຂໍ້ຕົກລົງກັນມາແຕ່ປີ 2013 ແລ້ວ
ກໍ່ຕາມ. ການສົ່ງອອກກ້ວຍຈາກ ສປປ ລາວ ໄປ ສປ ຈີນ ຍັງເປັນລັກສະນະການຄ້າບໍ່ເປັນທາງການ ຊຶ່ງສົ່ງ
ອອກຢູ່ຕາມຊາຍແດນ, ມີພຽງການກວດກາ ແລະ ຮົມຢາ ໃນເບື້ອງ ສປ ຈີນ ເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງ
ບໍ່ມີຂະບວນການປຸງແຕ່ງ ເພື່ອສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຜົນຜະລິດກ້ວຍຫອມ ຈາກ ສປປ ລາວ. ໃນປີ 2015
ຈຳນວນກ້ວຍທີ່ສົ່ງອອກທັງໝົດ ຈາກ ສປປ ລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ສົ່ງອອກໄປ ສປ ຈີນ ກວມເຖິງ 88% ແລະ
ນອກນັ້ນ ແມ່ນສົ່ງໄປ ປະເທດໄທ.

ໃນດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂະບວນການຜະລິດກ້ວຍ ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ
ແມ່ນມີກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບທີ່ຮອງຮັບ ຢູ່ໃນປະຈຸບັນແລ້ວ ແຕ່ຍັງຂາດການບັງຄັບໃຊ້, ຊຶ່ງມີຈຸດເລີ່ມ
ຕົ້ນຈາກຂະບວນການອະນຸມັດການລົງທຶນປຸກກ້ວຍ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນການລົງທຶນ

ປຸກກ້ວຍຂອງນັກລົງທຶນ. ການປະສານງານລະຫວ່າງພະແນກການຕ່າງໆ ບໍ່ວ່າຈະເປັນສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ.

ການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນລົງທຶນປຸກເອງ, ໃນນີ້ ສັງເກດເຫັນວ່າ ຢູ່ ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍລວມແມ່ນປຸກກ້ວຍຫອມ ທີ່ນຳເຂົ້າແນວພັນຂະຫຍາຍດ້ວຍເນື້ອເຍື່ອຈາກ ສປ ຈີນ ປຸກໃສ່ດິນປ່າເລົ່າອ່ອນ ແລະ ດິນນາ, ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ເຕັກນິກການຜະລິດຈາກບໍລິສັດນັກລົງທຶນຈີນ ທີ່ມີການນຳໃຊ້ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ເປັນປັດໃຈສຳຄັນໃນການຜະລິດ. ອີງໃສ່ສະພາບການລົງທຶນປຸກກ້ວຍໃນປະຈຸບັນ ເຫັນວ່າ ຢູ່ ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍທົ່ວໄປຈະບໍ່ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປຸກກ້ວຍເພີ່ມ ໃນອະນາຄົດ. ສຳລັບ ແຂວງພາກກາງ ແລະ ແຂວງພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ປຸກກ້ວຍນ້ຳ ໃສ່ດິນປ່າເລົ່າອ່ອນ, ຊຶ່ງກ້ວຍນ້ຳທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ປຸກ ແມ່ນເປັນແນວພັນພື້ນເມືອງ ທີ່ສືບທອດປຸກກັນມາ ໂດຍບໍ່ມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີໃດໆ. ການຜະລິດກ້ວຍຂອງຊາວກະສິກອນຈະປະສົບຜົນສຳເລັດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ ແລະ ມີການຄ້າປະກັນທາງດ້ານລາຄາ. ໃນສະພາບການລົງທຶນປຸກກ້ວຍ ໃນປະຈຸບັນ ເຫັນວ່າຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ຈະຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ ຫຼື ປຸກເພີ່ມ.

ສະພາບການໃຫ້ເຊົ່າດິນ ເພື່ອປຸກກ້ວຍ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ເຫັນວ່າບໍລິສັດເປັນຜູ້ມາພົວພັນໂດຍກົງກັບຊາວກະສິກອນຜູ້ມີເງື່ອນໄຂທາງດ້ານທີ່ດິນ, ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ ຈະເອົາດິນທຳການຜະລິດກະສິກຳ ຂອງຕົນເອງ ໃຫ້ບໍລິສັດນັກລົງທຶນຈີນເຊົ່າ ໂດຍຮູບແບບການເຮັດສັນຍາ ແລະ ກຳນົດເງື່ອນໄຂຮ່ວມກັນ, ພ້ອມທັງຮັບຮູ້ໂດຍຂັ້ນອຳນາດການປົກຄອງບ້ານຂຶ້ນໄປ. ເຫດຜົນຫຼັກໆທີ່ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນເອົາດິນໃຫ້ບໍລິສັດເຊົ່າ ເນື່ອງຈາກວ່າໄດ້ເງິນເປັນກ້ອນບາດດຽວ ແລະ ຖ້າທຽບໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳອື່ນໆ ກໍ່ເຫັນວ່າ ໄດ້ລາຍຮັບຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນສູງກວ່າ ທັງເປັນການຫຼຸດຜ່ອນ ການນຳໃຊ້ແຮງງານຂອງຄອບຄົວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການໃຫ້ເຊົ່າດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເກີດມີບັນຫາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ບໍລິສັດຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າຊ້າ ແລະ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມສັນຍາທີ່ຕົກລົງກັນໄວ້ ແລະ ເມື່ອມາເບິ່ງດ້ານແນວໂນ້ມການໃຫ້ເຊົ່າດິນໃນອະນາຄົດ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນ ໂດຍທົ່ວໄປ ຈະບໍ່ສືບຕໍ່ໃຫ້ບໍລິສັດເຊົ່າ ແລ້ວຫັນມາປຸກພືດກະສິກຳເອງ.

ສະພາບການຮັບຈ້າງເຮັດວຽກຂອງແຮງງານຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ໂດຍລວມແລ້ວແຮງງານເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ເຄີຍເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍອື່ນມາກ່ອນ. ການໄດ້ໄປເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນແຮງງານເປັນຜູ້ໄປຕິດຕໍ່ພົວພັນເພື່ອຂໍເຮັດວຽກກັບບໍລິສັດເອງ, ແຕ່ກໍ່ມີບາງຈຳນວນທີ່ບໍລິສັດເປັນຜູ້ຕິດຕໍ່. ແຮງງານສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ເປັນແຮງງານຊົ່ວຄາວ ແລະ ບໍ່ປະຈຳຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ. ສຳລັບແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍທົ່ວໄປເປັນແຮງງານຖາວອນ ແລະ ປະຈຳຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ເຮັດວຽກໄດ້ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງປີ. ກຸ່ມແຮງງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການໃສ່ຝຸ່ນ, ປຸຍ ແລະ ຢາຂ້າຫຍ້າ, ເສຍຫຍ້າ ແລະ ເກັບກູ້ຜົນຜະລິດເປັນຕົ້ນ. ສັງເກດເຫັນວ່າແຮງງານຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດວຽກຕິດພັນກັບສານເຄມີຕ່າງໆຫຼາຍ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ການນຳໃຊ້ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ຍ້ອນບໍ່ສາມາດອ່ານເຂົ້າໃຈ ຂໍ້ແນະນຳຂອງສານເຄມີ ທີ່ເປັນພາສາຈີນ ຊຶ່ງຜ່ານມາເປັນພຽງແຕ່ການແນະນຳຂອງບໍລິສັດເທົ່ານັ້ນ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ບໍລິສັດກໍ່ໄດ້ສະໜອງອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງປັ່ງກັນຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ແຮງງານ ເປັນຕົ້ນຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ໂສ້ງເສື້ອແຂນຍາວ, ຖົງມື, ໝວກ ແລະ ເກີບໂບກ. ໃນຄວາມຄິດເຫັນຂອງແຮງງານ ເຫັນວ່າການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແມ່ນມີລາຍຮັບສູງກວ່າການປະກອບອາຊີບ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແລະ ທັງກວມລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວ. ແຕ່ເມື່ອສົມທຽບດ້ານລາຍຮັບແລ້ວ ເຫັນວ່າໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ຖ້າທຽບໃສ່ສະພາບການເຮັດວຽກທີ່ໜັກ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບສານເຄ

ມີຫຼາຍ. ໃນອະນາຄົດ ແຮງງານກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຈະບໍ່ສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍອີກ ແລະ ຈະບໍ່ລົງທຶນປູກກ້ວຍເອງ.

ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການປູກກ້ວຍຫອມເປັນສິນຄ້າ ໂດຍສະເພາະການປູກກ້ວຍຫອມ ຂອງນັກລົງທຶນຈີນ ຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນການຜະລິດທີ່ຕ້ອງມີການລົງທຶນສູງໃນການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານການຜະລິດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການກະກຽມດິນ ແລະ ການວາງລະບົບຫີດນ້ຳ, ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳ ໃນປະລິມານຫຼາຍ.

ການວິເຄາະຜົນຕອບແທນຈາກການຜະລິດແຕ່ລະຮູບແບບ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການປູກກ້ວຍເອງ, ການເອົາດິນໃຫ້ເຊົ້າປູກກ້ວຍ, ແລະ ການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃນໄລຍະສັ້ນໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ໄດ້ສູງສົມຄວນ. ການເອົາທີ່ດິນໃຫ້ບໍລິສັດຈີນເຊົ້າລົງທຶນປູກກ້ວຍ ຢູ່ພາກເໜືອ ຈະໃຫ້ຜົນຕອບແທນດີກວ່າ ການໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນໃນໄລຍະຍາວ ເນື່ອງຈາກລາຄາສຳປະທານທີ່ດິນ ຕາມລະບຽບຂອງລັດຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຫັນວ່າການປູກກ້ວຍຫອມ ໃຫ້ຜົນຕອບແທນດີກວ່າກ້ວຍນ້ຳ ຍ້ອນວ່າກ້ວຍຫອມໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດສູງກວ່າ, ລາຄາດີກວ່າ ແລະ ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບທີ່ແນ່ນອນ. ແຕ່ເມື່ອພິຈາລະນາທາງດ້ານອັດຕາສ່ວນລາຍໄດ້ຕໍ່ຕົ້ນທຶນ ເຫັນວ່າ ອັດຕາລາຍຮັບຕໍ່ຕົ້ນທຶນຂອງກ້ວຍນ້ຳ ສູງກວ່າອັດຕາລາຍຮັບຕໍ່ຕົ້ນທຶນຂອງກ້ວຍຫອມ ເນື່ອງຈາກວ່າກ້ວຍຫອມ ມີຕົ້ນທຶນການຜະລິດທີສູງກວ່າ ແລະ ຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ ຕ່ຳກວ່າ.

ເຖິງວ່າ ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຈະປະກອບສ່ວນສ້າງລາຍຮັບເພີ່ມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີການຈ້າງງານເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ໂດຍສະເພາະຄົນງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຈາກບັນຫາການນຳໃຊ້ສານເຄມີທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ. ຄຳໃຊ້ຈ່າຍກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຊຶ່ງຍາກທີ່ຈະປະເມີນຄ່າ ອາດມີມູນຄ່າສູງກວ່າ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ ເຊັ່ນ: ການສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ໂອກາດໃນການຈ້າງງານ. ຄົນງານທີ່ມາເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ມາເປັນຄອບຄົວ ແລະ ແມ່ນກຸ່ມຄົນທຸກຍາກ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດດ້ອຍໂອກາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຂົາຈຶ່ງມີຄວາມສ່ຽງສູງເນື່ອງຈາກມີຄວາມຮັບຮູ້ຕ່ຳ ໃນການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ທີ່ຖືກວິທີ ແລະ ປອດໄພ.

ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອຮັບປະກັນການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສະເພາະພາກລັດ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດ້ານຕ່າງໆ ຢ່າງເປັນລະບົບ, ເຂັ້ມງວດ, ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃຫ້ເປັນໄປຕາມແນວທາງກະສິກຳສະອາດ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ໄດ້ມີຂໍ້ສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍສຳລັບການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຈຳນວນ 13 ຂໍ້ ເຊັ່ນ: ຂໍ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມກ່ຽວກັບການປະເມີນ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ອນການອະນຸມັດທຸລະກິດປູກພືດເປັນສິນຄ້າ; ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ຄະນະຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂັ້ນແຂວງ ຜູ້ທີ່ເປັນເສນາທິການໃຫ້ເຈົ້າແຂວງ ໃນການອະນຸມັດການລົງທຶນ ອີງຕາມພາລະບົດບາດຂອງຕົນ; ສ້າງກົນໄກການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂັ້ນບ້ານ ແລະ ເມືອງ ໃນການອະນຸມັດສຳປະທານ, ການລົງທຶນທຸລະກິດກະສິກຳ; ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ສະໜອງງົບປະມານໃຫ້ຂັ້ນເມືອງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ພາກທຸລະກິດ ລວມທັງການເຜີຍແຜ່ ແລະ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວິທີການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ຖືກຕ້ອງ; ສົ່ງເສີມການຜະລິດກ້ວຍ ໃນຮູບແບບການຜະລິດມີສັນຍາຜູກພັນ; ກວດຄືນ ແລະ ຢຸດເຊົາການປູກກ້ວຍທີ່ເຫັນວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ສົ່ງເສີມ ແລະ ຍ້ອງຍໍ ຜູ້ທີ່ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ເພື່ອພັດທະນາຂະແໜງການປູກກ້ວຍ; ກຳນົດ ແລະ ຈັດສັນ ພື້ນທີ່ສຳລັບການປູກກ້ວຍ ເຊັ່ນ:

ບໍ່ໃຫ້ປຸກໃສ່ດິນນາ, ສວນປຸກກ້ວຍຕ້ອງຫ່າງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ແລະ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ; ກຳນົດມາດຕະການ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ປັດໃຈການຜະລິດ ທີ່ເປັນມິດ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ການຜະລິດກ້ວຍແບບອິນຊີ ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ປຸຍຊີວະພາບ; ລົງທຶນເຂົ້າໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກຳນົດມາດຕະຖານຜົນຜະລິດ ລວມທັງເຕັກນິກການຜະລິດ ແລະ ສັດສ່ວນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ, ການຮັບຜິດຊອບຜູ້ເຈັບປ່ວຍ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຂອງລູກຫຼານຄົນງານຢູ່ສວນກ້ວຍ; ຫັກເງິນຄ້ຳປະກັນລ່ວງໜ້າ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ ໃຫ້ຄົນສະພາບເດີມ ຫຼື ບໍລິສັດ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂ; ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ປຶກສາຫາລືສະເພາະກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ຈົດທະບຽນສານເຄມີ ຫຼື ຝຸ່ນເຄມີ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ; ແລະ ປັບປຸງບັນຊີສານເຄມີທີ່ຫ້າມໃຊ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ອອກມາດຕະການໃນການຫ້າມໃຊ້ຢ່າງເດັດຂາດ ແລະ ສ້າງນະໂຍບາຍຮອງຮັບທາງດ້ານຕະຫຼາດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຄວາມສ່ຽງດ້ານການຕະຫຼາດ ໂດຍສະເພາະດ້ານລາຄາ, ຊຶ່ງລາຍລະອຽດໄດ້ສະເໜີຢູ່ ຕາຕະລາງທີ ໑໐.

ສາລະບານ

ຄໍານໍາ	i
ບົດສັງລວມຫຍໍ້	iii
ສາລະບານ	vii
ສາລະບານຕາຕະລາງ	ix
ສາລະບານຮູບ	xii
ພາກທີ I. ພາກສະເໜີ	1
1.1 ຄວາມເປັນມາ	1
1.2 ສະພາບລວມຂອງການປຸກກ້ວຍຢູ່ ສປປ ລາວ	2
1.3 ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບໝາກກ້ວຍ	3
1.4 ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ	4
1.5 ວິທີການສຶກສາ ແລະ ການເກັບຂໍ້ມູນ	4
ພາກທີ II. ການຄ້າ ແລະ ຕະຫຼາດກ້ວຍ	7
2.1 ຕະຫຼາດໂລກ	7
2.2 ຕະຫຼາດພາກພື້ນ	9
2.3 ຕະຫຼາດພາຍໃນ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ນໍາເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ	10
ພາກທີ III. ສັງລວມບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳສິ່ງເສີມການຜະລິດ	12
3.1 ນະໂຍບາຍການລົງທຶນ	12
3.2 ນະໂຍບາຍການຄ້າ	14
3.3 ນະໂຍບາຍການຜະລິດ ແລະ ບັນດາຜຸ່ນເຄມີທີ່ນໍາໃຊ້ໃນການຜະລິດ	15
3.4 ນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມ	20
ພາກທີ IV. ການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນ	22
4.1 ສະພາບທົ່ວໄປຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ	22
4.2 ການຖືຄອງທີ່ດິນ	23
4.3 ສະພາບການຜະລິດກ້ວຍ	23
4.4 ການຜະລິດແບບມີສັນຍາ	26
4.5 ປະເພດຜົນຜະລິດ, ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຕະຫຼາດກ້ວຍ	27
4.6 ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນການປຸກກ້ວຍ	27
4.7 ການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ໃນການປຸກກ້ວຍ	28
4.8 ການນໍາໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ	29
4.9 ການນໍາໃຊ້ແຮງງານຕ່ຳອາຍຸ ໃນການຜະລິດກ້ວຍ	31
4.10 ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳອາຍຸ	33
4.11 ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ	34
4.12 ແຫຼ່ງທຶນ ຫຼື ສິນເຊື່ອ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກ້ວຍ	35
4.13 ຄວາມຄິດຕໍ່ການຜະລິດ, ການແປຮູບ ແລະ ການບໍລິໂພກກ້ວຍໃນອະນາຄົດ	36

4.14	ປັດໃຈສະໜັບສະໜູນທີ່ຊາວກະສິກອນຄິດວ່າຊ່ວຍໃຫ້ການຜະລິດກ້ວຍໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດຫຼາຍຂຶ້ນ.....	37
ພາກທີ V.	ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ປູກກ້ວຍ.....	39
5.1	ສະຖານະພາບຊາວກະສິກອນໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ.....	39
5.2	ແຮງງານໃນຄອບຄົວ	40
5.3	ການຖືຄອງທີ່ດິນ	40
5.4	ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ.....	41
5.5	ການເຮັດສັນຍາໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ.....	42
5.6	ເຫດຜົນການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍ	43
5.7	ການເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສວນກ້ວຍ	44
5.8	ແນວໂນ້ມການໃຫ້ເຊົ່າດິນ ໃນອະນາຄົດ.....	45
ພາກທີ VI.	ການຮັບຈ້າງເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ.....	46
6.1	ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານໃນສວນກ້ວຍ	46
6.2	ການນໍາໃຊ້ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ ສານເຄມີຕ່າງໆ	49
6.3	ສານເຄມີ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນການນໍາໃຊ້.....	50
6.4	ການຜະລິດ ແລະ ການດໍາເນີນວຽກ.....	52
6.5	ລາຍຮັບ ແລະ ຜົນຕອບແທນ ຂອງແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ.....	53
6.6	ແຜນໃນອະນາຄົດ ຂອງແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ.....	54
ພາກທີ VII.	ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດຈາກການຜະລິດ ແຕ່ລະຮູບແບບ	56
7.1	ຜົນຕອບແທນສໍາລັບຜູ້ປູກກ້ວຍ	56
7.2	ຜົນຕອບແທນສໍາລັບຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າດິນ	59
7.3	ຜົນຕອບແທນສໍາລັບແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ.....	63
ພາກທີ VIII.	ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສຸຂະພາບ.....	67
8.1	ຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມ	67
8.2	ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນ ຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ	68
8.3	ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບ ຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ.....	71
8.4	ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ	73
8.5	ການເຈັບປ່ວຍຂອງຊາວກະສິກອນ ຄອບຄົວຜູ້ປູກກ້ວຍຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ	75
8.6	ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານ ຄອບຄົວຜູ້ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ.....	75
ພາກທີ IX.	ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	79
9.1	ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.....	79
9.2	ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ	80
9.3	ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ	83
9.4	ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ	85
ພາກທີ X.	ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍ	87
10.1	ສະຫຼຸບ	87
10.2	ຂໍ້ສະເໜີທາງດ້ານນະໂຍບາຍ	91

10.3 ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ.....	95
ເອກະສານອ້າງອີງ	96
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	98
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ບັນຊີກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວພັນກັບການປຸກກ້ວຍ	98
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ບັນຊີຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຫ້າມໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ.....	101
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ບັນຊີພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ເປັນອັນຕະລາຍທີ່ຝ່າຍຈີນໄດ້ກຳນົດ.....	102
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ສານເຄມີທີ່ນຳໃຊ້ຈຳນວນໜຶ່ງໃນການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ	103
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5. ບັນຊີສານເຄມີທີ່ລະບຽບການ Rotterdam ກຳນົດ	107
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6. ບົດລາຍງານພາກສະໜາມ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ	111

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ຕາຕະລາງ 1: ການນຳເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປ ຈີນ, 2010-2014 (ໂຕນ)	8
ຕາຕະລາງ 2: ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງ ສປ ຈີນ, 2010-2014 (ໂຕນ)	8
ຕາຕະລາງ 3: ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ, 2011-2015 (ໂຕນ)	9
ຕາຕະລາງ 4: ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ, 2011-2015 (X 1,000 ໂຕລາ)	9
ຕາຕະລາງ 5: ການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ, 2011-2015	11
ຕາຕະລາງ 6: ຈຳນວນບັນຊີການຈົດທະບຽນຢາປາບສັດຕູພືດຂອງກົມປຸກຝັງ, 2016	15
ຕາຕະລາງ 7: ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ທີ່ມີການລະບາດ ແລະ ທຳລາຍລະດັບແຮງເຖິງຮຸນແຮງ, 2015	18
ຕາຕະລາງ 8: ປະລິມານການນຳໃຊ້ສານເຄມີ (ຢາບຳລຸງ) ໃນຂະບວນການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ	18
ຕາຕະລາງ 9: ການຄາດຄະເນປະເພດສານເຄມີ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປຸກກ້ວຍຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ.....	19
ຕາຕະລາງ 10: ສະແດງອັດຕາສ່ວນມູນເຊື້ອຊົນເຜົ່າ ຂອງຊາວກະສິກອນ	22
ຕາຕະລາງ 11: ແຮງງານໃນຄອບຄົວ	22
ຕາຕະລາງ 12: ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ (ເຮັກຕາ)	23
ຕາຕະລາງ 13: ສະພາບລວມການຜະລິດກ້ວຍ	23
ຕາຕະລາງ 14: ແນວພັນກ້ວຍ ແລະ ແຫຼ່ງທີ່ມາ	24
ຕາຕະລາງ 15: ເຕັກນິກການຜະລິດກ້ວຍ.....	24
ຕາຕະລາງ 16: ການເຮັດສັນຍາການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ	26
ຕາຕະລາງ 17: ສະພາບການນຳໃຊ້ຜົນຜະລິດກ້ວຍ.....	27
ຕາຕະລາງ 18: ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຂົ້າໃນການປຸກກ້ວຍ.....	28
ຕາຕະລາງ 19: ລັກສະນະການນຳໃຊ້ນ້ຳທົດຕົ້ນກ້ວຍ	28
ຕາຕະລາງ 20: ການໄຫຼ ແລະ ການຊຶມຂອງນ້ຳທີ່ທົດ (%).....	29
ຕາຕະລາງ 21: ການນຳໃຊ້ຢາ, ສານເຄມີ ແລະ ວິທີປ້ອງກັນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ	30

ຕາຕະລາງ 22: ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ວິທີການນຳໃຊ້ ແລະ ການຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສານເຄມີຂອງຊາວກະສິກອນຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ	31
ຕາຕະລາງ 23: ການນຳໃຊ້ແຮງງານຄອບຄົວ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳປູກກ້ວຍ.....	32
ຕາຕະລາງ 24: ການນຳໃຊ້ແຮງງານແລກປ່ຽນ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການປູກກ້ວຍ	32
ຕາຕະລາງ 25: ການນຳໃຊ້ແຮງງານຮັບຈ້າງ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການປູກກ້ວຍ.....	33
ຕາຕະລາງ 26: ມູນຄ່າການໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ຮອບວຽນ.....	34
ຕາຕະລາງ 27: ການໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ.....	35
ຕາຕະລາງ 28: ສະພາບການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດກ້ວຍ	36
ຕາຕະລາງ 29: ສະແດງແນວຄວາມຄິດໃນອະນາຄົດຕໍ່ການຜະລິດ, ແປຮູບ, ຂາຍ ແລະ ບໍລິໂພກ	37
ຕາຕະລາງ 30: ທັດສະນະຂອງຊາວກະສິກອນ ທີ່ຄິດວ່າຈະເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກ້ວຍປະສົບຜົນສາເລັດ	37
ຕາຕະລາງ 31: ສະຖານະພາບຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ	39
ຕາຕະລາງ 32: ການປະກອບອາຊີບ	40
ຕາຕະລາງ 33: ແຮງງານໃນຄອບຄົວ	40
ຕາຕະລາງ 34: ການຖືຄອງທີ່ດິນ.....	41
ຕາຕະລາງ 35: ລາຄາເຊົ່າດິນ ແລະ ຜົນຕອບແທນອື່ນໆ	41
ຕາຕະລາງ 36: ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ	42
ຕາຕະລາງ 37: ການເຮັດສັນຍາໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ	42
ຕາຕະລາງ 38: ເຫດຜົນການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍ	43
ຕາຕະລາງ 39: ການເຂົ້າເຖິງບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ	43
ຕາຕະລາງ 40: ເຫດຜົນທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ປູກກ້ວຍດ້ວຍຕົນເອງ	44
ຕາຕະລາງ 41: ຄອບຄົວທີ່ມີແຮງງານເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ ແລະ ບໍ່ໄປເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ.....	44
ຕາຕະລາງ 42: ແຜນໃນອະນາຄົດຂອງຄອບຄົວທີ່ໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ.....	45
ຕາຕະລາງ 43: ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານຢູ່ສວນກ້ວຍ	46
ຕາຕະລາງ 44: ສະພາບການເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ.....	47
ຕາຕະລາງ 45: ການໄດ້ວຽກຂອງແຮງງານ	47
ຕາຕະລາງ 46: ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກຕ່າງໆ	48
ຕາຕະລາງ 47: ການຝຶກອົບຮົມວຽກງານກິດຈະກຳປູກກ້ວຍ	48
ຕາຕະລາງ 48: ການປະສົມສານເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ	49
ຕາຕະລາງ 49: ການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ	50
ຕາຕະລາງ 50: ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແຮງງານຕໍ່ການນຳໃຊ້ປຸ້ຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ.....	51
ຕາຕະລາງ 51: ຮອບວຽນການຜະລິດ.....	52
ຕາຕະລາງ 52: ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານຢູ່ສວນກ້ວຍ	52
ຕາຕະລາງ 53: ລາຍຮັບ ແລະ ເງິນອຸດໜູນຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ	53
ຕາຕະລາງ 54: ສະຫວັດດີການ ຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບໍລິສັດ	53
ຕາຕະລາງ 55: ສົມທຽບລາຍໄດ້ຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ທຽບໃສ່ການຜະລິດ/ຮັບຈ້າງຜ່ານມາ.....	53
ຕາຕະລາງ 56: ການປະກອບສ່ວນຂອງລາຍຮັບຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ຕໍ່ລາຍຮັບຄອບຄົວ.....	54
ຕາຕະລາງ 57: ແນວຄວາມຄິດໃນອະນາຄົດທີ່ຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ	54

ຕາຕະລາງ 58: ການແນະນຳຄົນອື່ນມາເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ	54
ຕາຕະລາງ 59: ແນວຄວາມຄິດໃນອະນາຄົດທີ່ຈະລົງທຶນປູກກ້ວຍດ້ວຍຕົນເອງ	55
ຕາຕະລາງ 60: ຈຳນວນຕົວຢ່າງໃນແຕ່ລະແຂວງ	56
ຕາຕະລາງ 61: ລາຍໄດ້ລວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປູກກ້ວຍ	57
ຕາຕະລາງ 62: ລາຍໄດ້ລວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປູກກ້ວຍໃນແຕ່ລະແຂວງ	57
ຕາຕະລາງ 63: ລາຍໄດ້ຈາກການປູກໝາກກ້ວຍ	58
ຕາຕະລາງ 64: ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນໃນການປູກກ້ວຍ	58
ຕາຕະລາງ 65: ລາຍຮັບລວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ	60
ຕາຕະລາງ 66: ລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນ	60
ຕາຕະລາງ 67: ຂໍ້ມູນຄ່າເຊົ່າ ແລະ ສັນຍາໃນແຕ່ລະແຂວງ	61
ຕາຕະລາງ 68: ຜົນຕອບແທນຈາກຄ່າສຳປະທານ	61
ຕາຕະລາງ 69: ຜົນຕອບແທນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນໃນຮູບແບບຕ່າງໆ	62
ຕາຕະລາງ 70: ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຮອບວຽນການຜະລິດກ້ວຍໃນຮ່ອບ 1 ປີ	63
ຕາຕະລາງ 71: ໄລຍະເວລາໃນການຫຼີກເຫຼົ້າແລ້ວປູກໃໝ່	63
ຕາຕະລາງ 72: ໄລຍະເວລາໃນການເຮັດວຽກຕໍ່ປີ	64
ຕາຕະລາງ 73: ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຈຳນວນວັນທີ່ເຮັດວຽກໃນໜຶ່ງອາທິດ	65
ຕາຕະລາງ 74: ລາຍຮັບຂອງຜູ້ສະໜອງແຮງງານໃນສ່ວນກ້ວຍທາງພາກເໜືອ	65
ຕາຕະລາງ 75: ລາຍຮັບຂອງຜູ້ສະໜອງແຮງງານໃນສ່ວນກ້ວຍ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້	66
ຕາຕະລາງ 76: ຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ	70
ຕາຕະລາງ 77: ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ	70
ຕາຕະລາງ 78: ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຜູ້ປູກກ້ວຍ ສຳລັບການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບ	72
ຕາຕະລາງ 79: ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຜູ້ປູກກ້ວຍ ສຳລັບການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	72
ຕາຕະລາງ 80: ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບ ຈາກການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ..	74
ຕາຕະລາງ 81: ແນວຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສຳລັບການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	74
ຕາຕະລາງ 82: ສະແດງການເຈັບປ່ວຍໃນໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງການນຳໃຊ້ສານເຄມີ	75
ຕາຕະລາງ 83: ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ	76
ຕາຕະລາງ 84: ການປິ່ນປົວຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກນຳໃຊ້ ສານເຄມີຕ່າງໆ ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ	77
ຕາຕະລາງ 85: ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານຄົນອື່ນໆ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກການນຳໃຊ້ ສານເຄມີຕ່າງໆ ..	78
ຕາຕະລາງ 86: ເງື່ອນໄຂທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ບໍລິສັດຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເຈັບປ່ວຍ ຈາກການນຳໃຊ້ ສານເຄມີ ..	78
ຕາຕະລາງ 87: ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ ..	82
ຕາຕະລາງ 88: ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ເອົາດິນໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນເຊົ່າປູກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ	84

ຕາຕະລາງ 89: ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ	86
ຕາຕະລາງ 90: ຂໍ້ສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ	92

ສາລະບານຮູບ

ຮູບ 1: ພື້ນທີ່ການສຶກສາ	6
ຮູບ 2: 10 ປະເທດທີ່ຜະລິດກ້ວຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນໂລກ, 2013	7
ຮູບ 3: ສະຕິກເກີສຳລັບໝາກກ້ວຍທີ່ສົ່ງອອກຈາກລາວ	10
ຮູບ 4: ແກ້ດກ້ວຍຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ບໍ່ລິສັດໃຊ້ ບໍ່ມີຊື່ລາວ	10
ຮູບ 5: ຂະບວນການອະນຸມັດການປູກກ້ວຍຢູ່ຂັ້ນແຂວງ	13
ຮູບ 6: ຢາຂ້າຫຍ້າທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ແຕ່ຍັງມີການນຳໃຊ້ກັບສວນກ້ວຍ	16
ຮູບ 7: ຢາຂ້າເຊື້ອລາ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ມີສານພິດລະດັບກາງ	16
ຮູບ 8: ຮ້ານຂາຍສານເຄມີທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກກ້ວຍ ຢູ່ ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ	16
ຮູບ 9: ການຈັດການສິ່ງບັນຈຸສານເຄມີ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ	17
ຮູບ 10: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງປາກກະດິງ, ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ	25
ຮູບ 11: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສາພັນ, ແຂວງຜົ້ງສາລີ	25
ຮູບ 12: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ	25
ຮູບ 13: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ	26
ຮູບ 14: ທີ່ພັກເຊົາຂອງແຮງງານ ຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ	46
ຮູບ 15: ທີ່ພັກເຊົາຂອງແຮງງານ ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ	46
ຮູບ 16: ຢາເຄມີຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມີການນຳໃຊ້ ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ	51
ຮູບ 17: ຜົນຜະລິດກ້ວຍທີ່ຈຳໜ່າຍຢູ່ຕະຫຼາດພາຍໃນ	59
ຮູບ 18: ການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ	66
ຮູບ 19: ການບຸກເບີກທາງ ແລະ ສ້າງຂົວເຂົ້າຫາສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ	67
ຮູບ 20: ລູກຫຼານຄົນງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ອາບນ້ຳຢູ່ແຫຼ່ງນ້ຳໃກ້ກັບສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ	68
ຮູບ 21: ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊາວກະສິກອນ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ	69
ຮູບ 22: ການນຳໃຊ້ຢາເຄມີຂອງຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ	73
ຮູບ 23: ສວນປູກກ້ວຍຢູ່ເຂດປ່າເລົ່າເກົ່າ ຢູ່ເມືອງບຸນເໜືອ, ແຂວງຜົ້ງສາລີ	79
ຮູບ 24: ຖົງປຸຍເຄມີ, ກະປ໋ອງ ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນສວນກ້ວຍ ຢູ່ ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ	80
ຮູບ 25: ຖົງຢາງຫຸ້ມໝາກກ້ວຍ ແລະ ບັງສິດຢາເຄມີຕ່າງໆ ຢູ່ສວນກ້ວຍ ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ	80

ພາກທີ I ພາກສະເໜີ

1.1 ຄວາມເປັນມາ

ນັບແຕ່ຊ່ວງປີ 1986 ທີ່ໄດ້ມີກົນໄກການເປີດກວ້າງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຢູ່ໃນທຸກຂະແໜງການ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 7 ໄດ້ເໝັນໜັກເຖິງການປັບປຸງ ແລະ ບຸລະນະຮັກສາບັນດາໂຄງການ ທີ່ຖືກທຳລາຍຈາກໄພທຳມະຊາດ ໃນປີ 2011 ໃຫ້ໄປຄຽງຄູ່ກັບການສົ່ງເສີມການຜະລິດ ເພື່ອການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຜະລິດ ເຂົ້າ, ສາລີ, ກ້ວຍ, ຢາສູບ ແລະ ອື່ນໆ. ຊຶ່ງໃນການນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍເປີດກວ້າງເສດຖະກິດ ເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນແຕ່ປີ 1989-2014 ສູງເຖິງ 16,287 ລ້ານໂດລາ, ຊຶ່ງການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງກະສິກຳ ມີປະມານ 12%¹. ໃນນັ້ນ, ການລົງທຶນຈາກ ສປ ຈີນ ມີ 830 ໂຄງການ, ລວມມູນຄ່າການລົງທຶນສູງເຖິງ 5,397 ລ້ານໂດລາ, ກວມປະມານ 33% ຂອງມູນຄ່າການລົງທຶນທັງໝົດ. ການລົງທຶນຂອງ ສປ ຈີນ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ຕົ້ນຕໍແມ່ນຢູ່ທາງພາກເໜືອ ໂດຍຜ່ານຮູບການລົງທຶນ ໃນຮູບແບບສຳປະທານທີ່ດິນ, ສັນຍາຜຸກພັນສອງສິ້ນ 2+3 ຫຼື 1+4, ເປັນຕົ້ນ ຢາງພາລາ, ກ້ວຍ, ອ້ອຍ, ຊາ, ກາເຟ, ໝາກໂມ ແລະ ພືດຜັກລະດູແລ້ງ ອື່ນໆ.

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ອີງໃສ່ກະສິກຳເປັນຫຼັກ, ຊຶ່ງມີປະຊາກອນ ປະມານ 70% ເປັນຊາວກະສິກອນ, ເຮັດໃຫ້ພາກລັດຄາດຫວັງວ່າ ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳຈະສາມາດຈັດສັນອາຊີບຄົງທີ່, ເສີມສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ລາຍຮັບ, ພ້ອມທັງປະກອບສ່ວນສຳຄັນເຂົ້າໃນການລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ໃນເຂດຊົນນະບົດໄດ້. ຂະແໜງກະສິກຳ ຖືວ່າເປັນຂະແໜງການທີ່ນ້ອຍ ແລະ ຂາດປະສິບການດ້ານທຸລະກິດກະສິກຳ, ມີພື້ນທີ່ປ່າເລົ່າຫຼາຍ ແລະ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີຜົນຜະລິດກະສິກຳຕ່ຳ, ຊຶ່ງເປັນເປົ້າໝາຍຂອງບັນດານັກທຸລະກິດກະສິກຳ ສຳລັບການພັດທະນາຢ່າງມີຈຸດສຸມ. ການພັດທະນາທຸລະກິດກະສິກຳເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ລວມເອົາຂໍ້ເສຍປຽບ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນກໍລະນີ (1) ສິດໃນການຖືຄອງທີ່ດິນ ທີ່ເປັນພື້ນທີ່ກວ້າງຂວາງໄວ້ສຳລັບ ປູກພືດຊະນິດດຽວ ທີ່ອາດມີຄວາມຕ້ອງການຄວາມດູແລເປັນພິເສດ ທາງດ້ານການຂ້າຫຍ້າ ແລະ ສັດຕູພືດ; (2) ເສຍຄວາມຢືດຢຸນພາຍໃນຂະແໜງກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄວາມສາມາດ ໃນການປ່ຽນແປງຈາກພືດລະດູແລ້ງໄລຍະສັ້ນ ໄປຫາພືດຊະນິດອື່ນ ທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງທາງການປ່ຽນແປງລາຄາ ຢູ່ໃນຕະຫຼາດສິນຄ້າສາກົນ; ແລະ (3) ສູນເສຍການຄວບຄຸມການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໂດຍລວມເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ສານເຄມີສຳລັບພືດກະສິກຳ, ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຜົນຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ ທີ່ອາດເປັນອັນຕະລາຍ, ອື່ນໆ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວກັບພື້ນດິນ ເຊັ່ນ: ດິນ, ນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ສັດປ່າ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງຈາກທຸລະກິດກະສິກຳ, ຊຶ່ງທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ອາດເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມໂຊມ. ຈາກການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົວເມືອງ, ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຜະລິດຕະພັນອາຫານຈາກການຜະລິດແບບປະຖົມປະຖານ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຈາກຄວາມຫຼາກຫຼາຍທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ. ດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ກາຍມາເປັນຍຸດທະສາດອັນສຳຄັນ ສຳລັບການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວ ຂອງຂະແໜງການສະບຽງອາຫານ. ສ່ວນຫຼາຍນັກລົງທຶນ ແມ່ນມາຈາກບໍລິສັດນາໆຊາດ ຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີ ທີ່ເຮັດທຸລະກິດກະສິກຳ ລວມທັງການລົງທຶນຢູ່ໃນຂົງເຂດກະສິກຳ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ ແຕ່ໄດ້ລວມເອົາບໍລິສັດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ນັກທຸລະກິດ ເພື່ອສົ່ງເສີມພືດກະສິກຳໂດຍນຳໃຊ້ສັນຍາຜຸກພັນສອງສິ້ນ ຫຼື ສັນຍາໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອເຊົ່າດິນ

¹ <http://www.investlaos.gov.la>, 2016

ກະສິກຳຈາກຊາວກະສິກອນ. ໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ຜູກຂາດ ກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ບາງບໍລິສັດໃຊ້ຮູບແບບສັນຍາສອງສິ້ນ ທີ່ສ້າງຜົນກຳໄລ ແລະ ຖືກທົດລອງນຳໃຊ້ ຢູ່ປະເທດອື່ນໆ ຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີ.

1.2 ສະພາບລວມຂອງການປູກກ້ວຍຢູ່ ສປປ ລາວ

ກ່ອນທີ່ຈະມີການປູກກ້ວຍຫອມ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ເຮົາສາມາດພົບເຫັນກ້ວຍຫຼາຍສາຍພັນ ໂດຍສະເພາະກ້ວຍນ້ຳ ຊຶ່ງເປັນພັນພື້ນເມືອງ ທີ່ປະຊາຊົນລາວມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍ ໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ມີມູນເຊື້ອອັນຍາວນານ ໂດຍການນຳ ເອົາກ້ວຍນ້ຳ ມາເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການປຸງແຕ່ງອາຫານ ຫຼື ເປັນອາຫານໂດຍກົງແທນເຂົ້າເປັນບາງຄາບ. ສ່ວນຫຼາຍການ ປູກກ້ວຍນ້ຳ ແມ່ນພົບເຫັນ ຢູ່ເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້, ຊຶ່ງແຕ່ກ່ອນກ້ວຍນ້ຳ ແມ່ນນິຍົມປູກຢູ່ຕາມສວນຄົວຂອງ ປະຊາຊົນ ແຕ່ໃນປະຈຸບັນແມ່ນສາມາດປູກເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອສະໜອງຕະຫຼາດ ທັງພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດ ເພື່ອນບ້ານ ໂດຍສະເພາະສົ່ງອອກຕາມຕະຫຼາດຊາຍແດນທີ່ຕິດກັບປະເທດໄທ. ໃນນັ້ນ, ສັງເກດວ່າ ກ້ວຍນ້ຳ ແມ່ນນິຍົມ ບໍລິໂພກໂດຍຕະຫຼາດ ພາຍໃນ ແລະ ໄທ, ຊຶ່ງແຕກຕ່າງຈາກກ້ວຍຫອມ ທີ່ສົ່ງອອກໄປຕະຫຼາດ ສປ ຈີນ ເກືອບທັງໝົດ.

ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2005 ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທ່າ ແລະ ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ຊຶ່ງມີຫຼາຍຮູບແບບການຜະລິດ ໂດຍນຳໃຊ້ສັນຍາສອງສິ້ນ ຄືຮູບແບບ 1+4, 2+3 ຫຼື ການສຳປະທານ 100%. ຜົນຜະລິດກ້ວຍໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການດຳລົງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດຫ່າງ ໄກສອກຫຼີກ. ອີງຕາມລົນເບີກ (2012) ໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ສຳລັບບົດບາດຍິງຊາຍ ໃນການປູກຢາງພາລາຢູ່ໃນ ລະດັບຄົວເຮືອນ, ຊຶ່ງໝາກກ້ວຍໄດ້ຖືກລະບຸໃຫ້ເປັນພືດຢືນຕົ້ນໃຫ້ໝາກທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ຜູ້ທຸກຍາກ. ຢູ່ໃນຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ, ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ຊາຍ ແມ່ນເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳການປູກຢາງພາລາ, ແມ່ຍິງແມ່ນ ໄປເກັບໝາກກ້ວຍ ເພື່ອເປັນອາຫານເພີ່ມເຕີມ ແລະ ຕົ້ນກ້ວຍກໍ່ສາມາດນຳມາລ້ຽງໝູໄດ້.

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາກະສິກຳ ຮອດປີ 2025 ໄດ້ລະບຸວ່າໝາກກ້ວຍ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຜົນຜະລິດກະສິກຳ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກ, ຊຶ່ງກ້ວຍໄດ້ຖືກລວມເອົາໄວ້ໃນແຜນງານຜະລິດເປັນສິນຄ້າຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງ. ຢູ່ໃນຊ່ວງຫຼາຍ ປີຜ່ານມາ, ເຫັນວ່າມີກະແສການປູກກ້ວຍ ແລະ ເພື່ອງຟູ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ໃນປີ 2008, ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນ ໄດ້ລິເລີ່ມ ຢູ່ເຂດພາກເໜືອ ແລະ ໃນປີ 2012 ເລີ່ມຢູ່ ພາກກາງ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນຂະນະທີ່ຮູບແບບການປູກກ້ວຍ ໂດຍນັກທຸລະກິດຈີນ ແມ່ນເລີ່ມຂຶ້ນຢູ່ພາກເໜືອ, ຢູ່ພາກກາງ ແມ່ນມີບໍລິສັດທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍນັກທຸລະກິດຊາວເດັ່ນໝາກ ທີ່ບໍລິສັດ ຊື່ວ່າ “DOLE” ຊຶ່ງເປັນບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ທາງດ້ານການສະໜອງຜະລິດຕະພັນອາຫານ. ນັກລົງທຶນຈາກ ສປ ຈີນ ມີເງື່ອນໄຂໃນການເຂົ້າເຖິງດິນ ເພື່ອປູກກ້ວຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍການເຊົ່າດິນ 3-6 ປີ ເພື່ອເປັນພື້ນທີ່ປູກກ້ວຍ. ຮອບ ວຽນຂອງການປູກກ້ວຍແມ່ນ 6-8 ປີ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ດິນກໍ່ບໍ່ເໝາະສົມໃນການປູກກ້ວຍອີກຕໍ່ໄປ. ວ່າງມຸ່ງມານີ້, ການ ປູກກ້ວຍກໍ່ໄດ້ເລີ່ມຂະຫຍາຍໄປພື້ນທີ່ອື່ນ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ແຂວງພາກໃຕ້ ຊຶ່ງຖືເປັນເຂດດິນ ທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ ເໝາະ ສົມໃນການປູກກ້ວຍ.

ໃນປີ 2014, ພື້ນທີ່ການປູກກ້ວຍທັງໝົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຢູ່ປະມານ 22,920 ເຮັກຕາ, ຊຶ່ງມີການສົ່ງ ອອກກ້ວຍຫຼາຍກວ່າ 260,000 ໂຕນ ມີມູນຄ່າ 45 ລ້ານໂດລາ. ໃນຂະນະທີ່ຜົນຜະລິດກ້ວຍໄດ້ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນ ຜົນຜະລິດກະສິກຳລວມ ແລະ ການສົ່ງອອກທີ່ປະລິມານເພີ່ມຂຶ້ນ, ການປູກກ້ວຍ ໄດ້ສ້າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນການນຳໃຊ້ດິນ ເພື່ອປູກພືດຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ບາງແຂວງພາກເໜືອ ໄດ້ເອົາດິນມາໃຫ້ນັກທຸລະກິດເຊົ່າ ເພື່ອປູກກ້ວຍ, ດິນທີ່ເໝາະສົມ ໃນການປູກເຂົ້າ, ຊຶ່ງສາມາດຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າໄດ້ ແຕ່ເອົາໄປປູກກ້ວຍ. ເຫດຜົນຫຼັກແມ່ນ ນັກລົງທຶນໄດ້ສະເໜີຄ່າ ເຊົ່າດິນທີ່ໜ້າພໍໃຈ, ຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກ ໄດ້ເອົາດິນກະສິກຳ ລວມທັງໄຮ່ນາ ເພື່ອໃນນັກລົງທຶນເຊົ່າປູກກ້ວຍ. ອີງ ຕາມການສຳພາດຫຼາຍແຂວງ, ການອະນຸຍາດສຳປະທານ ແມ່ນເອົາດິນເປົ່າຫວ່າງ ຫຼື ປ່າເລົ່າໃຫ້ການປູກກ້ວຍ. ການປູກ ກ້ວຍ ແມ່ນຕ້ອງການ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຫຼາຍທີ່ສຸດ ຖ້າທຽບໃສ່ພືດອື່ນໆ, ຊຶ່ງອາດສ້າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນການນຳໃຊ້ນ້ຳເຂົ້າ ໃນ

ການຜະລິດກະສິກໍາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ມີການປູກກ້ວຍ. ຫຼາຍສໍານັກຂ່າວໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບບັນຫາການປູກກ້ວຍຢູ່ເຂດພາກເໜືອຂອງລາວ. ໃນວັນທີ 15 ກໍລະກົດ 2015, ໜັງສືພິມ Vientiane Times ໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການປູກກ້ວຍ ແມ່ນຖືກຢາງຫຸ້ມເຄືອກ້ວຍຕົກລົງໃສ່ແມ່ນ້ຳ. ຜູ້ປູກກ້ວຍຫຼາຍຄົນ ຍັງບໍ່ຢຸດເຊົາການຖິ້ມຖືກຢາງຫຸ້ມເຄືອກ້ວຍລົງໃສ່ແມ່ນ້ຳ. ເຫັນວ່າການນໍາໃຊ້ສານເຄມີເຂົ້າໃນການປູກພືດແມ່ນ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນຫຼາຍແຂວງ. ອັນນີ້ໄດ້ສ້າງຄວາມກັງວົນໃຈ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ຢາປາບລັດຕຸພິດ ແລະ ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຢູ່ໃນຂະບວນການປູກພືດ ຊຶ່ງມັນອາດເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນໄດ້. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີລາຍງານຈາກທາງອໍານາດການປົກຄອງຂັ້ນແຂວງ ຢູ່ໃນບາງທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາແກ່ຊາວກະສິກອນ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງລົບຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອດັ່ງກ່າວ ທີ່ມີຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມກໍ່ຕາມ, ພວກເຂົາມີພຽງແຕ່ໄດ້ອອກຄໍາເຕືອນພາຍໃຕ້ລະບຽບການເທົ່ານັ້ນ.

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນຈະເບິ່ງການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ພາຍໃນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດການຜະລິດກ້ວຍເພື່ອເປັນສິນຄ້າ “commercial banana production” ຢູ່ໃນຂົງເຂດທົ່ວປະເທດ ຊຶ່ງເປັນທຸລະກິດກະສິກໍາທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ທາງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ, ຊຶ່ງເຫັນວ່າເປັນຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼືອາດມີທ່າອ່ຽງວ່າຈະເປັນຜົນກະທົບທາງລົບ. ທ່ານ Friis (2015) ໄດ້ສໍາຫຼວດ ແລະ ລະບຸວ່າການລົງທຶນຂະໜາດນ້ອຍກໍ່ສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນໄດ້. ອັນນັ້ນແມ່ນ ສາມາດບົ່ງບອກໄດ້ຈາກການຈັບຈອງເຊົ່າດິນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການປູກກ້ວຍຂອງບໍລິສັດຈີນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງລາວ. NERI (2015), ອ້າງອີງວ່າການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າໂດຍການເຮັດສັນຍາຜຸກພັນສອງສິ້ນ ເຮັດໃຫ້ບັນດາຄອບຄົວປະຊາຊົນ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໜ້ອຍ, ຍ້ອນວ່າບາງເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາຜຸກພັນສອງສິ້ນແມ່ນບໍ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ. ການປູກກ້ວຍຈະສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄົວເຮືອນ, ຊຶ່ງມັນໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແຕ່ມີຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບ.

1.3 ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບໝາກກ້ວຍ

ກ້ວຍ (*Musa sapientum*) ເປັນພືດລົ້ມລູກ ທີ່ປູກໄດ້ສະເພາະເຂດຮ້ອນ ແຕ່ມີຕະຫຼາດທີ່ກ້ວາງຂວາງ ແລະ ນິຍົມບໍລິໂພກກັນທົ່ວທຸກມຸມໂລກ, ເນື່ອງຈາກອຸດົມໄປດ້ວຍວິຕາມິນ A, ວິຕາມິນ C ແລະ ວິຕາມິນ B6. ອີງຕາມສໍານັກຂ່າວ (CNBC, 2014), ໃນຂະນະທີ່ກ້ວຍມີເກືອບຮອດ 1,000 ຊະນິດ, ແນວພັນທີ່ຄົນມັກທີ່ສຸດ ແມ່ນກ້ວຍຫອມ “Cavendish bananas” ຕັ້ງແຕ່ຊ່ວງປີ 1950 ຊຶ່ງກວມເຖິງ 45% ຂອງພືດກິນໝາກໃນທົ່ວໂລກ. ອີງຕາມ Thomas H. Spreen, ກ້ວຍມີ 2 ສາຍພັນຫຼັກ ຄື *Musa acuminata* ແລະ *Musa balbisiana*. ມາເຖິງປະຈຸບັນ ໄດ້ມີການພັດທະນາແນວພັນກ້ວຍໃໝ່ໆອອກມາ ແລະ ພົບເຫັນຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ ແນວພັນ Carvendish desert (ກ້ວຍຫອມ), Red Cubans (ກ້ວຍຂອງປະເທດເອກົວດໍ), Lactatans (ກ້ວຍຂອງປະເທດຟິລິບປິນ). ນອກນັ້ນ, ຍັງມີແນວພັນ Manzanos (ທີ່ມີກິ່ນໝາກແອບເປັ້ນ) ແລະ Burros (ທີ່ມີກິ່ນໝາກນາວ). ສ່ວນແນວພັນກ້ວຍ ຢູ່ ສປ ຈີນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ: Carvendish Baxijiao, Dajiao, Guangfen No.1, Fenzha No.1, Gongjiao, Haigongjiao³.

² ການຜະລິດກ້ວຍເພື່ອເປັນສິນຄ້າ “Commercial banana production” ໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ວ່າ: ການເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດກ້ວຍໂດຍນັກລົງທຶນຢູ່ໃນຂົງເຂດທຸລະກິດກະສິກໍາ ໂດຍການສໍາປະທານທີ່ດິນ ຫຼື ເຊົ່າດິນ ຈາກຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດເຂົ້າ ຫຼື ພືດອື່ນໆຢູ່ໃນທົ່ວປະເທດ.

³ American Journal of Plant Sciences, 2011 (The cost benefit analysis of banana diversity production in China foc. Zones)

ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ກ້ວຍນ້ຳເປັນສາຍພັນພື້ນເມືອງ ແຕ່ກ້ວຍຫອມ “Cavendish bananas” ເປັນສາຍພັນທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຈາກຕະຫຼາດພາຍນອກ ແລະ ມີການລົງທຶນປຸກເປັນສິນຄ້າ. ການປຸກກ້ວຍ 2 ຊະນິດ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ໃນຂະນະທີ່ກ້ວຍນ້ຳພັນພື້ນເມືອງ ແມ່ນມີຄວາມທົນທານ ແລະ ປຸກແບບທຳມະຊາດ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ສານເຄມີ, ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ກ້ວຍຫອມເປັນພືດທີ່ຕ້ອງໄດ້ດູແລຮັກສາຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ອ່ອນໄຫວຕໍ່ບັນດາພະຍາດແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາຕ່າງໆ.

ໃນດ້ານໂພຊະນາການ, ໝາກກ້ວຍເປັນພືດເຂດຮ້ອນທີ່ບັນຈຸຫຼາຍວິຕາມິນ ແລະ ສາມາດຊອກຫາໄດ້ງ່າຍ ໂດຍສະເພາະຢູ່ຕາມຄົວເຮືອນລາວ. ກ້ວຍມີຫຼາຍສາຍພັນ, ໃນຂະນະທີ່ໝາກກ້ວຍນ້ຳເປັນສາຍພັນພື້ນເມືອງ, ໝາກກ້ວຍຫອມ “Cavendish bananas” ເປັນສາຍພັນທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຈາກຕະຫຼາດທົ່ວໄປ. ສາມາດເກີດໄດ້ທຸກລະດູ ແລະ ລາຄາກໍ່ບໍ່ແພງຫຼາຍ. ກ້ວຍເປັນໝາກໄມ້ ທີ່ມີສານອາຫານທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບຫຼາຍຊະນິດ DOLE (2015) ໄດ້ຍັງຢືນຢັນວ່າ ໝາກກ້ວຍມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຮ່າງກາຍ: (1) ເປັນແຫຼ່ງພະລັງງານ ຊຶ່ງກ້ວຍບັນຈຸຄາໂບຮາຍເດຣດ; (2) ສານອາຫານຕ່າງໆ ຊຶ່ງກ້ວຍເປັນແຫຼ່ງຂອງໂປຕັດຊຽມ ແລະ ວິຕາມິນ B6 and C; (3) ຍ່ອຍອາຫານ ຊຶ່ງກ້ວຍເປັນແຫຼ່ງບັນຈຸກາກໄຍ “ໄຟເບີ”. ນອກນັ້ນ, ກໍ່ຍັງມີຫຼາຍການຢັ້ງຢືນວ່າ ກ້ວຍບັນຈຸວິຕາມິນຫຼາຍຊະນິດ ລວມທັງວິຕາມິນເອ, ວິຕາມິນຊີ, ວິຕາມິນບີ ແລະ ອັນສຳຄັນມີທາດໂປຕັດຊຽມ ທີ່ຊ່ວຍປັບສົມດຸນແຮ່ທາດໃນຮ່າງກາຍ, ຈາກການສຶກສາພົບວ່າກ້ວຍຊ່ວຍຫຼຸດຄວາມ ເຄັ່ງຕຶງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສຸກ (ວາລະສານມະຫາຊົນ 2015).

1.4 ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ

ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ ໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນ:

- ເພື່ອກຳນົດວິທີການ ສຳລັບການຈັດລະບົບການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ, ລວມທັງການປັບປຸງເຕັກນິກການຜະລິດ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການລົງທຶນ, ມາດຖານ ສຳລັບການຄັດເລືອກນັກລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ, ພາລະບົດບາດທີ່ເໝາະສົມຂອງອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດໃນການຈັດການ ການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ.
- ເພື່ອກຳນົດບັນດາຜົນກະທົບທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ນິເວດກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປຸກກ້ວຍ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ໃນເຂດຊຸມຊົນຢູ່ຊົນນະບົດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນ.
- ເພື່ອເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສະພາບຕະຫຼາດໂລກ ແລະ ພາກພື້ນ ສຳລັບການຜະລິດໝາກກ້ວຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ລວມທັງຄວາມເປັນໄປໄດ້ ສຳລັບຂະບວນການຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການປຸງແຕ່ງ ເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າ.
- ເພື່ອປະເມີນທາງເລືອກດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ສະເໜີເປັນແນວທາງ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບການຜະລິດກ້ວຍເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ໃຫ້ເປັນໄປຕາມແນວທາງກະສິກຳສະອາດ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ໂດຍນຳໃຊ້ການວິເຄາະທາງດ້ານເສດຖະກິດກະສິກຳ.

1.5 ວິທີການສຶກສາ ແລະ ການເກັບຂໍ້ມູນ

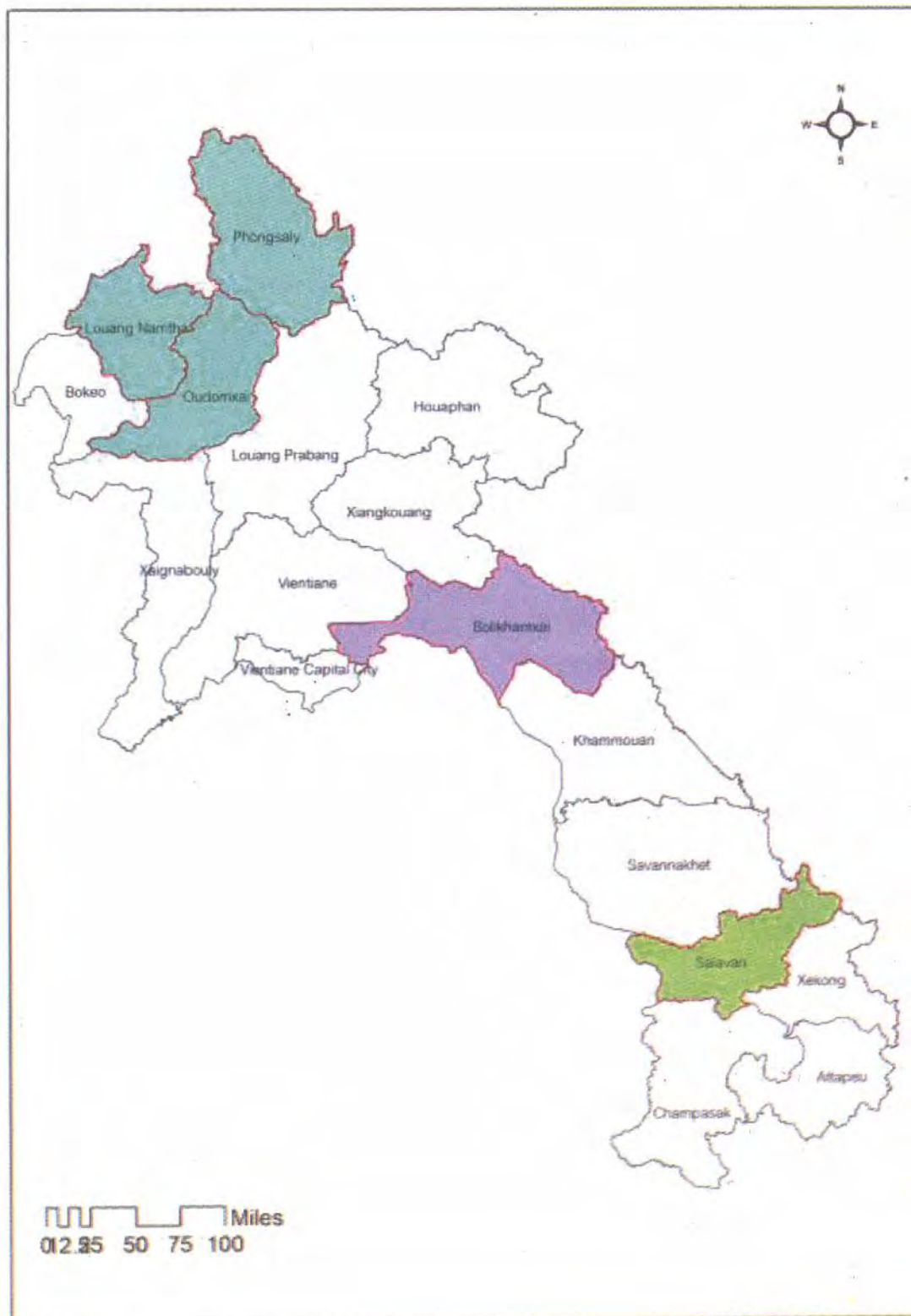
ການສຶກສາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ວິທີການແບບປະສົມປະສານ ລະຫວ່າງວິທີການສຶກສາທາງດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ ວິທີການສຶກສາທາງດ້ານປະລິມານ ຊຶ່ງເປັນວິທີການທີ່ກົງໄປກົງມາ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ໃຈ້ແຍກບັນຫາ. ຊຶ່ງຄວາມຈິງນັ້ນ, ຂໍ້ມູນອາດຈະເປັນຕົວເລກ ຫຼື ບໍ່ເປັນຕົວເລກກໍ່ໄດ້ ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຕົວເລກເອີ້ນວ່າ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະລິມານ. ເປັນຂໍ້ມູນທີ່ບອກໄດ້ວ່າມີຄ່າຫຼາຍ ຫຼື ໜ້ອຍ ຈຶ່ງສະແດງເປັນຕົວເລກ ເຊັ່ນ: ລາຍໄດ້, ອາຍຸ ເປັນຕົ້ນ. ຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ເປັນຕົວເລກເອີ້ນວ່າ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານຄຸນນະພາບ. ລະຫວ່າງສອງຍຸດທະສາດ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ: (1) ວິທີການສຶກສາ

ທາງດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ (2) ວິທີການສຶກສາທາງດ້ານປະລິມານ. ໃນນີ້, ວິທີການສຶກສາທາງດ້ານຄຸນນະພາບ ແມ່ນລວມເອົາເລື່ອງລາວຕ່າງໆ ຈາກບົດຂຽນ, ໂປຣແກມທາງຄອມພິວເຕີ ໃນການວິໄຈເນື້ອໃນ ແລະ ປະສົບການ ໃນ ການສຳພາດເອົາຂໍ້ມູນໂດຍໃຊ້ຄຳຖາມເປີດ-ປິດ ແລະ ການສັງເກດການ (Creswell, 2002). ສ່ວນວິທີການສຶກສາ ທາງດ້ານປະລິມານ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງເຖິງການເກັບກຳຂໍ້ມູນຕົວເລກສະຖິຕິ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບລວມ ຂອງການພົວ ພັນການລະຫວ່າງ ທິດສະດີ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າ ຊຶ່ງມີເຫດຜົນ ແລະ ຄວາມມັກສຳລັບຮູບແບບວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ, ແລະ ການມີແນວຄວາມຄິດທີ່ມີເປົ້າໝາຍຂອງເນື້ອແທ້ທາງສັງຄົມ (Bryman, 2012).

ວິທີການໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນ ໄດ້ຖືກຮວບຮວມໂດຍມີຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

- ການທົບທວນຂໍ້ມູນ ແລະ ເອກະສານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ: ບົດລາຍງານດ້ານສະຖິຕິຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ບົດຄວາມ, ບົດຂຽນ ແລະ ເອກະສານການຄົ້ນຄວ້າຕ່າງໆ ທີ່ມີຈຸດສຸມໃສ່ທ່າອ່ຽງໃນລະດັບປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ, ແລະ ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງລັດຖະບານ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການປຸກກ້ວຍ.
- ການສຳພາດ: ໄດ້ມີການສຳພາດພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຊຶ່ງມີຈຸດປະສົງເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈແນວຄວາມຄິດ, ທິດທາງ ແລະ ແຜນໃນການປຸກກ້ວຍ. ການເລືອກຜູ້ຖືກສຳພາດ ແມ່ນອີງໃສ່ພື້ນທີ່ລະດັບແຂວງ ແລະ ເມືອງ ທີ່ມີການ ປຸກກ້ວຍໂດຍບໍລິສັດ ແລະ ຄົວເຮືອນ. ສ່ວນຄຳຖາມ ແມ່ນກະກຽມໄວ້ລ່ວງໜ້າ ຊຶ່ງນຳໃຊ້ຢູ່ໃນເວລາສຳພາດ. ຈຳນວນຕົວຢ່າງທີ່ສຳພາດ ແມ່ນ 59 ຄອບຄົວ ທີ່ປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ, 110 ຄອບຄົວ ທີ່ເອົາດິນໃຫ້ນັກລົງທຶນ ເຊົ່າ ເພື່ອປຸກກ້ວຍ, ແລະ 128 ຄົນງານທີ່ເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ.
- ການສັງເກດການຢູ່ພາກສະໜາມ: ນຳໃຊ້ປະສົບການສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ປະສົບການຢູ່ພາກສະໜາມ ເພື່ອ ສັງເກດເບິ່ງຕົວຈິງກ່ຽວກັບການປຸກກ້ວຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ.
- ມີການສ້າງກໍລະນີສຶກສາ: ການສຳພາດແບບເຄິ່ງທາງການ ແລະ ກຸ່ມສົນທະນາ ຊຶ່ງລວມເອົາການສົນທະນາ ທີ່ບໍ່ ເປັນທາງການເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າການສຶກສາດັ່ງກ່າວຈະເບິ່ງພາບລວມຂອງການປຸກກ້ວຍຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ຈະລົງເລິກກ່ຽວກັບ ການປຸກກ້ວຍຫອມເປັນສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກ. ຊຶ່ງການສຶກສາດັ່ງກ່າວ ຈະມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການສົມທຽບ ແລະ ລາຍງານຕົວ ເລກລະອຽດ ກ່ຽວກັບກ້ວຍນ້ຳ ທີ່ເປັນພັນພື້ນເມືອງ ຂອງ ສປປ ລາວ. ພື້ນທີ່ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນພາກສະໜາມ ລວມ ມີ 5 ແຂວງ ຄື ແຂວງຜົ້ງສາລີ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ສາລະວັນ. ໃນນີ້, ການສຳພາດຄະນະການນຳ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ແມ່ນຢູ່ແຂວງຜົ້ງສາລີ (ເມືອງສຳພັນ), ບໍລິຄຳໄຊ (ເມືອງປາກຊັນ) ແລະ ສາລະວັນ (ເມືອງຕະໂອ້ຍ ແລະ ເມືອງເລົ່າງາມ).

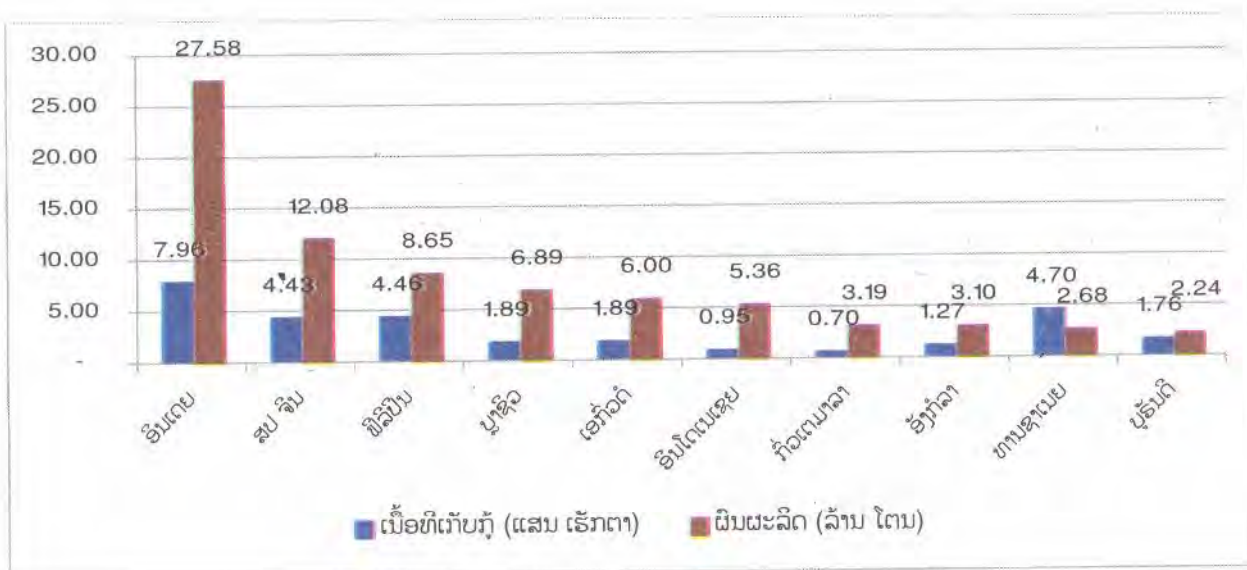

ຮູບ 1: ພື້ນທີ່ການສຶກສາ

ພາກທີ II. ການຄ້າ ແລະ ຕະຫຼາດກ້ວຍ

2.1 ຕະຫຼາດໂລກ

ອີງຕາມການລາຍງານ ຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO, 2016) ໃຫ້ຮູ້ວ່າ 10 ປະເທດ ທີ່ຜະລິດ ກ້ວຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ: ອິນເດຍ (ເນື້ອທີ່ເກັບກູ້ 796,000 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດ 27.58 ລ້ານໂຕນ), ສປປ ຈີນ (ເນື້ອທີ່ ເກັບກູ້ 443,000 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດ 12.08 ລ້ານໂຕນ), ຟິລິບປິນ (ເນື້ອທີ່ເກັບກູ້ 445,935 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດ 4.46 ລ້ານໂຕນ) ໃນໄລຍະ 5 ປີຜ່ານມາ, 6 ບໍລິສັດທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດສົ່ງອອກກ້ວຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ Dole Food Company, Chiquita Brand International, Del Monte Fresh Produce, Fyffes, Exportadora Bananera Noboa, ແລະ Reybanpac (FAO, 2016)⁴.

ຮູບ 2: 10 ປະເທດທີ່ຜະລິດກ້ວຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນໂລກ, 2013
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: FAO, 2016)

ໃນປີ 2014, ທົ່ວໂລກສົ່ງກ້ວຍອອກທັງໝົດ ປະມານ 27.24 ລ້ານໂຕນ, ທີ່ມີມູນຄ່າລວມ ປະມານ 11,083 ລ້ານໂດລາ ເພີ່ມຂຶ້ນ ປະມານ 39% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2011. ລາຄາສະເລ່ຍແມ່ນ 407 ໂດລາ/ໂຕນ. ໃນນັ້ນ, 10 ປະເທດ ທີ່ສົ່ງກ້ວຍອອກຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ: ຟິລິບປິນ, ເອກົວດໍ, ກົວເຕມາລາ, ຄອດສະຕາລິກາ, ໂຄລົມເບຍ, ແບອຢຽມ, ຮອນ ດູຣາດ, ສະຫະລັດອາເມຣິກາ, ໂດມິນິກັນ ແລະ ແມັກຊິໂກ, ຊຶ່ງກວມປະລິມານການສົ່ງອອກທັງໝົດ ປະມານ 87%. ໃນເວລາດຽວກັນ, ທົ່ວໂລກມີການນຳເຂົ້າກ້ວຍທັງໝົດ ປະມານ 21 ລ້ານໂຕນ, ມີມູນຄ່າທັງໝົດ ປະມານ 14,595 ລ້ານ ໂດລາ. 10 ປະເທດ ທີ່ນຳເຂົ້າກ້ວຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ: ສະຫະລັດອາເມຣິກາ, ເຢຍລະມັນ, ແບລຢຽມ, ສະຫະພັນ ຣັດ ເຊຍ, ອັງກິດ, ຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ, ອິຕາລີ, ຝຣັ່ງ ແລະ ເຄນາດາ ກວມ 67% ຂອງປະລິມານສົ່ງອອກທັງໝົດ. ສະເລ່ຍປະມານ 695 ໂດລາຕໍ່ໂຕນ (ITC, 2016)⁵.

⁴ Banana market review 2012-2013

⁵ <http://www.intracen.org/itc>

ການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ ສປປ ຈີນ ໄດ້ເລີ່ມມາໄດ້ແຕ່ປີ 1980 ແລະ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ ໃນໄລຍະ 25 ປີທີ່ຜ່ານມາ. 5 ແຂວງ ທີ່ຜະລິດກ້ວຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນ ກວາງຕຸ້ງ, ກວາງຊີ, ໄຫນານ, ຢຸນນານ ແລະ ຟູຈຽນ ກວມເອົາ ປະມານ 82% ຂອງຜົນຜະລິດທົ່ວປະເທດ. ເຖິງວ່າ ສປປ ຈີນ ຈະມີການຜະລິດກ້ວຍເປັນອັນດັບ 2 ຂອງໂລກ, ແຕ່ລະ ປີ ສປປ ຈີນ ຍັງນຳເຂົ້າກ້ວຍເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ຕົວຢ່າງວ່າ ໃນປີ 2014, ສປປ ຈີນ ນຳເຂົ້າກ້ວຍ 1,127,168 ໂຕນ. ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນນຳເຂົ້າຈາກ ຟິລິບປິນ ແລະ ເອກົວດໍ. ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ສປປ ຈີນ ມີໂກຕາອະນຸຍາດນຳເຂົ້າກ້ວຍເປັນທາງການມີພຽງ 9 ປະເທດ (ຕາຕະລາງ 1) ແລະ ການນຳເຂົ້າກ້ວຍຈາກ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ມີໂກຕາ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ. ພິເສດແມ່ນ, ຫຼັງ ຈາກມີການສຳຫຼວດ ແລະ ກະກຽມການເຊັນຂໍ້ກຳນົດ ເງື່ອນໄຂດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ກ່ຽວກັບການສົ່ງອອກ ໝາກກ້ວຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄປຍັງ ສປປ ຈີນ ໃນໄລຍະປີ 2012/13, ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີການບັນທຶກ ແລະ ຕົວເລກການນຳເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ສປປ ຈີນ ກໍ່ມີການສົ່ງກ້ວຍອອກຕ່າງປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຮົງກົງ, ມາເກົ້າ , ມົງໂກເລຍ ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ (ຕາຕະລາງ 2).

ຕາຕະລາງ 1: ການນຳເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປປ ຈີນ, 2010-2014 (ໂຕນ)

ປະເທດ	2010	2011	2012	2013	2014
ທົ່ວໂລກ	665,230	818,675	626,039	514,784	1,127,168
ຟິລິບປິນ	436,746	693,830	496,446	400,906	774,204
ເອກົວດໍ	2,212	8,866	47,747	27,798	232,181
ມ່ຽນມາ	176,992	54,912	44,423	45,118	53,850
ໄທ	10,398	16,277	22,517	19,258	25,547
ອິນໂດເນເຊຍ	-	20	180	2,462	17,648
ຄອດສະຕາລິກາ	5,068	2,419	4,718	3,398	12,431
ຫວຽດນາມ	31,477	39,281	9,303	15,563	11,210
ໄທເປ	1,636	1,651	704	280	96
ລາວ	701	1,419	-	-	-

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ITC, 2016

ຕາຕະລາງ 2: ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງ ສປປ ຈີນ, 2010-2014 (ໂຕນ)

ປະເທດ	2010	2011	2012	2013	2014
ທົ່ວໂລກ	8,574	10,241	7,888	11,042	4,347
ຮົງກົງ	1	391	2,851	5,998	1,928
ມາເກົ້າ	636	479	594	762	772
ມົງໂກເລຍ	2,289	2,929	2,053	1,475	761
ຍີ່ປຸ່ນ	644	727	630	545	480
ເກົາຫຼີເໜືອ	103	295	116	119	147
ລັດເຊຍ	4,559	5,204	1,301	1,835	139
ອາເມຣິກາ	240	185	184	177	100
ປະເທດອື່ນໆ	202	60	320	260	42

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ITC, 2016

2.2 ຕະຫຼາດພາກພື້ນ

ໃນໄລຍະ 5 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ການສົ່ງອອກຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ ໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຈາກປີ 2011 ທີ່ມີ 2,171,942 ໂຕນ ມາເປັນ 8,092,695 ໂຕນ ໃນປີ 2014, ໃນນັ້ນ ການສົ່ງອອກຂອງຟີລິບປິນ ກວມປະມານ 98% ແລະ ມູນຄ່າການສົ່ງອອກທັງໝົດມີປະມານ 1.2 ຕື້ໂດລາ (ຕາຕະລາງ 3 ແລະ 4).

ຕາຕະລາງ 3: ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ, 2011-2015 (ໂຕນ)

ປະເທດ	2011	2012	2013	2014	2015
ທົ່ວໂລກ	19,560,810	19,061,991	21,124,039	27,243,188	
ອາຊຽນ	2,171,942	2,755,121	3,384,578	8,092,695	56,163
ຟີລິບປິນ	2,046,771	2,648,369	3,267,968	7,927,742	
ມຽນມາ	54,912	44,423	45,118	53,887	
ໄທ	25,159	27,600	23,733	31,677	33,853
ອິນໂດເນເຊຍ	1,735	1,489	5,680	26,264	
ສສ ຫວຽດນາມ	8,425	ND	7,847	22,234	
ມາເລເຊຍ	22,864	18,336	18,838	20,922	22,310
ສປປ ລາວ	11,910	14,641	15,256	9,797	
ສິງກະໂປ	166	263	138	161	
ກຳປູເຈຍ	-	-	-	11	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ITC, 2016

ຕາຕະລາງ 4: ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ, 2011-2015 (X 1,000 ໂດລາ)

ປະເທດ	2011	2012	2013	2014	2015
ທົ່ວໂລກ	9,163,031	8,662,881	10,286,873	11,083,188	
ອາຊຽນ	537,075	685,311	1,001,833	1,202,867	24,732
ຟີລິບປິນ	471,152	647,880	963,412	1,137,316	
ມຽນມາ	42,375	13,379	12,835	18,135	17,194
ໄທ	1,012	872	2,974	16,177	
ອິນໂດເນເຊຍ	3,630	4,759	4,635	11,312	
ສສ ຫວຽດນາມ	8,069	8,123	7,232	9,873	
ມາເລເຊຍ	8,085	6,850	7,128	7,721	7,538
ສປປ ລາວ	2,550	3,278	3,480	2,108	
ສິງກະໂປ	202	170	137	167	
ກຳປູເຈຍ	-	-	-	58	

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ITC, 2016

2.3 ຕະຫຼາດພາຍໃນ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ການນຳເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ

ເຖິງວ່າ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ອົງການບໍລິການຄຸ້ມຄອງ, ກວດກາຄຸນນະພາບ ແລະ ການກັກກັນພືດ ແລະ ສັດ ແຫ່ງ ສປ ຈີນ ໄດ້ເຊັນຂໍ້ກຳນົດເງື່ອນໄຂດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ກ່ຽວກັບການສົ່ງອອກ ໝາກກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ ໄປຍັງ ສປ ຈີນ ໃນເດືອນກັນຍາ ປີ 2013. ແຕ່ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ການສົ່ງອອກກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ ໄປ ສປ ຈີນ, ຍັງບໍ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເປັນທາງການ. ຊຶ່ງເຫດຜົນຕົ້ນຕໍແມ່ນຍ້ອນ: (1) ຝ່າຍລາວ ຍັງ ບໍ່ສາມາດສົ່ງບັນຊີການຂົນທະບຽນສວນກ້ວຍໃຫ້ຝ່າຍຈີນ ຕາມມາດຕາ 3 ທີ່ກຳນົດໄວ້. (2) ຝ່າຍຈີນ ຍັງບໍ່ປະຕິບັດມາດ ຕະການເຂັ້ມງວດໃນການກັກກັນກ້ວຍທີ່ນຳເຂົ້າ ໂດຍທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ, ພິເສດແມ່ນ ຢູ່ບັນດາເມືອງໃກ້ຊາຍແດນ. ການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າກ້ວຍ ລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ແລະ ສປ ຈີນ ຍັງເປັນສິນຄ້າຊາຍແດນ ແລະ ຍັງບໍ່ປະຕິບັດຕາມ ເງື່ອນໄຂການຄ້າສາກົນ. ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດປູກກ້ວຍຈຳນວນໜຶ່ງ ບໍ່ເຫັນຄວາມສຳຄັນຂອງການຂຶ້ນທະບຽນ, ເນື່ອງຈາກ ເປັນການເພີ່ມລາຍຈ່າຍໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ. (3) ຝ່າຍລາວໄດ້ອອກໂລໂກ ເພື່ອຕິດໃສ່ແກັດກ້ວຍກ່ອນສົ່ງອອກຕາມຂໍ້ກຳນົດ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ, ແຕ່ທັງ 2 ຝ່າຍຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຢ່າງຈິງຈັງ. ແຕ່ປະຈຸບັນ, ກ້ວຍທີ່ນຳເຂົ້າຈາກ ສປປ ລາວ ຜ່ານດ່ານປາກ ຄາ ແມ່ນຖືກຝ່າຍຈີນ ເກັບຄ່າສິດຢາກັນພະຍາດ 2,000 ຢວນຕໍ່ລິດ (310 ໂດລາຕໍ່ລິດ) ແລະ ສ່ວນກ້ວຍທີ່ຜ່ານດ່ານບໍ່ ເຕັມ ຝ່າຍຈີນ ຈະເກັບ 100 ໂດລາຕໍ່ລິດ.

ຮູບ 3: ສະຕິກເກີສຳລັບໝາກກ້ວຍທີ່ສົ່ງອອກຈາກລາວ

ຮູບ 4: ແກັດກ້ວຍຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ບໍລິສັດໃຊ້ ບໍ່ມີຊື່ລາວ

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຝ່າຍ ສປ ຈີນ ຖືວ່າກ້ວຍທີ່ນຳເຂົ້າຈາກ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍຍັງບໍ່ມີການລະບາດຂອງພະຍາດ ແມງໄມ້ທີ່ຮ້າຍແຮງ, ສ່ວນຫຼາຍເປັນການລົງທຶນຂອງຄົນຈີນເອງ, ຕະຫຼາດພາຍໃນ ສປ ຈີນ ກໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການກ້ວຍ ຫຼາຍ, ບວກກັບກ້ວຍເປັນສິນຄ້າທີ່ບຸດເນົ້າໄວ, ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ການນຳເຂົ້າຍັງບໍ່ເປັນທາງການ, ບໍ່ມີການກວດເອກະສານສຸ ຂະອະນາໄມ (ເອກະສານ ແລະ ຕົວຈິງ) ຢ່າງຈິງຈັງ ມີພຽງການຜ່ານເຄື່ອງສະແກນ ເພື່ອກວດຫາບັນດາພະຍາດແມງໄມ້ ເປັນອັນຕະລາຍ ທີ່ກຳນົດໃນບັນຊີທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ດັ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5.2. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ໄລຍະຜ່ານມາ ກ້ວຍທີ່ນຳ ເຂົ້າຈາກ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງບໍ່ປະກົດມີຊື່ກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ, ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍຈະໃສ່ຊື່ເປັນກ້ວຍທີ່ຜະລິດຈາກເຂດສິບສອງ ພັນນາ ຫຼື ແຂວງຢຸນນານ ຫຼັງຈາກທີ່ນຳເຂົ້າຮອດ ແຂວງຢຸນນານແລ້ວ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ແຕ່ລະປີຍັງມີການເຈລະຈາການຄ້າຊາຍແດນລະຫວ່າງ 4 ແຂວງພາກເໜືອ ເຊັ່ນ: ແຂວງຜົ້ງ ສາລີ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ ກັບເຂດປົກຄອງຕົນເອງສິບສອງພັນນາ, ພ້ອມທັງມີການຕົກລົງອະນຸຍາດ ໃຫ້ນຳເຂົ້າ ແລະ ສົ່ງອອກໃນມູນຄ່າບໍ່ເກີນ 8,000 ຢວນຕໍ່ຄົນ ຫຼື 1,250 ໂດລາຕໍ່ຄົນ. ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດລົງທຶນຂອງຝ່າຍ ຈີນ ນຳເຂົ້າສິນຄ້າຕ່າງໆ ລວມທັງກ້ວຍໄດ້ງ່າຍ.

ແຕ່ວ່າໃນປີ 2015, ປະມານ 98% ຂອງການສົ່ງອອກໄປ ສປ ຈີນ ທີ່ຜ່ານ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາແມ່ນ ມີໃບຢັ້ງຢືນ ສຸຂະອະນາໄມພືດ (Phytosanitary Certificate) ທີ່ຂະແໜງປູກຝັງ ຂອງພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງອອກ ໃຫ້. ເຖິງແນວນັ້ນກໍ່ຕາມ, ເປັນທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ ບໍ່ມີການກວດກາບັນດາສານເຄມີທີ່ຕົກຄ້າງ ຫຼື ພະຍາດແມງໄມ້ຕາມຕົວຈິງ.

ເອກະສານດັ່ງກ່າວອອກໃຫ້ ເພື່ອເປັນການລົບຈຳນວນໂກຕາການສົ່ງອອກ ຂອງແຕ່ລະບໍລິສັດທີ່ຂໍໄວ້ໃນໄລຍະເວລາ ທີ່ກຳນົດເທົ່ານັ້ນເອງ, ຖ້າພາຍໃນໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດ ຖ້າບໍລິສັດບໍ່ສາມາດສົ່ງກ້ວຍອອກຕາມໂກຕາໄດ້ ບໍລິສັດຕ້ອງໄດ້ຂໍນຳພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຕື່ມ. ທາງດ້ານບໍ່ແຕ່ນ ກໍ່ບໍ່ມີເຄື່ອງມືອຸປະກອນໃນການກວດສອບ ຫຼື ຮິມຢາສຳລັບກ້ວຍທີ່ສົ່ງອອກ, ເຮັດໃຫ້ການກວດສອບຕົວຈິງແມ່ນ ຝ່າຍ ສປປ ຈີນ ເປັນຜູ້ເຮັດເອງ. ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ການສົ່ງອອກກ້ວຍຈາກ ສປປ ລາວ ໄປຍັງ ສປປ ຈີນ ຕົ້ນຕໍແມ່ນຜ່ານດ່ານສາກົນບໍ່ເຕັນ, ດ່ານປາກຮົກ, ດ່ານບ້ານມອ້ມ ຢູ່ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ດ່ານປາກຄາ ຢູ່ ແຂວງຜົ້ງສາລີ. ການສົ່ງອອກໃນປະຈຸບັນ, ສ່ວນຫຼາຍຜ່ານບໍລິສັດຊົບປິງຕ່າງໆ ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດທີ່ບໍ່ມີເອກະສານຄົບ ກໍ່ສາມາດສົ່ງອອກໄປ ສປປ ຈີນໄດ້. ຕົວຢ່າງວ່າ ປີ 2015, ແຂວງອຸດົມໄຊ ອະນຸມັດໃຫ້ບໍລິສັດສົ່ງອອກກ້ວຍປະມານ 3,000 ຄັນລິດ, ສ່ວນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ກໍ່ອະນຸມັດໃຫ້ 4 ບໍລິສັດແລ່ນເອກະສານການສົ່ງອອກດັ່ງກ່າວ.

ອີງຕາມຂໍ້ມູນການສົ່ງອອກ ຂອງພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ (2016) ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນ ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ 8 ປີ 2015 ຫາເດືອນ 2 ປີ 2016 ສປປ ລາວ ສົ່ງກ້ວຍອອກໄປ ສປປ ຈີນ ຜ່ານແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ມີປະມານ 131,000 ໂຕນ, ຊຶ່ງມີມູນຄ່າທັງໝົດ ປະມານ 26.20 ລ້ານໂດລາ. ສ່ວນປີ 2014-15 ການສົ່ງອອກທາງການມີທັງໝົດ ປະມານ 241,117 ໂຕນ ຫຼືເທົ່າກັບມູນຄ່າ 49.09 ລ້ານໂດລາ. ໝາກກ້ວຍທີ່ນຳເຂົ້າຈາກ ສປປ ລາວ ຈະຖືກສົ່ງໄປທົ່ວທຸກເຂດ ຂອງ ສປປ ຈີນ ເຊັ່ນ: ປັກກິ່ງ, ຊິນຈຽງ ຫຼື ເຮີເປ.... ກ່ອນຈະຮອດບັນດາເຂດເຫຼົ່ານັ້ນ, ຢູ່ ຄຸນມິງ ຈະມີການສະແກນ ເພື່ອກວດຫາພະຍາດແມງໄມ້ ທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ໃນ ສປປ ຈີນ ອີກຄັ້ງ.

ນອກຈາກການສົ່ງອອກບໍ່ເປັນທາງການໄປ ສປປ ຈີນ ແລ້ວ, ສປປ ລາວ ຍັງສົ່ງກ້ວຍອອກໄປປະເທດ ເພື່ອນບ້ານເປັນຕົ້ນປະເທດໄທ. ໃນປີ 2015, ຕົວເລກການສົ່ງອອກກ້ວຍທັງໝົດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຜ່ານລະບົບອາກູຊິດາ ຫຼືການແຈ້ງໂດຍຜ່ານລະບົບຄອມພິວເຕີຂອງກະຊວງການເງິນ ມີປະມານ 39.94 ລ້ານໂດລາ. ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ, ITC (2016) ລາຍງານວ່າ, ປີ 2015 ສປປ ລາວ ສົ່ງກ້ວຍອອກເປັນທາງການທັງໝົດ 14,294 ໂຕນ, ຊຶ່ງມີມູນຄ່າປະມານ 3.05 ລ້ານໂດລາ, ໃນນັ້ນ ສົ່ງອອກໄປປະເທດໄທ ມີມູນຄ່າ 3.04 ລ້ານໂດລາ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີການສົ່ງອອກໄປປະເທດຫວຽດນາມ, ເດັນໝາກ ແລະ ອັງກິດ ຈຳນວນໜຶ່ງ. ຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຕົວເລກການສົ່ງອອກດັ່ງກ່າວ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ກ້ວຍທີ່ສົ່ງອອກຈາກ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ເປັນທາງການຫຼາຍ, ເຮັດໃຫ້ລະບົບການກວດກາຄຸນນະພາບ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມເປັນໄປໄດ້ຍາກ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຍັງນຳເຂົ້າກ້ວຍຈຳນວນໜຶ່ງ (ຕາຕະລາງ 5).

ຕາຕະລາງ 5: ການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າກ້ວຍຂອງ ສປປ ລາວ, 2011-2015

ໝາກກ້ວຍສົດ ຫຼື ແຫ້ງ	2011	2012	2013	2014	2015
ສົ່ງອອກ (ໂຕນ)	11,910	25,583*	ND	36,574*	216,861*
ສົ່ງອອກ (ໂດລາ)	2,550,000	3,778,172*	59,635,209*	15,966,766*	39,938,034*
ນຳເຂົ້າ (ໂຕນ)	4,429	14	17	58	1,093
ນຳເຂົ້າ (ໂດລາ)	933,000	2,000	3,000	9,000	164,000

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: *ແມ່ນຕົວເລກຂອງກະຊວງອຸດສາຫະກຳການຄ້າ, 2016, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນ ITC, 2016

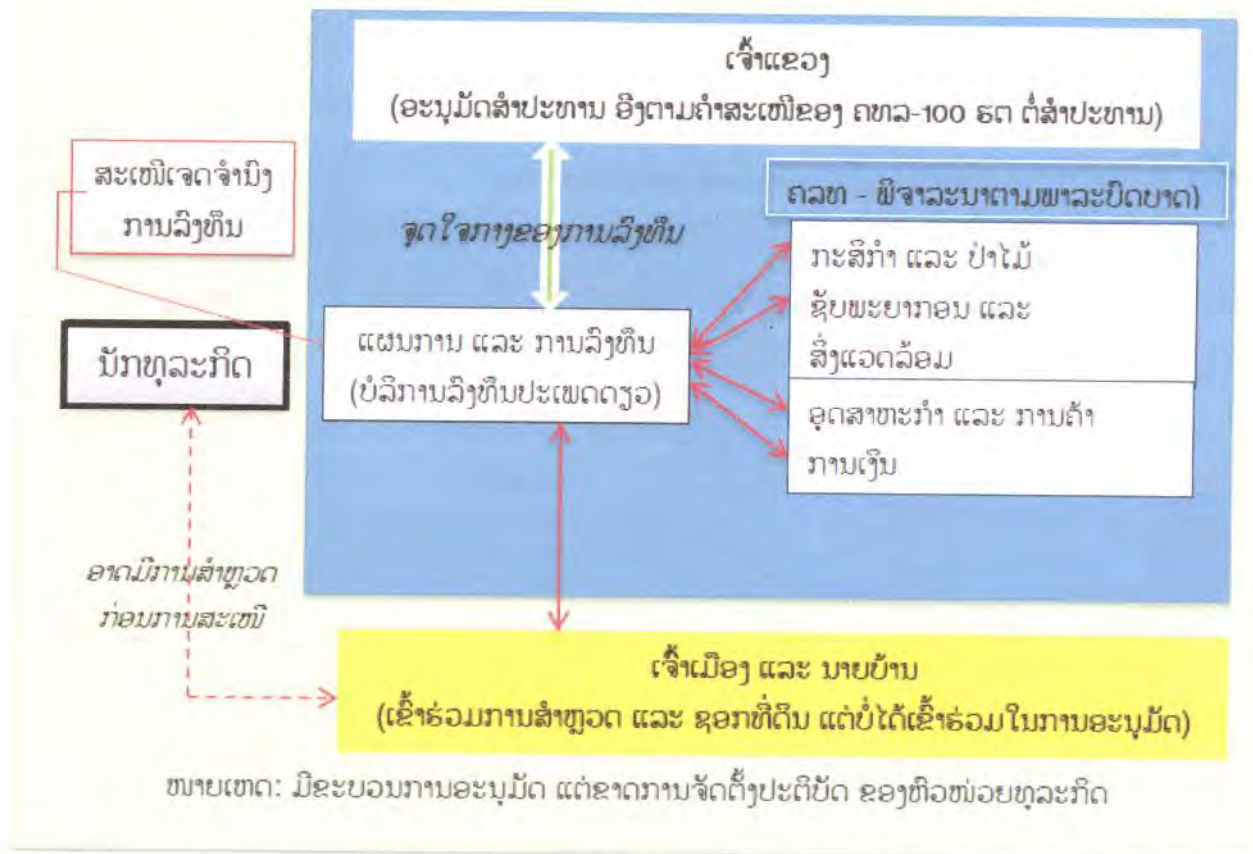
ພາກທີ III. ສັງລວມບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳສິ່ງເສີມການຜະລິດ

3.1 ນະໂຍບາຍການລົງທຶນ

ນັບແຕ່ຊ່ວງປີ 1985, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດກ້ວາງ ແລະ ດຶງດູດ ເອົາການລົງທຶນເຂົ້າໃນທຸກໆຂະແໜງການ. ທ່ານ Friis (2015) ໄດ້ສຳຫຼວດ ແລະ ລະບຸວ່າການລົງທຶນຂະໜາດນ້ອຍ ກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນໄດ້. ອັນນັ້ນແມ່ນ ສາມາດບົ່ງບອກໄດ້ຈາກການຈັບຈອງເຊົ່າດິນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການປຸກກ້ວຍໂດຍບໍລິສັດຈີນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງລາວ. ການຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍການລົງທຶນຢູ່ຂັ້ນແຂວງ, ກົນໄກການອະນຸມັດການລົງທຶນ ໂດຍສະເພາະ ກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ ເພື່ອປຸກພືດກະສິກຳແມ່ນຄ້າຍຄືກັນຢູ່ແຂວງ ທີ່ເປັນຈຸດສຸມຂອງການສຶກສາ. ເຈົ້າແຂວງ ເປັນຜູ້ຊີ້ນຳ ແລະ ອະນຸມັດການສຳປະທານ ຫຼື ການລົງທຶນ ອີງຕາມດຳລັດຂອງລັດຖະບານ ໂດຍມີການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂັ້ນແຂວງ. ພະແນກແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນເປັນເສນາທິການ ແລະ ມີຄະນະກຳມະການທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ຕາມພາລະບົດບາດ ແລະ ວຽກງານຮັບຜິດຊອບ ຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງພື້ນທີ່ການສຶກສາ, ການປຸກກ້ວຍ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ການລົງທຶນຝ່າຍດຽວ ຂອງຜູ້ລົງທຶນພາຍນອກ, ຊຶ່ງເປັນການສຳປະທານທີ່ດິນປຸກກ້ວຍ 100% ຫຼື ໂດຍການເຮັດສັນຍາຜູກພັນສອງສິ້ນ ໃນຮູບແບບ “2+3” ແລະ “1+4”, ຍົກເວັ້ນການປຸກກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງເລົ່າງາມ, ແຂວງສາລະວັນ ແມ່ນການປຸກກ້ວຍນ້ຳແບບດັ້ງເດີມ ໂດຍປະຊາຊົນ ຊຶ່ງສາມາດເອີ້ນວ່າ ເປັນການລົງທຶນຂອງຜູ້ລົງທຶນພາຍໃນ.

ການສຶກສາດັ່ງກ່າວ ເຫັນໜັກໃສ່ການລົງທຶນຂອງຜູ້ລົງທຶນພາຍນອກ ຊຶ່ງເລີ່ມຈາກການທົບທວນ ຫຼື ການພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງຂໍລົງທຶນທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຄັ່ງຄັດ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍຢ່າງເຄັ່ງຄັດ. ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການອະນຸມັດການປຸກກ້ວຍແມ່ນ ຍັງມີຊ່ອງວ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ວາງໄວ້ ຊຶ່ງຄວນມີການກວດສອບ ຫຼື ທົບທວນພາລະບົດບາດ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການອະນຸມັດ. ຢູ່ໃນບາງພື້ນທີ່, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແມ່ນ ບໍ່ໄປຕາມການອະນຸມັດການລົງທຶນ ຫຼື ບໍ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ຖືກອະນຸມັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເຊັ່ນ: ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ດິນທັງໝົດ ເພື່ອເຮັດການຜະລິດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ໃນບາງກໍລະນີ, ການອະນຸມັດເບື້ອງຕົ້ນບໍ່ແມ່ນ ການປຸກກ້ວຍ ເຊັ່ນ: ອະນຸມັດປຸກໝາກກ້ຽງ ຫຼື ປຸກອ້ອຍ ແຕ່ໃນຕົວຈິງແມ່ນ ປຸກກ້ວຍ, ຊຶ່ງມັນເປັນການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນ ໄປປຸກພືດຊະນິດອື່ນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ການສຳປະທານ ຫຼື ການອະນຸມັດການປຸກກ້ວຍ ແມ່ນເປັນການສຳປະທານ 100% ຫຼື ຮູບແບບ “1+4” ແລະ “2+3” ໃນນີ້ ນັກລົງທຶນ ແລະ ບໍລິສັດເປັນຜູ້ກຳນົດເຕັກນິກການປຸກຊຶ່ງ ລັດຖະບານ ຫຼື ພະນັກງານວິຊາການຂາດຄວາມຮັບຮູ້ໃນລາຍລະອຽດ ຂອງເຕັກນິກການຜະລິດ. ອີກກໍລະນີໜຶ່ງ ແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການອະນຸມັດເຕັກນິກການຜະລິດ ແມ່ນອີງຕາມບໍລິສັດ ໂດຍທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ບໍ່ຮູ້ເຕັກນິກດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງລວມທັງການນຳໃຊ້ ສານ ເຄມີເຂົ້າໃນການຜະລິດ. ດັ່ງນັ້ນ, ລັດຖະບານບໍ່ສາມາດແຊກແຊງ ຫຼື ຄວບຄຸມດ້ານເຕັກນິກການປຸກຊຶ່ງ ບໍລິສັດຖືວ່າເປັນມາດຕະຖານ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດຕາມ ທີ່ຕະຫຼາດຕ້ອງການ.

ຂະບວນການອະນຸມັດການປຸກກ້ວຍ

ຮູບ 5: ຂະບວນການອະນຸມັດການປຸກກ້ວຍຢູ່ຂັ້ນແຂວງ

ລັດຖະບານໄດ້ມີບາງມາດຕະການໃນການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃສ່ການປຸກກ້ວຍ, ຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ ໄດ້ອອກໜັງສືແຈ້ງການໃຫ້ບັນດາເຈົ້າແຂວງພາກເໜືອ ເຊັ່ນ: ແຂວງຜົ້ງສາລີ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ບໍ່ແກ້ວ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊຍະບູລີ ອອກຄໍາສັ່ງບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ດິນນາໃນເຂດຊົນລະປະທານ ແລະ ເນື້ອທີ່ນາໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດ ຫຼື ບຸກຄົນເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານ ເພື່ອປຸກກ້ວຍຢ່າງເດັດຂາດ. ແຕ່ໃນຕົວຈິງແລ້ວ, ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີການປຸກກ້ວຍ ໃສ່ດິນນາແຕ່ປຸກໃສ່ດິນທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການປຸກ ຫຼື ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ນາ, ຊຶ່ງອາດເຮັດໃຫ້ຄາດໝາຍຜົນຜະລິດເຂົ້າ ບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້. ອີງຕາມ Southeast Asia Globe (ກຸມພາ 2016) ໄດ້ລາຍງານວ່າ ໃນປະຈຸບັນ 90% ຂອງຊາວບ້ານ ແມ່ນໄດ້ເອົາດິນໃຫ້ເຊົ່າ ເພື່ອປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຊຶ່ງສະເລ່ຍແລ້ວ ນັກທຸລະກິດຈົນເຊົ່າດິນ ປະມານ 1,600 ມ², ຊຶ່ງຢູ່ໃນມືມຸມຄ່າ ລະຫວ່າງ 300-600 ໂດລາຕໍ່ປີ, ຊຶ່ງປຽບທຽບແລ້ວ ແມ່ນປະຊາຊົນສາມາດສ້າງລາຍຮັບເທົ່າກັບການທໍາການຜະລິດ. ພວກເຂົາເຈົ້າສາມາດສ້າງລາຍຮັບເທົ່າເດີມ ໂດຍທີ່ບໍ່ຕ້ອງໄດ້ອອກແຮງເຮັດວຽກ.

ປັດໃຈ ແລະ ສິ່ງຈູງໃຈ ທີ່ເຮັດໃຫ້ນັກທຸລະກິດຈີນ ສົນໃຈເຂົ້າມາລົງທຶນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລວມມີ:

ປັດໃຈດຶງດູດ (ສປປ ລາວ)	ປັດໃຈພັກດັນ (ສປ ຈີນ)
▪ ຄ່າເຊົ່າດິນຕໍ່າ 6-18 ລ້ານກີບຕໍ່ຮຕ (ຂຶ້ນຢູ່ກັບເຂດ) - ຕໍ່າກ່ວາ ສປປ ຈີນ 3 ເທົ່າ	▪ ຄຸນນະພາບຂອງດິນບໍ່ເໝາະສົມ
▪ ຄ່າແຮງງານຕໍ່າ	▪ ເກີດມີພະຍາດໝາກກ້ວຍລະບາດ
▪ ຄຸນນະພາບດິນທີ່ສົມບູນ ທັງໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ແລະ ອາກາດທີ່ເໝາະສົມ	▪ ຂໍ້ບັງຄັບເຄັ່ງຄັດໃນການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ມາດຕະຖານໃນການຜະລິດອາຫານສີຂຽວ
▪ ມີຄວາມຍືດຍຸ່ນໃນການໃຊ້ສານເຄມີ ຫຼື ບໍ່ເຄັ່ງຄັດ ໃນການຄວບຄຸມ ສປປ ລາວ	▪ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດສູງ
▪ ມີສາຍສຳພັນທີ່ດີທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດລະຫວ່າງສອງປະເທດ	▪ ສປ ຈີນ ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານການເມືອງ ກັບບາງປະເທດ ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບທາງດ້ານການ ລົງທຶນ
▪ ລະດູການເກັບກ່ຽວໝາກກ້ວຍ ກົງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ (ຊ່ວງກຸດຈີນ)	
▪ ມີຄວາມເຊື່ອວ່າ ຜົນຜະລິດຈາກ ສປປ ລາວ ແມ່ນຜົນຜະລິດສະອາດ ຈາກທຳມະຊາດ	

ອີງຕາມຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະມົນຕີວ່າການ ກ່ຽວກັບການຕິດສະຫຼາກສິນຄ້າເປັນພາສາລາວ ແມ່ນແນໃສ່ໃຫ້ຜູ້ຜະລິດ ພາຍໃນ ແລະ ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງຕິດສະຫຼາກເປັນພາສາລາວກ່ອນ ຈຶ່ງສາມາດຈຳໜ່າຍໄດ້. ໃນນັ້ນ, ໄດ້ກຳນົດເນື້ອໃນຂອງສະຫຼາກ ແລະ ທັງກຳນົດມູນຄ່າຂອງການປັບໃໝຕໍ່ຜູ້ລະເມີດຄຳສັ່ງໄວ້ຢ່າງລະອຽດ, ແຕ່ການນຳເຂົ້າ ຫຼື ຈຳໜ່າຍຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນການຜະລິດໝາກກ້ວຍ ແມ່ນເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ, ຊຶ່ງຄົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບໍ່ຮູ້ຊື່ ຫຼື ສ່ວນປະສົມ ແຕ່ຍັງອະນຸມັດນຳເຂົ້າ ແລະ ຊົມໃຊ້ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມຮູ້.

ດ້ານການຕະຫຼາດ ກໍ່ເປັນອີກສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ເພາະວ່າບໍລິສັດເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບດ້ານການຕະຫຼາດ, ຊຶ່ງອາດບໍ່ຮູ້ຕະຫຼາດປາຍທາງຂອງການສົ່ງກ້ວຍ ແລະ ບາງທີກໍ່ບໍ່ມີການອອກໃບຢັ້ງຢືນບ່ອນຜະລິດ (Certificate of Origin) ໃນນີ້ການອອກໃບຢັ້ງຢືນບ່ອນຜະລິດສິນຄ້າ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຂອງຕະຫຼາດປາຍທາງ ຊຶ່ງບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງອອກໂດຍອັດຕະໂນມັດ. ຢູ່ບາງແຂວງການຫຸ້ມຫໍ່ ແລະ ຕິດສະຫຼາກເປັນພາສາຕ່າງປະເທດໂດຍ ສະເພາະ ແມ່ນພາສາຈີນ, ຊຶ່ງໝາຍເຖິງການຢັ້ງຢືນສິນຄ້າວ່າເປັນຜະລິດຕະພັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນແລ້ວ ແຕ່ເປັນພາລະບົດບາດຂອງພະແນກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຊຶ່ງເປັນຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຕ້ອງໄດ້ກວດກາຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນຂອງການອະນຸມັດການລົງທຶນ. ກ້ວຍຫອມແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຕະຫຼາດໂດຍສະເພາະແມ່ນຕະຫຼາດສາກົນ ແລະ ຕະຫຼາດໃນ ສປ ຈີນ ຊຶ່ງກ້ວຍປະເພດນີ້ແມ່ນ ມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ບັນດາພະຍາດແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຄວບຄຸມມາດຕະຖານຂອງຜົນຜະລິດກ້ວຍກໍ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ກຳນົດຜົນສຳເລັດຂອງຜູ້ຜະລິດກ້ວຍ. ຕົວຢ່າງຂອງບໍລິສັດປູກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ທີ່ພົບບັນຫາກ່ຽວກັບພະຍາດແມງໄມ້ ກ້ວຍເປັນຈຸດດ່າງດຳ ຍ້ອນສັດຕູພືດບາງຊະນິດ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຖືກຕີກັບ ຈາກການສົ່ງກ້ວຍອອກສູ່ຕະຫຼາດສາກົນ. ປະຈຸບັນຍັງມີການວິໄຈເຊື້ອພະຍາດດັ່ງກ່າວຢູ່ປະເທດ ຟີລິບປິນ.

ອີກບັນຫາໜຶ່ງທີ່ທາງຝ່າຍຜູ້ຜະລິດກ້ວຍພົບພໍ້ແມ່ນ ການສົ່ງອອກກ້ວຍໄປ ສປ ຈີນ ໂດຍຜ່ານ ສສ ຫວຽດນາມ, ຊຶ່ງດ່ານທີ່ເປີດໃໝ່ ແມ່ນບໍ່ອະນຸມັດໃຫ້ກ້ວຍຜ່ານໄປ ສປ ຈີນ. ສາເຫດເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນ: (1) ຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສິນຄ້າ, ຊຶ່ງບໍ່ ແມ່ນສິນຄ້າເກືອດຫ້າມ; ແລະ (2) ດ່ານສາກົນໃໝ່ (ດ່ານລະໄລ) ບໍ່ສາມາດຜ່ານໄດ້, ແຕ່ດ່ານເກົ່າ (ດ່ານ

ລາວແວ) ແມ່ນສາມາດຜ່ານໄດ້. ທາງກະຊວງກໍ່ຕີກົມນໍ້າເຂົ້າ ແລະ ສົ່ງອອກ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການເຈລະຈາກັບ ສສ ຫວຽດນາມ. ອີງຕາມລະບຽບການຄ້າສາກົນ ທີ່ລົບລ້າງສິ່ງກົດຂວາງ ທາງການຄ້າໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າປະເທດທີ່ບໍ່ມີທາງອອກສູ່ ທະເລ ແມ່ນສາມາດສົ່ງສິນຄ້າ ຂອງຕົນຜ່ານທຸກປະເທດ ທີ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ, ແຕ່ ສປປ ລາວ ຍັງພົບພໍ້ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ກັບບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ ໃນການສົ່ງຜ່ານສິນຄ້າໄປປະເທດທີສາມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພາຍໃຕ້ລະບຽບການຂອງ WTO, ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດ ດ້ານເສລີກ່ຽວກັບການສົ່ງສິນຄ້າຜ່ານແດນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄວນອີງໃສ່ການເຈລະຈາ ແລະ ສັນຍາສອງຝ່າຍ (ລະຫວ່າງປະເທດ) ກ່ຽວກັບຂໍ້ກຳນົດ ຫຼື ລະບຽບການຕາມຜະລິດຕະພັນ, ອັດຕາພາສີ ທັງນີ້ກໍ່ ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຂີດຄວາມສາມາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການເຈລະຈາຕໍ່ລອງທາງດ້ານການຄ້າ ກໍ່ຄືການຫຼຸດສິ່ງກົດຂວາງ ທາງການຄ້າ.

ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນສະມາຊິກ ທີ່ຮັບຮອງເອົາລະບຽບການ ຮອດເຕີດຳ ກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ (Rotterdam Convention Pesticides) ໄດ້ກຳນົດຂັ້ນຕອນການຄ້າສາກົນສໍາລັບສານເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ. ລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ລິເລີ່ມໂດຍອົງການ FAO ແລະ UNEP⁶, ໃນປີ 1989 ແລະ ໄດ້ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຕົວຈິງ ໃນປີ 2004, ຊຶ່ງໄດ້ເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ 154 ປະເທດ ທີ່ເປັນສະມາຊິກ ຕັດສິນວ່າເຂົາເຈົ້າສາມາດນໍາເຂົ້າ, ສົ່ງອອກ ແລະ ບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງບັນດາສານເຄມີ ທີ່ອາດຈະມີພິດຮ້າຍແຮງເຫຼົ່ານັ້ນ. ໃນນັ້ນ, ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ III ຂອງລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກຳນົດບັນຊີທີ່ມີ 47 ສານເຄມີ. ໃນນັ້ນ, 33 ຊະນິດຢາປາບສັດຕູພືດ ຊຶ່ງມີ 3 ຊະນິດ ທີ່ ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ແລະ 14 ຊະນິດສານເຄມີ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນອຸດສາຫະກຳ, ພ້ອມທັງໄດ້ກຳນົດເອກະສານ ເພື່ອ ເປັນແນວທາງໃນການຕັດສິນໃຈດັ່ງກ່າວ, ໃນປີ 2015 ກອງປະຊຸມ ສະມາຊິກຄັ້ງທີ 7 (COP7) ໄດ້ມີການສະເໜີໃຫ້ ພິຈາລະນາໃຫ້ເພີ່ມ 4 ຊະນິດຢາປາບສັດຕູພືດ ເຂົ້າໃນບັນຊີດັ່ງກ່າວ ລວມມີ Chrysotile asbestos, Fenthion, Liquid formulations ແລະ Trichlorfon.

ຕາຕະລາງ 6: ຈຳນວນບັນຊີການຈົດທະບຽນຢາປາບສັດຕູພືດຂອງກົມປຸກຝັງ, 2016

ແຂວງ	ຢາຂ້າແມງໄມ້	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ	ຢາຂ້າຫຍ້າ
ຫຼວງນ້ຳທາ	2	19	-
ອຸດົມໄຊ	3	6	4
ໄຊຍະບູລີ	1	-	-

ນັບແຕ່ປີ 2010 ເປັນຕົ້ນມາ, ກົມປຸກຝັງ, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍ່ໄດ້ມີຂໍ້ຕົກລົງ ຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າ ດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ສະບັບເລກທີ 2860/ກປ ແລະ ໄດ້ກຳນົດບັນຊີການຈົດທະບຽນຢາ ປາບສັດຕູພືດ, ຝຸ່ນ ແລະ ແນວພັນພືດ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການນໍາເຂົ້າ, ການກວດກາ ແລະ ການຄວບຄຸມ ການນໍາ ໃຊ້ສານເຄມີດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລະບຽບການຂອງສາກົນ. ໃນນັ້ນ, ໄດ້ກຳນົດລະດັບຄວາມເປັນພິດດັ່ງນີ້: WHO Ia (ລະດັບຄວາມອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງຫຼາຍ), WHO Ib (ລະດັບຄວາມອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ), WHO II (ລະດັບ ຄວາມອັນຕະລາຍປານກາງ), WHO III (ລະດັບຄວາມອັນຕະລາຍໜ້ອຍ), WHO U (ບໍ່ປະກົດມີພິດກະທັນຫັນ). ໃນປີ 2016, ກົມປຸກຝັງໄດ້ອະນຸມັດ ແລະ ຈົດທະບຽນໃຫ້ 32 ບໍລິສັດຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ຜູ້ປະກອບການໃນການນໍາ

⁶ United Nations Environment Programme

ເຂົ້າ ແລະ ນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າເຊື້ອລາ, ຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາກະຕຸ້ນການເຕີບໂຕ, ຢາຂ້າໝູ, ຢາຂ້າປວກ ແລະ ຢາຂ້າໄຮ ດັ່ງຕາຕະລາງ 6. ບັນດາຢາເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຜະລິດຈາກ: ສປປ ຈີນ, ໄທ, ສສ ຫວຽດນາມ, ມາເລເຊຍ, ສິງກະໂປ, ອິນເດຍ ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ. ໃນປັດຈຸບັນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ ກໍ່ໄດ້ກວດຢຶດການນໍາເຂົ້າຢາຂ້າຫຍ້າທີ່ລັກລອບນໍາເຂົ້າຈາກ ສປປ ຈີນ ເປັນຈໍານວນ 1 ໂຕນ. ຊຶ່ງບັນດາຢາ ແລະ ສານເຄມີທີ່ຖືກຢຶດມານັ້ນ ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຍັງບໍ່ມີແນວທາງໃນການຈັດການ.

ຮູບ 6: ຢາຂ້າຫຍ້າທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ແຕ່ຍັງມີການນໍາໃຊ້ກັບສວນກ້ວຍ

ຮູບ 7: ຢາຂ້າເຊື້ອລາ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ມີສານພິດລະດັບກາງ

ຈາກການເກັບກໍາຂໍ້ມູນພາກສະໜາມໃຫ້ຮູ້ວ່າ, ປະຈຸບັນ ບັນດາບໍລິສັດປູກກ້ວຍທົ່ວໄປຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ບໍ່ມີມາດຕະຖານການຜະລິດກະສິກໍາສະອາດ ຫຼື ອາຫານສີຂຽວຂອງ ສປປ ຈີນ ຍັງມີການນໍາໃຊ້ບັນດາຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາຂ້າເຊື້ອລາ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ທີ່ມີການຫ້າມນໍາໃຊ້ ຫຼື ມີສານພິດລະດັບກາງຫຼາຍ. ຊຶ່ງສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນລັກລອບນໍາເຂົ້າ, ມີສານເຄມີລະດັບກາງຈໍານວນໜຶ່ງ ກໍ່ມີຂາຍຢູ່ໃນຮ້ານຂາຍປຸຍ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ຢູ່ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ.

ຮູບ 8: ຮ້ານຂາຍສານເຄມີທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກກ້ວຍ ຢູ່ ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ

ອີງຕາມການລາຍງານຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການ ຈາກຜູ້ປະກອບການໃຫ້ຮູ້ວ່າ, ຢູ່ ສປປ ຈີນ ມີໂຮງງານຜະລິດຝຸ່ນປຸຍ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ທີ່ມີທະບຽນປະມານ 2,800 ໂຮງງານ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີບັນດາໂຮງງານ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ແລະ ບໍ່ມີທະບຽນອີກປະມານ 3,000 ແຫ່ງ. ສໍາລັບຕະຫຼາດສານເຄມີ ທີ່ມີຢູ່ຕາມຕົວເມືອງເຂດຊາຍແດນ ຕິດກັບພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ຢູ່ ເມືອງຫຼາ ມີປະມານ 100 ກວ່າຮ້ານ ແລະ ມີ 3 ບໍລິສັດທີ່ເປັນຕົວແທນຈໍາໜ່າຍ ໃຫ້ແກ່ໂຮງການຜະລິດສານເຄມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ມີທະບຽນເຫຼົ່ານັ້ນ. ນັບແຕ່ວັນທີ

1/7/2016 ເປັນຕົ້ນໄປ ສປ ຈີນ ໄດ້ປະກາດຫ້າມຜະລິດ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ (ພາລາກວດ) ຢ່າງເປັນທາງການ, ເຮັດໃຫ້ບັນດາຮ້ານຂາຍປັດໃຈ ນຳໃຊ້ໃນການຜະລິດກະສິກຳເລີ່ມບໍ່ນຳເຂົ້າ, ແຕ່ໄລຍະຜ່ານມາ ຍັງພົບເຫັນວ່າມີການນຳໃຊ້ຫຼາຍຢູ່ໃນການປູກກ້ວຍ.

ຮູບ 9: ການຈັດການສິ່ງບັນຈຸສານເຄມີ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ

ການນຳເຂົ້າສານເຄມີ ເພື່ອປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ມີ 4 ຮູບແບບ ຄື (1) ມີການຂົ່ມທະບຽນ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳເຂົ້າຢ່າງເປັນທາງການ, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນອາດມີການລັກລອບນຳເຂົ້າປະເພດທີ່ບໍ່ໄດ້ຂົ່ມທະບຽນ, (2) ປະປົນກັບສິນຄ້າປະເພດອື່ນໆ ເພື່ອມາຈຳໜ່າຍ, (3) ຜູ້ປະກອບການ ຫຼື ຊາວກະສິກອນລັກລອບນຳເຂົ້າ ໂດຍລິດສ່ວນຕົວ ເພື່ອນຳໃຊ້ເອງ ແລະ (4) ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມຊາຍແດນລັກນຳເຂົ້າເອງ.

ໃນນັ້ນ, ບັນດາຜູ້ປະກອບການປູກກ້ວຍຂອງ ສປ ຈີນ ເອງເລີ່ມບໍ່ມີການເຊື່ອໝັ້ນກ່ຽວກັບຄຸນະພາບ ຂອງສານເຄມີ ທີ່ເຂົາເຈົ້າຊື້ ຈາກບັນດາຮ້ານທົ່ວໄປ, ເຮັດໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດປູກກ້ວຍລາຍໃຫຍ່ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນນຳໃຊ້ສານເຄມີ, ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ທີ່ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ (ປະເທດພັດທະນາ). ພ້ອມດຽວກັນ, ຍັງມີບໍລິສັດປູກກ້ວຍຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມີປະສິບການ ໃນການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ນຳເຂົ້າບັນດາສານເຄມີ ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດນຳເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນຳມາປະສົມເປັນສູດໃໝ່ ທີ່ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍກວ່າ ແລະ ອາດເຮັດໃຫ້ລະດັບຄວາມເປັນພິດແຮງຂຶ້ນນຳ. ແຕ່ໃນຂະນະທີ່ວ່າ, ບັນດາພະແນກການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຍັງບໍ່ມີເຄື່ອງມືອຸປະກອນ ໃນການກວດສອບ, ວິໄຈບັນດາສານເຄມີຕ່າງໆ ເຫຼົ່ານັ້ນຢ່າງທັນເວລາ, ເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ສານເຄມີເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງດີເທົ່າທີ່ຄວນ.

ເຖິງວ່າທີ່ຜ່ານມາ ມີການລະບາດຢ່າງຮຸນແຮງ ຂອງພະຍາດ Fusarium Wilt ໃນການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງກວາງຊີ ແລະ ກວາງຕຸງ, ແຕ່ພະຍາດດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ມີການລະບາດແຮງຢູ່ ແຂວງຢູນນານ. ອີງຕາມວາລະສານ Xinhongyuan, 2015 ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຢູ່ແຂວງຢູນນານ ປະຈຸບັນໄດ້ມີການລະບາດຂອງພະຍາດແມງໄມ້ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບສວນກ້ວຍຫຼາຍຊະນິດ, ມີທັງລະດັບການທຳລາຍຂຶ້ນເປົາຈົນຮອດການທຳລາຍຢ່າງຮຸນແຮງ. ໃນນັ້ນ, ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ທີ່ທຳລາຍຢ່າງຮຸນແຮງຈຳນວນໜຶ່ງ ມີດັ່ງຕາຕະລາງ 7 ລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 7: ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ທີ່ມີການລະບາດ ແລະ ທຳລາຍລະດັບແຮງເຖິງຮຸນແຮງ, 2015

ຈຳນວນ	ຊື່	ຈຸດທຳລາຍ	ລະດັບການ ລະບາດ
ພະຍາດ 28 ຊະນິດ	• Colletotrichum musae • Cordanna musae • Helminthosporium torutosum • Mycosphaerella musicola • Phyllosticla musicola • Pratylenchus spp	• ໃບ, ເຄືອ, ໝາກ • ໃບ • ໃບ • ໃບ • ໃບ, ກ້ານ, ໝາກ • ຮາກ	• ++ • ++ • +++ • ++ • +++ • ++
ແມງໄມ້ 29 ຊະນິດ	• Odoiporus longicollis • Cosmopolites sordidus • Balileptaful vipes • Pentalonia nigronervosa • Thrips hawaiiensis • Stephanitis typical • Spodoptera litura fabricius • Tetranychus piercei - McGregor	• ເຄືອ, ກ້ານ, ດອກປີ • ເຫຼັ້ງ, ຮາກ • ໃບ, ໝາກນ້ອຍ, ດອກ, ຮາກ • ໃບ, ກ້ານ • ໝາກນ້ອຍ, ປີ, ໃຍອ່ອນ • ໃບ • ໃບ, ໝາກ • ໃບ	• +++ • ++ • ++ • ++ • ++ • ++ • +++ • ++

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Xinhongyuan, 2015

ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດບັນດາພະຍາດເຫຼົ່ານັ້ນ ບັນດາບໍລິສັດປູກກ້ວຍໄດ້ຫາທຸກວິທີທາງ ໃນການບຳລຸງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້ວຍແຂງແຮງ ແລະ ສາມາດຕ້ານທານຕໍ່ບັນດາພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ ທີ່ເປັນສັດຕູກ້ວຍ. ເລີ່ມຈາກການໃສ່ຝຸ່ນໃສ່ປູຍ, ອີງໃສ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງດິນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ບາງບໍລິສັດໃສ່ຝຸ່ນຮອງພື້ນປະມານ 0.5 ກິໂລກຼາມຕໍ່ຕົ້ນ ແລະ ໃສ່ຝຸ່ນເລັ່ງ ປະມານ 2 ຄັ້ງໃນອັດຕາປະມານ 200-300 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນຕໍຄັ້ງ, ປູຍໝາກ ປະມານ 3 ຄັ້ງ ໃນອັດຕາ 500 ກຼາມຕໍ່ຕົ້ນຕໍຄັ້ງ. ມີການລາຍງານວ່າ, ເພື່ອເປັນການບຳລຸງ ແລະ ຮັກສາຕົ້ນກ້ວຍ ແລະ ໝາກກ້ວຍ, ອາດຕ້ອງການການສິດຢາບຳລຸງຕ່າງໆ ສູງເຖິງ 40 ຄັ້ງ (ຕາຕະລາງ 8), ຊຶ່ງຍັງບໍ່ລວມທັງການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ສິດຕາມລະດັບການລະບາດ ຂອງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ. ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ, ເມື່ອພົບເຫັນວ່າມີພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ເກີດຂຶ້ນກັບສວນກ້ວຍ, ບໍລິສັດປູກກ້ວຍຈະປະສົມຢາຕ່າງໆ 3-4 ຊະນິດເຂົ້າກັນ ເພື່ອໃຫ້ຢາມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເຂັ້ມຊັ້ນຂຶ້ນ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນ ຕາຕະລາງ 9 ສະແດງໃຫ້ເຫັນປະເພດສານເຄມີ, ຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການປູກກ້ວຍ ຂອງບໍລິສັດທົ່ວໄປໃນປະຈຸບັນ. ໃນນັ້ນ, ຢາຂ້າພະຍາດ, ເຊື້ອລາ ແລະ ຢາຕ້ານເຊື້ອບຳລຸງ ໃນບາງຄັ້ງຈະມີສັບພະຄຸນດຽວກັນ, ຂຶ້ນກັບລະດັບຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງຢາ ແລະ ປະລິມານທີ່ນຳໃຊ້.

ຕາຕະລາງ 8: ປະລິມານການນຳໃຊ້ສານເຄມີ (ຢາບຳລຸງ) ໃນຂະບວນການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ

ໄລຍະເວລາໃຊ້	ປະລິມານໃຊ້	ຢາທີ່ໃຊ້
ການກຽມແບ້ຍ	ສິດ 2 ຄັ້ງ	ຢາຂະຫຍາຍຮາກ
ການປູກ	ສິດ 1 ຄັ້ງຫຼັງຈາກປູກ	ຢາຂະຫຍາຍຮາກ, ຢາເລັ່ງການເຕີບໂຕ
ຈະເລີນເຕີບໂຕ	ສິດ 25 ຄັ້ງ	ຢາບຳລຸງຕົ້ນກ້ວຍ
ອອກປີ ແລະ ເປັນໝາກ	ສິດ 4 ຄັ້ງ	ຢາບຳລຸງໝາກກ້ວຍ

ກ້ວຍຕົ້ງ	ສິດ 6 ຄັ້ງ	ຢາຕ້ານເຊື້ອ ແລະ ຢາບຳລຸງ
ກ່ອນການຫຸ້ມຫໍ່	ລ້າງ 1 ຄັ້ງ	ຢາກັນບຸດ ແລະ ຢາຮັກສາຄວາມສົດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: COMPO, 2016

ຕາຕະລາງ 9: ການຄາດຄະເນປະເພດສານເຄມີ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກກ້ວຍຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ

ປະເພດສານເຄມີ	ຄາດຄະເນຈຳນວນ ປະເພດສານເຄມີ	ຕົວຢ່າງຊື່ຂອງສານເຄມີ ທີ່ນຳໃຊ້
ຜຸ່ນເຄມີ	8-10	46-00-00, 15-5-22, 13-5-27, 15-15-15, 16-16-16, 17-17-17, 14-16-15, 12-6-24, 14-11-20...
ຢາຂ້າຫຍ້າ	10-15	Glyphosate ammonium, Glyphosate 48, Bentazon, PROchloraz, Baicaoku...
ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ເຊື້ອລາ	30-40	Pyraclostrobin, Kresoxim-methyl, Thiophanate Methyl, Tebuconazole, ChloroThalanil, Propiconazol, Meothrin, Topsin...
ຢາຂ້າແມງໄມ້	40-50	Alpha-cypermethrin, Flufenoxuron, Fenpropathrin, Imidacloprid, Propargite, Fendona...
ຢາບຳລຸງ ຫຼື ຢາຕ້ານເຊື້ອ	15-20	Unikel Edta, Iprodione, Plantafol, Compo...
ຢາເຄືອບກ້ວຍ ແລະ ກັນບຸດ	3-5	Gengreen, Baolixian...

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ພາກສະໜາມ, 2016

ຈາກຂໍ້ມູນພາກສະໜາມສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າ, ໃນປະຈຸບັນ ຢ່າງໜ້ອຍມີ 16 ຜະລິດຕະພັນສານເຄມີ ທີ່ໃຊ້ນຳການປູກກ້ວຍຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ມີສານເຄມີຫ້າມໃຊ້ໃນລະບຽບການ Rotterdam ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ໂດຍສະເພາະແມ່ນສານເຄມີປະເພດ: Paraquat, Methyl ແລະ Glyphosate ammonium (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5.3). ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າບັນດາຊື່ ແລະ ສານເຄມີທີ່ລະບຸຢູ່ໃນສະຫຼາກທີ່ມີກັບສິນຄ້າເຄມີອາດຈະບໍ່ມີຊື່ຂອງສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ ຫຼື ສານເຄມີອື່ນໆທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບການ Rotterdam. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາສານເຄມີຕົວຢ່າງເຫຼົ່ານັ້ນ ມາວິເຄາະລະອຽດ ເພື່ອຈະໄດ້ມີມາດຕະການທີ່ຊັດເຈນ ໃນການຫ້າມນຳໃຊ້ຢ່າງເດັດຂາດ. ສຳລັບຜະລິດຕະພັນສານເຄມີ ທີ່ມາຈາກ ສປ ຈີນ, ໂດຍທົ່ວໄປ ສານເຄມີທີ່ມີຄວາມສ່ຽງປານກາງ ຫາສູງ ລະດັບ WHO II ຂຶ້ນໄປ ຈະຫ້າມໃຊ້ໃນຂະບວນການປູກພືດຜັກ ລວມທັງກ້ວຍ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຈະໄປເຖິງຜູ້ບໍລິໂພກພາຍໃນ 180 ວັນ ຫຼັງຈາກທີ່ນຳໃຊ້. ສິນຄ້າສານເຄມີ ທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານຂອງ ສປ ຈີນ ຈະມີເຄື່ອງໝາຍບອກລະດັບຄວາມເປັນພິດ, ວິທີການນຳໃຊ້ ແລະ ວິທີການແກ້ໄຂສະເພາະໜ້າ ເມື່ອມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ໄດ້ຮັບບັນດາສານພິດເຫຼົ່ານັ້ນ, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ ຍັງມີຫຼາຍຜະລິດຕະພັນສານເຄມີ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ແລະ ບໍ່ມີເຄື່ອງໝາຍເຫຼົ່ານັ້ນ.

ບັນຫາກ່ຽວກັບສຸຂະພາບຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການນຳໃຊ້ບັນດາສານເຄມີຕ່າງໆ ຍັງພົບເຫັນຢູ່ຫຼາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໄດ້ມີຂໍ້ແນະນຳ ກ່ຽວກັບຂະບວນການສິດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ປາບສັດຕູພືດ, ແຕ່ຍັງເຫັນຜູ້ອອກແຮງງານຕາມສວນກ້ວຍບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຄຳແນະນຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ບໍ່ນຸ່ງເສື້ອ ຫຼື ໃຊ້ຜ້າອັດປາກ ໃນຂະນະທີ່ສິດຢາຕ່າງໆ ແລະ ສິດຢາຕ້ານທົດທາງຂອງລົມ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ສິດໄດ້ຮັບອາຍລະອອງສານເຄມີ. ລັດຖະບານກໍ່ມີຄວາມເປັນຫ່ວງ

ເປັນໄຍກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຈາກການປູກກ້ວຍ. ໃນວັນທີ 13 ກໍລະກົດ 2005, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ອອກຄໍາສັ່ງ ເລກທີ: 0620/ກປ.05 “ວ່າດ້ວຍການປ້ອງກັນໄພອັນຕະລາຍຈາກຢາປາບ ສັດຕູພືດປອມ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຫ້າມນໍາໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ”. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປູກກ້ວຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນນັກທຸລະກິດຈີນ ຊຶ່ງນໍາເຂົ້າສານເຄມີຕ່າງໆ ເປັນພາສາຈີນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການກວດສອບສານເຄມີ.

ອີງຕາມການລາຍງານ ຍັງມີການລັກລອບປູກກ້ວຍໃສ່ເນື້ອທີ່ດິນນາ ທີ່ເປັນອຸ່ເຂົ້າຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ແຜນການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2014, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ອອກຄໍາສັ່ງເລກທີ: 830/ຫລບ. ກສສ, ລົງວັນທີ 24/6/2014 ທິດຊີ້ນໍາກ່ຽວກັບສະພາບການລັກລອບການປູກກ້ວຍໃສ່ດິນນາ”. ກໍລະນີ ທີ່ມີການລຸກລ້າດິນນາ ຊຶ່ງມັນຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ຄາດໝາຍການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ. ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ, ເຈົ້າແຂວງກໍ່ໄດ້ອອກຄໍາສັ່ງ ໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມຄໍາສັ່ງດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ອຸດົມໄຊ, ຝັງສາລີ, ອື່ນໆ. ບາງແຂວງຍັງມີການປູກກ້ວຍໃສ່ດິນນາ ແຕ່ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີການລາຍງານວ່າບາງແຂວງ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຢູ່ທາງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້, ບໍ່ໄດ້ມີການປູກກ້ວຍໃສ່ດິນນາ ແຕ່ມີການປູກກ້ວຍໃສ່ດິນນາ ຫຼື ພື້ນທີ່ ທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການປູກເຂົ້າ ແລະ ສາມາດຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າໄດ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສປປ ລາວ ຈະສົ່ງເສີມການປູກພືດແບບປະສົມປະສານ ເພື່ອໃຫ້ການນໍາໃຊ້ດິນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍທີ່ສຸດ. ເຕັກນິກການປູກກ້ວຍຫອມຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນການປູກພືດຊະນິດດຽວ ຊຶ່ງອາດຈະມີວິທີການ ນໍາໃຊ້ລະບົບປູກພືດແບບປະສົມປະສານ. ທ່ານເອກອງ (2015), ໄດ້ສະເໜີການນໍາເອົາລະບົບການປູກປະສົມປະສານ (ກ້ວຍ ແລະ ກາເຟ) ມາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ປະເທດອຸການດາ. ຊຶ່ງທ່ານໄດ້ອ້າງອີງວ່າ ການປູກກ້ວຍ-ກາເຟ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຫຼາຍກ່ວາ 50% ແລະ ພວກເຂົາສາມາດຮັບມືກັບຜົນກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນນີ້, ການປູກກ້ວຍຫອມເພື່ອເປັນສິນຄ້າແມ່ນ ນໍາໃຊ້ສານເຄມີເຖິງ 40 ຄັ້ງຕໍ່ປີ. ສະນັ້ນ, ອາດມີຄວາມສ່ຽງໃນການໃຊ້ສານເຄມີຈາກພືດໜຶ່ງສູ່ພືດອື່ນ ຖ້າຈະມີການສົ່ງເສີມ ແລະ ນໍາເອົາການປູກກາເຟມາ ປະສົມປະສານກັບການປູກກ້ວຍຫອມ.

3.4 ນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມ

ໃນຊ່ວງຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງຄວາມຫ່ວງໄຍຈາກສາທາລະນະຊົນ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນປຸຍສານເຄມີ, ຖົງຢາງປຣາດສະຕິກ ທີ່ໃຊ້ຫຸ້ມເຄືອກ້ວຍ ຢູ່ໃນຂະບວນການປູກກ້ວຍຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງ ສປປ ລາວ ສະບັບເລກທີ 29/ສພຊ, 2012 ໄດ້ໃຫ້ຄໍາອະທິບາຍກ່ຽວກັບແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ທໍາມະຊາດ ຂອງໂຄງການລົງທຶນໄວ້ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ກໍານົດພັນທະໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍໂດຍບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບ, ບໍ່ເຮັດໃຫ້ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊື່ອມໂຊມ ບໍ່ສ້າງ ແລະ ບໍ່ປ່ອຍມົນລະພິດເກີນມາດຕະຖານຄວບຄຸມມົນລະພິດ ແລະ ມາດຕະຖານຄວບຄຸມສິ່ງແວດລ້ອມ ແຫ່ງຊາດ ແນໃສ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ ແລະ ຮັບປະກັນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ກໍານົດມາດຕະຖານກະສິກໍາທີ່ດີ ໂດຍການບັບປຸງມາຈາກມາດຕະຖານກະສິກໍາທີ່ດີຂອງອາຊຽນ ຊຶ່ງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ສ້າງຄູ່ມືແນະນໍາການປະຕິບັດມາດຕະຖານກະສິກໍາທີ່ດີ ກ່ຽວກັບການຈັດການສິ່ງແວດລ້ອມ (ກຊກປ, ທັນວາ 2012) ຊຶ່ງມີເປົ້າໝາຍ ເພື່ອຄວບຄຸມຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ໃນລະຫວ່າງການຜະລິດ, ການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການຈັດການຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ຂອງພືດຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ສົດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ຄູ່ມືດັ່ງກ່າວແມ່ນ ໄດ້ແນະນໍາຂັ້ນຕອນ ໃນການຄວບຄຸມຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ອີງຕາມການສໍາຫຼວດ, ການອະນຸມັດສໍາປະທານການປູກກ້ວຍສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຂາດແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ລວມເຖິງການກໍາຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການຜະລິດກ້ວຍ ຫຼື ຖ້າມີກໍ່ບໍ່ທັນລະອຽດ ແລະ ຂາດການຕິດຕາມກວດ

ກາ. ເຫັນວ່າມີບາງແຂວງໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກວດກາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແຕ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມບັນດາກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆ. ໃນນີ້, ບໍ່ມີການວັດແທກຄຸນນະພາບຂອງດິນ, ນ້ຳ ແລະ ອາກາດ ຢູ່ບໍລິເວນເຂດການຜະລິດກ້ວຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາແຂວງ ຫຼື ຕົວເມືອງ ທີ່ມີການປູກກ້ວຍ ບໍ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານ ຫຼື ຮ້ອງທຸກຈາກປະຊາຊົນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ແຕ່ຍັງມີການຖິ້ມສິ່ງເສດເຫຼືອ ຈາກການຜະລິດກ້ວຍໃຫ້ເຫັນທົ່ວໄປ. ຫຼາຍກ່ວານັ້ນ, ການນຳໃຊ້ສານເຄມີເປັນຕົ້ນ ແມ່ນຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາຂ້າຫຍ້າເຂົ້າໃນຂະບວນການຜະລິດກ້ວຍ ກໍຖືວ່າເປັນບັນຫາທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການດູແລເປັນພິເສດ ໂດຍສະເພາະເຂດປູກກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ ຊຶ່ງບັນດາສານເຄມີໄຫຼລົງສູ່ແມ່ນ້ຳ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.

ເພື່ອປັບປຸງຂະແໜງການປູກກ້ວຍ, ຄວນມີນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ບັນດາປັດໃຈນຳເຂົ້າຂອງການຜະລິດ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ບໍລິສັດປູກກ້ວຍ ຄວນມີເຕັກນິກ ທີ່ທັນສະໄໝຮອງຮັບ ໃນການຈັດການກັບບັນດາກ່ອງສານເຄມີ. ຕົວຢ່າງ: ຖຽງຢ່າງຫຸ້ມເຄືອກ້ວຍຕ້ອງສາມາດຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້ງ່າຍ. ບາງແຂວງແມ່ນສາມາດລິເລີ່ມແນວຄວາມຄິດໃນການຄ້ຳປະກັນໃນການຈັດການ ແລະ ຟື້ນຟູສະພາບແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ການຫັກເງິນຄ້ຳປະກັນຈຳນວນໜຶ່ງໄວ້ ເພື່ອການກະກຽມດິນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການຈັດການຂຸດຮາກກ້ວຍອອກ ເພື່ອສາມາດປູກພືດຊະນິດອື່ນພາຍຫຼັງການປູກກ້ວຍ.

ພາກທີ IV. ການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນ

4.1 ສະພາບທົ່ວໄປຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ

ຫົວໜ້າຄອບຄົວຂອງຊາວກະສິກອນ ຜູ້ປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນຊົນເຜົ່າລື້ກວມທັງໝົດ 100%. ໃນນີ້, ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແມ່ນມີອາຍຸ ແລະ ລະດັບການສຶກສາສະເລ່ຍ ປະມານ 43.1 ປີ ແລະ 3.4 ປີ ຕາມລຳດັບ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເຮັດກະສິກຳ ກວມ 92%. ສຳລັບ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ກຶມມຸ ແລະ ລາວ ກວມ 46% ແລະ 43% ຕາມລຳດັບ. ໃນນີ້, ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແມ່ນມີອາຍຸ ແລະ ລະດັບການສຶກສາສະເລ່ຍ ປະມານກວມ 45.5 ປີ ແລະ 5 ປີ ຕາມລຳດັບ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຮັດກະສິກຳ ກວມ 96% (ຕາຕະລາງ 10).

ຕາຕະລາງ 10: ສະແດງອັດຕາສ່ວນມູນເຊື້ອຊົນເຜົ່າ ຂອງຊາວກະສິກອນ

ລ/ດ	ຂໍ້ມູນພື້ນຖານຂອງຫົວໜ້າຄອບຄົວ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຊົນເຜົ່າ (%)		
1.1	ລາວ	-	43
1.2	ມົ້ງ	-	11
1.3	ກຶມມຸ	-	46
1.4	ລື້	100	-
2	ອາຍຸ (ປີ)	43.1	45.5
3	ລະດັບການສຶກສາ (ປີ)	3.4	5.0
4	ອາຊີບຫຼັກ (%)		
4.1	ກະສິກຳ	92	96
4.2	ທຸລະກິດສ່ວນຕົວ (ຄ້າຂາຍ)	-	2
4.3	ອາຊີບອື່ນໆ	8	2

ຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສະເລ່ຍໜຶ່ງຄົວເຮືອນ ມີສະມາຊິກ ປະມານ 5 ຄົນ, ຊຶ່ງແຮງງານທີ່ສາມາດເຮັດວຽກ ແລະ ປະກອບສ່ວນຊ່ວຍວຽກ ແມ່ນສະເລ່ຍ ປະມານ 3 ຄົນຕໍ່ຄົວເຮືອນ. ໃນນີ້, ມີແຮງງານຕົ້ນຕໍ ປະມານ 2-3 ຄົນ ແລະ ສຳຮອງ 1 ຄົນ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສະເລ່ຍໜຶ່ງຄົວເຮືອນ ມີສະມາຊິກ ປະມານ 6-7 ຄົນ, ຊຶ່ງມີແຮງງານເຮັດວຽກ ປະມານ 4-5 ຄົນຕໍ່ຄົວເຮືອນ. ໃນນີ້, ແຮງງານຕົ້ນຕໍ ປະມານ 2-3 ຄົນ ແລະ ສຳຮອງ ປະມານ 1-2 ຄົນ (ຕາຕະລາງ 11).

ຕາຕະລາງ 11: ແຮງງານໃນຄອບຄົວ

ລ/ດ	ສະມາຊິກ ແລະ ແຮງງານໃນຄອບຄົວ (ຄົນ)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຈຳນວນຄົນໃນຄອບຄົວ	5.0	6.8
2	ຈຳນວນແຮງງານທັງໝົດ	3.3	4.4
3	ຈຳນວນແຮງງານຕົ້ນຕໍ	2.7	2.9
4	ຈຳນວນແຮງງານສຳຮອງ	0.6	1.8

4.2 ການຖືຄອງທີ່ດິນ

ການຖືຄອງເນື້ອທີ່ດິນ ຂອງຊາວກະສິກອນໜຶ່ງຄົວເຮືອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ຖືຄອງດິນນາ ແລະ ເນື້ອທີ່ປູກກ້ວຍຫອມ, ຊຶ່ງມີເນື້ອທີ່ ປະມານ 0.9 ເຮັກຕາ ແລະ 0.5 ເຮັກຕາ ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ຖືຄອງດິນໄຮ່/ສວນປູກພືດ, ດິນນາ ແລະ ເນື້ອທີ່ປູກກ້ວຍອື່ນໆ, ຊຶ່ງມີເນື້ອທີ່ ປະມານ 1,8 ເຮັກຕາ, 1,4 ເຮັກຕາ ແລະ 1 ເຮັກຕາ ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 12).

ຕາຕະລາງ 12: ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ (ເຮັກຕາ)

ລ/ດ	ປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ດິນນາ	0.9	1.4
2	ກ້ວຍຫອມ	0.5	-
3	ກ້ວຍຊະນິດອື່ນໆ	-	1.0
4	ໄຮ່/ສວນປູກພືດ	-	1.8
5	ອື່ນໆ	-	0.6

4.3 ສະພາບການຜະລິດກ້ວຍ

ຜ່ານຊ່ວງໄລຍະໃນການປູກກ້ວຍ ເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ມີປະສິບການ, ສາມາດຮູ້ເຖິງລະບົບການປູກ ແລະ ການບົວລະບັດຮັກສາ, ລວມເຖິງຂັ້ນຕອນເຕັກນິກຕ່າງໆ ທີ່ປະຕິບັດກັນໃນໜຶ່ງຮອບວຽນ, ໂດຍລວມແລ້ວ ຊາວກະສິກອນມີປະສິບການ ສະເລ່ຍ 7.4 ປີ. ໃນນີ້, ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າມີປະສິບການໃນການປູກກ້ວຍນ້ອຍກວ່າ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສະເລ່ຍ 3.2 ປີ, ຊຶ່ງແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສະເລ່ຍເຖິງ 8.5 ປີ. ສະພາບການຜະລິດກ້ວຍ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອແມ່ນ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສະມາຊິກກຸ່ມຜະລິດຫຼາຍກວ່າ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 42%, ຊຶ່ງແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມພຽງແຕ່ 26% (ຕາຕະລາງ 13).

ຕາຕະລາງ 13: ສະພາບລວມການຜະລິດກ້ວຍ

ລ/ດ	ສະພາບລວມການຜະລິດກ້ວຍ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ປະສິບການໃນການປູກກ້ວຍຂາຍ (ປີ)	3.2	8.5
2	ໄດ້ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກຸ່ມຜະລິດກ້ວຍ (%)	42	26

ຊະນິດພັນກ້ວຍ ທີ່ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ນິຍົມປູກສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນກ້ວຍຫອມ ກວມ 100%, ຊຶ່ງເປັນແນວພັນຕ່າງປະເທດ ໂດຍນຳເຂົ້າມາຈາກ ສປ ຈີນ ກວມທັງໝົດ 100% ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ປູກກ້ວຍນ້ຳ ກວມປະມານ 83%, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນແນວພັນພື້ນເມືອງ ແລະ ນຳມາຈາກທ້ອງຖິ່ນ ກວມປະມານ 93% ແລະ 98% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 14).

ຕາຕະລາງ 14: ແນວພັນກ້ວຍ ແລະ ແຫຼ່ງທີ່ມາ

ລ/ດ	ແນວພັນກ້ວຍ ແລະ ແຫຼ່ງທີ່ມາ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຊະນິດພັນ		
1.1	ກ້ວຍຫອມ	100	9
1.2	ກ້ວຍນ້ຳ	-	83
1.3	ກ້ວຍໄຂ່	-	4
1.4	ກ້ວຍທະນີ	-	4
2	ແນວພັນ		
2.1	ພັນພື້ນເມືອງ	-	93
2.2	ພັນປັບປຸງ	-	7
2.3	ພັນຕ່າງປະເທດ	100	-
3	ແຫຼ່ງແນວພັນ		
3.1	ທ້ອງຖິ່ນ	-	98
3.2	ພາຍໃນແຂວງ	-	2
3.3	ຈີນ	100	-

ການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອແມ່ນມີຮອບວຽນການຜະລິດ ສະເລ່ຍ 10.7 ເດືອນ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ປູກກ້ວຍຊະນິດດຽວ ກວມ 92%, ໄດ້ຮັບການຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ ຫຼື ເຕັກນິກການຜະລິດຕ່າງໆ, ຈາກນັກລົງທຶນຈີນ ກວມ 83%. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີຮອບວຽນການຜະລິດກ້ວຍ ສະເລ່ຍ 9.2 ເດືອນ ແລະ ການປູກກ້ວຍຊະນິດດຽວ ກວມ 92%, ແຕ່ເຕັກນິກທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ແມ່ນຮຽນຮູ້ຈາກພື້ນ້ອງ ແລະ ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ກວມ 83% (ຕາຕະລາງ 15).

ຕາຕະລາງ 15: ເຕັກນິກການຜະລິດກ້ວຍ

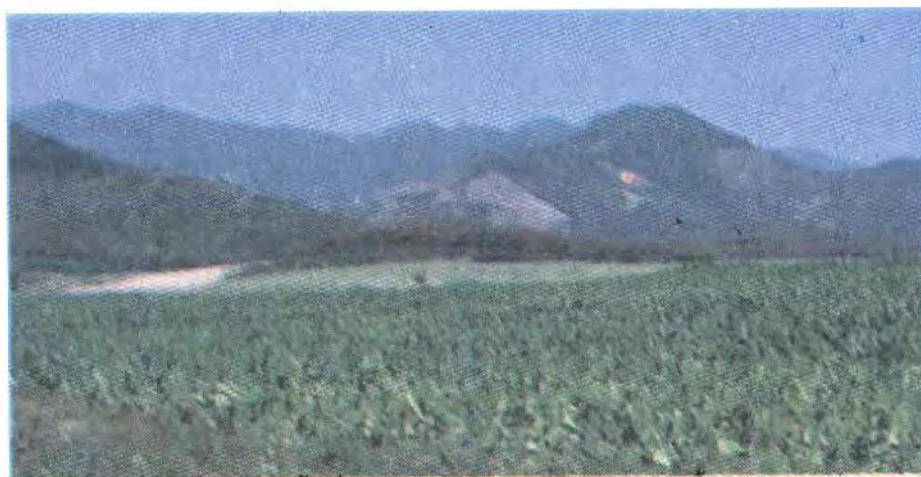
ລ/ດ	ເຕັກນິກການຜະລິດກ້ວຍ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຮອບວຽນການຜະລິດ (ເດືອນ)	10.7	9.2
2	ລະບົບການປູກ (%)		
2.1	ປູກກ້ວຍຊະນິດດຽວ	92	93
2.2	ປູກປະສົມກັບພືດອື່ນ	8	4
2.3	ປູກໝູນວຽນກັບພືດອື່ນ	-	2
3	ແຫຼ່ງເຕັກນິກການຜະລິດກ້ວຍ (%)		
3.1	ພື້ນ້ອງ/ປະຊາຊົນໃນບ້ານ	8	83
3.2	ກຸ່ມຜະລິດກ້ວຍ	-	4
3.3	ພະນັກງານລັດ	-	2
3.4	ພໍ່ຄ້າ/ນັກລົງທຶນ	83	-
3.5	ອື່ນໆ	8	11

ຮູບ 10: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງປາກກະດິງ, ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ

ຮູບ 11: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສຳພັນ, ແຂວງຜົ້ງສາລີ

ຮູບ 12: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ

ຮູບ 13: ເນື້ອທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ

ການລົງທຶນກ່ຽວກັບການປູກກ້ວຍ ຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນແຕ່ລະເຂດກໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປ ສໍາລັບ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ການລົງທຶນແມ່ນເປັນລັກສະນະນັກລົງທຶນບໍລິຫານດ້ວຍຕົວເອງ ແລະ ຍັງບໍ່ມີການລົງທຶນແບບ ການເຮັດສັນຍາ ລະຫວ່າງນາຍທຶນກັບປະຊາຊົນຢ່າງເປັນຂະບວນການເທື່ອ, ແຕ່ສ່ວນແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ມີການ ລົງທຶນແບບມີສັນຍາ ລະຫວ່າງປະຊາຊົນ ແລະ ບໍລິສັດນັກລົງທຶນ ຊຶ່ງເອີ້ນກັນວ່າ ຮູບແບບການລົງທຶນ 2+3 ຊຶ່ງສັດສ່ວນ ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ກວມ 31% ແລະ ໃນສັດສ່ວນເປີເຊັນນີ້ ເຫັນວ່າບໍລິສັດທີ່ເຮັດສັນຍາ ແມ່ນມີ 2 ບໍລິສັດ ຄື ບໍລິສັດ ຂອງຄົນລາວ ກວມ 50% ແລະ ບໍລິສັດຂອງຄົນຈີນ ກວມ 50%. ການເຮັດສັນຍາ ແມ່ນເຮັດໃນຮູບແບບປາກເປົ່າ ແລະ ບໍລິສັດເຊັນໂດຍກົງກັບຊາວກະສິກອນ ກວມ 100% ເທົ່າກັນ, ຊຶ່ງເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ ແມ່ນມີການກຳນົດ 2 ແບບ ຄື ກຳນົດນໍ້າກັນລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ປະຊາຊົນ ແມ່ນກວມເປັນສ່ວນໃຫຍ່ 75% ແລະ ສໍາລັບບໍລິສັດກຳນົດເອງທັງໝົດ ກວມ 25%, ໃນນີ້ ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນມີຄວາມເຂົ້າໃຈແຈ້ງຕໍ່ເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ ກວມ 100% (ຕາຕະລາງ 16).

ຕາຕະລາງ 16: ການເຮັດສັນຍາການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ *

ລ/ດ	ການເຮັດສັນຍາການຜະລິດກ້ວຍ	(%)
1	ໄດ້ເຮັດສັນຍາການຜະລິດກັບບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນ	31
2	ບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນທີ່ເຊັນສັນຍາຮ່ວມ	
2.1	ລາວ	50
2.2	ຈີນ	50
3	ການເຮັດສັນຍາແບບປາກເປົ່າ	100
4	ຮູບແບບການເຮັດສັນຍາ 2+3	100
5	ບໍລິສັດເຊັນໂດຍກົງກັບຊາວກະສິກອນ	100
6	ການເຈລະຈາດ້ານການ ກຳນົດເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ	
6.1	ກຳນົດສັນຍາດ້ວຍກັນ	75
6.2	ບໍລິສັດເປັນຜູ້ກຳນົດທຸກເງື່ອນໄຂ	25
7	ຄວາມເຂົ້າໃຈແຈ້ງຂອງຊາວກະສິກອນຕໍ່ເນື້ອໃນສັນຍາ	100

4.5 ປະເພດຜົນຜະລິດ, ການນຳໃຊ້ ແລະ ການຕະຫຼາດກ້ວຍ

ກ້ວຍທີ່ຜະລິດ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນຜະລິດເອົາພຽງແຕ່ໝາກກ້ວຍ, ສຳລັບພາກສ່ວນໃບ ແລະ ໝາກປີ ແມ່ນຕັດຖິ້ມ ແລະ ບໍ່ນິຍົມນຳໃຊ້, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສັງເກດເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນ ແມ່ນນຳໃຊ້ຜົນຜະລິດກ້ວຍເກືອບທຸກພາກສ່ວນ ຄື ໝາກກ້ວຍ, ໝາກປີ ແລະ ໃບຕອງ ກວມ 39%, 32% ແລະ 30% ຕາມລຳດັບ. ໂດຍລວມແລ້ວ ຜົນຜະລິດກ້ວຍທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂາຍເປັນສິນຄ້າໂດຍບໍ່ໄດ້ຜ່ານຂະບວນການແປຮູບເປັນຜະລິດຕະພັນໃດໆ, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ມີສັດສ່ວນຂາຍ ກວມ 99% ໂດຍຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າຄົນຈີນຫຼາຍກວ່າໝູ່ ກວມ 82% ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີສັດສ່ວນຂາຍ ກວມ 92% ໂດຍມີພໍ່ຄ້າຄົນກາງມາຮັບຊື້ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ກວມ 82%. ສຳລັບການຂາຍກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ ຂາຍຜົນຜະລິດຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ກວມ 91%, ສ່ວນພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ຂາຍຜົນຜະລິດຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ກວມ 98% (ຕາຕະລາງ 17).

ຕາຕະລາງ 17: ສະພາບການນຳໃຊ້ຜົນຜະລິດກ້ວຍ

ລ/ດ	ສະພາບການນຳໃຊ້ຜົນຜະລິດກ້ວຍ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ສັດສ່ວນປະເພດຜົນຜະລິດ		
1.1	ໝາກກ້ວຍ	100	39
1.2	ໝາກປີ	-	32
1.3	ໃບຕອງ	-	30
2	ສັດສ່ວນທີ່ບໍ່ໄດ້ແປຮູບຜົນຜະລິດກ້ວຍຫອມ	100	100
3	ສັດສ່ວນການນຳໃຊ້		
3.1	ບໍລິໂພກ	1	5
3.2	ໃຫ້ຄົນອື່ນ	-	3
3.3	ອາຫານສັດ	0.4	0.2
3.4	ຂາຍ	99	92
4	ສັດສ່ວນຂອງຜູ້ຊື້		
4.1	ບໍລິສັດເກັບຊື້	9	1
4.2	ພໍ່ຄ້າຄົນກາງ	9	82
4.3	ພໍ່ຄ້າຄົນຈີນ	82	1
4.4	ຜູ້ບໍລິໂພກ	-	17
5	ສັດສ່ວນຂອງບ່ອນຂາຍ		
5.1	ພາຍໃນບ້ານ	91	98
5.2	ພາຍໃນເມືອງ	9	2

4.6 ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນການປູກກ້ວຍ

ເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ປູກກ້ວຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະກ່ອນ ເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນດິນປ່າເລົ່າອ່ອນ ແລະ ດິນນາ ກວມ 38% ແລະ 23% ຕາມລຳດັບ, ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນດິນປ່າເລົ່າອ່ອນ ກວມ 54% ແລະ ຮອງລົງມາດິນໄຮ່ ກວມ 28% (ຕາຕະລາງ 18).

ຕາຕະລາງ 18: ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເຂົ້າໃນການປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ປະເພດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ດິນນາ	23	4
2	ດິນໄຮ່	8	28
3	ປ່າເລົ່າອ່ອນ	38	54
4	ສວນສາລີ	-	2
5	ສວນອ້ອຍ	8	-
6	ສວນປູກອື່ນໆ	8	7
7	ອື່ນໆ	15	4

4.7 ການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ໃນການປູກກ້ວຍ

ການປົວລະບັດຮັກສາໜໍ່ ແລະ ຕົ້ນກ້ວຍນ້ອຍ ທີ່ປູກໃໝ່ ແລະ ຕົ້ນກາງ-ຕົ້ນໃຫຍ່ ເປັນຕົ້ນການຫົດນໍ້າ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕເຫັນວ່າ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ໄດ້ຫົດນໍ້າຕົ້ນກ້ວຍ ກວມ 54% ແລະ ຮອງລົງມານໍາໃຊ້ລະບົບຫົດນໍ້າອັດຕະໂນມັດ ກວມ 31%. ໃນນີ້, ຊາວກະສິກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ຫົດນໍ້າພຽງແຕ່ໃນລະດູແລ້ງ ກວມ 73% ແລະ ຫົດອາທິດລະຄັ້ງ ກວມ 45%, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ນໍາໃຊ້ນໍ້າຈາກຫ້ວຍ ກວມ 88%. ແຕ່ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ບໍ່ມີການຫົດນໍ້າກ້ວຍເລີຍ, ຊຶ່ງອາໄສນໍ້າຝົນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ກວມ 100% (ຕາຕະລາງ 19).

ຕາຕະລາງ 19: ລັກສະນະການນໍາໃຊ້ນໍ້າຫົດຕົ້ນກ້ວຍ

ລ/ດ	ລັກສະນະການນໍາໃຊ້ນໍ້າຫົດຕົ້ນກ້ວຍ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຮູບແບບການຫົດນໍ້າ		
1.1	ຫົດນໍ້າດ້ວຍແຮງຄົນ	15	-
1.2	ລະບົບຫົດນໍ້າອັດຕະໂນມັດ	31	-
1.3	ບໍ່ໄດ້ຫົດ	54	100
2	ລະດູຫົດນໍ້າ		
2.1	ລະດູຝົນ	-	100
2.2	ລະດູແລ້ງ	73	-
2.3	ທັງສອງລະດູ	27	-
3	ຄວາມຖີ່ໃນການຫົດ		
3.1	ທຸກມື້	-	-
3.2	ສອງສາມມື້ຕໍ່ຄັ້ງ	9	-
3.3	ອາທິດຕໍ່ຄັ້ງ	45	-
3.4	ສອງອາທິດຕໍ່ຄັ້ງ	9	-
3.5	ໜຶ່ງເດືອນຕໍ່ຄັ້ງ	9	-
3.6	ບໍ່ໄດ້ຫົດ	27	100
4	ແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ໃຊ້		
4.1	ຫ້ວຍ	88	-
4.2	ໜອງ	13	-
4.3	ນໍ້າຝົນ	-	100

ອີງຕາມຕາຕະລາງ 20 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລັກສະນະການໄຫຼຊຶມຂອງນ້ຳ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນການຫົດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍລວມແລ້ວ ນ້ຳໄຫຼຊຶມລົງບໍລິເວນສວນກ້ວຍ ກວມປະມານ 87%, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມທັງໝົດ 100%.

ຕາຕະລາງ 20: ການໄຫຼ ແລະ ການຊຶມຂອງນ້ຳທີ່ຫົດ (%)

ລ/ດ	ການໄຫຼ ແລະ ການຊຶມຂອງນ້ຳທີ່ຫົດ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ໄຫຼລົງຫ້ວຍ	13	
2	ຊຶມລົງບໍລິເວນສວນກ້ວຍ	87	100

4.8 ການນຳໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ

ເຕັກນິກການຜະລິດກ້ວຍ ຂອງຊາວກະສິກອນ ໂດຍລວມແລ້ວສັງເກດເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນບໍ່ມີການນຳໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີ, ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນນຳໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີ ກວມ 100% ແລະ ຮັບຜິດຊອບໃນການປະສົມເອງທັງໝົດ ກວມ 100% ເຊັ່ນກັນ ເພື່ອຍົກສູງທາງດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ ຜົນຜະລິດກ້ວຍ, ໃນນີ້ ຊາວກະສິກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊື້ຢາ ແລະ ສານເຄມີ ຈາກຮ້ານຂາຍເຄື່ອງຍ່ອຍ ແລະ ຮັບຈາກບໍລິສັດທີ່ປຸກຮ່ວມສັນຍາ ກວມບ່ອນລະ 31%. ວິທີການປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມຢາ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນທັງໝົດ 100% ແມ່ນນຳໃຊ້ຜ້າອັດດັງອັດປາກ ແລະ ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ ແລະ ໂສ້ງຂາຍາວ, ຮອງລົງມາແມ່ນໃສ່ຖົງມື, ເກີບໂບກ ແລະ ໝວກ ກວມ 92%, 92% ແລະ 85% ຕາມລຳດັບ ແລະ ສຳລັບເວລາສິດຢາຊາວກະສິກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ໃສ່ໝວກ, ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ, ເກີບໂບກ ແລະ ອາບນ້ຳຫຼັງຈາກສິດຢາ ກວມຢ່າງລະ 100%, ຮອງລົງມາແມ່ນໃສ່ຖົງມື ແລະ ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກສິດຢາ ກວມຢ່າງລະ 92% (ຕາຕະລາງ 21).

ຕາຕະລາງ 21: ການນໍາໃຊ້ຢາ, ສານເຄມີ ແລະ ວິທີປ້ອງກັນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ

ລ/ດ	ສະພາບການນໍາໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີ	(%)
1	ສັດສ່ວນຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ເຄີຍນໍາໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ	100
2	ສັດສ່ວນຂອງຊາວຜູ້ທີ່ໄດ້ປະສົມຢາເອງ	100
3	ແຫຼ່ງໄດ້ມາຂອງຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາຂ້າແມງໄມ້	
3.1	ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງຍ່ອຍ	31
3.2	ບໍລິສັດທີ່ຮ່ວມສັນຍາ	31
3.3	ພໍ່ຄ້າທີ່ຊື້ໝາກກ້ວຍ	15
3.4	ອື່ນໆ	23
4	ສັດສ່ວນວິທີການປ້ອງກັນໂຕໃນເວລາປະສົມຢາ	
4.1	ຜ້າອັດດັງອັດປາກ	100
4.2	ໝູນໄປທິດທາງລົມ	31
4.3	ໃສ່ຖົງມື	92
4.4	ໃສ່ໝວກ	85
4.5	ໃສ່ແວ່ນຕາ	23
4.6	ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ	100
4.7	ໃສ່ເກີບໂບກ	92
4.8	ບໍ່ສຸບດີມ	54
4.9	ອາບນໍ້າຫຼັງຈາກແລ້ວ	46
4.10	ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກແລ້ວ	46
5	ສັດສ່ວນຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ໄດ້ສິດຢາຂ້າຫຍ້າ	100
6	ສັດສ່ວນວິທີການປ້ອງກັນໂຕໃນເວລາສິດຢາ	
6.1	ຜ້າອັດດັງອັດປາກ	100
6.2	ໝູນໄປທິດທາງລົມ	54
6.3	ໃສ່ຖົງມື	92
6.4	ໃສ່ໝວກ	100
6.5	ໃສ່ແວ່ນຕາ	46
6.6	ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ	100
6.7	ໃສ່ເກີບໂບກ	100
6.8	ບໍ່ສຸບດີມ	54
6.9	ອາບນໍ້າຫຼັງຈາກແລ້ວ	100
6.10	ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກແລ້ວ	92

ເຖິງແມ່ນວ່າຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີການນໍາໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີ ຈຳນວນ ຫຼາຍ, ແຕ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ຊາວກະສິກອນກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສາມາດອ່ານ ແລະ ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ວິທີ ການນໍາໃຊ້ ມີພຽງແຕ່ຈຳນວນໜ້ອຍດຽວ ກວມ 8%, ນັ້ນເປັນເຫດເນື່ອງມາຈາກຂໍ້ແນະນຳ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນພາສາ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະພາສາຈີນ ກວມ 83%, ການນໍາໃຊ້ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນພໍ່ຄ້າຂາຍຍ່ອຍ ເປັນຜູ້ແນະນຳໃຫ້ ກວມ 77%. ການນໍາໃຊ້ຢາ ແລະ ສານເຄມີ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນ ແມ່ນມີການນໍາໃຊ້ປຸຍເຄມີຫຼາຍກວ່າໝູ່ ສະເລ່ຍປະມານ 3 ຊະນິດ, ຮອງລົງມາແມ່ນຢາຂ້າແມງໄມ້ ປະມານ 2 ຊະນິດ, ໃນນີ້ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊາວກະສິກອນບໍ່ຮູ້ຊື່ຢາ. ການ

ເກັບຮັກສາຢາ ແລະ ສານເຄມີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະໄວ້ທົ່ວທຶນ ກວມ 69% ແລະ ສໍາລັບວິທີການກໍາຈັດກະບ່ອງສານເຄມີ ແລະ ຖົງປຸຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈຸດ ກວມ 54% (ຕາຕະລາງ 22).

ຕາຕະລາງ 22: ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ວິທີການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສານເຄມີຂອງຊາວກະສິກອນຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ

ລ/ດ	ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ວິທີການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສານເຄມີ	ແຂວງພາກເໜືອ
1	ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ເຂົ້າໃຈຂໍ້ແນະນໍາໃນການນໍາໃຊ້ຢາ (%)	8
2	ສັດສ່ວນຂອງບັນດາເຫດຜົນທີ່ບໍ່ສາມາດອ່ານໄດ້ (%)	
2.1	ອ່ານບໍ່ເປັນ	17
2.2	ຂໍ້ແນະນໍາເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ	83
3	ສັດສ່ວນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຄວາມຮູ້ໃນການປະສົມຢາ (%)	
3.1	ເບິ່ງຕາມຂໍ້ແນະນໍາ	8
3.2	ພໍ້ຄ້າຂາຍຍ່ອຍ	77
3.3	ເຈົ້າຂອງບໍລິສັດ	15
4	ສະເລ່ຍຈໍານວນສານເຄມີທີ່ໃຊ້ (ຊະນິດ)	
4.1	ປຸຍເຄມີ	3
4.2	ຢາຂ້າຫຍ້າ	1
4.3	ຢາຂ້າແມງໄມ້	2
4.4	ຢາຂ້າພະຍາດເຊື້ອລາ	1
4.5	ຢາອື່ນໆ	1
5	ແຫຼ່ງເກັບມ້ຽນຢາ (%)	
5.1	ຢູ່ຫ້ອງເກັບສະເພາະ	31
5.2	ປະໄວ້ທົ່ວທຶນ	69
6	ວິທີການກໍາຈັດກະບ່ອງສານເຄມີ ແລະ ຖົງປຸຍ (%)	
6.1	ຈຸດ	54
6.2	ຖິ້ມ/ຝັງ	23
6.3	ຖິ້ມໃສ່ດິນທົ່ວໄປ	15
6.4	ອື່ນໆ	8

4.9 ການນໍາໃຊ້ແຮງງານຕໍ່ຮອບວຽນ ໃນການຜະລິດກ້ວຍ

ການນໍາໃຊ້ແຮງງານໃນການຜະລິດກ້ວຍ ໃນຮອບວຽນໜຶ່ງ ຂອງຊາວກະສິກອນໃນແຕ່ລະເຂດ ແມ່ນມີລັກສະນະແຕກຕ່າງກັນ. ໂດຍສະເລ່ຍລວມແລ້ວ ການນໍາໃຊ້ແຮງງານຄອບຄົວ ເຂົ້າໃນການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າ ພາກສ່ວນກົດຈະກຳທີ່ໄດ້ມີການນໍາໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍສຸດ ແມ່ນການບົວລະບັດຮັກສາ, ກະກຽມດິນ, ຂຸດຂຸມປູກ ແລະ ຫຸ້ມຫໍ່ໝາກກ້ວຍດ້ວຍຖົງຢາງ ສະເລ່ຍປະມານ 16-77 ແຮງງານ. ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແຮງງານທີ່ໄດ້ມີການນໍາໃຊ້ສູງສຸດ ແມ່ນກະກຽມດິນ, ບົວລະບັດຮັກສາ ແລະ ຂຸດຂຸມປູກ ສະເລ່ຍປະມານ 17-23 ແຮງງານ (ຕາຕະລາງ 23).

ຕາຕະລາງ 23: ການນຳໃຊ້ແຮງງານຄອບຄົວ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ (ຄົນ-ມື້)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ກະກຽມດິນ	24.8	22.5
2	ວາງ ແລະ ຕິດຕັ້ງລະບົບທໍ່ນໍ້າ	7.2	-
3	ຂຸດຂຸມ ແລະ ປູກ	19.3	17.0
4	ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ	2.7	-
5	ໃສ່ປຸຍເຄມີ	4.6	-
6	ສິດຢາຂ້າຫຍ້າ	5.6	-
7	ສິດຢາປາບສັດຕູພືດ	3.4	-
8	ປົວລະບົດຮັກສາອື່ນໆ	76.8	19.3
9	ຫຸ່ມທີ່ໝາກກ້ວຍດ້ວຍຖົງຢາງ	16.2	-
10	ເກັບກູ້ ແລະ ຂົນສົ່ງ	9.0	5.5
11	ແຊ່ນ້ຳຢາໝາກກ້ວຍ	3.0	-
12	ແປຮູບ ແລະ ບັນຈຸຫຸ່ມທີ່	4.0	-
13	ກຳຈັດສິ່ງເສີດເຫຼືອຕ່າງໆ	5.2	3.6
14	ການຊື້-ຂາຍ	2.8	2.9

ໃນການປູກກ້ວຍນອກຈາກຈະມີການນຳໃຊ້ແຮງງານຄອບຄົວແລ້ວ ຍັງໄດ້ມີການນຳໃຊ້ແຮງງານແລກປ່ຽນ ຊ່ວຍເຫຼືອກັນ ລະຫວ່າງຄອບຄົວທີ່ປູກກ້ວຍຄືກັນ. ໃນສອງເຂດນີ້ ການນຳໃຊ້ແຮງງານແລກປ່ຽນເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການ ປູກກ້ວຍ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຄື ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ມີການນຳໃຊ້ແຮງງານແລກປ່ຽນ ຫຼາຍກວ່າເຂດພາກກາງ-ພາກ ໃຕ້, ຊຶ່ງການນຳໃຊ້ແຮງງານແລກປ່ຽນຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນໃຊ້ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການ ການເກັບກູ້-ຂົນສົ່ງ ສະເລ່ຍ 16.5 ແຮງງານ, ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີການແລກປ່ຽນແຮງງານ ໃນກິດຈະກຳດຽວ ຄືນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳ ຂຸດຂຸມ ແລະ ປູກ ສະເລ່ຍ 4 ແຮງງານ (ຕາຕະລາງ 24).

ຕາຕະລາງ 24: ການນຳໃຊ້ແຮງງານແລກປ່ຽນ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ (ຄົນ-ມື້)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ວາງ ແລະ ຕິດຕັ້ງລະບົບທໍ່ນໍ້າ	4.0	-
2	ຂຸດຂຸມ ແລະ ປູກ	-	4.0
3	ໃສ່ປຸຍເຄມີ	3.0	-
4	ເກັບກູ້ ແລະ ຂົນສົ່ງ	16.5	-
5	ການຊື້-ຂາຍ	6.0	-

ນອກຈາກການນຳໃຊ້ ແຮງງານຄອບຄົວ ແລະ ແຮງງານແລກປ່ຽນແລ້ວ, ຊາວກະສິກອນຍັງມີການນຳໃຊ້ແຮງ ງານຮັບຈ້າງຕື່ມອີກ ຊຶ່ງແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມໜ້າວຽກທີ່ຕ້ອງການ. ແຂວງພາກເໜືອ ໄດ້ມີການຈ້າງແຮງງານເພີ່ມເຂົ້າໃນ ກິດຈະກຳຫຼັກ ຄື ການເກັບກູ້-ຂົນສົ່ງ ແລະ ການແຊ່ນ້ຳຢາໝາກກ້ວຍ ສະເລ່ຍ 28.5 ແຮງງານ ແລະ 20 ແຮງງານ ຕາມລຳ ດັບ, ຊຶ່ງມີອັດຕາຄ່າຈ້າງສະເລ່ຍຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ ປະມານ 254,000 ກີບ ແລະ 100,000 ກີບ ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກ ກາງ-ພາກໃຕ້ ໄດ້ຈ້າງແຮງງານເພີ່ມໃສ່ກິດຈະກຳ ການປົວລະບົດຮັກສາ ແລະ ຂຸດຂຸມ/ປູກ ສະເລ່ຍ 50 ແຮງງານ ແລະ 31.5 ແຮງງານ ຕາມລຳດັບ, ຊຶ່ງມີອັດຕາຄ່າຈ້າງ ສະເລ່ຍຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ ປະມານ 40,000 ກີບ ເທົ່າກັນ (ຕາຕະລາງ 25).

ຕາຕະລາງ 25: ການນຳໃຊ້ແຮງງານຮັບຈ້າງ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ	ແຮງງານຈ້າງ (ຄົນ-ມື້)		ອັດຕາຄ່າຈ້າງ (x,000 ກີບ)	
		ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ກະກຽມດິນ	6.2	-	2,337*	-
2	ເຮັດຮ່ອງ ແລະ ເຮັດໜານ	3.0	-	3,542*	-
3	ວາງ ແລະ ຕິດຕັ້ງລະບົບທໍ່ນໍ້າ	-	1.0	-	1,500*
4	ຂຸດຂຸມ ແລະ ປູກ	13.2	31.5	58	40
5	ສິດຢາປາບສັດຕູພືດ	2.0	-	70	-
6	ປົວລະບົດຮັກສາອື່ນໆ	-	50.0	-	40
7	ເກັບກູ້ ແລະ ຂົນສົ່ງ	28.5	3.5	254	40
8	ແຊ່ນໍ້າຢາໝາກກ້ວຍ	20.0	-	100	-

4.10 ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ຮອບວຽນ

ໃນການລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໃນໜຶ່ງຮອບວຽນ ໂດຍສະເລ່ຍລວມເຫັນວ່າ ຊາວກະສິກອນໃນແຕ່ລະເຂດ ແມ່ນນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ປັດໃຈການຜະລິດແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອແມ່ນມີການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການຜະລິດ ທີ່ທັນສະໄໝ ແລະ ສານເຄມີຫຼາຍ, ໃນນີ້ ກິດຈະກຳ ແລະ ມູນຄ່າການລົງທຶນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນການນຳໃຊ້ປູຍເຄມີ ສະເລ່ຍປະມານ 16 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ, ຮອງລົງມາ ແມ່ນຕິດຕັ້ງລະບົບທໍ່ນໍ້າ ແລະ ການຊື້-ຂາຍ (ຕິດຕໍ່/ທຳນຽມ) ສະເລ່ຍປະມານ 7.9 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ແລະ 7.5 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ຖ້າທຽບໃສ່ການລົງທຶນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລ້ວແມ່ນຕົ້ນທຶນການຜະລິດຕ່ຳກວ່າຫຼາຍ, ຊຶ່ງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການຜະລິດ ຫຼື ຊື້ແນວພັນ ສະເລ່ຍປະມານ 0.6 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກ (ຕາຕະລາງ 26).

ຕາຕະລາງ 26: ມູນຄ່າການໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ຮອບວຽນ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ (x,000 ກີບຕໍ່ເຮັກຕາ)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ພາສີທີ່ດິນ	59	41
2	ກະກຽມດິນ	1,663	117
3	ເຮັດຮ່ອງ ແລະ ເຮັດໜານ	618	-
4	ວາງ ແລະ ຕິດຕັ້ງລະບົບທໍ່ນໍ້າ	7,898	-
5	ແນວພັນ	4,039	600
6	ຂຸດຂຸມ ແລະ ປູກ	950	200
7	ຫຸ້ມຫໍ່ໜາກກ້ວຍດ້ວຍຖົງຢາງ	2,500	-
8	ຖົງຢາງຫຸ້ມໜາກກ້ວຍ	5,080	-
9	ເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ	6,856	149
10	ປຸ້ຍເຄມີ	15,997	-
11	ຢາປາບສັດຕູພືດ	3,958	-
12	ຢາຂ້າຫຍ້າ	567	-
13	ຢາຂ້າພະຍາດ	996	-
14	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ	938	-
15	ການຂົນສົ່ງ	-	121
16	ການຊື້-ຂາຍ (ຕິດຕໍ່/ທານຽມ)	7,500	13
17	ປັ້ນນໍ້າ/ເຄື່ອງດູດນໍ້າ	1,239	-
18	ອຸປະກອນອື່ນໆ	697	876
19	ອື່ນໆ	659	-
	ລວມ	62,215	2,116

4.11 ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ

ສະພາບການຜະລິດກ້ວຍ ເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນໄລຍະໜຶ່ງປີຜ່ານມາ ເຫັນວ່າ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກການປູກ, ການບົວລະບັດຮັກສາ, ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ສິນເຊື້ອ ສໍາລັບການຜະລິດ ສະເລ່ຍປະມານຢ່າງລະ 1 ຄັ້ງ. ໃນນີ້, ພາກສ່ວນທີ່ໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຮູບແບບຂອງການສົ່ງເສີມ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະເຂດ, ສໍາລັບ ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຈາກພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນເຕັກນິກການປູກກ້ວຍ, ການບົວລະບັດຮັກສາ, ການສົ່ງເສີມທາງດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ສິນເຊື້ອ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ກວມປະມານ 83%-100%, ສໍາລັບການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ ແລະ ຮ້ານຂາຍສານເຄມີ ໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ກວມພາກສ່ວນລະ 50%, ຊຶ່ງຮູບແບບຂອງການສົ່ງເສີມໂດຍລວມ ແມ່ນການເຜີຍແຜ່ ແລະ ແນະນຳຂໍ້ມູນຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ກວມຮູບແບບລະ 100%, ສໍາລັບການສົ່ງເສີມທາງດ້ານສິນເຊື້ອ ແມ່ນເປັນການສະໜອງແນວພັນ ແລະ ປັດໃຈການຜະລິດໃຫ້ກ່ອນ. ສໍາລັບ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ພຽງແຕ່ດ້ານເຕັກນິກການປູກກ້ວຍ ປະມານ 1.7 ຄັ້ງ, ໂດຍລວມແມ່ນພາກສ່ວນລັດໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ໃນຮູບແບບການເຜີຍແຜ່ ແລະ ແນະນຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການປູກ (ຕາຕະລາງ 27).

ຕາຕະລາງ 27: ການໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ

ລ/ດ	ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
I	ຈຳນວນຄັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ (ຄັ້ງ)		
1	ເຕັກນິກການປຸກກ້ວຍ	1	1.7
2	ເຕັກນິກບົວລະບັດສວນກ້ວຍ	1	-
3	ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ	1	-
4	ການຕະຫຼາດກ້ວຍ	1	-
5	ສິນເຊື້ອ	1	-
II	ແຫຼ່ງທຶນ, ຮູບແບບສົ່ງເສີມ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ (%)		
1	ເຕັກນິກການປຸກກ້ວຍ		
1.1	ແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມດ້ານ		
1.1.1	ລັດ	-	100
1.1.2	ພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ	100	-
1.2	ຮູບແບບການສົ່ງເສີມດ້ານ		
1.2.1	ເຜີຍແຜ່/ແນະນຳ	100	-
1.2.2	ຝຶກອົບຮົມ	-	100
2	ເຕັກນິກບົວລະບັດສວນກ້ວຍ		
2.1	ແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ (ພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ)	100	-
2.2	ຮູບແບບການສົ່ງເສີມ (ເຜີຍແຜ່/ແນະນຳ)	100	-
3	ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ		
3.1	ແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມດ້ານ		
3.1.1	ພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ	50	-
3.1.2	ຮ້ານຂາຍສານເຄມີ	50	-
3.2	ຮູບແບບການສົ່ງເສີມ (ເຜີຍແຜ່/ແນະນຳ)	100	-
4	ການຕະຫຼາດກ້ວຍ		
4.1	ແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມດ້ານ		
4.1.1	ພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ	83	-
4.1.2	ພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ຈາກ ສປ ຈີນ	17	-
4.2	ຮູບແບບການສົ່ງເສີມ (ເຜີຍແຜ່/ແນະນຳ)	100	-
5	ສິນເຊື້ອ		
5.1	ແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມດ້ານ (ພໍ່ຄ້ານັກລົງທຶນ)	100	-
5.2	ຮູບແບບການສົ່ງເສີມດ້ານສິນເຊື້ອ ດ້ານແນວພັນ ແລະ ປັດໃຈການຜະລິດ	100	-

4.12 ແຫຼ່ງທຶນ ຫຼື ສິນເຊື້ອ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກ້ວຍ

ທຶນທີ່ນຳໃຊ້ໃນການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ທຶນຕົນເອງທັງໝົດ ກວມ 100% ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ທຶນຕົນເອງ ກວມປະມານ 70%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນຊາວກະສິກອນກູ້ຢືມທຶນ ເພື່ອທຳການຜະລິດ ກວມ 30%, ໃນນີ້ ແຫຼ່ງສິນເຊື້ອທີ່ຊາວກະສິກອນ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ກູ້ຢືມຈາກທະນາຄານ ກວມ 54% ຫຼື ປະມານ 4.6 ລ້ານກີບ, ຊຶ່ງຄິດອັດຕາດອກເບ້ຍ ປະມານ 10.6 % ຕໍ່

ປີ ແລະ ກຳນົດໄລຍະເວລາ ໃນການກູ້ຢືມ ສະເລ່ຍປະມານ 8.6 ເດືອນ. ຊັບສິນທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ ໃນການຄ້າປະກັນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນທີ່ດິນ ທີ່ມີໃບຕາດິນ ກວມ 71% (ຕາຕະລາງ 28).

ຕາຕະລາງ 28: ສະພາບການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດກ້ວຍ

ລ/ດ	ສະພາບການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງທຶນ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ທຶນໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ (%)		
1.1	ດິນເອງ	100	70
1.2	ກູ້ຢືມ	-	30
2	ແຫຼ່ງສິນເຊື້ອ (%)		
2.1	ທະນາຄານ	-	54
2.2	ກອງທຶນບ້ານ	-	46
3	ມູນຄ່າຢືມ (x,000 ກີບ)		
3.1	ມູນຄ່າຢືມຈາກທະນາຄານ	-	4,625
3.2	ມູນຄ່າຢືມຈາກກອງທຶນບ້ານ	-	3,000
4	ອັດຕາດອກເບ້ຍ (%) ຕໍ່ປີ		
4.1	ທະນາຄານ	-	10.6
4.2	ກອງທຶນບ້ານ	-	14
5	ຮູບແບບການກູ້ຢືມ (%)		
5.1	ເຮັດສັນຍາ (ທະນາຄານ)	-	100
5.2	ເຮັດສັນຍາ (ກອງທຶນບ້ານ)	-	100
6	ກຳນົດເວລາ (ເດືອນ)		
6.1	ທະນາຄານ	-	8.6
6.1	ກອງທຶນບ້ານ	-	8.6
7	ຊັບສິນຄ້າປະກັນ (%)		
7.1	ທີ່ດິນມີໃບຕາດິນ (ທະນາຄານ)	-	71
7.2	ອື່ນໆ(ບໍ່ຈຳເປັນ) (ທະນາຄານ)	-	29
7.3	ທີ່ດິນ ມີໃບຕາດິນ (ກອງທຶນບ້ານ)	-	57
7.4	ຜົນຜະລິດກະສິກຳ (ກອງທຶນບ້ານ)	-	43
8	ຍອດຄ້າງປະຈຸບັນ (x,000 ກີບ)		
8.1	ທະນາຄານ	-	1,354
8.2	ກອງທຶນບ້ານ	-	1,376

4.13 ຄວາມຄິດຕໍ່ການຜະລິດ, ການແປຮູບ ແລະ ການບໍລິໂພກກ້ວຍໃນອະນາຄົດ

ທັດສະນະແນວຄວາມຄິດຕໍ່ກັບຂະບວນການປູກກ້ວຍ ໃນອະນາຄົດຂອງຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະປູກເທົ່າເກົ່າ ແລະ ບໍ່ມີການແປຮູບຜົນຜະລິດ ກວມ 46% ແລະ 44% ຕາມລຳດັບ, ໃນນີ້ ຜົນຜະລິດກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂາຍເປັນສິນຄ້າ ກວມ 92 %. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ສັງເກດເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະປູກຫຼາຍຂຶ້ນ ກວມຖົງ 61%, ໃນນີ້ ຜົນຜະລິດ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊາວກະສິກອນຈະບໍ່ໄດ້ແປຮູບ ກວມ 33%, ແຕ່ຜົນຜະລິດກ້ວຍ ແມ່ນຍັງຜະລິດເພື່ອຂາຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ກວມ 60% (ຕາຕະລາງ 29).

ຕາຕະລາງ 29: ສະແດງແນວຄວາມຄິດໃນອະນາຄົດຕໍ່ການຜະລິດ, ແປຮູບ, ຂາຍ ແລະ ບໍລິໂພກ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ດ້ານການຜະລິດ		
1.1	ປູກຫຼາຍຂຶ້ນ	31	61
1.2	ປູກເທົ່າເກົ່າ	46	20
1.3	ປູກໜ້ອຍລົງ	-	4
1.4	ເຊົາປູກ	23	15
2	ດ້ານການແປຮູບ		
2.1	ບໍ່ໄດ້ແປຮູບ	44	33
2.2	ກ້ວຍຕາກ	15	2
2.3	ກ້ວຍຈີນ	8	-
2.4	ກ້ວຍເຊື່ອມ	8	-
3	ດ້ານການນຳໃຊ້		
3.1	ກິນເອງ	8	-
3.2	ຂາຍ	92	60
3.3	ກິນ ແລະ ຂາຍ	-	38
3.4	ອານາໄມສັດ	-	3

4.14 ປັດໃຈສະໜັບສະໜູນທີ່ຊາວກະສິກອນຄິດວ່າຊ່ວຍໃຫ້ການຜະລິດກ້ວຍໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດຫຼາຍຂຶ້ນ

ຈາກປະສົບການໃນຊ່ວງໄລຍະຜ່ານມາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ທີ່ປູກກ້ວຍສາມາດໃຫ້ຄວາມຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບ 3 ປັດໃຈຫຼັກ ທີ່ສະໜັບສະໜູນເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກ້ວຍ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດຫຼາຍຂຶ້ນ ແມ່ນຕ້ອງມີລາຄາທີ່ດີ/ໜັ້ນຄົງ, ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ ແລະ ພາກລັດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ/ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ ກວມ 39%-46% ຕາມລຳດັບຄວາມສຳຄັນ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນປະກອບມີ 3 ປັດໃຈຫຼັກ ຄື ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ, ຂຶ້ນກັບສະພາບເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ມີເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດທີ່ພຽງພໍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ 24%-36% ຕາມລຳດັບ ຄວາມສຳຄັນ (ຕາຕະລາງ 30).

ຕາຕະລາງ 30: ທັດສະນະຂອງຊາວກະສິກອນ ທີ່ຄິດວ່າຈະເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກ້ວຍປະສົບຜົນສຳເລັດ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ປັດໃຈທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ອັນດັບທີ 1		
1.1	ຊາວກະສິກອນມີລະດັບການສຶກສາລະດັບໃດໜຶ່ງ	-	11
1.2	ຂຶ້ນກັບສະພາບເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນ	-	11
1.3	ມີເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດທີ່ພຽງພໍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ	-	9
1.4	ເຕັກນິກໃນການຜະລິດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ທັນສະໄໝ	-	9
1.5	ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກຸ່ມຜະລິດກ້ວຍ		
1.6	ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ	8	35
1.7	ລາຄາດີ ແລະ ໜັ້ນຄົງ	39	17
1.8	ສາມາດເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ	31	-
1.9	ມີໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ		

1.10	ພາກລັດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍ ຄວາມສະດວກ ໃນການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ	15	7
1.11	ການເຮັດສັນຍາການຜະລິດ ແມ່ນມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ຈະແຈ້ງ ແລະ ຍຸດຕິທຳ	8	-
1.12	ປັດໃຈອື່ນໆ	-	2
2	ປັດໃຈທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ອັນດັບທີ 2		
2.1	ຊາວກະສິກອນມີລະດັບການສຶກສາລະດັບໃດໜຶ່ງ	-	6
2.2	ຂຶ້ນກັບສະພາບເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນ	-	24
2.3	ມີເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດທີ່ພຽງພໍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ	-	18
2.4	ເຕັກນິກໃນການຜະລິດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ທັນສະໄໝ	8	12
2.5	ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກຸ່ມຜະລິດກ້ວຍ		
2.6	ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ	46	21
2.7	ລາຄາດີ ແລະ ໜັ້ນຄົງ	23	15
2.8	ສາມາດເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ	8	3
2.9	ມີໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ		
2.10	ພາກລັດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍ ຄວາມສະດວກ ໃນການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ	15	-
2.11	ການເຮັດສັນຍາການຜະລິດ ແມ່ນມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ຈະແຈ້ງ ແລະ ຍຸດຕິທຳ		
2.12	ປັດໃຈອື່ນໆ	-	3
3	ປັດໃຈທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ອັນດັບທີ 3		
3.1	ຊາວກະສິກອນມີລະດັບການສຶກສາລະດັບໃດໜຶ່ງ	-	7
3.2	ຂຶ້ນກັບສະພາບເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນ	8	14
3.3	ມີເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດທີ່ພຽງພໍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ	-	36
3.4	ເຕັກນິກໃນການຜະລິດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ທັນສະໄໝ		
3.5	ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກຸ່ມຜະລິດກ້ວຍ	15	-
3.6	ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ	-	7
3.7	ລາຄາດີ ແລະ ໜັ້ນຄົງ	15	7
3.8	ສາມາດເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ		
3.9	ມີໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ	8	14
3.10	ພາກລັດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍ ຄວາມສະດວກ ໃນການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດ	39	7
3.11	ການເຮັດສັນຍາການຜະລິດ ແມ່ນມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ຈະແຈ້ງ ແລະ ຍຸດຕິທຳ	15	-
3.12	ປັດໃຈອື່ນໆ	-	7

ພາກທີ V. ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ປູກກ້ວຍ

5.1 ສະຖານະພາບຊາວກະສິກອນໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ

ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ອາຍຸຂອງຫົວໜ້າຄອບຄົວ ທີ່ຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນປະມານ 45.0 ປີ. ໃນນີ້, ແຂວງພາກເໜືອແມ່ນມີອາຍຸສະເລ່ຍ ປະມານ 45.9 ປີ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ປະມານ 38.5 ປີ. ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຊົນເຜົ່າ ກຶມມຸ ແລະ ລາວ ກວມ 26% ແລະ 25% ຕາມລຳດັບ, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນຊົນເຜົ່າກຶມມຸກວມທັງໝົດ 100%. ໃນນີ້, ສັງເກດເຫັນວ່າ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໄດ້ຮັບການສຶກສາສູງກວ່າໂດຍສະເລ່ຍຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມ ຫຼື ອາຍຸຊັ້ນຮຽນ 5 ປີ, ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນສະເລ່ຍຮຽນຈົບພຽງແຕ່ຊັ້ນແຕ່ ປີ 2 ຫຼື ອາຍຸຊັ້ນຮຽນ 2 ປີ (ຕາຕະລາງ 31).

ຕາຕະລາງ 31: ສະຖານະພາບຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ

ລ/ດ	ສະຖານະພາບ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1.	ອາຍຸສະເລ່ຍຫົວໜ້າຄອບຄົວ (ປີ)	45.9	38.5
2.	ຊົນເຜົ່າຫົວໜ້າຄອບຄົວ		
2.1.	ລາວ	25	-
2.2.	ມົ້ງ	2	-
2.3.	ກຶມມຸ	26	100
2.4.	ລື້	18	-
2.5.	ອາຄາ	16	-
2.6.	ອື່ນໆ	14	-
3.	ຈຳນວນປີຮຽນ (ປີ)	5	2

ການປະກອບອາຊີບຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ວຽກກະສິກຳເປັນຫຼັກ ກວມ 89%, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຊາວກະສິກອນຍັງປະກອບເຮັດອາຊີບສຳຮອງ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນພະນັກງານລັດ, ທຸລະກິດ/ຄ້າຂາຍສ່ວນຕົວ ແລະ ຮັບຈ້າງພາກກະສິກຳ ກວມ 20%-26%. ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍລວມແລ້ວຊາວກະສິກອນ ປະກອບອາຊີບຫຼັກ ໃນວຽກງານການຜະລິດກະສິກຳ ກວມ 100% ແລະ ອາຊີບສຳຮອງ ໃນການເປັນກຳມະກອນທົ່ວໄປ ກວມ 100% (ຕາຕະລາງ 32).

ຕາຕະລາງ 32: ການປະກອບອາຊີບ

ລ/ດ	ການປະກອບອາຊີບ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ອາຊີບຫຼັກ		
1.1	ກະສິກຳ	89	100
1.2	ທຸລະກິດສ່ວນຕົວ (ຄ້າຂາຍ)	1	-
1.3	ຊ່າງຊຳນານສະເພາະດ້ານ	1	-
1.4	ພະນັກງານລັດ	6	-
1.5	ຮັບຈ້າງພາກກະສິກຳ	1	-
1.6	ອື່ນໆ	2	-
2	ອາຊີບສຳຮອງ		-
2.1	ທຸລະກິດສ່ວນຕົວ (ຄ້າຂາຍ)	20	-
2.2	ຊ່າງຊຳນານສະເພາະດ້ານ	3	-
2.3	ກຳມະກອນທົ່ວໄປ	6	100
2.4	ພະນັກງານລັດ	26	-
2.5	ຮັບຈ້າງພາກກະສິກຳ	20	-

5.2 ແຮງງານໃນຄອບຄົວ

ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສະເລ່ຍໜຶ່ງຄົວເຮືອນ ແມ່ນມີຈຳນວນແຮງງານ ປະມານ 5-6 ຄົນ, ໃນນີ້ ຈຳນວນຜູ້ອອກແຮງງານບໍ່ໄດ້ ແມ່ນມີສະເລ່ຍ ປະມານ 2 ຄົນ. ສ່ວນ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນແຮງງານ ປະມານ 7-8 ຄົນ, ໃນນີ້ ຈຳນວນຜູ້ອອກແຮງງານບໍ່ໄດ້ແມ່ນມີສູງເຖິງ 4 ຄົນ. ໂດຍສະເລ່ຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີສະພາບການນຳໃຊ້ແຮງງານເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳຄືກັນ ປະມານ 3 ຄົນ, ໃນນີ້ ຈຳນວນແຮງງານຕົ້ນຕໍ ມີປະມານ 2-3 ຄົນ ແລະ ແຮງງານສຳຮອງມີ 1 ຄົນ (ຕາຕະລາງ 33).

ຕາຕະລາງ 33: ແຮງງານໃນຄອບຄົວ

ລ/ດ	ການນຳໃຊ້ແຮງງານ (ຄົນ)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຈຳນວນຄົນໃນຄອບຄົວທັງໝົດ	6	8
2	ຈຳນວນຜູ້ອອກແຮງງານບໍ່ໄດ້	2	4
3	ແຮງງານໃນຄອບຄົວທີ່ເຮັດການຜະລິດກະສິກຳ	3	3
4	ແຮງງານຕົ້ນຕໍ	3	3
5	ແຮງງານສຳຮອງ	1	-

5.3 ການຖືຄອງທີ່ດິນ

ໂດຍສະເລ່ຍຊາວກະສິກອນໜຶ່ງຄອບຄົວ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອແມ່ນມີດິນຖືຄອງ ປະມານ 2.79 ຕອນ ຫຼື ປະມານ 3.05 ເຮັກຕາ, ໃນນີ້ ທີ່ດິນ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນການປູກກ້ວຍຫອມ ແມ່ນມີຫຼາຍກວ່າໜູ່ ປະມານ 1.45 ເຮັກຕາ, ຮອງລົງມາແມ່ນດິນນາ ແລະ ດິນໄຮ່/ສວນປູກພືດ ປະມານ 0.59 ເຮັກຕາ ແລະ 0.44 ເຮັກຕາ ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍສະເລ່ຍມີຈຳນວນຕອນດິນຖືຄອງປະມານ 2.57 ຕອນ ຫຼື ປະມານ 2.82 ເຮັກຕາ, ໃນນີ້ ດິນໄຮ່/ສວນປູກພືດແມ່ນມີຫຼາຍກວ່າ ປະມານ 1.29 ເຮັກຕາ, ຮອງລົງມາ ແມ່ນດິນນາ 0.59 ເຮັກຕາ (ຕາຕະລາງ 34).

ຕາຕະລາງ 34: ການຖືຄອງທີ່ດິນ

ລ/ດ	ປະເພດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຈຳນວນດິນທີ່ຄອບຄອງ (ຕອນ)	2.79	2.57
2	ເນື້ອທີ່ດິນລວມ (ເຮັກຕາ)	3.05	2.82
2.1	ນາ	0.59	0.59
2.2	ດິນຊຸນລະປະທານ	0.03	-
2.3	ກ້ວຍຫອມ	1.45	-
2.4	ກ້ວຍອື່ນໆ	0.19	-
2.5	ໄຮ່/ສວນປຸກພືດ	0.44	1.29
2.6	ສວນໄມ້ປຸກ	0.24	0.04
2.7	ໜອງປ່າ	0.01	0.00
2.8	ດິນເປົ່າຫວ່າງ	0.01	0.31
2.9	ອື່ນໆ	0.11	0.57

5.4 ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ

ໂດຍສະເລ່ຍ ຊາວກະສິກອນ ທີ່ໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າດິນທຳການຜະລິດກະສິກຳ ເປັນຕົ້ນແມ່ນປູກກ້ວຍ ແມ່ນມີລາຄາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປະເພດຂອງທີ່ດິນ, ໃນນີ້ ທີ່ດິນ ທີ່ຊາວກະສິກອນໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນມີປະເພດຂອງທີ່ດິນຫຼາຍກວ່າ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້. ໂດຍສະເລ່ຍ ອັດຕາການເຊົ່າດິນຕໍ່ປີ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ທີ່ມີລາຄາແພງກວ່າໝູ່ ແມ່ນດິນນາ ປະມານ 15.75 ລ້ານ ກີບຕໍ່ເຮັກຕາ, ຮອງລົງມາ ດິນໄຮ່/ສວນປຸກພືດ ແລະ ດິນນາຊຸນລະປະທານ ຊຶ່ງມີອັດຕາຄ່າເຊົ່າ ປະມານ 12.5 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ແລະ 11.87 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາຕາມລຳດັບ. ຮູບແບບການເຊົ່າດິນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່ານັກລົງທຶນທີ່ເຊົ່າດິນກັບຊາວກະສິກອນ ແມ່ນຈະໃຫ້ຄ່າເຊົ່າດິນຢ່າງດຽວ ໂດຍທີ່ຜົນຕອບແທນດ້ານອື່ນໆ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຫັນວ່າອັດຕາຄ່າເຊົ່າດິນຕໍ່ປີ ທີ່ມີລາຄາແພງກວ່າໝູ່ ແມ່ນດິນສວນໄມ້ປຸກ ຊຶ່ງມີອັດຕາຄ່າເຊົ່າ ປະມານ 5 ລ້ານ ກີບຕໍ່ເຮັກຕາ. ຮູບແບບການເຊົ່າດິນ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຫັນວ່າ ແຕກຕ່າງກັບແຂວງພາກເໜືອ, ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນຈະໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນດ້ານອື່ນໆ ອີກ ຄິດເປັນເງິນສະເລ່ຍປະມານ 1.49 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ (ຕາຕະລາງ 35).

ຕາຕະລາງ 35: ລາຄາເຊົ່າດິນ ແລະ ຜົນຕອບແທນອື່ນໆ

ລ/ດ	ລາຄາເຊົ່າດິນ ແລະ ຜົນຕອບແທນດ້ານອື່ນໆ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ປະເພດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ (x,000 ກີບ/ເຮັກຕາ/ປີ)		
1.1	ນາ	15,750	-
1.2	ດິນນາຊຸນລະປະທານ	11,875	-
1.3	ກ້ວຍຫອມ	10,114	-
1.4	ກ້ວຍອື່ນໆ	8,883	-
1.5	ໄຮ່/ສວນປຸກພືດ	12,500	300
1.6	ສວນໄມ້ປຸກ	-	5,000
1.7	ອື່ນໆ	10,625	5,400
2	ຜົນຕອບແທນອື່ນ (x,000 ກີບ/ເຮັກຕາ)	-	1,493

ຈາກການເກັບກຳຂໍ້ມູນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ເພື່ອປູກກ້ວຍ ລະຫວ່າງ ບໍລິສັດ/ນັກລົງທຶນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງ ກວມເອົາ 63 %, ແຕ່ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຍັງມີຊາວກະສິກອນສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນມີບັນຫາກ່ຽວກັບ ບໍລິສັດຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າຊ້າ ກວມ 32 %. ໃນທາງ ກົງກັນຂ້າມ, ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຫັນວ່າບໍລິສັດບໍ່ເຮັດຕາມສັນຍາ ທີ່ຕົກລົງກັນໄວ້ ກວມ 100% (ຕາຕະ ລາງ 36).

ຕາຕະລາງ 36: ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ບັນຫາ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ບໍລິສັດຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າຊ້າ	32	-
2	ບໍລິສັດບໍ່ເຮັດຕາມສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ຕົກລົງ	3	100
3	ບໍ່ມີ	63	-
4	ອື່ນໆ	2	-

5.5 ການເຮັດສັນຍາໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ

ການເຊົ່າທີ່ດິນ ລະຫວ່າງບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນ ກັບປະຊາຊົນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຫັນວ່າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຫ້ນັກລົງທຶນຈົນເຊົ່າ ກວມ 99% ແລະ 100% ຕາມລຳດັບ, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເຮັດສັນຍາໃນຮູບແບບເປັນລາຍລັກອັກສອນທັງໝົດ 100%, ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຮັດ ສັນຍາໃນຮູບແບບເປັນລາຍລັກອັກສອນເຊັ່ນດຽວກັນ ກວມ 64%, ແຕ່ນອກນັ້ນ ແມ່ນເປັນສັນຍາແບບປາກເປົ່າ ກວມ 36%. ການເຊັນສັນຍາ ແມ່ນມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດສັນຍາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະຂົງເຂດ, ໃນນີ້ ແຂວງ ພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜ່ານທຸກຂະບວນການທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ກວມ 52%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນເຊັນຜ່ານ ພາກລັດ ກວມ 41%, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຊັນຜ່ານພຽງແຕ່ອະນາດການປົກຄອງບ້ານ ເທົ່ານັ້ນ ກວມ 64%, ນອກນັ້ນ ແມ່ນບໍລິສັດເຊັນໂດຍກົງກັບປະຊາຊົນ. ໃນການເຈລະຈາກຳນົດເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ ໂດຍລວມແລ້ວເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ມີການກຳນົດສັນຍາຮ່ວມກັນລະ ຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ກວມ 67% ແລະ 93% ຕາມລຳດັບ, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ມີຄວາມ ເຂົ້າໃຈແຈ້ງຕໍ່ເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ ກວມ 51%, ແຕ່ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຂົ້າໃຈສ່ວນໜຶ່ງ ກວມ 93% (ຕາຕະລາງ 37).

ຕາຕະລາງ 37: ການເຮັດສັນຍາໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ການເຮັດສັນຍາເຊົ່າດິນກັບບໍລິສັດ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ບໍລິສັດຫຼືນັກລົງທຶນເຊົ່າທີ່ດິນ		
1.1	ລາວ	1	-
1.2	ຈີນ	99	100
2	ການເຮັດສັນຍາ		
2.1	ປາກເປົ່າ	-	36
2.2	ເຮັດໜັງສື	100	64
2.3	ອື່ນໆ		
3	ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຊັນສັນຍາ		

3.1	ບໍລິສັດເຊັນໂດຍກົງກັບຊາວກະສິກອນ	3	36
3.2	ເຊັນຜ່ານກຸ່ມຜະລິດ		
3.3	ເຊັນຜ່ານອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ	4	64
3.4	ເຊັນຜ່ານພາກລັດ	41	-
3.5	ຜ່ານທຸກຂະບວນການ	52	-
4	ການເຈລະຈາດ້ານກຳນົດເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ		
4.1	ກຳນົດສັນຍາດ້ວຍກັນ	67	93
4.2	ບໍລິສັດເປັນຜູ້ກຳນົດທຸກໆເງື່ອນໄຂ	33	7
5	ຄວາມເຂົ້າໃຈແຈ້ງຂອງຊາວກະສິກອນຕໍ່ເນື້ອໃນສັນຍາ		
5.1	ເຂົ້າໃຈແຈ້ງ	51	7
5.2	ເຂົ້າໃຈສ່ວນໜຶ່ງ	24	93
5.3	ບໍ່ເຂົ້າໃຈເລີຍ	25	-

5.6 ເຫດຜົນການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍ

ປັດໃຈ ຫຼື ເຫດຜົນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໃຫ້ບໍລິສັດນັກລົງທຶນເຊົ່າທີ່ດິນ ເພື່ອປູກກ້ວຍ ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນເນື່ອງມາຈາກປະຊາຊົນເຫັນວ່າມີລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າສູງກວ່າການປູກພືດອື່ນໆ ແລະ ສຳລັບ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍລວມແລ້ວເຫັນວ່າໄດ້ເງິນເປັນກ້ອນບາດດຽວ, ຊຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ເປັນທຶນຮອນໃນການ ປະກອບກິດຈະການອື່ນໆ ກວມ 50% (ຕາຕະລາງ 38).

ຕາຕະລາງ 38: ເຫດຜົນການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ເຫດຜົນ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ລາຍໄດ້ສູງກວ່າປູກພືດອື່ນໆ	25	-
2	ໄດ້ເງິນເປັນກ້ອນບາດດຽວ	2	50
3	ມີແຮງງານບໍ່ພຽງພໍ	8	-
4	ອື່ນໆ	65	50

ຈາກການສຳພາດຂໍ້ມູນຈາກປະຊາຊົນຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າມາເຊົ່າທີ່ດິນ ເພື່ອລົງທຶນປູກກ້ວຍ ຂອງບັນດາບໍລິສັດຕ່າງໆ ຢູ່ທັງສອງເຂດ ຄື ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍລິສັດເປັນຜູ້ມາພົວພັນໂດຍກົງກັບປະຊາຊົນ ພາຍໃນບ້ານ ກວມປະມານ 77% ແລະ 64% ຕາມລຳດັບ, ຮອງລົງມາ ແມ່ນປະຊາຊົນເຫັນຄົນອື່ນໃນບ້ານໃຫ້ເຊົ່າ ກວມປະມານ 16% ແລະ 36% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 39).

ຕາຕະລາງ 39: ການເຂົ້າເຖິງບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຮູ້ຈັກບໍລິສັດເຊົ່າທີ່ດິນ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ເມືອງລົງມາສົ່ງເສີມ	7	-
2	ບໍລິສັດມາພົວພັນກັບປະຊາຊົນ/ບ້ານ	77	64
3	ເຫັນຄົນອື່ນໃນບ້ານໃຫ້ເຊົ່າ	16	36

ສໍາລັບປັດໃຈ ຫຼື ເຫດຜົນທີ່ເຮັດປະຊາຊົນຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າດິນບໍລິງທຶນປູກກ້ວຍດ້ວຍຕົນເອງ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກ ປະຊາຊົນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ມີທຶນ ເພື່ອນໍາໃຊ້ໃນການປູກກ້ວຍ ກວມ 58%, ຮອງລົງມາແມ່ນ ບໍ່ຮູ້ ເຕັກນິກການຜະລິດ ແລະ ບໍ່ມີແຮງງານພຽງພໍ ກວມ 17% ແລະ 16% ຕາມລຳດັບ. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ມີທຶນທໍາການຜະລິດ ກວມເຖິງ 93% (ຕາຕະລາງ 40).

ຕາຕະລາງ 40: ເຫດຜົນທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ປູກກ້ວຍດ້ວຍຕົນເອງ

ລ/ດ	ເຫດຜົນ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ບໍ່ມີທຶນ	58	93
2	ບໍ່ມີແຮງງານພຽງພໍ	16	7
3	ບໍ່ຮູ້ເຕັກນິກການຜະລິດ	17	-
4	ຂະບວນການຜະລິດຫຼາຍ ແລະ ຫຍຸ້ງຍາກ	3	-
5	ບໍ່ຢາກເຮັດວຽກທີ່ມີການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຫຼາຍ	5	-
6	ອື່ນໆ	1	-

5.7 ການເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສວນກ້ວຍ

ນອກຈາກປະຊາຊົນຈະໃຫ້ບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນ ເຊົ່າດິນເພື່ອປູກກ້ວຍແລ້ວ, ຍັງມີສະມາຊິກພາຍໃນຄອບຄົວ ຈຳນວນໜຶ່ງໄປເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍຕື່ມອີກ, ແຕ່ສັງເກດເຫັນວ່າສະມາຊິກ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ ໄດ້ໄປເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ, ເນື່ອງຈາກສະມາຊິກບໍ່ຢາກເຮັດວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສານເຄມີ ກວມ 39%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນຄອບຄົວບໍ່ມີແຮງງານພໍ ແລະ ຄາວຽກອື່ນ ກວມ 27% ແລະ 25% ຕາມລຳດັບ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ແຂວງພາກກາງ- ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີສະມາຊິກໄປເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ກວມ 79%, ໃນນີ້ ມີສະມາຊິກໄປສະເລ່ຍ ປະມານ 1- 2 ຄົນ (ຕາຕະລາງ 41).

ຕາຕະລາງ 41: ຄອບຄົວທີ່ມີແຮງງານເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ ແລະ ບໍ່ໄປເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ

ລ/ດ	ການເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສວນກ້ວຍ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຄອບຄົວທີ່ມີຄົນໄປເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສວນກ້ວຍ		
1.1	ມີ	8	79
1.2	ບໍ່ມີ	92	21
2	ຈຳນວນຄົນ		
2.1	ສະເລ່ຍຈຳນວນຄົນ	2	2
2.2	ຈຳນວນຄົນເພດຍິງ	1	1
3	ເຫດຜົນທີ່ບໍ່ໃຫ້ໄປເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສວນກ້ວຍ		
3.1	ຄາວຽກອື່ນ	25	67
3.2	ບໍ່ມີແຮງງານພໍ	27	33
3.3	ບໍ່ຮູ້ເຕັກນິກການຜະລິດ	3	-
3.4	ເປັນວຽກໜັກ	1	-
3.5	ບໍ່ຢາກເຮັດວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສານເຄມີ	39	-
3.6	ອື່ນໆ	5	-

ຈາກຂໍ້ມູນການສຶກສາແນວໂນ້ມການໃຫ້ເຊົ່າດິນ ໃນອະນາຄົດ ເຫັນໄດ້ວ່າ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ມີແນວຄວາມຄິດວ່າ ຈະບໍ່ໃຫ້ບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນສືບຕໍ່ເຊົ່າດິນ ກວມ 65%, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 65% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 64%. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສັງເກດເຫັນວ່າ ມີປະຊາຊົນຈຳນວນໜຶ່ງ ແມ່ນຈະໃຫ້ສືບຕໍ່ເຊົ່າດິນອີກ ກວມ 13% ສໍາລັບແຂວງພາກເໜືອ ແລະ 14% ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້. ສ່ວນປະຊາຊົນທີ່ຄິດວ່າ ຈະບໍ່ໃຫ້ບໍລິສັດນັກລົງທຶນ ເຊົ່າດິນຕໍ່ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈະຫັນມາປູກພືດກະສິກໍາອື່ນໆ ກວມ 69% ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນປູກໄມ້ ກວມ 10% ແລະ ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນຈະນໍາໃຊ້ດິນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນປູກພືດກະສິກໍາອື່ນໆທັງໝົດ. ໃນນັ້ນ, ສັງເກດເຫັນວ່າ ແນວຄວາມຄິດ ຂອງປະຊາຊົນທັງສອງເຂດ ຄື ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໃນອະນາຄົດ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈະບໍ່ລົງທຶນປູກກ້ວຍເອງ ເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ກວມ 81% ແລະ 57% ຕາມລຳດັບ, ແຕ່ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ມີປະຊາຊົນ ປະມານ 43% ມີຄວາມສົນໃຈຢາກລົງທຶນປູກກ້ວຍເອງ, ທັງນີ້ອາດຍ້ອນວ່າ ການຜະລິດກ້ວຍຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ບັນຫາດ້ານການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຫຼາຍ ຄືດັ່ງແຂວງພາກເໜືອ (ຕາຕະລາງ 42).

ຕາຕະລາງ 42: ແຜນໃນອະນາຄົດຂອງຄອບຄົວທີ່ໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດໃນການຜະລິດກ້ວຍໃນອະນາຄົດ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ແນວຄວາມຄິດທີ່ຈະໃຫ້ເຊົ່າດິນຕໍ່ໃນອະນາຄົດ		
1.1	ຈະສືບຕໍ່	13	14
1.2	ຈະບໍ່ສືບຕໍ່	65	64
1.3	ບໍ່ຮູ້ເທື່ອ	23	21
2	ກິດຈະກຳທີ່ຈະເຮັດໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນຕໍ່		
2.1	ປູກພືດ	69	100
2.2	ລ້ຽງສັດ	3	-
2.3	ປູກໄມ້	10	-
2.4	ປະດິນໄວ້ລ້າໆ		-
2.5	ອື່ນໆ	19	-
3	ແຜນລົງທຶນປູກກ້ວຍເອງເພື່ອຂາຍ ໃນອະນາຄົດ		
3.1	ລົງທຶນປູກ	9	43
3.2	ບໍ່ລົງທຶນປູກ	81	57
3.3	ບໍ່ແນ່ໃຈ	9	-

ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຮັດຢູ່ບໍລິສັດນັກລົງທຶນ ສປ ຈີນ ກວມ ປະມານ 90%, ຊຶ່ງໄລຍະເຮັດວຽກໄດ້ ປະມານ 1 ປີ, ໃນນີ້ ເປັນແຮງງານຖາວອນ ແລະ ພັກເຊົາຢູ່ເຮືອນພັກຂອງບໍລິສັດ ກວມເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ສະເລ່ຍປະມານ 97% ແລະ 84% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຫັນວ່າແຮງງານ ແມ່ນເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຂອງບໍລິສັດ ຈີນ ແລະ ລາວ ກວມ 69% ແລະ 31% ຕາມລຳດັບ, ຊຶ່ງໂດຍລວມແມ່ນເຮັດ ວຽກໄດ້ປະມານ 1 ປີ, ແຕ່ສ່ວນໃຫຍ່ ເປັນແຮງງານຊົ່ວຄາວ ກວມ 61% ແລະ ພັກເຊົາຢູ່ເຮືອນພັກ ຂອງບໍລິສັດເປັນສ່ວນ ນ້ອຍ ກວມປະມານ 29% (ຕາຕະລາງ 43).

ຕາຕະລາງ 43: ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ລ/ດ	ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ບໍລິສັດນັກລົງທຶນ		
1.1	ລາວ	10	31
1.2	ຈີນ	90	69
2	ຈຳນວນປີທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ (ປີ)	1	1
3	ສະຖານະພາບແຮງງານເຮັດວຽກ		
3.1	ຖາວອນ	97	39
3.2	ຊົ່ວຄາວ	3	61
4	ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ພັກຢູ່ເຮືອນພັກຂອງບໍລິສັດ	84	29

ຮູບ 14: ທີ່ພັກເຊົາຂອງແຮງງານ ຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ

ຮູບ 15: ທີ່ພັກເຊົາຂອງແຮງງານ ຢູ່ເມືອງສົງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ

ຕາມການເກັບຂໍ້ມູນຈາກແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ເຫັນວ່າກຸ່ມແຮງງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຄີຍເຮັດວຽກຢູ່ ສ່ວນກ້ວຍອື່ນມາກ່ອນ ກວມ 22%, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 34%, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ ພຽງແຕ່ເລັກນ້ອຍ ປະມານ 2% ເທົ່ານັ້ນ. ເນື່ອງຈາກ, ປະສົບການໃນການປຸກກ້ວຍ ແລະ ເນື້ອທີ່ປຸກ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ- ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີນ້ອຍກວ່າແຂວງພາກເໜືອ. ໃນຈຳນວນແຮງງານ ທີ່ເຄີຍເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນອື່ນ ເຫັນວ່າແຂວງພາກເໜືອ

ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຄີຍເຮັດວຽກ ຢູ່ແຂວງຝັ່ງສາລີ ກວມເຖິງ 48% ແລະ ສັງເກດເຫັນວ່າ ມີແຮງງານຈຳນວນໜຶ່ງ ແມ່ນ ເຄີຍເຮັດວຽກ ຢູ່ແຂວງຢຸນນານ, ສປ ຈີນ ກວມ 4%, ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນເຄີຍເຮັດວຽກແຕ່ຢູ່ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ກວມ 100%. ສ່ວນກ່ວຍທີ່ແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຄີຍໄປເຮັດວຽກໃນ ເມື່ອກ່ອນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສ່ວນ ຂອງນັກລົງທຶນຈີນ ກວມເຖິງ 93% ແລະ 100% ຕາມລຳດັບ ແລະ ໄລຍະເວລາທີ່ ເຄີຍເຮັດວຽກ ສະເລ່ຍ 1.6 ປີ ແລະ 3 ປີ ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 44).

ຕາຕະລາງ 44: ສະພາບການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ່ວຍ

ລ/ດ	ສະພາບການເຮັດວຽກ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ເຄີຍເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ່ວຍອື່ນມາກ່ອນ	34	2
2	ທີ່ຕັ້ງຂອງສ່ວນຢູ່		
2.1	ບໍ່ແກ້ວ	15	-
2.2	ຝັ່ງສາລີ	48	-
2.3	ຢຸນນານ	4	-
2.4	ຫຼວງນ້ຳທາ	19	-
2.5	ອຸດົມໄຊ	15	100
3	ເປັນສ່ວນບໍລິສັດຂອງປະເທດ		
3.1	ລາວ	7	-
3.2	ຈີນ	93	100
4	ຈຳນວນປີທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ່ວຍນັ້ນ (ປີ)	1.6	3

ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ໄປເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ່ວຍ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແຮງງານຕິດຕໍ່ບໍລິສັດເອງ ກວມ 35%, ຮອງລົງມາແມ່ນບໍລິສັດຕິດຕໍ່ແຮງງານເອງ ກວມ 20% ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ ແຮງງານຕິດຕໍ່ບໍລິສັດເອງ ກວມ 45% ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນໝູ່ເພື່ອນເປັນຜູ້ແນະນຳໃຫ້ ກວມ 20% (ຕາຕະລາງ 45).

ຕາຕະລາງ 45: ການໄດ້ວຽກຂອງແຮງງານ

ລ/ດ	ສາເຫດທີ່ໄດ້ມາເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ່ວຍນີ້ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ບໍລິສັດໄປຕິດຕໍ່ເອົາ	20	14
2	ຄົນໃນບ້ານແນະນຳ	16	10
3	ຍາດພີ່ນ້ອງແນະນຳ	19	2
4	ໝູ່ເພື່ອນແນະນຳ	8	20
5	ຕິດຕໍ່ບໍລິສັດເອງ	35	45
6	ໂຄສະນາທາງວິທະຍຸ	0	8
7	ອື່ນໆ	1	-

ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກໃນສ່ວນກ່ວຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ ແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບແຕກຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ຮັບຜິດຊອບ ໃນການໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ເສຍຫຍ້າ ກວມ 80% ແລະ 70% ຕາມລຳດັບ, ໃນນີ້ ແຂວງພາກ ເໜືອ ແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຮັບຜິດຊອບ ໃນການໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ເສຍຫຍ້າ ເຊັ່ນດຽວກັນ ກວມ 100%

ແລະ 96% ຕາມລຳດັບ, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ໃຕ້ ແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຮັບຜິດຊອບ ໃນການໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຕັດໃບ/ປີ/ໜໍ່ກ້ວຍ ກວມ 49% ແລະ 39% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 46).

ຕາຕະລາງ 46: ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກຕ່າງໆ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ/ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ກຽມດິນ	24	8
2	ປູກກ້ວຍ	24	12
3	ເສຍຫຍ້າ	96	27
4	ຫິດນໍ້າ	51	12
5	ໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ	100	49
6	ເກັບກ່ຽວ	77	14
7	ລ້າງກ້ວຍ	28	14
8	ບັນຈຸກ້ວຍໃສ່ກ່ອງ	39	0
9	ຕັດໃບ/ປີ/ໜໍ່ກ້ວຍ	30	39
10	ອື່ນໆ	1	10

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ບໍລິສັດ ຫຼື ນັກລົງທຶນ ແມ່ນຈະຈັດການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆ ໃນການຜະລິດກ້ວຍ ໃຫ້ແກ່ແຮງງານທີ່ມາເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ, ຊຶ່ງແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກວມປະມານ 77%, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 90% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 57%. ເຕັກນິກ ແລະ ວິທີການທີ່ແຮງງານໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍລວມແມ່ນ ເຕັກນິກການໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ ກວມ 100%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນເສຍຫຍ້າ ແລະ ເກັບກ່ຽວ ກວມ 77% ແລະ 65% ຕາມລຳດັບ ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ ຕັດໃບ/ປີ/ໜໍ່ກ້ວຍ ແລະ ໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ ກວມ 61% ແລະ 54% ຕາມລຳດັບ, ຮອງລົງມາ ແມ່ນເກັບກ່ຽວ ກວມ 21% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 47).

ຕາຕະລາງ 47: ການຝຶກອົບຮົມວຽກງານກິດຈະກຳປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ການຝຶກອົບຮົມ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ສັດສ່ວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ	90	57
2	ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ		
2.1	ກຽມດິນ	28	7
2.2	ປູກກ້ວຍ	32	14
2.3	ເສຍຫຍ້າ	77	14
2.4	ຫິດນໍ້າ	39	11
2.5	ໃສ່ຝຸ່ນ/ປຸຍ/ຢາຂ້າຫຍ້າ	100	54
2.6	ເກັບກ່ຽວ	65	21
2.7	ລ້າງກ້ວຍ	28	14
2.8	ບັນຈຸກ້ວຍໃສ່ກ່ອງ	21	18
2.9	ຕັດໃບ/ປີ/ໜໍ່ກ້ວຍ	7	61
2.10	ຫຸ້ມຖົງຢາງໃສ່ໝາກກ້ວຍ	23	-

6.2 ການນຳໃຊ້ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ ສານເຄມີຕ່າງໆ

ບໍລິສັດ ແມ່ນໄດ້ສະໜອງອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມຢາ, ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ໃຫ້ແກ່ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ໂດຍລວມກວມ 40%, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 39% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 41%. ແຮງງານທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການປະສົມຢາ, ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ໂດຍລວມກວມ 53%, ໃນນີ້ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 57%, ຊຶ່ງວິທີການປ້ອງກັນໂຕ ຂອງແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ ແລະ ໃສ່ເກີບໂບກ ກວມ 49% ແລະ 44% ຕາມລຳດັບ, ຮອງລົງມາ ແມ່ນໃສ່ຖົງມື ແລະ ບໍ່ສຸບຢາ ກວມ 38% ແລະ 33% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແຮງງານທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການປະສົມຢາ ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ກວມ 47%, ຊຶ່ງວິທີການປ້ອງກັນສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ ແລະ ອາບນ້ຳຫຼັງຈາກແລ້ວ ກວມ 37%, 35% ແລະ 33% ຕາມລຳດັບ, ຮອງລົງມາ ໃສ່ຖົງມື, ໃສ່ເກີບໂບກ ແລະ ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກແລ້ວ ກວມ 24%, 22% ແລະ 20% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 48).

ຕາຕະລາງ 48: ການປະສົມສານເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ

ລ/ດ	ການປະສົມສານ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ບໍລິສັດໄດ້ສະໜອງອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງປ້ອງກັນ	39	41
2	ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ປະສົມຢາ, ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ	57	47
3	ວິທີປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມຢາ, ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ		
3.1	ຜ້າອັດດັງອັດປາກ	53	37
3.2	ໝູນໄປທົດທາງລົມ	15	6
3.3	ໃສ່ຖົງມື	38	24
3.4	ໃສ່ໝວກ	28	16
3.5	ໃສ່ແວ່ນຕາ	1	6
3.6	ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ ແລະ ໂສ້ງຂາຍາວ	49	35
3.7	ໃສ່ເກີບໂບກ	44	22
3.8	ບໍ່ສຸບຢາ	33	8
3.9	ອາບນ້ຳຫຼັງຈາກແລ້ວ	19	33
3.10	ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກແລ້ວ	19	20

ແຮງງານທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການສົດພື້ນປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ ກວມເຖິງ 97%, ຊຶ່ງວິທີການປ້ອງກັນໂຕ ຂອງແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນນຳໃຊ້ຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ, ອາບນ້ຳຫຼັງຈາກແລ້ວ ແລະ ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກແລ້ວ ກວມ 95%, 95%, 95% ແລະ 91% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແຮງງານທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການສົດພື້ນ ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ກວມ 51%, ຊຶ່ງວິທີການປ້ອງກັນສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໃຊ້ຜ້າອັດດັງອັດປາກ ກວມ 80%, ຮອງລົງມາແມ່ນໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ/ໂສ້ງຂາຍາວ, ໃສ່ໝວກ ແລະ ອາບນ້ຳຫຼັງຈາກແລ້ວ ກວມ 64%, 52% ແລະ 52% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 49).

ຕາຕະລາງ 49: ການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ

ລ/ດ	ການນຳໃຊ້ ແລະ ການປ້ອງກັນ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ແຮງງານທີ່ສິດພົ້ນປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ	97	51
2	ວິທີປ້ອງກັນ ໃນເວລາສິດພົ້ນປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ		
2.1	ຜ້າອັດຕັງອັດປາກ	95	80
2.2	ໝູນໄປທິດທາງລົມ	36	16
2.3	ໃສ່ຖົງມື	71	44
2.4	ໃສ່ໝວກ	84	52
2.5	ໃສ່ແວ່ນຕາ	9	4
2.6	ໃສ່ເສື້ອແຂນຍາວ ແລະ ໂສ້ງຂາຍາວ	95	64
2.7	ໃສ່ເກີບໂບກ	88	44
2.8	ບໍ່ສຸບຢາ	69	16
2.9	ອາບນ້ຳຫຼັງຈາກແລ້ວ	95	52
2.10	ປ່ຽນເຄື່ອງຫຼັງຈາກແລ້ວ	91	32
2.11	ກິນນ້ຳເກືອ ຫຼືນ້ຳຕານ	1	-
2.12	ລ້າງມື,ລ້າງຕີນ	3	-

6.3 ສານເຄມີ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນການນຳໃຊ້

ການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ ເຫັນວ່າແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກ ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ການນຳໃຊ້ ແມ່ນມີພຽງແຕ່ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 16%. ສຳລັບແຮງງານທີ່ບໍ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ການນຳໃຊ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເນື່ອງມາຈາກແຮງງານ ອ່ານຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆບໍ່ເປັນ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ, ຊຶ່ງຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 52% ແລະ 47% ຕາມລຳດັບ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 51% ແລະ 49% ຕາມລຳດັບ. ສັດສ່ວນ ຫຼື ຈຳນວນການນຳໃຊ້ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍລິສັດເປັນຜູ້ແນະນຳໃຫ້ທັງໝົດ ກວມ 100% ແລະ 88% ຕາມລຳດັບ. ຈຳນວນຊະນິດປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ທີ່ມີການນຳໃຊ້ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ປຸຍເຄມີ, ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າພະຍາດ/ເຊື້ອລາ ຊຶ່ງມີການນຳໃຊ້ ສະເລ່ຍປະມານ 1-2 ຊະນິດ, ແຕ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີລັກສະນະການນຳໃຊ້ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ແຕ່ມີສັດສ່ວນການນຳໃຊ້ໜ້ອຍກວ່າ ສະເລ່ຍປະມານ 1 ຊະນິດ (ຕາຕະລາງ 50).

ຕາຕະລາງ 50: ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແຮງງານຕໍ່ການນໍາໃຊ້ປຸຍ, ນໍ້າຢາ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ

ລ/ດ	ຄວາມເຂົ້າໃຈ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແຮງງານຕໍ່ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ	-	16
2	ເຫດຜົນທີ່ເຮັດໃຫ້ແຮງງານບໍ່ເຂົ້າໃຈຕໍ່ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ		
2.1	ອ່ານບໍ່ເປັນ	52	51
2.2	ບໍ່ມີຂໍ້ແນະນໍາ	1	-
2.3	ຂໍ້ແນະນໍາເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ	47	49
3	ຮູບແບບການຮູ້ຈຳນວນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ		
3.1	ເບິ່ງຕາມຂໍ້ແນະນໍາ	-	2
3.2	ເຈົ້າຂອງບໍລິສັດ	100	88
3.3	ຄົນເຮັດວຽກອື່ນໆ	-	2
4	ຈຳນວນຊະນິດປຸຍ, ນໍ້າຢາ ແລະ ສານເຄມີ ທີ່ການນໍາໃຊ້ (ຊະນິດ)		
4.1	ປຸຍເຄມີ	2	1
4.2	ຢາຂ້າຫຍ້າ	2	-
4.3	ຢາຂ້າແມງໄມ້	2	-
4.4	ຢາຂ້າພະຍາດ/ເຊື້ອລາ	1	-

ຮູບ 16: ຢາເຄມີຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມີການນໍາໃຊ້ ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ

6.4 ການຜະລິດແລະການດຳເນີນວຽກ

ການຜະລິດກ້ວຍ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນຈະສາມາດເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກກ້ວຍໄດ້ ພາຍຫຼັງທີ່ປູກ ສະເລ່ຍປະມານ 288 ວັນ ແລະ ຈະມີການຫຼີກເຫຼົ້າ, ກະກຽມພື້ນທີ່ ແລະ ປູກໃໝ່ ໃນຮອບວຽນ ສະເລ່ຍປະມານ 5 ປີ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນມີຮອບວຽນການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ ຄ້າຍຄືກັນກັບແຂວງພາກເໜືອ ຄືສະເລ່ຍປະມານ 285 ວັນ, ແຕ່ຈະມີການຫຼີກເຫຼົ້າ, ກະກຽມພື້ນທີ່ ແລະ ປູກໃໝ່ ໃນຮອບວຽນ ສະເລ່ຍປະມານ 6-7 ປີ (ຕາຕະລາງ 51).

ຕາຕະລາງ 51: ຮອບວຽນການຜະລິດ

ລ/ດ	ຮອບວຽນການຜະລິດ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຮອບວຽນການເກັບກ່ຽວ (ວັນ)	288	285
2	ຮອບວຽນການຫຼີກເຫຼົ້າ ເພື່ອປູກໃໝ່ (ປີ)	5.13	6.57

ໂດຍສະເລ່ຍແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນເຮັດວຽກປະຈຳ ປະມານ 10.46 ເດືອນຕໍ່ປີ, 260 ມື້ຕໍ່ປີ, 6.1 ມື້ຕໍ່ອາທິດ ແລະ 8.3 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້, ແຕ່ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນເຮັດວຽກປະຈຳໜ້ອຍກວ່າ ຊຶ່ງມີການເຮັດວຽກ ປະມານ 5.9 ເດືອນຕໍ່ປີ, 127.2 ມື້ຕໍ່ປີ, 5 ມື້ຕໍ່ອາທິດ ແລະ 8 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້. ສຳລັບແຮງງານທີ່ບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກປະຈຳຢູ່ສ່ວນກ້ວຍໝົດປີ ໂດຍທົ່ວໄປແຮງງານກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈະປະກອບສ່ວນເວລາສ່ວນທີ່ເຫຼືອ ເພື່ອເຮັດວຽກ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ກັບບ້ານໄປເຮັດກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະເຮັດການປູກຝັງ ກວມ 64%, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ເຮັດການປູກຝັງ ກວມ 57% ແລະ ຮອງລົງມາລ້ຽງສັດ ກວມ 21% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຮັດການປູກຝັງ ເຊັ່ນດຽວກັນ ກວມ 68%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນລ້ຽງສັດ ແລະ ເຮັດວຽກຮັບຈ້າງທົ່ວໄປ ຢູ່ເຂດໃກ້ຄຽງ ກວມປະເພດລະ 13% (ຕາຕະລາງ 52).

ຕາຕະລາງ 52: ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ລ/ດ	ສະພາບການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ເວລາທີ່ນຳໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກ		
1.1	ເວລາທີ່ນຳໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່ປີ (ເດືອນ)	10.5	5.9
1.2	ເວລາທີ່ນຳໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່ປີ (ມື້)	260.8	127.2
1.3	ເວລາທີ່ນຳໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່ອາທິດ (ມື້)	6.1	5.0
1.4	ເວລາທີ່ນຳໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່ມື້ (ຊົ່ວໂມງ)	8.3	8.0
2	ຖ້າບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກໝົດປີ, ແຮງງານອາໄສຢູ່ໃສ ແລະ ເຮັດຫຍັງ (%)		
2.1	ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍອື່ນໆ ພາຍໃນເມືອງ ແຂວງນີ້	11	-
2.2	ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍອື່ນ ແຂວງອື່ນ	-	3
2.3	ເຮັດວຽກຮັບຈ້າງທົ່ວໄປ ຢູ່ເຂດໃກ້ຄຽງ	7	13
2.4	ກັບບ້ານ ປູກຝັງ	57	68
2.5	ກັບບ້ານ ລ້ຽງສັດ	21	13
2.6	ກັບບ້ານ ຢູ່ລ້າໆ	4	-
2.7	ອື່ນໆ	-	3

6.5 ລາຍຮັບ ແລະ ຜົນຕອບແທນ ຂອງແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ສໍາລັບແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈະມີແຮງງານປະຈຳ ແລະ ແຮງງານຊົ່ວຄາວ. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ຄອບຄົວແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ຈະມີລາຍຮັບ ສະເລ່ຍປະມານ 1.03 ລ້ານກີບຕໍ່ເດືອນ, ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ປະມານ 0.8 ລ້ານກີບຕໍ່ເດືອນ. ນອກຈາກເງິນເດືອນ ຫຼື ເງິນປະຈຳ ທີ່ໄດ້ແລ້ວ, ຍັງມີແຮງງານຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນ ຈາກບໍລິສັດ. ສໍາລັບແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນມີແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນ ກວມພຽງແຕ່ປະມານ 4% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 12%. ໃນນັ້ນ, ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ການໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນ ແມ່ນປະມານ 2.48 ລ້ານກີບຕໍ່ປີ ແລະ 1.78 ລ້ານກີບຕໍ່ປີ ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 53).

ຕາຕະລາງ 53: ລາຍຮັບ ແລະ ເງິນອຸດໜູນຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ລ/ດ	ລາຍຮັບ ແລະ ການໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນຈາກບໍລິສັດ (x,000 ກີບ/ປີ)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ລາຍຮັບຫຼັກໂດຍສະເລ່ຍ	1,032	1,000
2	ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນ (%)	4	12
3	ມູນຄ່າເງິນອຸດໜູນ	2,483	1,783

ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບສະຫວັດດີການ ຈາກບໍລິສັດ ກວມພຽງແຕ່ສ່ວນນ້ອຍ, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ຮັບສະຫວັດດີການ ກວມພຽງ 5% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 16% ຊຶ່ງຮູບແບບຂອງສະຫວັດດີການ ແມ່ນເປັນການປັ່ນປົວສຸຂະພາບທັງໝົດ ກວມ 100% (ຕາຕະລາງ 54).

ຕາຕະລາງ 54: ສະຫວັດດີການ ຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບໍລິສັດ

ລ/ດ	ການໄດ້ຮັບສະຫວັດດີການຈາກບໍລິສັດ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບສະຫວັດດີການຈາກບໍລິສັດ	5	16
2	ຮູບແບບສະຫວັດດີການ (ປັ່ນປົວສຸຂະພາບ)	100	100

ຈາກຜົນການສຶກສາ ລາຍໄດ້ຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ທຽບໃສ່ການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ຮັບຈ້າງຊ່ວງໄລຍະຜ່ານມາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີລາຍຮັບສູງກວ່າກິດຈະກຳອື່ນໆ ກວມ 79%, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 90% ແລະ ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 61% (ຕາຕະລາງ 55).

ຕາຕະລາງ 55: ສົມທຽບລາຍໄດ້ຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ທຽບໃສ່ການຜະລິດ/ຮັບຈ້າງຜ່ານມາ

ລ/ດ	ການສົມທຽບລາຍໄດ້ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ລາຍຮັບຢູ່ສ່ວນກ້ວຍສູງກວ່າ	90	61
2	ລາຍຮັບເທົ່າເກົ່າ	7	27
3	ລາຍຮັບຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່າກວ່າເກົ່າ	3	12

ເມື່ອສົມທຽບລາຍໄດ້ ຂອງແຮງງານທີ່ໄດ້ຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຕໍ່ລາຍຮັບຄອບຄົວທັງໝົດ ສໍາລັບແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແມ່ນກວມສ່ວນໃຫຍ່ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ ກວມ 97% ແລະ ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 82% (ຕາຕະລາງ 56).

ຕາຕະລາງ 56: ການປະກອບສ່ວນຂອງລາຍຮັບຈາກການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຕໍ່ລາຍຮັບຄອບຄົວ

ລ/ດ	ການປະກອບສ່ວນຂອງລາຍຮັບກ້ວຍຕໍ່ລາຍຮັບຄອບຄົວ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ກວມສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ	97	82
2	ກວມເຄິ່ງຫນຶ່ງ ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ	3	2
3	ກວມສ່ວນໜ້ອຍ ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ	-	16

6.6 ແຜນໃນອະນາຄົດ ຂອງແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ສໍາລັບແນວຄວາມຄິດ ຂອງແຮງງານທີ່ຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່ໃນອະນາຄົດ ແມ່ນເຫັນວ່າເກີນກວ່າ ເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງແຮງງານທັງໝົດ ຈະບໍ່ສືບຕໍ່, ໃນນີ້ ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າແຮງງານທີ່ຈະບໍ່ສືບຕໍ່ ກວມ 66% ແລະ ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 51%, ແຕ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ມີແຮງງານຈຳນວນໜຶ່ງແມ່ນມີແນວຄິດຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ ກວມ 19% ແລະ ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ມີແນວຄິດຈະສືບຕໍ່ ກວມ 24%. ສໍາລັບແນວຄວາມຄິດ ແລະ ແຜນໃນອະນາຄົດ ຂອງແຮງງານທີ່ຈະເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສໍາລັບທັງສອງເຂດ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ, ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ ປະມານ 1-2 ປີ, ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ປະມານ 4 ປີ (ຕາຕະລາງ 57).

ຕາຕະລາງ 57: ແນວຄວາມຄິດໃນອະນາຄົດທີ່ຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ລ/ດ	ແນວໂນ້ມການເຮັດວຽກໃນອະນາຄົດ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ແນວໂນ້ມການສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ (%)		
1.1	ຈະສືບຕໍ່	19	24
1.2	ຈະບໍ່ສືບຕໍ່	66	51
1.3	ບໍ່ຮູ້ເທື່ອ	15	24
2	ແນວໂນ້ມຂອງໄລຍະສືບຕໍ່		
2.1	ໄລຍະເວລາທີ່ຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ (ປີ)	1.6	4.1

ອີງຕາມຕາຕະລາງ 58 ເຫັນວ່າ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຈຳນວນໜຶ່ງ ແມ່ນໄດ້ແນະນຳໃຫ້ຄົນອື່ນມາເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ເຊັ່ນດຽວກັບຕົນເອງ ໂດຍລວມ ກວມ 32%. ໃນນີ້, ແຂວງພາກເໜືອ ກວມ 31% ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 33%.

ຕາຕະລາງ 58: ການແນະນຳຄົນອື່ນມາເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ

ລ/ດ	ການແນະນຳຄົນອື່ນມາເຮັດວຽກ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ໄດ້ແນະນຳ	31	33
2	ບໍ່ໄດ້ແນະນຳ	69	67

ນອກຈາກນັ້ນ, ແນວຄວາມຄິດ ຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສ່ວນກ້ວຍ ທີ່ຈະຫັນມາລົງທຶນປູກກ້ວຍເອງ ໃນອະນາຄົດ ຢູ່ສອງເຂດແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ, ໃນນີ້ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ ຈະບໍ່ລົງທຶນປູກ ກວມເຖິງ 85%, ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ມີແນວຄິດຈະລົງທຶນປູກ ກວມພຽງແຕ່ 4%. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແຮງງານທີ່ມີແນວຄິດຈະບໍ່ລົງທຶນປູກ ກວມ 45%, ສ່ວນຜູ້ທີ່ມີແນວຄິດຈະບໍ່ລົງທຶນປູກ ກວມ 33% (ຕາຕະລາງ 59).

ຕາຕະລາງ 59: ແນວຄວາມຄິດໃນອະນາຄົດທີ່ຈະລົງທຶນປຸກກ້ວຍດ້ວຍຕົນເອງ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດຕໍ່ການປຸກກ້ວຍດ້ວຍຕົນເອງ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຈະລົງທຶນ	4	33
2	ຈະບໍ່ລົງທຶນ	85	45
3	ບໍ່ຮູ້ເທື່ອ	11	22

ພາກທີ VII. ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດຈາກການຜະລິດ ແຕ່ລະຮູບແບບ

7.1 ຜົນຕອບແທນສໍາລັບຜູ້ປຸກກ້ວຍ

ຈາກທັງໝົດ 59 ຕົວຢ່າງ ຜູ້ປຸກກ້ວຍສ່ວນໃຫຍ່ ຢູ່ແຂວງສາລະວັນ ໂດຍກວມເອົາ 34 ຕົວຢ່າງ ຄິດເປັນ 58% ຂອງຕົວຢ່າງທັງໝົດ ແລະ ມີຜູ້ປຸກກ້ວຍຈຳນວນ 7 ຕົວຢ່າງ ຈາກແຂວງຜົ້ງສາລີ. ໂດຍລວມເຫັນວ່າ ຜູ້ປຸກກ້ວຍເອງ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ຈະມີໜ້ອຍ, ເນື່ອງຈາກການປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ຈະເປັນແບບລະບົບ 1+4 ແລະ 2+3 (ຕາຕະລາງ 60).

ຕາຕະລາງ 60: ຈຳນວນຕົວຢ່າງໃນແຕ່ລະແຂວງ

ແຂວງ	ຈຳນວນ	%
ຜົ້ງສາລີ	7	12
ຫຼວງນໍ້າທາ	6	10
ບໍລິຄໍາໄຊ	12	20
ສາລະວັນ	34	58
ລວມ	59	37

ລາຍຮັບແຕ່ລະລາຍການ ໄດ້ມາຈາກການລວມລາຍຮັບທັງໝົດ ຂອງຕົວຢ່າງທີ່ສໍາຫຼວດກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປຸກກ້ວຍ. ຈາກຕາຕະລາງເຫັນວ່າ ລາຍຮັບຫຼາຍຕົວປັບຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ກໍ່ມີລາຍຮັບບາງລາຍການຫຼຸດລົງ, ຊຶ່ງຜົນຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງລາຍຮັບ ເກີດມາຈາກຫຼາຍປັດໃຈ ເຊັ່ນ: ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການຜະລິດ, ສັດລ້ຽງມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ມີລາຍຮັບເພີ່ມຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ ຊຶ່ງເປັນຜົນທາງກົງ ຂອງລາຍຮັບ. ສ່ວນຜົນທາງອ້ອມ ຫຼື Externalities ອາດຈະໄດ້ມາຈາກຜົນຜະລິດຂອງອື່ນໆ ນອກຈາກໝາກກ້ວຍ ເຊັ່ນ: ອາດຈະຂາຍໃບ ຫຼື ເປັນອາຫານໃຫ້ສັດລ້ຽງ ແລະ ຍ້ອນມີການປຸກກ້ວຍຫຼາຍໃນເຂດນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການຈ້າງງານຫຼາຍຂຶ້ນ ລາຍໄດ້ຈາກການຮັບຈ້າງແຮງງານ ຈຶ່ງຫຼາຍຂຶ້ນ ສິ່ງທີ່ເຮົາສົນໃຈໃນການສຶກສາເທື່ອນີ້ ແມ່ນລາຍຮັບຈາກການປຸກກ້ວຍ ແລະ ເຫັນວ່າລາຍຮັບຈາກການປຸກກ້ວຍກາຍເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສໍາຄັນ ຂອງຜູ້ປຸກກ້ວຍຄິດເປັນ 44% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ (ຕາຕະລາງ 61).

ຕາຕະລາງ 61: ລາຍໄດ້ລວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປຸກກ້ວຍ

ລາຍການ	ກ່ອນ (x,000 ກີບ)	ສັດສ່ວນຕໍ່ລາຍ ຮັບລວມ (%)	ຫຼັງ (x,000 ກີບ)	ສັດສ່ວນຕໍ່ລາຍ ຮັບລວມ (%)
ເງິນເດືອນ/ເບ້ຍບ້ານ	9,000	1	7,200	-
ການປຸກກ້ວຍ	-	-	907,275	44
ການປຸກພືດປະເພດຕ່າງໆ	706,800	80	848,400	41
ການລ້ຽງສັດ	87,950	10	139,500	7
ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ລ່າສັດ	5,950	1	22,100	1
ຮັບຈ້າງແຮງງານພາກກະສິກໍາ	14,800	2	11,500	0.5
ຮັບຈ້າງແຮງງານນອກພາກກະສິກໍາ	7,000	1	30,500	1
ການເຮັດຫັດຖະກໍາ	1,200	0.5	600	-
ການເຮັດການຄ້າ/ທຸລະກິດ	14,000	2	81,000	4
ຈາກການເຊົ່າຫຼື ຂາຍຊັບສິນ	10,000	1	18,750	0.5
ຍາດຕິພົນອາໄສພື້ນຜູ້ຜາກມາໃຫ້	3,200	0.5	3,000	-
ງົບປະມານສະໜັບສະໜູນຈາກລັດ	-	-	3,000	-
ລາຍຮັບອື່ນໆ	7,500	1	10,620	1
ລວມ	883,600	100	2,083,445	100

ເມື່ອມາປຽບທຽບລາຍຮັບຂອງແຕ່ລະແຂວງ ກໍ່ເຫັນວ່າລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນພາຍໃນແຕ່ລະແຂວງ, ຊຶ່ງແຂວງຜົ້ງສາລີ ມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນ ປະມານ 5 ເທົ່າ. ໃນຂະນະລາຍຮັບໃນແຂວງອື່ນ ຫຼັງມີການປຸກກ້ວຍ ກໍ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ (ຕາຕະລາງ 62).

ຕາຕະລາງ 62: ລາຍໄດ້ລວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປຸກກ້ວຍໃນແຕ່ລະແຂວງ

ແຂວງ	ກ່ອນ (x,000 ກີບ)	ຫຼັງ (x,000 ກີບ)
ຜົ້ງສາລີ	45,550	268,250
ຫຼວງນ້ຳທາ	239,600	658,420
ບໍລິຄໍາໄຊ	133,500	327,760
ສາລະວັນ	464,950	829,015
ລວມ	883,600	2,083,445

ເມື່ອມາປຽບທຽບລາຍຮັບສະເພາະການປຸກກ້ວຍ ຂອງແຕ່ລະແຂວງ ເຫັນວ່າແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ມີລາຍຮັບຕໍ່ຄົວເຮືອນສູງສຸດ ໃນຂະນະທີ່ລາຍໄດ້ຕໍ່ຄົວເຮືອນ ຂອງແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ແມ່ນຕໍ່າສຸດ. ເຊິ່ງສັງເກດເຫັນວ່າລາຍຮັບຕໍ່ເຮັກຕາຂອງສອງແຂວງພາກກາງ ແລະ ແຂວງພາກໃຕ້ ຄືແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ແລະ ສາລະວັນ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າລາຍຮັບຕໍ່ເຮັກຕາ ຂອງແຂວງພາກເໜືອ, ຍ້ອນການປຸກໝາກກ້ວຍ ໃນພາກໃຕ້ແມ່ນໝາກກ້ວຍນ້ຳ ໃນຂະນະການປຸກໝາກກ້ວຍ ໃນພາກເໜືອແມ່ນກ້ວຍຫອມ ຊຶ່ງມີລາຄາສູງກວ່າກ້ວຍນ້ຳ, ອີກເຫດຜົນກໍ່ຄືປະລິມານຜົນຜະລິດ ຂອງໝາກກ້ວຍໃນພາກເໜືອ ຈະຫຼາຍກວ່າປະລິມານຜົນຜະລິດໝາກກ້ວຍນ້ຳ ໃນແຂວງພາກໃຕ້. ນອກນັ້ນ, ຜົນຜະລິດໝາກກ້ວຍໃນແຂວງພາກເໜືອ ຍັງມີຕະຫຼາດທີ່ຮັບຊື້ ທີ່ແມ່ນນອນກວ່າຕະຫຼາດ ໃນແຂວງພາກໃຕ້. ຈາກຕາຕະລາງ 63 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຍໄດ້ຈາກການປຸກກ້ວຍທັງໝົດ ປະມານ 907.3 ລ້ານກີບ ຊຶ່ງມີລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ເຮືອນ ປະມານ 17.8 ລ້ານກີບ. ໃນນີ້, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ມີລາຍຮັບຈາກການປຸກກ້ວຍສູງສຸດເຖິງ 362.5 ລ້ານກີບ, ສະເລ່ຍ 181.3 ລ້ານກີບຕໍ່ຄົວເຮືອນ. ຮອງລົງມາ

ແມ່ນແຂວງສາລະວັນ ມີລາຍຮັບຈາກການປູກກ້ວຍເຖິງ 256.1 ລ້ານກີບ, ສະເລ່ຍ 7.8 ລ້ານກີບຕໍ່ຄົວເຮືອນ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ແຂວງທີ່ມີລາຍໄດ້ຈາກການປູກກ້ວຍຕໍ່າສຸດແມ່ນ ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ 43.2 ລ້ານກີບ, ສະເລ່ຍ 3.9 ລ້ານກີບຕໍ່ຄົວເຮືອນ. ໃນນັ້ນ, ແຂວງສາລະວັນ ເປັນແຂວງທີ່ມີເນື້ອທີ່ການຜະລິດຫຼາຍສຸດ ຊຶ່ງກວມເອົາ 46 ເຮັກຕາ ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ, ໃນຂະນະທີ່ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ເປັນແຂວງທີ່ມີເນື້ອທີ່ທໍາການຜະລິດໜ້ອຍສຸດທີ່ 5.7 ເຮັກຕາ ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ 63: ລາຍໄດ້ຈາກການປູກໝາກກ້ວຍ

ແຂວງ	ຈໍານວນ	ຈໍານວນ ຜູ້ຕອບ	ລາຍໄດ້ (x,000 ກີບ)	ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ເຮືອນ (x,000 ກີບ)	ເນື້ອທີ່ (ເຮັກຕາ)	ລາຍໄດ້ຕໍ່ເຮັກຕາ (x,000 ກີບ)
ຜົ້ງສາລີ	7	5	245,500	49,100	5.7	43,070
ຫຼວງນໍ້າທາ	6	2	362,500	181,250	16.5	21,970
ບໍລິຄໍາໄຊ	12	11	43,160	3,924	6.3	6,829
ສາລະວັນ	34	33	256,115	7,761	46.0	5,563
ລວມ	59	51	907,275	17,790	74.6	12,168

ຈາກການວິເຄາະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການປູກກ້ວຍຫອມ ໃຫ້ຜົນຕອບແທນໃນການລົງທຶນສູງສຸດ ຊຶ່ງສະແດງອອກຈາກລາຍຮັບສະເລ່ຍຈາກ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ແລະ ຫຼວງນໍ້າທາ ທີ່ປະມານ 30.1 ລ້ານກີບ ແລະ 36.2 ລ້ານກີບ ຕາມລໍາດັບ ຊຶ່ງສູງກວ່າລາຍຮັບສະເລ່ຍໃນການປູກກ້ວຍນໍ້າຈາກ ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ແລະ ສາລະວັນ ທີ່ປະມານ 6.5 ລ້ານກີບ ແລະ 5.4 ລ້ານກີບ ຕາມລໍາດັບ. ໃນນີ້, ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ມີກໍາໄລສູງເປັນອັນດັບໜຶ່ງ ທີ່ປະມານ 20.2 ລ້ານກີບ, ຮອງລົງມາແມ່ນ ແຂວງຜົ້ງສາລີທີ່ 15.6 ລ້ານກີບ ໃນຂະນະທີ່ ແຂວງສາລະວັນ ທີ່ມີກໍາໄລຕໍ່າສຸດ ທີ່ປະມານ 4 ລ້ານກີບ ເນື່ອງຈາກໄດ້ລາຄາຕໍ່ຫົວໜ່ວຍ ແລະ ປະລິມານຜົນຜະລິດ ໃນແຂວງຜົ້ງສາລີ ແລະ ຫຼວງນໍ້າທາສູງກວ່າ ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງມີຕະລາດຮັບຊື້ແນ່ນອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ແຂວງບໍລິຄໍາໄຊ ແລະ ສາລະວັນ ມີອັດຕາກໍາໄລຕໍ່ຕົ້ນທຶນສູງເຖິງ 326% ແລະ 288% ຕາມລໍາດັບ ເມື່ອທຽບກັບ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ແລະ ຫຼວງນໍ້າທາ ທີ່ມີອັດຕາກໍາໄລຕໍ່ຕົ້ນທຶນພຽງແຕ່ 108% ແລະ 126% ຕາມລໍາດັບ. ສາຍເຫດເນື່ອງມາຈາກ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດກ້ວຍຫອມສູງຫຼາຍ ລວມມີຕົ້ນທຶນຄົງທີ່ເຊັ່ນ: ການປັບດິນ, ຂຸດຮ່ອງ ແລະ ວາງທໍ່ນໍ້າ ແລະ ຕົ້ນທຶນປ່ຽນແປງ ເຊັ່ນ: ຝຸ່ນເຄມີ, ຢາຂ້າສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ອື່ນໆ. ໃນຂະນະທີ່ການປູກກ້ວຍນໍ້າ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດຕໍ່າກວ່າກ້ວຍຫອມຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍ (ຕາຕະລາງ 64).

ຕາຕະລາງ 64: ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນໃນການປູກກ້ວຍ

ແຂວງ	ປະເພດກ້ວຍ	ຕົ້ນທຶນຄົງທີ່ ສະເລ່ຍ*	ຕົ້ນທຶນປ່ຽນແປງ ສະເລ່ຍ	ລາຍໄດ້ ສະເລ່ຍ	ກໍາໄລ	ອັດຕາກໍາໄລ ຕໍ່ຕົ້ນທຶນ (%)	ຜົນຕອບແທນ ຈາກການລົງທຶນ (%)**
		(ລ້ານກີບ)	(ລ້ານກີບ)	(ລ້ານກີບ)	(ລ້ານກີບ)		
ຜົ້ງສາລີ	ກ້ວຍຫອມ	0.9	13.5688	30.0725	15.6447	108	305
ຫຼວງນໍ້າທາ	ກ້ວຍຫອມ	0.9	15.1228	36.1956	20.1522	126	356
ບໍລິຄໍາໄຊ	ກ້ວຍນໍ້າ	0.3	1.2678	6.4704	4.95	326	91
ສາລະວັນ	ກ້ວຍນໍ້າ	0.2	1.1576	5.4264	4.0294	288	76

ໝາຍເຫດ: * ສະເລ່ຍຕໍ່ເຮັກຕາ, ** ຕົ້ນທຶນການຂຸດເຫງົ້າ 5.55 ໄລຍະເວລາ 5 ປີ

ຮູບ 17: ຜົນຜະລິດກ້ວຍທີ່ຈຳໜ່າຍຢູ່ຕະຫຼາດພາຍໃນ

7.2 ຜົນຕອບແທນສຳລັບຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າດິນ

ຈາກຕາຕະລາງ 65 ເຫັນວ່າ ລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າດິນກ່ອນການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ຫຼາຍສຸດແມ່ນ ມາຈາກການປູກພືດປະເພດຕ່າງໆ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າເທົ່າກັບ 1,641.1 ລ້ານກີບ, ຊຶ່ງກວມເອົາ 56% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ, ຕໍ່ມາແມ່ນລາຍຮັບຈາກເງິນເດືອນ/ເງິນບຳນານ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າເທົ່າກັບ 365.4 ລ້ານກີບ ກວມເອົາ 12% ແລະ ໜ້ອຍສຸດແມ່ນລາຍຮັບງົບປະມານສະໜັບສະໜູນຈາກລັດ ຫຼື ອົງການ/ເອກະຊົນ ຊຶ່ງມີລາຍຮັບເທົ່າກັບ 3.1 ລ້ານກີບ ກວມເອົາ 0.1% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດກ່ອນການປູກກ້ວຍ. ສ່ວນລາຍຮັບຫຼັງການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍສະເລ່ຍແລ້ວ ຫຼາຍສຸດແມ່ນມາຈາກການປູກກ້ວຍນັ້ນເອງ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າເທົ່າກັບ 1,641.9 ລ້ານກີບ, ກວມເອົາ 45% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ, ຕໍ່ມາແມ່ນລາຍຮັບຈາກການປູກພືດປະເພດຕ່າງໆ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າເທົ່າກັບ 777.3 ລ້ານກີບ ກວມເອົາ 21% ແລະ ໜ້ອຍສຸດແມ່ນລາຍຮັບຈາກການເຮັດຫັດຖະກຳ ຊຶ່ງມີລາຍຮັບເທົ່າກັບ 7 ລ້ານກີບ ກວມເອົາ 0.2% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ. ສັງເກດເຫັນວ່າພາຍຫຼັງການເປີດໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ, ລາຍຮັບຂອງການປູກພືດປະເພດຕ່າງໆ ມີມູນຄ່າຫຼຸດລົງ, ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນຫັນໄປລົງທຶນ ໃນການຜະລິດກ້ວຍຫຼາຍຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຫຼັງການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ ເງິນເດືອນ ຫຼື ເງິນບຳນານ ຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດລົງ ອາດຈະເນື່ອງມາຈາກປະຊາຊົນພິຈາລະນາ ທີ່ຈະນຳເງິນກັບມາລົງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດສິນຄ້າດັ່ງກ່າວ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍໄດ້ເຮັດໃຫ້ງົບປະມານສະໜັບສະໜູນຈາກລັດ ຫຼື ອົງການ/ເອກະຊົນຫຼຸດລົງ ຍ້ອນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວ ອາດເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສາມາດ ຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການປູກກ້ວຍ ຫຼື ອາດນຳເອົາງົບປະມານດັ່ງກ່າວໄປສະໜັບສະໜູນຂົງເຂດອື່ນ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມຂາດແຄນ ແລະ ຈຳເປັນກວ່າ.

ຕາຕະລາງ 65: ລາຍຮັບລວມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ

ລາຍການ	ກ່ອນ (x,000 ກີບ)	ເປີເຊັນຕໍ່ ຍອດລວມ (%)	ຫຼັງ (x,000 ກີບ)	ເປີເຊັນຕໍ່ ຍອດລວມ (%)
ເງິນເດືອນ/ເງິນເບ້ຍບ້ານ	365,360	12	351,690	10
ຄ່າເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ	-		1,641,935	45
ການປູກພືດປະເພດຕ່າງໆ	1,641,113	56	777,345	21
ການລ້ຽງສັດ	301,800	10	147,420	4
ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ລ່າສັດ	68,200	2	19,600	0.5
ຮັບຈ້າງແຮງງານພາກກະສິກໍາ	319,820	11	344,670	9
ຮັບຈ້າງແຮງງານນອກພາກກະສິກໍາ	94,700	3	102,500	3
ການເຮັດຫັດຖະກໍາ	7,000	0.2	7,000	0.2
ການເຮັດການຄ້າ/ທຸລະກິດ	132,500	4	166,500	5
ຈາກການເຊົ່າ ຫຼື ຂາຍຊັບສິນຕ່າງໆ	11,250	0.4	81,381	2
ຍາດພີ່ນ້ອງ/ໝູ່ເພື່ອນຝາກມາໃຫ້	7,600	0.3	10,100	0.3
ງົບປະມານສະໜັບສະໜູນຈາກລັດ ຫຼື ອົງການ/ ເອກະຊົນ	3,125	0.1	-	
ອື່ນໆ	-		5,000	0.14
ລວມ	2,952,468	100	3,655,142	100

ຈາກຕາຕະລາງ 66 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຍໄດ້ຈາກການເຊົ່າທີ່ດິນທັງໝົດ ປະມານ 1,641.7 ລ້ານກີບ ແລະ ມີລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ເຮືອນ ປະມານ 17.8 ລ້ານກີບ. ໃນນີ້, ແຂວງອຸດົມໄຊ ມີລາຍຮັບຈາກການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນສະເລ່ຍຕໍ່ເຮືອນສູງສຸດ ປະມານ 19.9 ລ້ານກີບ. ແຕ່ເມື່ອຄິດໄລ່ລາຍຮັບຕໍ່ເນື້ອທີ່ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ມີລາຍຮັບຈາກການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ສະເລ່ຍຕໍ່ເນື້ອທີ່ ສູງສຸດເຖິງ ປະມານ 14.6 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ.

ຕາຕະລາງ 66: ລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນ

ແຂວງ	ຈຳນວນ ຜູ້ຕອບ	ລາຍໄດ້ຈາກການ ໃຫ້ເຊົ່າດິນ (x,000 ກີບ)	ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຄອບ ຄົວ (x,000 ກີບ)	ເນື້ອທີ່ (ຮາ)	ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ ເນື້ອທີ່ (x,000 ກີບ)
ຜົ້ງສາລີ	13	74,294	5,715	10	7,504
ຫຼວງນ້ຳທາ	30	514,932	17,164	35	14,600
ອຸດົມໄຊ	53	1,052,440	19,857	102	10,354
ລວມ	96	1,641,665	17,790	147	11,181

ຈາກຕາຕະລາງ 67 ເຫັນວ່າ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ເປັນແຂວງທີ່ມີມູນຄ່າເຊົ່າດິນແພງສຸດ ຊຶ່ງມີມູນຄ່າຢູ່ໃນລະດັບ ປະມານ 10-18.8 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ, ຮອງລົງມາແມ່ນ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ທີ່ມີຄ່າເຊົ່າກວມຢູ່ໃນລະດັບ ປະມານ 6.6-10 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ. ສະຫຼຸບແລ້ວ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ມີຄ່າເຊົ່າດິນສະເລ່ຍສູງສຸດເຖິງ ປະມານ 14.7 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ, ຊຶ່ງມີໄລຍະເວລາສະເລ່ຍທີ່ 5 ປີ. ກົງກັນຂ້າມ, ແຂວງອຸດົມໄຊ ມີຄ່າເຊົ່າດິນສະເລ່ຍ ປະມານ 10.4 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ ແຕ່ມີໄລຍະເວລາທີ່ຍາວກວ່າສະເລ່ຍ 9.3 ປີ.

ຕາຕະລາງ 67: ຂໍ້ມູນຄ່າເຊົ່າ ແລະ ສັນຍາໃນແຕ່ລະແຂວງ

ແຂວງ	ຈຳນວນ	ຄ່າເຊົ່າ (x,000 ກີບ/ຣຕ)			ອາຍຸສັນຍາ (ປີ)		
		ຕ່ຳສຸດ	ສູງສຸດ	ສະເລ່ຍ	ຕ່ຳສຸດ	ສູງສຸດ	ສະເລ່ຍ
ຜົ້ງສາລີ	13	6,563	10,000	7,504	3	5	3.5
ຫຼວງນ້ຳທາ	30	10,000	18,750	14,706	3	10	5.0
ອຸດົມໄຊ	53	6,000	10,000	10,354	5	15	9.3

ເມື່ອມາປຽບທຽບກັບຜົນຕອບແທນຈາກການໃຫ້ສໍາປະທານ ເຫັນວ່າ ຄ່າສໍາປະທານຕໍ່າຫຼາຍ ແລະ ມູນຄ່າປະຈຸບັນຂອງການໃຫ້ສໍາປະທານຕິດລົບ. ສະແດງວ່າ ສະເພາະຜົນຕອບແທນທາງການເງິນບໍ່ຄຸ້ມຄ່າກັບການລົງທຶນ. ການຄິດໄລ່ເຫັນວ່າຄ່າເຊົ່າຈະເປັນ 10 ໂດລາ ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນກະຍັງບໍ່ຄຸ້ມຄ່າ. ການຄິດໄລ່ຄັ້ງນີ້ ຍັງບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການເຮັດທາງເຂົ້າໄປສວນກ້ວຍ, ລາຍຮັບຈາກການຈ້າງງານ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຈາກການຟື້ນຟູປັບປຸງດິນ (ຕາຕະລາງ 68).

ຕາຕະລາງ 68: ຜົນຕອບແທນຈາກຄ່າສໍາປະທານ

ການສໍາປະທານ	ຄ່າສໍາປະທານ	
	5 ໂດລາຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ	10 ໂດລາຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ
ຄ່າສໍາປະທານ*	40,000	80,000
ໄລຍະເວລາ	30	30
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ	5,550,000	5,550,000
ອັດຕາຫັກຫຼຸດ**	6%	6%
ມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິທາງການເງິນ	-5,006,982	-4,463,963
ໝາຍເຫດ: * ຄ່າສໍາປະທານ 5-10 ໂດລາຕໍ່ເຮັກຕາຕໍ່ປີ		
** ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳ 1 ປີ		

ໂດຍຜ່ານການປຽບທຽບລະຫວ່າງແຂວງຕໍ່ແຂວງ ໃນຕາຕະລາງຂ້າງເທິງສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາມີອັດຕາຜົນຕອບແທນຈາກການເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍສູງສຸດທີ່ 338%, ຊຶ່ງມີມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິ ປະມານ 73.2 ລ້ານກີບ ດ້ວຍຄ່າເຊົ່າດິນທີ່ສູງເຖິງ ປະມານ 18.8 ລ້ານກີບຕໍ່ປີ. ແຂວງອຸດົມໄຊ ມີອັດຕາຜົນຕອບແທນຈາກການເຊົ່າທີ່ດິນປູກກ້ວຍເປັນອັນດັບສອງທີ່ 180%, ຊຶ່ງມີມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິ ປະມານ 67.6 ລ້ານກີບ ດ້ວຍມີຄ່າເຊົ່າດິນ ປະມານ 73.2 ລ້ານກີບ ຕໍ່ປີ. ສ່ວນ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ເປັນແຂວງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຕໍ່າສຸດທີ່ 104%, ຊຶ່ງມີມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິ ປະມານ 12 ລ້ານກີບ ດ້ວຍຄ່າເຊົ່າດິນທີ່ມີມູນຄ່າ ປະມານ 6.6 ລ້ານກີບ ຕໍ່ປີ. ໃນນີ້, ສາມາດສັງເກດເຫັນວ່າ ອັດຕາຜົນຕອບແທນໃນແຕ່ລະແຂວງຈະມີມູນຄ່າສູງກໍຕໍ່ເມື່ອທີ່ຕັ້ງໃນການປູກກ້ວຍໃກ້ກັບແຫຼ່ງນ້ຳ. ການເຊົ່າທີ່ດິນໃກ້ຫ້ວຍນ້ຳ ເພື່ອທໍາການຜະລິດຈະໃຫ້ຜົນຕອບແທນສູງກວ່າການເຊົ່າທີ່ດິນທີ່ຢູ່ໄກຫ້ວຍນ້ຳ ຫຼື ຢູ່ໄກຫ້ວຍນ້ຳ, ອັນເນື່ອງມາຈາກເມື່ອຢູ່ໃກ້ຫ້ວຍນ້ຳ ຊາວກະສິກອນສາມາດດູແລຮັກສາຜົນຜະລິດໄດ້ສະດວກສະບາຍກວ່າ ແລະ ບໍ່ໃຊ້ຕົ້ນທຶນສູງ ໃນການຂົນສົ່ງມາສູ່ຜົນຜະລິດ. ອີກປະການໜຶ່ງ, ທີ່ດິນທີ່ຢູ່ໄກແຫຼ່ງນ້ຳຈະມີຄວາມອຸດົມສົມບູນກວ່າດິນທີ່ຢູ່ໄກນ້ຳ ເນື່ອງຈາກດິນດັ່ງກ່າວເປັນດິນທີ່ດີ ຊຶ່ງຊ່ວຍກະຕຸ້ນໃຫ້ຕົ້ນກ້ວຍມີການຈະເລີນເຕີບໂຕທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ນອກນັ້ນ, ຈາກການໄປສໍາຫຼວດຕົວຈິງ ຄ່າເຊົ່າ ປະມານ 18.8 ລ້ານກີບ ໄດ້ລວມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຟື້ນຟູປັບປຸງດິນແລ້ວ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບການເຈລະຈາຂອງຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າ ແລະ ບໍລິສັດຈີນ ລວມເຖິງການຊຸກຍູ້ ຈາກພາກລັດອີກດ້ວຍ (ຕາຕະລາງ 69).

ຕາຕະລາງ 69: ຜົນຕອບແທນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນໃນຮູບແບບຕ່າງໆ

ແຂວງ	ແຫຼ່ງນ້ຳຢູ່ໃກ້	ອາຍຸສັນຍາ (ປີ)	ວິທີການຈ່າຍ	ຄ່າເຊົ່າ (ລ້ານກີບ)	ມູນຄ່າປະຈຸບັນຄ່າເຊົ່າ (ລ້ານກີບ)	ມູນຄ່າປະຈຸບັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ (ລ້ານກີບ)	ມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິ (ລ້ານກີບ)	ອັດຕາຜົນຕອບແທນ (%)
ຝັ່ງສາລີ	ຫ້ວຍນ້ຳ	3	ຈ່າຍເປັນປີ	10.00	26.67	5.55	21.12	171
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	3	ຈ່າຍເປັນປີ	6.56	17.50	5.55	11.95	104
	ຫ້ວຍນ້ຳ	5	ຈ່າຍເປັນປີ	10.00	41.98	5.55	36.43	179
ຫຼວງນ້ຳທາ	ຫ້ວຍນ້ຳ	3	ຈ່າຍເປັນປີ	12.50	33.33	5.55	27.78	218
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	3	ຈ່າຍເປັນປີ	16.25	43.33	5.55	37.78	288
	ຫ້ວຍນ້ຳ	5	ຈ່າຍເປັນປີ	18.75	78.70	5.55	73.15	338
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	6	3 ປີຈ່າຍ 2 ປີ	10.00	34.61	5.55	29.06	177
	ໜອງ	10	ຈ່າຍເປັນປີ	12.08	88.34	5.55	82.79	218
ອຸດົມໄຊ	ແມ່ນ້ຳ	5	ຈ່າຍເປັນປີ	10.00	41.98	5.55	36.43	179
	ຫ້ວຍນ້ຳ	5	ຈ່າຍເປັນປີ	10.00	41.98	5.55	36.43	179
	ຫ້ວຍນ້ຳ	10	ຈ່າຍເປັນປີ	8.00	58.52	5.55	52.97	144
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	10	ຈ່າຍເປັນປີ	6.00	43.89	5.55	38.34	108
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	10	ຈ່າຍເປັນປີ	8.00	58.52	5.55	52.97	144
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	10	ຈ່າຍເປັນປີ	10.00	73.15	5.55	67.60	180
	ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ	15	ຈ່າຍເປັນປີ	6.00	55.01	5.55	49.46	108

7.3 ຜົນຕອບແທນສໍາລັບແຮງງານຢູ່ສວນກ້ວຍ

ຈາກຕາຕະລາງ ຂອງຜົນການວິເຄາະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ກໍາມະກອນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ ສ່ວນຫຼາຍ ແລ້ວໃນຮອບ 1 ປີ ເຂົາເຈົ້າຈະຜະລິດກ້ວຍໄດ້ເປັນໄລຍະເວລາ 12 ເດືອນ ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 37 ຄົນ ກວມ 29%, ແລະ 8 ເດືອນມີຈຳນວນ 36 ຄົນ ເທົ່າກັບ 28% ແລະ ໜ້ອຍສຸດແມ່ນຜະລິດໄດ້ຈຳນວນ 4 ເດືອນ ແລະ 11 ເດືອນ ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 1 ຄົນ ກວມເອົາ 0.8%. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວໄລຍະຮອບວຽນການປູກກ້ວຍ ຂອງເຂົາເຈົ້າໃນ 1 ປີ ນັ້ນເທົ່າກັບ 9.5 ເດືອນ, ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຮອບວຽນໃນການຜະລິດກ້ວຍ ຂອງເຂົາເຈົ້ານັ້ນ ຖືວ່າຫຼາຍເດືອນ ຊຶ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຂອງເຂົາເຈົ້ານັ້ນເພີ່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ (ຕາຕະລາງ 70).

ຕາຕະລາງ 70: ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຮອບວຽນການຜະລິດກ້ວຍໃນຮອບ 1 ປີ

ລ/ດ	ຈຳນວນ (ເດືອນ)	ຈຳນວນ	%
1	4	1	1
2	6	12	9
3	7	3	2
4	8	36	28
5	9	15	12
6	10	20	16
7	11	1	1
8	12	37	29
9	13	2	2
ລວມ		128	100
ຄ່າສະເລ່ຍ		9.5	

ຜົນການວິເຄາະຈາກຕາຕະລາງ 71 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ພາຍໃນໄລຍະເວລາ 5 ປີ ເຂົາເຈົ້າຈະຫຼີກເຫງົ້າແລ້ວປູກໃໝ່ ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 61 ຄົນ ກວມ 48%, ແລະ ຕໍ່ມາ ແມ່ນໄລຍະເວລາ 6 ປີ ມີຈຳນວນ 28 ຄົນ ກວມ 22% ແລະ ໜ້ອຍສຸດແມ່ນ 4 ປີ ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 5 ຄົນ ກວມ 4%. ດັ່ງນັ້ນ, ສະແດງວ່າ ໂດຍສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ 5 ປີໃດ ເຂົາເຈົ້າຈະມີການຫຼີກເຫງົ້າແລ້ວປູກໃໝ່ເທື່ອໜຶ່ງ ແລະ ບໍ່ຕໍ່າກວ່າ 4 ປີ ຊຶ່ງບົ່ງບອກໃຫ້ເຫັນເຖິງມາດຖານການຜະລິດກ້ວຍທີ່ໄດ້ຮັບມາດຕະຖານ ຫຼື ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດສູງສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຈະຢູ່ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາ 5 ປີ, ຖ້າເກີນນັ້ນແລ້ວຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້ວຍເຖົ້າແກ່ ແລ້ວຜົນຜະລິດ ຫຼື ເຄືອກ້ວຍທີ່ໄດ້ຕໍ່ເຫງົ້ານັ້ນຫຼຸດລົງ.

ຕາຕະລາງ 71: ໄລຍະເວລາໃນການຫຼີກເຫງົ້າແລ້ວປູກໃໝ່

ລ/ດ	ໄລຍະເວລາ (ປີ)	ຈຳນວນ	%
1	0	1	1
2	3	6	5
3	4	5	4
4	5	61	48
5	6	28	22
6	7	19	15

7	8	6	5
8	ລວມ	126	98
ບໍ່ຕອບ		2	2
ລວມ		128	100.0
ຄ່າສະເລ່ຍ		5.49	

ຜົນການວິເຄາະສະແດງໃນຕາຕະລາງ 72 ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສ່ວນກ້ວຍ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ໃນຮອບ 1 ປີ ເຂົາເຈົ້າຈະເຮັດວຽກໝົດປີເລີຍ ຫຼື 12 ເດືອນ ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 52 ຄົນ ກວມ 41%, ຕໍ່ມາແມ່ນ 10 ເດືອນ ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 19 ຄົນ ກວມ 15% ແລະ ໜ້ອຍສຸດແມ່ນ ຮັບຈ້າງເປັນບາງຄັ້ງຄາວ ມີຈຳນວນ 3 ຄົນ ຊຶ່ງ ເທົ່າກັບ 1%, ໂດຍມີຄ່າສະເລ່ຍທັງໝົດເທົ່າກັບ 8.5 ເດືອນ. ນັ້ນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວໃນ 1 ປີ ເຂົາເຈົ້າຈະເຮັດວຽກໃນສ່ວນກ້ວຍນັ້ນເປັນເວລາດົນສົມຄວນ ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມໃກ້ຊິດ ແລະ ການເຮັດ ວຽກທີ່ເປັນປະຈຳ.

ຕາຕະລາງ 72: ໄລຍະເວລາໃນການເຮັດວຽກຕໍ່ປີ

ລ/ດ	ໄລຍະເວລາ (ເດືອນ)	ຈຳນວນ	%
1	ເປັນຄັ້ງຄາວ	3	2
2	0.5	1	1
3	0.8	1	1
4	1	5	4
5	1.5	1	1
6	2	3	2
7	3	9	7
8	4	2	2
9	5	6	5
10	6	8	6
11	7	5	4
12	8	9	7
13	9	3	2
14	10	19	15
15	11	1	1
16	12	52	41
17	ລວມ	128	100
ຄ່າສະເລ່ຍ		8.48	

ຜົນການວິເຄາະຈາກຕາຕະລາງ 73 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສ່ວນກ້ວຍ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ໃນ 1 ອາທິດ, ພວກເຂົາຈະເຮັດວຽກໝົດອາທິດເລີຍ ຫຼື 7 ວັນ, ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 62 ຄົນ ກວມ 48%. ຮອງລົງ ມາແມ່ນການເຮັດວຽກໃນໄລຍະເວລາ 5 ວັນ, ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 19 ຄົນ ກວມ 15% ແລະ ໄລຍະເວລາທີ່ເຮັດ ວຽກໜ້ອຍສຸດ ແມ່ນບໍ່ເຕັມວັນ, ຊຶ່ງມີຈຳນວນເທົ່າກັບ 12 ຄົນ ກວມ 9% ໂດຍມີຄ່າສະເລ່ຍທັງໝົດເທົ່າກັບ 5.7 ວັນ.

ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນອາທິດ 1 ສ່ວນຫຼາຍພວກເຂົາຈະເຮັດວຽກເປັນປົກກະຕິພຽງແຕ່ 5 ມື້, ສ່ວນ 2 ມື້ ທີ່ເຫຼືອຈະຖືກໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັກຜ່ອນ ແລະ ຊ່ວຍວຽກພາຍໃນຄອບຄົວ.

ຕາຕະລາງ 73: ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຈຳນວນວັນທີ່ເຮັດວຽກໃນໜຶ່ງອາທິດ

ລ/ດ	ໄລຍະເວລາ (ວັນ)	ຈຳນວນ	%
1	0	12	9
2	2	4	3
3	3	5	4
4	4	8	6
5	5	19	15
6	6	2	2
7	6	12	9
8	7	62	48
9	8	1	1
10	10	2	2
11	ລວມ	127	99
ບໍ່ຕອບ		1	1
ລວມ		128	100
ຄ່າສະເລ່ຍ		5.7	

ການສະໜອງແຮງງານໃນສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ນາຍຈ້າງແມ່ນບໍລິສັດຈີນ ແລະ ໃນຂະນະທີ່ຢູ່ແຂວງພາກໃຕ້ ແມ່ນສ່ວນກ້ວຍຂອງຄົນລາວ ຊຶ່ງມີລັກສະນະການຈ້າງງານແຕກຕ່າງກັນ. ທາງພາກເໜືອ ແມ່ນຈ່າຍເປັນເງິນເດືອນ ແຕ່ເນື່ອງຈາກຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມຕອບບໍ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນເປັນເງິນເດືອນ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດສະແດງຂໍ້ມູນເງິນເດືອນໄດ້. ລາຍຮັບຂອງແຮງງານ ໃນແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສະເລ່ຍຈະສູງກວ່າລາຍຮັບ ຂອງແຮງງານແຂວງພາກໃຕ້. ແຮງງານແຂວງອຸດົມໄຊ ມີລາຍຮັບຕໍ່ປີສູງສຸດ ປະມານ 107.8 ລ້ານກີບ ແລະ ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ປີສູງສຸດເຖິງ ປະມານ 37.2 ລ້ານກີບຕໍ່ປີ. ໃນຂະນະທີ່ລາຍຮັບຕໍ່ປີ ໂດຍສະເລ່ຍຂອງແຮງງານ ແຂວງພາກໃຕ້ ຈະຢູ່ລະຫວ່າງ 0.5-7.2 ລ້ານກີບ (ຕາຕະລາງ 74).

ຕາຕະລາງ 74: ລາຍຮັບຂອງຜູ້ສະໜອງແຮງງານໃນສ່ວນກ້ວຍທາງພາກເໜືອ

ແຂວງ	ລາຍຮັບຕໍ່ປີ (ລ້ານກີບ)		
	ຕ່ຳສຸດ	ສູງສຸດ	ສະເລ່ຍ
ຜົ້ງສາລີ	27.5	30.0	14.0
ຫຼວງນ້ຳທາ	10.0	75.0	11.8
ອຸດົມໄຊ	6.0	107.8	37.2

ສັງເກດເຫັນວ່າລາຍຮັບ ຂອງແຮງງານທາງພາກໃຕ້ ແມ່ນລາຍຮັບແບບເປັນຄ່າຈ້າງເປັນລາຍວັນ ແລະ ການເຮັດວຽກກະບໍ່ເປັນປະຈຳ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ແຮງງານທາງພາກໃຕ້ຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ແນ່ນອນ. ເນື່ອງຈາກວຽກສ່ວນໃຫຍ່ຂອງການປູກກ້ວຍທາງພາກໃຕ້ ແມ່ນເສຍຫຍ້າ ແລະ ເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດ. ສ່ວນການບຳລຸງຮັກສາກໍ່ບໍ່ຫຼາຍ, ເນື່ອງຈາກເປັນ

ການປູກກ້ວຍນ້ຳ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍທາງພາກເໜືອ ຈະເຮັດວຽກຂ້ອນຂ້າງໜັກ ເນື່ອງຈາກຕ້ອງເຮັດວຽກເຕັມເວລາ ແລະ ໂດຍສະເລ່ຍເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຮັດວຽກ 5 ມື້ຕໍ່ອາທິດ. ວຽກສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນວຽກທີ່ຕ້ອງຢູ່ກັບສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ເຊັ່ນ: ຝຸ່ນເຄມີ, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ອື່ນໆ. ວຽກເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດກໍ່ຂ້ອນຂ້າງໜັກ, ເນື່ອງຈາກຜົນຜະລິດ ຂອງກ້ວຍຫອມມີນ້ຳໜັກຫຼາຍ.

ຕາຕະລາງ 75: ລາຍຮັບຂອງຜູ້ສະໜອງແຮງງານໃນສ່ວນກ້ວຍ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້

ແຂວງ	ຄ່າຈ້າງລາຍວັນ (ລ້ານກີບ)			ຈ້າງເປັນເດືອນ (ລ້ານກີບ)			ລາຍຮັບຕໍ່ປີ (ລ້ານກີບ)		
	ຕໍ່າສຸດ	ສູງສຸດ	ສະເລ່ຍ	ຕໍ່າສຸດ	ສູງສຸດ	ສະເລ່ຍ	ຕໍ່າສຸດ	ສູງສຸດ	ສະເລ່ຍ
ບໍລິຄໍາໄຊ	0.04	0.13	0.06	0.6	0.6	0.6	3	7	5
ສາລະວັນ	0.04	0.04	0.04	-	-	-	0.5	6	2

ຮູບ 18: ການເຮັດວຽກຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍສໍາລັບແຂວງພາກເໜືອ

ພາກທີ VIII. ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສຸຂະພາບ

8.1 ຜົນກະທົບດ້ານສັງຄົມ

ຜົນກະທົບຂອງການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນມີທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບ. ການປະກອບສ່ວນ ຂອງການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຕໍ່ສັງຄົມ ທາງດ້ານບວກ ມີດັ່ງນີ້:

- ບໍລິສັດທີ່ລົງທຶນປຸກກ້ວຍ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ເຊັ່ນ: ຫົນທາງ, ໄຟຟ້າ ແລະ ສຸກສາລາ ເປັນຕົ້ນ.
- ບໍລິສັດ ຍັງໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກິດຈະກຳທາງສັງຄົມຂັ້ນບ້ານ ຫຼື ເມືອງ ເຊັ່ນ: ການສະໜັບສະໜູນ ງົບປະມານສະເຫຼີມສະຫຼອງບຸນປະເພນີ ແລະ ກອງປະຊຸມຕ່າງໆ.
- ປະຊາຊົນມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນການເຄື່ອນຍ້າຍ ແຮງງານໄປເຮັດວຽກບ່ອນອື່ນ.

ຮູບ 19: ການປຸກເບີກທາງ ແລະ ສ້າງຂົວເຂົ້າຫາສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ

ຜົນກະທົບຂອງການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຕໍ່ສັງຄົມ ທາງດ້ານລົບ ແມ່ນມີດັ່ງນີ້:

- ການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປຸກເຂົ້າ ແລະ ພືດກະສິກຳທີ່ຜະລິດເປັນສິນຄ້າບາງປະເພດ ຫຼຸດລົງ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການສູນເສຍເນື້ອທີ່ ທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປຸກເຂົ້າ ແລະ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ.
- ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປຸກກ້ວຍ ແມ່ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ມີການປ່ຽນແປງ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນມີຂໍ້ຈຳກັດ ໃນການເຂົ້າຫາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.
- ການລົງທຶນປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຂໍ້ຄັດແຍ່ງດ້ານການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ລະຫວ່າງບໍລິສັດລົງທຶນປຸກກ້ວຍ ກັບປະຊາຊົນຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ໃກ້ສວນກ້ວຍ ແລະ ບໍລິສັດລົງທຶນປຸກກ້ວຍ ກັບບໍລິສັດລົງທຶນປຸກພືດປະເພດອື່ນ.
- ບໍລິສັດຜູ້ລົງທຶນປຸກກ້ວຍບາງບໍລິສັດ ແລະ ແຮງງານຕ່າງປະເທດ ແມ່ນບໍ່ປະຕິບັດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ອາດເກີດມີບັນຫາໄພສັງຄົມ.
- ເນື່ອງຈາກມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີຫຼາຍ ໃນຂົບວນຕ່າງໆ ຂອງການປຸກກ້ວຍ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດກ້ວຍທີ່ໄດ້ ມີການເຈືອປົນສານເຄມີ ຊຶ່ງຈະເປັນອັນຕະລາຍ ສຳລັບການບໍລິໂພກ.

- ຄອບຄົວທີ່ມີສຸຂະພາບບໍ່ແຂງແຮງ ແມ່ນບໍ່ສາມາດເຮັດເປັນອາຊີບໄດ້ ເພາະຕ້ອງການໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະການແບກຫາບໃນເວລາເກັບກ່ຽວກ້ວຍ.
- ເນື່ອງຈາກມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີຫຼາຍປະເພດ ແລະ ໃນປະລິມານຫຼາຍ ໃນສວນກ້ວຍ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ ຂອງແຮງງານເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ. ຕົວຢ່າງ ອີງຕາມສະຖິຕິເກັບກຳ ໂດຍໂຮງໝໍເມືອງຮຸນ ແຂວງອຸດົມໄຊ ໃນສົກປີ 2014-2015 ມີ 15 ກໍລະນີ ທີ່ແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ມາຮັກສາການເຈັບປ່ວຍໄລຍະສັ້ນ ຢູ່ໂຮງໝໍ ແລະ 8 ກໍລະນີ ເຈັບປ່ວຍຮຸນແຮງ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ນອນໂຮງໝໍປີ້ນປົວໄລຍະໜຶ່ງ ແລະ 1 ຄົນ (ແມ່ມານ) ໄດ້ເສຍຊີວິດ.
- ນອກຈາກນັ້ນ, ເດັກນ້ອຍທີ່ເປັນລູກຫຼານຂອງຄົນງານເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ ແມ່ນຂາດໂອກາດທີ່ຈະໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ ຈາກການອາໄສຢູ່ ຫຼື ຫຼິ້ນ ໃນບໍລິເວນສວນກ້ວຍ.

ຮບ 20: ລູກຫຼານຄົນງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ອາບນ້ຳຢູ່ແຫ່ງນ້ຳໃກ້ກັບສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫວຽດນ້ຳທາ

8.2 ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນ ຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າການປຸກກ້ວຍ ແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ຂອງຄອບຄົວ ແລະ ສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 85% ຂອງຜູ້ປຸກກ້ວຍ ທັງໝົດ ໄລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ແລະ ມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 69%. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າການປຸກກ້ວຍ ແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ຂອງຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 93% ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ, ມີເງິນລົງທຶນເພີ່ມໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ກວມ 76%, 71% ແລະ 65% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບສັດສ່ວນຄອບຄົວຜູ້ປຸກກ້ວຍທີ່ບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບປະເດັນທີ່ຕ້ອງເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວຮັກສາສຸຂະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເກີດບັນຫາຂັດແຍ່ງໃນສັງຄົມເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 77%. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບປະເດັນເກີດບັນຫາຂັດແຍ່ງໃນສັງຄົມເພີ່ມຂຶ້ນ, ສັດລ້ຽງກິນນ້ຳ

ຫຼື ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສວນກ້ວຍແລ້ວປ່ວຍເປັນພະຍາດເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 72%, 70% ແລະ 54% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 76).

ແນວຄວາມຄິດ ຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນທີ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສັດສ່ວນຄອບຄົວ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ການໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ແມ່ນສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 92% ຂອງຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍທັງໝົດ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 76% ແລະ 75% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ທຸກຄອບຄົວເຫັນດີວ່າ ການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ ແມ່ນມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ຂອງຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ກວມ 86% ແລະ 79% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບສັດສ່ວນຄອບຄົວຜູ້ປູກກ້ວຍ ທີ່ບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີເງິນ ສາມາດລົງທຶນໃນການຄ້າຂາຍເຮັດທຸລະກິດ ແລະ ເກີດບັນຫາການຂັດແຍ່ງໃນສັງຄົມເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 50% ແລະ 49% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບປະເດັນ ສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ແລະ ເກີດບັນຫາການຂັດແຍ່ງໃນສັງຄົມເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 79% (ຕາຕະລາງ 77).

ຮູບ 21: ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊາວກະສິກອນ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ສຳລັບແຂວງພາກເໜືອ

ຕາຕະລາງ 76: ຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ຕໍ່ຕຳນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ລ/ດ	ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ຕໍ່ຕຳນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ	85	-	15	93	7	-
2	ມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍຢູ່ເຮັດວຽກສວນກ້ວຍ	69	15	15	65	24	11
3	ມີເງິນສາມາດລົງທຶນເພີ່ມໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ	54	23	23	72	20	9
4	ມີເງິນສາມາດລົງທຶນໃນການຄ້າຂາຍ/ທຸລະກິດເພີ່ມຂຶ້ນ	46	31	23	41	41	17
5	ຕ້ອງເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປົ່ນປົວຮັກສາສຸຂະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ	15	77	8	43	48	9
6	ສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ	85	8	8	76	13	11
7	ມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ (ທຶນທາງ, ໄຟຟ້າ, ນໍ້າລິນນໍ້າປະປາ) ເພີ່ມຂຶ້ນ	69	31	-	25	54	20
8	ເກີດການຂັດແຍ່ງໃນສັງຄົມ (ຜິດຖາງ, ຂີ້ລັກ, ຕິດຢາ,...) ເພີ່ມຂຶ້ນ	-	77	23	2	72	26
9	ສັດລ້ຽງ ກົນນໍ້າ ຫຼື ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສວນກ້ວຍ ແລ້ວປ່ວຍ ເປັນພະຍາດ ເພີ່ມຂຶ້ນ	23	38	38	2	70	28

ຕາຕະລາງ 77: ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ຕໍ່ຕຳນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ລ/ດ	ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ຕໍ່ຕຳນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ	75	20	5	86	14	-
2	ມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍຢູ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ	57	38	5	79	21	-
3	ມີເງິນສາມາດລົງທຶນເພີ່ມໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ	51	38	11	21	57	21
4	ມີເງິນສາມາດລົງທຶນໃນການຄ້າຂາຍ/ທຸລະກິດເພີ່ມຂຶ້ນ	35	50	15	21	57	21
5	ຕ້ອງເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປົ່ນປົວຮັກສາສຸຂະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ	53	38	9	57	36	7
6	ສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ	92	92	92	7	79	14
7	ມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ(ທຶນທາງ, ໄຟຟ້າ, ນໍ້າລິນນໍ້າປະປາ) ເພີ່ມຂຶ້ນ	76	19	5	100	-	-
8	ເກີດບັນຫາການຂັດແຍ່ງໃນສັງຄົມ(ຜິດຖາງ, ຂີ້ລັກ, ຕິດຢາ,...) ເພີ່ມຂຶ້ນ	44	49	7	-	79	21
9	ສັດລ້ຽງ ກົນນໍ້າ ຫຼື ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສວນກ້ວຍ ແລ້ວປ່ວຍ ເປັນພະຍາດ ເພີ່ມຂຶ້ນ	47	39	15	29	64	7

8.3 ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບ ຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ

ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ສໍາລັບການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນດີວ່າ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນໃນເວລາສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ກວມ 100%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນການສູດດົມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສໍາພັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນໍ້າໃຫ້ທົ່ວ, ຜິວໜັງທີ່ສໍາຜັດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີອື່ນໆ ຊຶ່ງເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ກວມ 85%-92%, ແຕ່ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນການພົບເຫັນເລື້ອຍ ຂອງສານພິດຈາກຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຂົ້າຮ່າງກາຍ ກວມ 77%. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ການສູດດົມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີອື່ນໆ ຊຶ່ງເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ຜິວໜັງທີ່ສໍາຜັດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ສາມາດຊຶມເຂົ້າຮ່າງກາຍຄົນຜ່ານຜິວໜັງ ແລະ ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສໍາພັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນໍ້າໃຫ້ທົ່ວ ກວມ 87%-97%, ແຕ່ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນ ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ກວມ 43% (ຕາຕະລາງ 78).

ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຜູ້ປຸກກ້ວຍ ສໍາລັບການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີອື່ນໆ ໂດຍສະເພາະໃນເວລາສິດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນໂດຍລວມ ຢູ່ພາກເໜືອ ແມ່ນເຫັນດີວ່າຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ກວມ 100% ແລະ ອຸປະກອນເຄື່ອງປ້ອງກັນ ທີ່ຊາວກະສິກອນທຸກຄອບຄົວ ເຫັນດີໃຫ້ສວມໃສ່ ແມ່ນປະກອບມີ ໝວກ, ຜ້າອັດດັງ/ປາກ, ເສື້ອແຂນຍາວ, ໂສ້ງຂາຍາວ, ຖົງມື ແລະ ເກີບໂບກ ກວມຢ່າງລະ 100%. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ກວມ 78% ແລະ ອຸປະກອນເຄື່ອງປ້ອງກັນ ທີ່ຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີໃຫ້ສວມໃສ່ ແມ່ນເສື້ອແຂນຍາວ ແລະ ໂສ້ງຂາຍາວ ກວມ 98% ແລະ 96% ຕາມລຳດັບ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນໝວກ ແລະ ຖົງມື ກວມ 87% ແລະ 80% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 79).

ຕາຕະລາງ 78: ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຜູ້ປຸກກ້ວຍ ສຳລັບການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບ

ລ/ດ	ຄຳເຫັນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ສຸຂະພາບ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ				ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້			
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ
1	ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	23	77	-	52	44	4		
2	ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາສິດ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	100	-	-	91	2	7		
3	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ສາມາດຊືມເຂົ້າຮ່າງກາຍຄົນຜ່ານຜິວໜັງ	62	15	23	89	2	9		
4	ຜິວໜັງທີ່ລຳດັບປາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ	90	-	15	91	-	9		
5	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຊືມເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ	85	-	15	94	-	7		
6	ການສູດດົມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ	92	8	-	98	-	2		
7	ສານພິດຈາກຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຂົ້າຮ່າງກາຍ ແມ່ນພົບເຫັນເລື້ອຍ	8	77	15	39	20	41		
8	ການປວດຮາກ ແມ່ນຜົນທີ່ເກີດຈາກສານພິດຈາກຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຂົ້າຮ່າງກາຍ	46	23	31	46	13	41		
9	ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ລຳພັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນ້ຳໃຫ້ທົ່ວ	92	8	-	87	2	11		

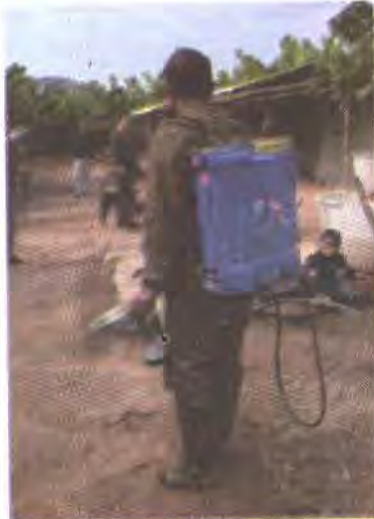
ຕາຕະລາງ 79: ແນວຄວາມຄິດຂອງຄອບຄົວຜູ້ປຸກກ້ວຍ ສຳລັບການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ

ລ/ດ	ຄຳເຫັນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ສຸຂະພາບ (%)	ເຂດເນີນສູງ				ເຂດທົ່ງພຽງ			
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ
1	ເຈົ້າເອງ ຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານຳໃຊ້ ໂດຍສະເພາະເວລາສິດ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	100	-	-	78	7	15		
2	ເຄື່ອງປ້ອງກັນຕ່າງໆ ລຸ່ມນີ້ ໂຕໃດທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ ເວລາສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ								
2.1	ໝວກ	100	-	-	87	11	2		
2.2	ແວ່ນຕາ	62	31	8	54	44	2		
2.3	ຜ້າອັດຕັງອັດປາກ	100	-	-	76	24	-		
2.4	ເສື້ອແຂນຍາວ	100	-	-	98	-	2		
2.5	ໂສ້ງຂາຍາວ	100	-	-	96	4	-		
2.6	ຖົງມື	100	-	-	80	17	2		
2.7	ເກີບໂບກ	100	-	-	76	24	-		

8.4 ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ

ແນວຄວາມຄິດຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສໍາລັບການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສັດສ່ວນແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສໍາຜັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນໍ້າໃຫ້ທົ່ວ, ການສຸດຕິຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາສີດ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ຜິວໜັງທີ່ສໍາຜັດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຊຶ່ມເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ສາມາດຊຶ່ມເຂົ້າຮ່າງກາຍຄົນຜ່ານຜິວໜັງ ແລະ ການປວດຮາກ ແມ່ນຜົນທີ່ເກີດຈາກສານພິດຈາກຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຂົ້າຮ່າງກາຍ ກວມ 87%-99%, ແຕ່ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນ ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ກວມ 86%. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສໍາຜັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນໍ້າໃຫ້ທົ່ວ, ການສຸດຕິຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຜິວໜັງທີ່ສໍາຜັດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຊຶ່ມເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ກວມ 82%-96%, ແຕ່ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນ ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ກວມ 57% (ຕາຕະລາງ 80).

ແນວຄວາມຄິດຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສໍາລັບການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ ຢູ່ພາກເໜືອ ແມ່ນເຫັນດີວ່າຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ກວມ 95% ແລະ ອຸປະກອນເຄື່ອງປ້ອງກັນ ທີ່ແຮງງານໂດຍລວມ ເຫັນດີໃຫ້ສວມໃສ່ ແມ່ນປະກອບມີ ເສື້ອແຂນຍາວ, ຖົງມື ແລະ ເກີບໂບກ ກວມຢ່າງລະ 100%, ຮອງລົງມາ ແມ່ນຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ໜວກ ແລະ ໂສ້ງຂາຍາວ ກວມ 91%-99%. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ກວມ 76% ແລະ ອຸປະກອນເຄື່ອງປ້ອງກັນ ທີ່ຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີໃຫ້ສວມໃສ່ ແມ່ນຖົງມື ແລະ ເສື້ອແຂນຍາວ ກວມ 90% ແລະ 88% ຕາມລຳດັບ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນຜ້າອັດດັງອັດປາກ ກວມ 80% (ຕາຕະລາງ 81).

ຮູບ 22: ການນໍາໃຊ້ຢາເຄມີຂອງຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ

ຕາຕະລາງ 80: ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບ ຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ

ລ/ດ	ຄໍາເຫັນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ສຸຂະພາບ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາປະສົມ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	14.10	85.90	0.00	36.73	57.14	6.12
2	ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາສິດ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	96.05	3.95	0.00	79.59	16.33	4.08
3	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ສາມາດຊຶມເຂົ້າຮ່າງກາຍຄົນຜ່ານຜິວໜັງ	90.79	6.58	2.63	75.51	14.29	10.20
4	ຜິວໜັງທີ່ສຳຜັດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ	93.42	1.32	5.26	81.63	10.20	8.16
5	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຊຶມເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ	92.11	2.63	5.26	81.63	6.12	12.24
6	ການສູດດິມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ	97.37	0.00	2.63	83.67	4.08	12.24
7	ສານພິດຈາກຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຂົ້າຮ່າງກາຍ ແມ່ນພົບເຫັນເລື້ອຍ	40.79	36.84	22.37	40.82	24.49	34.69
8	ການປວດຮາກ ແມ່ນຜົນທີ່ເກີດຈາກສານພິດຈາກຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຂົ້າຮ່າງກາຍ	86.84	6.58	6.58	71.43	6.12	22.45
9	ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສຳພັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອອກນໍ້າໃຫ້ທົ່ວ	98.68	1.32	0.00	95.92	0.00	4.08

ຕາຕະລາງ 81: ແນວຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ສໍາລັບການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ

ລ/ດ	ຄໍາເຫັນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ສຸຂະພາບ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ເຈົ້າເອງ ຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານໍາໃຊ້ ໂດຍສະເພາະເວລາສິດ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	94.94	1.27	3.80	75.51	18.37	6.12
2	ເຄື່ອງປ້ອງກັນຕ່າງໆ ລຸ່ມນີ້ ໃຕ້ໃດທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ ເວລາສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ						
2.1	ໝວກ	94.74	3.95	1.32	67.35	26.53	6.12
2.2	ແຜ່ນຕາ	72.37	26.32	1.32	38.78	51.02	10.20
2.3	ຜ້າອັດຕັງອັດປາກ	98.68	1.32	0.00	79.59	20.41	0.00
2.4	ເສື້ອແຂນຍາວ	100.0	0.00	0.00	87.76	10.20	2.04
2.5	ສິ້ງຂາຍາວ	90.79	9.21	0.00	59.18	38.78	2.04
2.6	ຖົງມື	100.0	0.00	0.00	89.80	8.16	2.04
2.7	ເກີບໂບກ	100.0	0.00	0.00	57.14	38.78	4.08

8.5 ການເຈັບປ່ວຍຂອງຊາວກະສິກອນ ຄອບຄົວຜູ້ປຸກກ້ວຍຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ

ການເຈັບປ່ວຍຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງຈາກທີ່ມີການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢ້າຫຍ້າ ແລະ ປຸຍເຄມີຕ່າງໆ ເຫັນວ່າ ມີພຽງແຕ່ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນເກີດມີການເຈັບປ່ວຍ ກວມປະມານ 8% ຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍທັງໝົດ, ໃນນີ້ ມີການເຈັບປ່ວຍໂດຍສະເລ່ຍ ປະມານ 4 ເທື່ອ ແລະ ເທື່ອໜຶ່ງເປັນ ປະມານ 4 ມື້, ແຕ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ປົກກະຕິ (ຕາຕະລາງ 82).

ຕາຕະລາງ 82: ສະແດງການເຈັບປ່ວຍໃນໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ

ລ/ດ	ການເຈັບປ່ວຍ ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງຈາກນໍາໃຊ້ ສານເຄມີ	ແຂວງພາກເໜືອ
1	ເຈັບປ່ວຍ ຫຼັງຈາກນໍາໃຊ້ສານເຄມີ (%)	8
2	ຈໍານວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	4
3	ຈໍານວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	4

8.6 ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານ ຄອບຄົວຜູ້ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍຈາກການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ

ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງຈາກມີການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ສັງເກດເຫັນວ່າແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນເກີດມີການເຈັບປ່ວຍຫຼາຍກວ່າແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້, ເນື່ອງຈາກວ່າ ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ມີການປຸກກ້ວຍ ແລະ ນໍາໃຊ້ສານເຄມີດົນກວ່າເຂດທົ່ງພຽງ ກໍ່ຄືເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສັງເກດເຫັນວ່າ ມີອາການເຈັບປ່ວຍສ່ວນໃຫຍ່ຄ້າຍຄືກັນ. ໃນນັ້ນ, ແຮງງານປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນມີການເຈັບປ່ວຍ ກວມ 63%, ຊຶ່ງແຮງງານທີ່ເກີດມີການເຈັບປ່ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ເກີດມີອາການວິນວຽນ ກວມ 34%. ໃນນີ້, ມີການເຈັບປ່ວຍໂດຍສະເລ່ຍ ປະມານ 4.2 ເທື່ອ, 9.3 ມື້ຕໍ່ເທື່ອ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ ປະມານ 4.1 ມື້ ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນມີອາການເຈັບຫົວ ກວມ 24%. ໃນນີ້, ເຈັບປ່ວຍສະເລ່ຍ ປະມານ 3.6 ເທື່ອ, 11.3 ມື້ຕໍ່ເທື່ອ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ພຽງແຕ່ ປະມານ 2.6 ມື້. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນເກີດມີການເຈັບປ່ວຍ ກວມ 35%, ຊຶ່ງແຮງງານທີ່ເຈັບປ່ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເກີດມີອາການວິນວຽນ ກວມ 31%, ໃນນີ້, ເຈັບປ່ວຍສະເລ່ຍ ປະມານ 2 ເທື່ອ, 3.1 ມື້ຕໍ່ເທື່ອ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ພຽງແຕ່ ປະມານ 2.8 ມື້ ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນມີອາການເຈັບຫົວ ກວມ 12%. ໃນນີ້, ເຈັບປ່ວຍສະເລ່ຍ ປະມານ 2.3 ເທື່ອ, 3.5 ມື້ຕໍ່ເທື່ອ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ພຽງແຕ່ ປະມານ 2.5 ມື້ (ຕາຕະລາງ 83).

ຕາຕະລາງ 83: ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນ ຜ່ານມາ

ລ/ດ	ການເຈັບປ່ວຍ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ເຈັບປ່ວຍ ຫຼັງຈາກນຳໃຊ້ສານເຄມີ (%)	63	35
2	ວິນວຽນ		
2.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເປັນວິນວຽນ (%)	34	31
2.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	4.2	2.0
2.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	9.3	3.1
2.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	4.1	2.8
3	ເຈັບຫົວ		
3.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເຈັບຫົວ (%)	24	12
3.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	3.6	2.3
3.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	11.3	3.5
3.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	2.6	2.5
4	ຄັນຕາ		
4.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ຄັນຕາ (%)	4	-
4.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	1.7	-
4.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	4.3	-
5	ມົວຕາ		
5.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ມົວຕາ (%)	1	2
5.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	3.0	6.0
5.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	6.0	18.0
5.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	-	2.0
6	ອາຈຽນຮາກ		
6.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ມົວຕາ (%)	5	-
6.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	2.3	-
6.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	4.0	-
6.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	5.0	-
7	ຫາຍໃຈຍາກ		
7.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ຫາຍໃຈຍາກ (%)	5	-
7.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	1.8	-
7.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	3.3	-
7.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	2.0	-
8	ເຈັບຄໍ/ໄອ		
8.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເຈັບຄໍ/ໄອ (%)	10	2
8.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	3.3	1.0
8.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	13.9	2.0
8.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	2.0	1.0
9	ເປັນຕຸ່ມຜືນຕາມຜິວໜັງ		
9.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເປັນຕຸ່ມຜືນຕາມຜິວໜັງ (%)	4	4

ລ/ດ	ການເຈັບປ່ວຍ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
9.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	2.0	2.5
9.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	26.0	10.5
9.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	3.0	15.0
10	ຄັນຄາຍ		
10.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເປັນຄັນຄາຍ (%)	3	-
10.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	2.0	-
10.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	2.0	-
11	ເຈັບທ້ອງ		
11.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເປັນເຈັບທ້ອງ (%)	6	-
11.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	2.2	-
11.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	9.3	-
11.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	3.0	-
12	ອື່ນໆ		
12.1	ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ເປັນອື່ນໆ (%)	17	-
12.2	ຈຳນວນເທື່ອທີ່ເປັນ (ເທື່ອ)	2.9	-
12.3	ຈຳນວນມື້ທີ່ເປັນ (ມື້)	19.7	-
12.4	ຈຳນວນມື້ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ (ມື້)	2.4	-

ການປິ່ນປົວສຸຂະພາບຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາເຫັນວ່າ ແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ປິ່ນປົວຕົນເອງ ກວມ 88% ຂອງແຮງງານທີ່ມີການເຈັບປ່ວຍທັງໝົດ. ໃນນີ້, ຮູບແບບການປິ່ນປົວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊື້ຢາກິນເອງ ກວມ 84%, ຊຶ່ງມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລວມສະເລ່ຍປະມານ 196,000 ກີບ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນໄດ້ໄປປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ ກວມ 39%, ຊຶ່ງໄດ້ໄປປິ່ນ ສະເລ່ຍປະມານ 2.4 ເທື່ອ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລວມ ປະມານ 661,000 ກີບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນໄດ້ປິ່ນປົວ ກວມ 100%. ໃນນີ້, ຮູບແບບການປິ່ນປົວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊື້ຢາກິນເອງ ກວມ 71%, ຊຶ່ງມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລວມສະເລ່ຍ 102,000 ກີບ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວທັງ ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບເອງທັງໝົດ (ຕາຕະລາງ 84).

ຕາຕະລາງ 84: ການປິ່ນປົວຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກນຳໃຊ້ ສານເຄມີຕ່າງໆ ໃນໄລຍະ 6 ເດືອນ ຜ່ານມາ

ລ/ດ	ລາຍການ	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ແກ້ໄຂການເຈັບປ່ວຍ		
1.1	ໄດ້ປິ່ນປົວ (%)	88	100
1.2	ຊື້ຢາກິນເອງ (%)	84	71
1.3	ມູນຄ່າເງິນຊື້ຢາກິນ (x, 000 ກີບ)	196	102
1.4	ໄປປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ (%)	39	6
1.5	ຈຳນວນເທື່ອປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ (ເທື່ອ)	2.4	1.0
1.6	ມູນຄ່າເງິນປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ (x, 000 ກີບ)	661	120
1.7	ອື່ນໆ (ສຸກສາລາ)	-	2.0
2	ສັດສ່ວນການຮັບຜິດຊອບການປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ (ຕົນເອງ) (%)	100	100

ຈາກການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂອງແຮງງານຜູ້ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າແຮງງານຄົນອື່ນທີ່ເຮັດວຽກ ໃນສວນກ້ວຍດຽວກັນ ມີອາການເຈັບປ່ວຍ ສະເລ່ຍ ປະມານ 1-2 ຄົນ, ຊຶ່ງແຮງງານກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຊື້ຢາກິນເອງແລະ ໄປປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນເຫັນແຮງງານຄົນອື່ນ ເຈັບປ່ວຍ ແລະ ໄດ້ຊື້ຢາກິນເອງ ສະເລ່ຍ ປະມານ 1 ຄົນ (ຕາຕະລາງ 85).

ຕາຕະລາງ 85: ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານຄົນອື່ນໆ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ຫຼັງຈາກການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີຕ່າງໆ

ລ/ດ	ສະພາບການພົບເຫັນແຮງງານຄົນອື່ນເຈັບປ່ວຍ (ຄົນ)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ເຫັນຄົນອື່ນເຈັບປ່ວຍ	1.4	0.5
2	ເຫັນຄົນອື່ນຊື້ຢາກິນ	1.2	0.5
3	ເຫັນຄົນອື່ນປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ	1.4	-

ຕາມຄວາມຄິດເຫັນ ຂອງບັນດາແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕ້ອງການໃຫ້ບໍລິສັດຊ່ວຍເຫຼືອ ຫຼື ປ້ອງກັນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານ, ຊຶ່ງແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕ້ອງການຢາກໃຫ້ບໍລິສັດສະໜອງອຸປະກອນປ້ອງກັນ ໃນເວລານໍາໃຊ້ສານເຄມີ ກວມ 66% ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນສະໜັບສະໜູນເງິນ ເພື່ອປິ່ນປົວໃນເວລາເຈັບ ກວມ 22%. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕ້ອງການຢາກໃຫ້ບໍລິສັດຫຼຸດຜ່ອນ ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ກວມ 65% ແລະ ຈຳນວນໜຶ່ງຢາກໃຫ້ແນະນໍາການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ກວມ 14% (ຕາຕະລາງ 86).

ຕາຕະລາງ 86: ເງື່ອນໄຂທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ບໍລິສັດຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເຈັບປ່ວຍ ຈາກການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີ

ລ/ດ	ຕ້ອງການໃຫ້ບໍລິສັດຊ່ວຍເຫຼືອ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ	ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້
1	ຫຼຸດຜ່ອນການໃຊ້ສານເຄມີ	3	65
2	ແນະນໍາການນໍາໃຊ້ສານເຄມີໃຫ້ຖືກຕ້ອງ	1	14
3	ສະໜອງອຸປະກອນປ້ອງກັນໃນເວລານໍາໃຊ້ສານເຄມີ	66	8
4	ສະໜັບສະໜູນເງິນ ເພື່ອປິ່ນປົວ ໃນເວລາເຈັບ	22	8
5	ອື່ນໆ	8	4

ພາກທີ IX. ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

9.1 ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ

ຜົນກະທົບດ້ານບວກຈາກການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ມີດັ່ງນີ້:

- ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຊ່ວຍປ່ຽນພື້ນທີ່ປ່າເລົ່າເຊື່ອມໂຊມ ມາເປັນລະບົບສວນກ້ວຍທີ່ມີການປູກຄົງທີ່.
- ນອກຈາກນັ້ນ, ສວນປູກກ້ວຍ ຍັງເພີ່ມເນື້ອທີ່ການປົກຫຸ້ມດິນ.

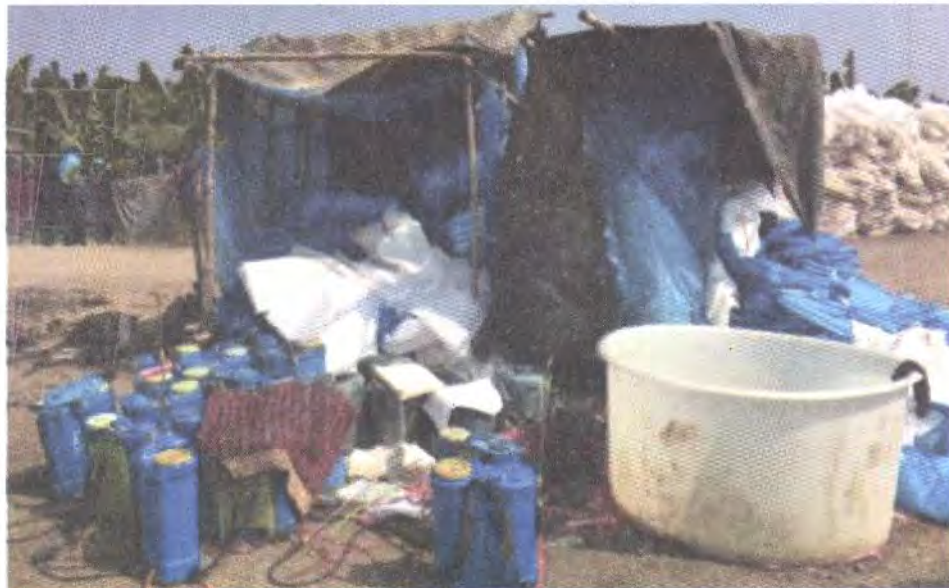
ຮູບ 23: ສວນປູກກ້ວຍຢູ່ເຂດປ່າເລົ່າເກົ່າ ຢູ່ເມືອງບຸນເໜືອ, ແຂວງຜົ້ງສາລີ

ຜົນກະທົບດ້ານລົບຈາກການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ມີດັ່ງນີ້:

- ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ອາດຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດິນເສຍຄຸນນະພາບ ແລະ ເຊື່ອມໂຊມ ເນື່ອງຈາກນໍາໃຊ້ສານເຄມີຫຼາຍ.
- ປຸ່ຍທີ່ນໍາໃຊ້ໃນສວນກ້ວຍ ບາງຊະນິດ ແມ່ນມີກິ່ນແຮງ ໂດຍສະເພາະເວລາສົດຢາ ເຮັດໃຫ້ມີກິ່ນເໝັນ ແລະ ອາກາດເປັນພິດ ຊຶ່ງສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ພື້ນທີ່ ໃກ້ຄຽງ 200-300 ແມັດ ເຊັ່ນ: ເກີດມີອາການວິນຫົວ.
- ການຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອ ຍັງເຮັດບໍ່ໄດ້ດີ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ກ່ອງສານເຄມີ ແລະ ຖົງຢາງຫຸ້ມເຄືອກ້ວຍ ທີ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາເປັນຫຼາຍສິບປີຈຶ່ງຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້.
- ພື້ນທີ່ທີ່ເຄີຍປູກກ້ວຍ ແມ່ນບໍ່ສາມາດປູກພືດອື່ນໄດ້ ຊຶ່ງຕ້ອງໃຊ້ເວລາຫຼາຍສິບປີໃນການປັບປຸງພື້ນຟູດິນ. ນອກນັ້ນ, ຖ້າບໍ່ໄດ້ມີການເອົາຮາກ ແລະ ເຫງົ້າຕົ້ນກ້ວຍ ອອກດ້ວຍການກະກຽມພື້ນທີ່ດິນທີ່ດີ ຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດປູກພືດຊະນິດອື່ນໄດ້.
- ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ໂດຍສະເພາະ ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າຫຍ້າ, ການປ່ອຍນໍ້າເສຍ ແລະ ບັນດາກ່ອງສານເຄມີຈາກສວນກ້ວຍ ລົງຫ້ວຍນໍ້າ, ຮ່ອງ, ໜອງ ແລະ ບຶງ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ນໍ້າເປື້ອນ, ມີສານເຄມີຕົກຄ້າງ, ແລະ ອາດເປັນພິດ ຊຶ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ສັດນໍ້າ ແລະ ສັດລ້ຽງ ປະເພດຄວາຍ, ງົວ ແລະ ໝູ ທີ່ກິນນໍ້າຢູ່ໃກ້ພື້ນທີ່ສວນກ້ວຍ ແມ່ນເກີດອາການມືນເມົາ ໃນຊ່ວງໄລຍະໃດໜຶ່ງ, ປ່ວຍ ຫຼື ຕາຍ.
- ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການນໍາໃຊ້ນໍ້າເຂົ້າໃນການປູກກ້ວຍ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ແຫຼ່ງນໍ້າ ປົກແຫ້ງ ໃນອະນາຄົດ.

ຮູບ 24: ຖົງບຸ້ຍເຄມີ, ກະບ່ອງ ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນສວນກ້ວຍ ຢູ່ ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ

ຮູບ 25: ຖົງຢາງຫຸ້ມໝາກກ້ວຍ ແລະ ບັງສິດຢາເຄມີຕ່າງໆ ຢູ່ສວນກ້ວຍ ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ

ລາຍລະອຽດຄວາມຄິດເຫັນຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ, ຜູ້ເອົາດິນໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າປຸກກ້ວຍ, ແລະ ຄົນງານເຮັດວຽກ ຢູ່ສວນກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນໄດ້ສະແດງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

9.2 ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປຸກກ້ວຍ

ແນວຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍລວມເຫັນວ່າ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາກວມປະເດັນລະ 85% ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນ

ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ ກວມ 77% ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ຊາວກະສິກອນແມ່ນເຫັນດີວ່າ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ກວມ 100% ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ, ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ ກວມ 80%-91%. ສຳລັບສັດສ່ວນຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ບັນຫາທີ່ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບປະເດັນການເກັບກູ້ໝາກກ້ວຍຫຼັງຈາກຫາກໍ່ສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຈະພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາສານເຄມີຕົກຄ້າງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການລ້ຽງຢາຂອງແມງໄມ້ ກວມ 62% ແລະ 54% ຕາມລຳດັບ, ແຕ່ສຳລັບ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບປະເດັນ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບ ກວມ 35% ແລະ 33% ຕາມລຳດັບ (ຕາຕະລາງ 87).

ຕາຕະລາງ 87: ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງເວດລ້ອມ ຈາກການປຸກກ້ວຍ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍເອງຕໍ່ສິ່ງເວດລ້ອມ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທໍາລາຍສິ່ງເວດລ້ອມ	85	8	8	100	-	-
2	ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ຫອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	62	-	38	91	4	4
3	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທໍາລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ	85	-	15	61	35	4
4	ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ ຈະເປັນການທໍາລາຍຕົ້ນກ້ວຍ	62	31	8	70	13	17
5	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການສົນເຄີຍຢາຂອງແມງໄມ້	23	54	23	65	9	26
6	ການເກັບກູ້ໝາກກ້ວຍຫຼັງຈາກຫາກໍ່ສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຈະບໍ່ພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາສານເຄມີຕິດຄ້າງ	8	62	31	63	13	24
7	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບ	31	46	23	50	33	17
8	ແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທ່າງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ	77	-	23	80	9	11
9	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ	54	31	15	85	9	7
10	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ	62	8	31	85	11	4
11	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ	46	8	46	85	9	7
12	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈໍານວນຢາຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ	62	-	38	73	9	18
13	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈໍານວນ ສັດປ່າ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ	23	31	46	72	11	17
14	ການປຸກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ພະຍາດພືດ/ເຊື້ອລາເພີ່ມຂຶ້ນ	8	23	69	37	17	46
15	ການປຸກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ແມງໄມ້/ສັດຕູພືດເພີ່ມຂຶ້ນ	8	23	69	48	20	33

9.3 ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ

ແນວຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ເອົາດິນໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າປູກກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາຜົນກະທົບ ຈາກການປູກກ້ວຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນ, ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທໍາລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ແມ່ນໍ້າ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີອື່ນ, ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ, ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ ແລະ ແມ່ນໍ້າ, ສາຍນໍ້າ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ ກວມ 81%-91%, ແຕ່ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ເຫັນດີຕໍ່ກັບປະເດັນ ການປູກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ພະຍາດພືດ/ເຊື້ອລາເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 54% ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນການເກັບກູ້ໝາກກ້ວຍຫຼັງຈາກຫາກໍ່ສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຈະບໍ່ພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາສານເຄມີຫຼົງເຫຼືອ, ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ ຈະເປັນການທໍາລາຍຕົ້ນກ້ວຍ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບ ກວມ 45%-49%. ສໍາລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຫັນດີວ່າ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທໍາລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ແມ່ນໍ້າ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາ ແລະ ສັດປ່າ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ ກວມປະເດັນລະ 93%, ແຕ່ສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ ຈະເປັນການທໍາລາຍຕົ້ນກ້ວຍ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບ ກວມປະເດັນລະ 21% (ຕາຕະລາງ 88).

ຕາຕະລາງ 88: ຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ເອົາດິນໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນເຊົ່າບຸກກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການບຸກກ້ວຍ

ລ/ດ	ຄໍາເຫັນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທໍາລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ	85	4	10	93	-	7
2	ແມ່ນໍ້າ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	85	5	9	93	-	7
3	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທໍາລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ	73	15	13	86	-	14
4	ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີຢູ່ສວນກ້ວຍຫຼາຍ ຈະເປັນການທໍາລາຍດິນກ້ວຍ	32	48	20	36	21	43
5	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການສິ້ນເຄີຍຢາຂອງແມງໄມ້	56	28	16	64	7	29
6	ການເກັບກູ້ໝາກກ້ວຍຫຼັງຈາກຫາກໍ່ສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຈະບໍ່ພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາສານເຄມີຫຼົງເຫຼືອ	41	49	10	57	7	36
7	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ/ ຄຸນນະພາບ	30	45	25	43	21	36
8	ແມ່ນໍ້າ, ສາຍນໍ້າ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສວນກ້ວຍຫຼາຍ	81	3	16	64	7	29
9	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ	83	7	9	79	7	14
10	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ	84	3	13	86	-	14
11	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນ	91	3	6	93	-	7
12	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນຢາ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ	88	6	6	93	-	7
13	ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນລັດປ່າ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ	70	22	8	93	-	7
14	ການບຸກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ພະຍາດພືດ/ເຊື້ອລາເພີ່ມຂຶ້ນ	54	54	54	29	7	64
15	ການບຸກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ແມງໄມ້/ສັດຕູພືດເພີ່ມຂຶ້ນ	55	11	33	14	7	79

9.4 ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ

ແນວຄວາມຄິດຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຕໍ່ບັນຫາຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າສັດສ່ວນຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທຳນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 92%-95%, ຮອງລົງມາແມ່ນ ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທຳລາຍ ຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ, ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 88% ເທົ່າກັນ ແລະ ສຳລັບການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງ ຫຼຸດລົງ ກວມ 83%, ແຕ່ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບ, ແລະ ການເກັບກູ້ໝາກກ້ວຍຫຼັງຈາກຫາກໍ່ສິດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຈະບໍ່ພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາເຄມີຫຼົງເຫຼືອ ກວມ 55% ແລະ 50% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແຮງງານ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຫັນດີວ່າ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ກວມ 88% ແລະ 73.% ຕາມລຳດັບ, ຮອງລົງມາ ແມ່ນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 65%, ແຕ່ສັດສ່ວນແຮງງານທີ່ບໍ່ເຫັນດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເດັນການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຫຼາຍ ຈະເປັນການທຳລາຍດິນກ້ວຍກວມ 41% (ຕາຕະລາງ 89).

ຕາຕະລາງ 89: ຄວາມຄິດຂອງແຮງງານເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງເວດລ້ອມ ຈາກການປູກກ້ວຍ

ລ/ດ	ຄຳເຫັນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ສິ່ງເວດລ້ອມ (%)	ແຂວງພາກເໜືອ			ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້		
		1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ	1=ເຫັນດີ	2=ບໍ່ເຫັນດີ	3=ບໍ່ຮູ້/ບໍ່ແນ່ໃຈ
1	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງເວດລ້ອມ	92	5	3	88	2	10
2	ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ	88	5	7	73	10	16
3	ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງເວດລ້ອມ ຈາກການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ	88	4	8	45	37	18
4	ການນຳໃຊ້ສານເຄມີຢູ່ສວນກ້ວຍຫຼາຍ ຈະເປັນການທຳລາຍຕົ້ນກ້ວຍ	49	46	5	35	41	24
5	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການສົນເຄີຍຢາຂອງແມງໄມ້	55	38	7	61	16	22
6	ການເກັບກູ້ໝາກກ້ວຍຫຼັງຈາກການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້ ຈະບໍ່ພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາສານເຄມີຫຼົງເຫຼືອ	41	50	9	47	31	22
7	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຊ່ວງເວລາ ຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ/ ຄຸນນະພາບ	29	55	16	41	33	27
8	ແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສວນກ້ວຍຫຼາຍ	95	1	4	59	20	20
9	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ	84	12	4	65	18	16
10	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ	87	5	8	59	14	27
11	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ	92	4	4	65	12	22
12	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ	83	8	9	39	20	41
13	ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນສັດປ່າ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ	58	29	13	43	20	37
14	ການປູກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ພະຍາດພືດ/ເຊື້ອລາເພີ່ມຂຶ້ນ	45	16	39	22	31	47
15	ການປູກກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ແມງໄມ້/ສັດຕູພືດເພີ່ມຂຶ້ນ	37	26	37	35	22	43

ພາກທີ X. ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍ

10.1 ສະຫຼຸບ

ໃນໄລຍະ 10 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວ ຊຶ່ງເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ລິເລີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງລາວ ແລະ ປະຈຸບັນແມ່ນໄດ້ຂະຫຍາຍໄປເຂດພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຮັບການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກບໍລິສັດ ຂອງ ສປ ຈີນ. ປັດໃຈຫຼັກ ໃນການປູກກ້ວຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເນື່ອງຈາກສະພາບອາກາດ ແລະ ດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ຄ່າເຊົ່າດິນ ແລະ ຄ່າແຮງງານຕໍ່າ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ແມ່ນຍ້ອນການເຂັ້ມງວດ ຂອງ ສປ ຈີນ ໃນການຜະລິດສິນຄ້າສະອາດ, ບັນຫາພະຍາດແມງໄມ້ ແລະ ຕົ້ນທຶນໃນການຜະລິດທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ອົງຕາມການພັດທະນາຂະແໜງການຜະລິດກ້ວຍ ຢູ່ ສປ ຈີນ ເຫັນວ່າ ກ້ວຍຈະຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ພາຍໃນ 7-10 ປີ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຈະເຂົ້າສູ່ໄລຍະຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ເນື່ອງຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດແມງໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ. ນອກຈາກ ຄວາມຕ້ອງການໃນການບົວລະບັດຮັກສາສວນກ້ວຍທີ່ດີແລ້ວ ນັກລົງທຶນຈະຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາແຫຼ່ງຜະລິດໃໝ່ໆ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລສູງສຸດ.

ເຕັກນິກ ແລະ ຂະບວນການຜະລິດກ້ວຍ ແມ່ນມີຄວາມເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ ແລະ ຢູ່ໃກ້ບໍລິເວນພື້ນທີ່ປູກກ້ວຍ. ໃນນີ້, ເຕັກນິກການຜະລິດກ້ວຍແມ່ນຂຶ້ນກັບ ບໍລິສັດນັກລົງທຶນຈີນທັງໝົດ ຊຶ່ງໃນຂະບວນການປູກກ້ວຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີປະມານ 105-140 ຊະນິດ ແລະ ໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຝຸ່ນປຸຍເຄມີ, ຢາຂ້າຫຍ້າ, ຢາບຳລຸງ, ຢາຕ້ານເຊື້ອ, ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້, ຢາກັນບຸດ ແລະ ຄວາມສົດ. ໃນນັ້ນ, ມີຢາຈຳນວນໜຶ່ງ ກໍ່ໄດ້ມີລະດັບຄວາມເປັນພິດປານກາງຫຼາຍ ແລະ ມີການຫ້າມໃຊ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະ ປະເພດຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ປະເພດ ເຊັ່ນ: Paraquat ແລະ Methyl, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຢາຂ້າພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ຈຳນວນໜຶ່ງ ກໍ່ມີລະດັບຄວາມເປັນພິດປານກາງ ແຕ່ຈະມີການປະສົມຢາຫຼາຍປະເພດເຂົ້າກັນໃນເວລານຳໃຊ້ ຊຶ່ງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລະດັບຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ ແລະ ເປັນພິດສູງຂຶ້ນ.

ໃນຂະບວນການປູກກ້ວຍຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຂອງບໍລິສັດນັກລົງທຶນ ຈີນ ເຫັນວ່າສ່ວນໃຫຍ່ນຳເອົາແນວພັນກ້ວຍຫອມມາປູກ ແລະ ສິ່ງຜົນຜະລິດທັງໝົດກັບປະເທດ ໂດຍຍັງບໍ່ມີການຍື່ນດ້ານສຸຂະອະນາໄມຢ່າງເປັນທາງການ, ເຖິງວ່າທັງ 2 ປະເທດ ໄດ້ເຊັນຂໍ້ຕົກລົງກັນມາແຕ່ປີ 2013 ແລ້ວກໍ່ຕາມ. ການສົ່ງອອກກ້ວຍຈາກ ສປປ ລາວ ໄປຍັງ ສປ ຈີນ ຍັງເປັນລັກສະນະການຄ້າບໍ່ເປັນທາງການ ໂດຍເປັນການສົ່ງອອກຢູ່ຕາມຊາຍແດນ ຊຶ່ງມີພຽງແຕ່ການສະແກນກວດ ແລະ ຮົມຢາ ໃນເບື້ອງ ສປ ຈີນ ເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງບໍ່ມີຂະບວນການປຸງແຕ່ງ ເພື່ອສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຜົນຜະລິດກ້ວຍຫອມ ຈາກ ສປປ ລາວ. ໃນປີ 2015 ຈຳນວນກ້ວຍທີ່ສົ່ງອອກທັງໝົດ 216,861 ໂຕນ ຊຶ່ງຄິດເປັນມູນຄ່າ ປະມານ 39.9 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ, ໃນນີ້ ປະມານ 88% ຂອງກ້ວຍທັງໝົດຈາກ ສປປ ລາວ ແມ່ນສົ່ງອອກໄປ ສປ ຈີນ ແລະ 12% ແມ່ນສົ່ງອອກໄປ ປະເທດໄທ. ຕົວເລກການສົ່ງອອກຕົວຈິງອາດມີຫຼາຍກ່ວານີ້ ຍ້ອນວ່າການສົ່ງອອກກ້ວຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນການສົ່ງອອກບໍ່ເປັນທາງການ.

ໃນດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂະບວນການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ທີ່ຮອງຮັບຢູ່ໃນປະຈຸບັນຢູ່ແລ້ວ ແຕ່ຍັງຂາດການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການເຫຼົ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງມີຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຈາກຂະບວນການອະນຸມັດການລົງທຶນ ປູກກ້ວຍ, ການຄຸ້ມຄອງ, ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນການລົງທຶນປູກກ້ວຍຂອງນັກລົງທຶນ. ການປະສານງານລະຫວ່າງ ພະແນກການຕ່າງໆ ບໍ່ວ່າຈະເປັນສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ.

ການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຂອງຊາວກະສິກອນ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນລົງທຶນປຸກເອງ, ຊຶ່ງຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ຊາວກະສິກອນ 100% ແມ່ນປຸກກ້ວຍຫອມ ທີ່ນຳເຂົ້າຈາກ ສປ ຈີນ ໃນເມື່ອທີ່ສະເລ່ຍ 1.8 ເຮັກຕາຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໂດຍປຸກໃສ່ດິນປ່າເລົ່າອ່ອນ ແລະ ດິນນາ ກວມ 38% ແລະ 23% ຕາມລຳດັບ, ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ເຕັກນິກການຜະລິດຈາກບໍລິສັດນັກລົງທຶນຈີນ ທີ່ມີການນຳໃຊ້ປຸຍ, ນ້ຳຢາ ແລະ ສານເຄມີ ເປັນປັດໃຈສຳຄັນໃນການຜະລິດ. ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປຸກກ້ວຍນ້ຳ ສະເລ່ຍ 83% ໃນເມື່ອທີ່ 1.2 ເຮັກຕາຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃສ່ດິນປ່າເລົ່າອ່ອນ, ຊຶ່ງກ້ວຍນ້ຳທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ປຸກ ແມ່ນເປັນພັນພື້ນເມືອງ ທີ່ສືບທອດປຸກກັນມາ ໂດຍບໍ່ມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີໃດໆ. ລະບົບການປຸກກ້ວຍ ຂອງຊາວກະສິກອນ ສ່ວນໃຫຍ່ປຸກກ້ວຍຊະນິດດຽວ ແລະ ຜົນຜະລິດກ້ວຍທັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນບໍ່ໄດ້ແປຮູບ, ຊຶ່ງຜົນຜະລິດດັ່ງກ່າວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າຄົນຈີນ ກວມ 82% ສຳລັບ ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ໃຫ້ພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ກວມ 82% ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້. ທຸລະກິດດັ່ງກ່າວ ຈະປະສົບຜົນສຳເລັດໄດ້ ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ ແລະ ມີການຄ້າປະກັນທາງດ້ານລາຄາ ແລະ ໃນສະພາບການຜະລິດກ້ວຍ ດັ່ງເປັນຄືໃນປະຈຸບັນ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍລວມແມ່ນຈະບໍ່ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປຸກກ້ວຍເພີ່ມ ໃນອະນາຄົດ, ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈະຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ ຫຼື ປຸກເພີ່ມ.

ສະພາບການໃຫ້ເຊົ່າດິນ ເພື່ອປຸກກ້ວຍ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ເຫັນວ່າບໍລິສັດເປັນຜູ້ມາພົວພັນ ໂດຍກົງກັບຊາວກະສິກອນຜູ້ມີເງື່ອນໄຂທາງດ້ານທີ່ດິນ, ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນ ຈະເອົາດິນທຳການຜະລິດກະສິກຳຂອງຕົນເອງໃຫ້ບໍລິສັດນັກລົງທຶນຈີນເຊົ່າ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ໂດຍຮູບແບບການເຮັດສັນຍາ ແລະ ກຳນົດເງື່ອນໄຂຮ່ວມກັນ, ພ້ອມທັງຮັບຮູ້ໂດຍຂັ້ນອຳນາດການປົກຄອງບ້ານຂຶ້ນໄປ. ເຫດຜົນທີ່ຊາວກະສິກອນ ບໍ່ນຳໃຊ້ດິນດັ່ງກ່າວປຸກກ້ວຍເອງ, ຍ້ອນຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍ່ມີທຶນທຳການຜະລິດ ກວມ 63% ແລະ ສຳລັບເຫດຜົນຫຼັກໆ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນເອົາດິນໃຫ້ບໍລິສັດເຊົ່າ ເນື່ອງຈາກວ່າໄດ້ເງິນເປັນກ້ອນບາດດຽວ ແລະ ຖ້າທຽບໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳອື່ນໆ ກໍ່ເຫັນວ່າໄດ້ລາຍຮັບຈາກການໃຫ້ເຊົ່າດິນສູງກວ່າ ທັງເປັນການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ແຮງງານຂອງຄອບຄົວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການໃຫ້ເຊົ່າດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເກີດມີບັນຫາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນບໍລິສັດຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າຊ້າ ແລະ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມສັນຍາທີ່ຕົກລົງກັນໄວ້ ແລະ ເມື່ອມາເບິ່ງດ້ານແນວໂນ້ມການໃຫ້ເຊົ່າດິນ ໃນອະນາຄົດ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນ ປະມານ 65% ແມ່ນຈະບໍ່ສືບຕໍ່ໃຫ້ບໍລິສັດເຊົ່າ ແລ້ວຫັນມາປຸກພືດກະສິກຳເອງເປັນສ່ວນໃຫຍ່.

ສະພາບການຮັບຈ້າງເຮັດວຽກ ຂອງແຮງງານຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ໂດຍລວມແລ້ວແຮງງານເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ເຄີຍເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍອື່ນມາກ່ອນ. ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ໃນປະຈຸບັນ ສ່ວນໃຫຍ່ເຮັດຢູ່ສ່ວນ ຂອງບໍລິສັດນັກລົງທຶນຈີນ ກວມ 93% ໂດຍແຮງງານເປັນຜູ້ໄປຕິດຕໍ່ພົວພັນ ເພື່ອຂໍເຮັດວຽກກັບບໍລິສັດເອງ, ແຕ່ກໍ່ມີບາງຈຳນວນທີ່ບໍລິສັດເປັນຜູ້ຕິດຕໍ່. ແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນເຮັດວຽກໄດ້ ປະມານ 1.57 ປີ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ເປັນແຮງງານຖາວອນ ແລະ ປະຈຳຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ກວມ 97% ແລະ 84% ຕາມລຳດັບ ແລະ ສຳລັບແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແມ່ນເຮັດວຽກໄດ້ ປະມານ 3 ປີ, ໂດຍທົ່ວໄປເປັນແຮງງານຊົ່ວຄາວ ແລະ ປະຈຳຢູ່ສ່ວນກ້ວຍພຽງເລັກນ້ອຍ ກວມ 61% ແລະ 29% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບກຸ່ມແຮງງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການໃສ່ຝຸ່ນ, ປຸຍ ແລະ ຢາຂ້າຫຍ້າ, ເສຍຫຍ້າ ແລະ ເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ ເປັນຕົ້ນ. ສັງເກດເຫັນວ່າແຮງງານຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແມ່ນເຮັດວຽກຕິດພັນກັບສານເຄມີຕ່າງໆ ຫຼາຍ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ການນຳໃຊ້ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ຍ້ອນບໍ່ສາມາດອ່ານເຂົ້າໃຈຂໍ້ແນະນຳຂອງສານເຄມີທີ່ເປັນພາສາຈີນ ຊຶ່ງຜ່ານມາເປັນພຽງແຕ່ການແນະນຳຂອງບໍລິສັດເທົ່ານັ້ນ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ບໍລິສັດກໍ່ໄດ້ສະໜອງອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງປັ່ງກັນຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ແຮງງານ ເປັນຕົ້ນຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ໂສ້ງເສື້ອແຂນຍາວ, ຖົງມື, ໝວກ ແລະ ເກີບໂບກ. ໃນຄວາມຄິດເຫັນ ຂອງແຮງງານ ເຫັນວ່າການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແມ່ນມີລາຍຮັບສູງກວ່າການປະກອບອາຊີບໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແລະ ທັງກວມລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວ. ແຕ່ເມື່ອສົມທຽບດ້ານລາຍຮັບແລ້ວ ເຫັນວ່າໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ຖ້າທຽບໃສ່ສະພາບການເຮັດວຽກທີ່ໜັກ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບສານເຄມີຫຼາຍ. ໃນອະນາຄົດ ແຮງ

ງານກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ປະມານ 60% ແມ່ນຈະບໍ່ສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍອີກ ແລະ ປະມານ 69.53% ຈະບໍ່ລົງທຶນປູກກ້ວຍເອງ.

ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການປູກກ້ວຍຫອມເປັນສິນຄ້າ ໂດຍສະເພາະການປູກກ້ວຍຫອມ ຂອງນັກລົງທຶນຈີນ ຢູ່ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນການຜະລິດທີ່ຕ້ອງມີການລົງທຶນສູງ ໃນການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານການຜະລິດ (ເປັນຕົ້ນແມ່ນການກະກຽມດິນ ແລະ ການວາງລະບົບຫົດນ້ຳ), ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳ ໃນປະລິມານຫຼາຍ.

ການວິເຄາະຜົນຕອບແທນ ຈາກການຜະລິດແຕ່ລະຮູບແບບ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການປູກກ້ວຍເອງ, ການເອົາດິນໃຫ້ເຊົ່າປູກກ້ວຍ, ແລະ ການເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃນໄລຍະສັ້ນ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໄດ້ສູງສົມຄວນ, ສະເລ່ຍລາຍໄດ້ຜູ້ປູກກ້ວຍ ແມ່ນປະມານ 6-30 ລ້ານກີບ. ການເອົາທີ່ດິນໃຫ້ບໍລິສັດຈີນເຊົ່າລົງທຶນປູກກ້ວຍ ຢູ່ພາກເໜືອ ຈະໃຫ້ຜົນຕອບແທນດີກວ່າການໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນໃນໄລຍະຍາວ ເນື່ອງຈາກລາຄາສຳປະທານທີ່ດິນຕາມລະບຽບຂອງລັດຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ, ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ຄ່າເຊົ່າດິນ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 6-18 ລ້ານກີບ/ຕໍ່ປີ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຫັນວ່າການປູກກ້ວຍຫອມ ໃຫ້ຜົນຕອບແທນດີກວ່າກ້ວຍນ້ຳ ຍ້ອນວ່າກ້ວຍຫອມໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດສູງກວ່າ, ລາຄາດີກວ່າ ແລະ ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບທີ່ແນ່ນອນ. ແຕ່ເມື່ອພິຈາລະນາທາງດ້ານອັດຕາສ່ວນລາຍໄດ້ຕໍ່ຕົ້ນທຶນ ເຫັນວ່າ ອັດຕາລາຍຮັບຕໍ່ຕົ້ນທຶນຂອງກ້ວຍນ້ຳ ສູງກວ່າອັດຕາລາຍຮັບຕໍ່ຕົ້ນທຶນຂອງກ້ວຍຫອມ, ຊຶ່ງສະແດງອອກຄື ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ສາລະວັນ ມີອັດຕາກຳໄລຕໍ່ຕົ້ນທຶນສູງ ເຖິງ 326% ແລະ 288% ເມື່ອທຽບກັບ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ແລະ ຫຼວງນ້ຳທາ ທີ່ມີອັດຕາກຳໄລຕໍ່ຕົ້ນທຶນພຽງແຕ່ 108% ແລະ 126%, ເນື່ອງຈາກວ່າ ກ້ວຍຫອມ ມີຕົ້ນທຶນການຜະລິດທີ່ສູງກວ່າ ແລະ ຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ ຕ່ຳກວ່າ.

ການວິເຄາະດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ເຫັນວ່າ ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ແລະ ຊາວກະສິກອນທີ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍລວມເຫັນດີວ່າ ຂະບວນການປູກກ້ວຍ ແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ, ສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພີ່ມຂຶ້ນ. ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍທົ່ວໄປເຫັນດີວ່າ ການປູກກ້ວຍ ແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ໂດຍເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ. ນອກນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ຍັງເຫັນດີອີກວ່າການປູກກ້ວຍ ແມ່ນສາມາດສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ຂອງສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີເງິນລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳເພີ່ມ ແລະ ສຳລັບຊາວກະສິກອນທີ່ໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ທຸກຄອບຄົວເຫັນດີວ່າ ການໃຫ້ເຊົ່າດິນປູກກ້ວຍ ແມ່ນມີການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພີ່ມຂຶ້ນ.

ສຳລັບການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ແລະ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍທົ່ວໄປເຫັນດີວ່າ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລາສີດຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ການສູດດິມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສຳຜັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນ້ຳໃຫ້ທົ່ວ, ຜົວໜຶ່ງທີ່ສຳຜັດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຊຶມເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ. ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍທົ່ວໄປເຫັນດີວ່າ ການສູດດິມຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຊຶມເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຜົວໜຶ່ງທີ່ສຳຜັດຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ສານເຄມີ ຈະເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ສຳຜັດກັບຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ຕ້ອງໄດ້ອາບນ້ຳໃຫ້ທົ່ວ.

ການສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ໃນເວລານຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ເຫັນວ່າ ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກກ້ວຍ ແລະ ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍລວມເຫັນດີວ່າຕ້ອງໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ແລະ ອຸປະກອນເຄື່ອງປ້ອງກັນ ທີ່ຊາວກະສິກອນທຸກຄອບຄົວ ເຫັນດີໃຫ້ສວມໃສ່ ແມ່ນປະກອບມີ ໝວກ, ຜ້າອັດດັງອັດປາກ, ເສື້ອແຂນຍາວ, ໂສ້ງຂາຍາວ, ຖົງມື ແລະ ເກີບໂບກ. ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ໂດຍທົ່ວໄປເຫັນດີວ່າ ຕ້ອງ

ໄດ້ສວມໃສ່ເຄື່ອງປ້ອງກັນ ກວມ 78% ແລະ ອຸປະກອນເຄື່ອງປ້ອງກັນ ທີ່ຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີໃຫ້ສວມໃສ່ ແມ່ນເສື້ອແຂນຍາວ ແລະ ຖົງມື.

ການເຈັບປ່ວຍຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງຈາກທີ່ມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ປຸຍເຄມີຕ່າງໆ ເຫັນວ່າ ມີພຽງແຕ່ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນເກີດມີການເຈັບປ່ວຍ ກວມ 8% ຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍທັງໝົດ, ໃນນີ້ ມີການເຈັບປ່ວຍໂດຍສະເລ່ຍ ປະມານ 4 ເທື່ອ ແລະ ເທື່ອໜຶ່ງເປັນ ປະມານ 4 ມື້, ແຕ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ປົກກະຕິ.

ການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ເດືອນຜ່ານມາ ຫຼັງຈາກມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ ສັງເກດເຫັນວ່າ ແຮງງານຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເກີດມີການເຈັບປ່ວຍຫຼາຍກວ່າ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້, ເນື່ອງຈາກວ່າ ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ມີການປຸກກ້ວຍ ແລະ ນຳໃຊ້ສານເຄມີດົນກວ່າແຂວງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້. ໃນນີ້, ແຮງງານ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແມ່ນມີການເຈັບປ່ວຍ ກວມ 63% ແລະ ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ກວມ 35%, ແຕ່ອາການເຈັບປ່ວຍໃນແຕ່ລະເຂດ ແມ່ນມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເກີດມີອາການວິນວຽນ ແລະ ເຈັບຫົວ. ການປິ່ນປົວສຸຂະພາບຂອງແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ເຫັນວ່າແຮງງານຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ແຂວງພາກກາງ - ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ປິ່ນປົວດ້ວຍຕົນເອງ ກວມ 88% ແລະ 100% ຕາມລຳດັບ, ສຳລັບຮູບແບບການປິ່ນປົວສ່ວນໃຫຍ່ຊື່ຢາກິນເອງ ໂດຍແຮງງານເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເອງທັງໝົດ.

ຈາກການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າແຮງງານຄົນອື່ນ ແມ່ນມີອາການເຈັບປ່ວຍສະເລ່ຍ ປະມານ 1-2 ຄົນ, ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ເຈັບປ່ວຍ ສະເລ່ຍປະມານ 1 ຄົນ. ຕາມຄວາມຄິດເຫັນ ຂອງບັນດາແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕ້ອງການໃຫ້ບໍລິສັດ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຫຼື ປ້ອງກັນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເຈັບປ່ວຍຂອງແຮງງານ, ຊຶ່ງແຮງງານຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕ້ອງການຢາກໃຫ້ບໍລິສັດສະໜອງອຸປະກອນປ້ອງກັນໃນເວລານຳໃຊ້ສານເຄມີ ກວມ 66%. ສຳລັບແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ສ່ວນໃຫຍ່ຕ້ອງການຢາກໃຫ້ບໍລິສັດຫຼຸດຜ່ອນ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ກວມ 65%.

ຕໍ່ບັນຫາການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ໂດຍລວມມີແນວຄິດເຫັນດີວ່າ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ ກວມປະເດັນລະ 85% ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສວນກ້ວຍຫຼາຍ ກວມ 77%. ສ່ວນຢູ່ ແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ຊາວກະສິກອນທັງໝົດແມ່ນເຫັນດີວ່າ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນເຫັນວ່າແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ກວມ 91%. ສຳລັບການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 85%.

ສຳລັບຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ເອົາດິນໃຫ້ນັກລົງທຶນເຊົ່າປຸກກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງດິນຫຼຸດລົງ ກວມ 83%-91%. ນອກນັ້ນ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແລະ ແມ່ນ້ຳ, ສາຍນ້ຳ, ໜອງ ແລະ ທົ່ງນາ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສວນກ້ວຍຫຼາຍ ກວມ 81%-85%. ສຳລັບຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ ເຫັນດີວ່າ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະ

ເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາ ແລະ ສັດປ່າ ຢູ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຫຼຸດລົງ ກວມປະເດັນລະ 93%.

ສໍາລັບແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຢູ່ແຂວງພາກເໜືອ ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນດີວ່າ ແມ່ນໍ້າ, ສາຍນໍ້າ, ໜອງ ແລະ ທໍ່ນໍ້າ ຈະເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍຫຼາຍ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທໍາລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມ 95%, 92% ແລະ 92% ຕາມລຳດັບ, ຮອງລົງມາແມ່ນ ແມ່ນໍ້າ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ແມ່ນວິທີດຽວໃນການປ້ອງກັນກ້ວຍ ຈາກການທໍາລາຍຂອງແມງໄມ້ ແລະ ເຊື້ອລາ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ຫຼາຍ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານສານພິດເຈືອປົນໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມປະເດັນລະ 88%. ສ່ວນແຂວງພາກກາງ-ພາກໃຕ້ ແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຫັນດີວ່າ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີ ມີຜົນກະທົບທໍາລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ກວມ 88% ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນເຫັນວ່າ ແມ່ນໍ້າ, ຫ້ວຍ ແລະ ໜອງ ສາມາດເກີດມີສານພິດເຈືອປົນ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຫຼື ສານເຄມີອື່ນ ກວມ 73%.

ສະຫຼຸບແລ້ວ ເຖິງວ່າການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຈະປະກອບສ່ວນສ້າງລາຍຮັບເພີ່ມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີການຈ້າງງານເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ໂດຍສະເພາະຄົນງານເຮັດວຽກ ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ແລະ ຜູ້ອາໄສຢູ່ອ້ອມຂ້າງ ຈາກບັນຫາການນໍາໃຊ້ສານເຄມີທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຊຶ່ງຍາກທີ່ຈະປະເມີນຄ່າ ອາດມີມູນຄ່າສູງກ່ວາຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ ເຊັ່ນ: ການສ້າງລາຍຮັບ, ໂອກາດໃນການຈ້າງງານ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຄົນງານທີ່ມາເຮັດວຽກຮັບຈ້າງຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ມາເປັນຄອບຄົວ ແລະ ມາຈາກຊຸມຊົນກຸ່ມຄົນທຸກຍາກ ອາໄສຢູ່ເຂດດ້ອຍໂອກາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຂົາຈຶ່ງມີຄວາມສ່ຽງສູງ ເນື່ອງຈາກມີຄວາມຮັບຮູ້ຕໍ່າ ໃນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ທີ່ຖືກວິທີ ແລະ ປອດໄພ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເດັກນ້ອຍທີ່ເປັນລູກຫຼານ ຂອງຄົນງານເຫຼົ່ານັ້ນ ແມ່ນຂາດໂອກາດ ທີ່ຈະໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ ຈາກການອາໄສຢູ່ ຫຼື ຫຼິ້ນ ໃນບໍລິເວນສ່ວນກ້ວຍ.

10.2 ຂໍ້ສະເໜີທາງດ້ານນະໂຍບາຍ

ເພື່ອຮັບປະກັນການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສະເພາະພາກລັດ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດ້ານຕ່າງໆ ຢ່າງເປັນລະບົບ, ເຂັ້ມງວດ, ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ. ລາຍລະອຽດຂໍ້ສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍ ພ້ອມທັງວິທີ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແມ່ນສະແດງໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 90: ຂໍສະເໜີດ້ານນະໂຍບາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນການປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

ລ/ດ	ຂໍສະເໜີ	ວິທີການແກ້ໄຂ	ຄາດໝາຍ	ໝາຍເຫດ
1	ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ຽວກັບການປະເມີນ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ອນການອະນຸມັດທຸລະກິດປູກພືດເປັນສິນຄ້າ	ກະຊວງ/ພະແນກ/ຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ: ກວດກາຕາມຂະບວນການອະນຸມັດທຸລະກິດ; ກວດສອບພື້ນທີ່ ໂດຍຫ້ອງການສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ກົດໝາຍ ແລະລະບຽບການສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຢູ່
2	ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ຄະນະຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂັ້ນແຂວງ ຜູ້ທີ່ເປັນເສນາທິການໃຫ້ເຈົ້າແຂວງ ໃນການອະນຸມັດການລົງທຶນ ອີງຕາມພາລະບົດບາດຂອງຕົນ	ກະຊວງຍຸດຕິທຳ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ: ເຜີຍແຜ່, ແຈກຢາຍ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບບັນດາກົດໝາຍ, ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ນຳໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະລະບຽບການທີ່ມີຢູ່
3	ສ້າງກົນໄກການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂັ້ນບ້ານ ແລະ ເມືອງ ໃນການອະນຸມັດສຳປະທານ, ການລົງທຶນທຸລະກິດກະສິກຳ	ກະຊວງ/ພະແນກ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງ/ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ອອກລະບຽບການ ຫຼື ຂໍແນະນຳ ໂດຍອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ພາລະບົດບາດຕາມທິດສາມສ້າງ
4	ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ສະໜອງງົບປະມານ ໃຫ້ຂັ້ນເມືອງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ກວດກາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ພາກທຸລະກິດ ລວມທັງການເຜີຍແຜ່ ແລະ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວິທີການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ຖືກຕ້ອງ	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ສະພາການຄ້າ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ສຸມກາງລົງເຜີຍແຜ່, ແຈກຢາຍ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບບັນດາກົດໝາຍ, ລະບຽບການ, ແລະ ວິທີການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ນຳໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະລະບຽບການທີ່ມີຢູ່
5	ສົ່ງເສີມການຜະລິດກ້ວຍ ໃນຮູບແບບການຜະລິດມີສັນຍາຜູກພັນ	ພະແນກ/ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນປູກເອງ ໂດຍສັນຍາຜູກພັນ. ກົມສົ່ງເສີມ/ພະແນກ/ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ສົ່ງເສີມ/ຮັກສາພັນກ້ວຍນ້ຳ ເຊິ່ງເປັນພັນພື້ນເມືອງ	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ການໃຫ້ສຳປະທານ 100% ບໍ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ/ບໍ່ຄຸ້ມຄ່າ ແຕ່ອາດຢາຍໃນການອອກລະບຽບຄຸ້ມຄອງ

6	ກວດຄົ້ນ ແລະ ຢຸດເຊົາການປູກກ້ວຍທີ່ເຫັນວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ສົ່ງເສີມ/ຍ້ອງຍໍ ຜູ້ທີ່ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ເພື່ອພັດທະນາຂະແໜງການປູກກ້ວຍ	ກົມແຜນການ/ກົມສົ່ງເສີມ/ກົມກວດກາ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ລົງສຳຫຼວດຕົວຈິງ ອີງຕາມກົດໝາຍທີ່ວາງໄວ້	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ນຳໃຊ້ຄະນະກວດກາການປູກກ້ວຍ ຜູ້ທີ່ຖືກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ບາງແຂວງພາກເໜືອໄດ້ຢຸດເຊົາການອະນຸມັດລົງທຶນປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ
7	ກຳນົດ ແລະ ຈັດສັນພື້ນທີ່ສຳລັບການປູກກ້ວຍ ເຊັ່ນ: ບໍ່ໃຫ້ປູກໃສ່ດິນນາ, ສວນປູກກ້ວຍຕ້ອງຫ່າງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ແລະ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ	ກົມຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນ, ກະສິກຳ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ພະແນກ/ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ກຳນົດ ແລະ ຈັດສັນພື້ນທີ່	ເຮັດໄດ້ທັນທີ	ອີງໃສ່ແຜນການຈັດສັນທີ່ດິນຂັ້ນເມືອງ ທີ່ມີຢູ່
8	ກຳນົດມາດຕະການ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ປັດໃຈການຜະລິດ ທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ການຜະລິດກ້ວຍແບບອິນຊີ ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ປູຢູ່ຊົວພາບ	ພະແນກ/ຫ້ອງການ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ: ຖືກຢ່າງຫຸ້ມເຄື່ອກ້ວຍຕ້ອງສາມາດຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້. ສະຖານີຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ແນະນຳ ທາງເລືອກໃນການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີເພື່ອທຳລາຍ	1-2 ປີ	ຕົ້ນທຶນການຜະລິດອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນ
9	ລົງທຶນເຂົ້າໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອກຳນົດມາດຕະຖານຜົນຜະລິດລວມທັງເຕັກນິກການຜະລິດ, ສັດສ່ວນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ່າງໆ, ການຮັບຜິດຊອບຜູ້ເຈັບປ່ວຍ, ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຂອງລູກຫຼານຄົນງານຢູ່ສວນກ້ວຍ	ຈັດສັນງົບປະມານຈາກພາກລັດ, ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ພາກເອກະຊົນ	1 ປີ	ຕາມຂະບວນຈັດສັນງົບປະມານ. ອີງຕາມມາດຕະຖານທີ່ຍອມຮັບຂອງຕະຊາດພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ
10	ຫັກເງິນຄ້າປະກັນລ່ວງໜ້າ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ ໃຫ້ຄົນສະພາບເດີມ ຫຼື ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີລິສັດ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ	5.5 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ໃນການຂຸດເຫງົ້າ ແລະ ໄຖດິນ	1 ປີ	ບາງແຂວງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເກັບເງິນຄ້າປະກັນຈາກບໍລິສັດແຕ່ຍັງ

				ໄດ້ອີງຕາມອັດຕາຕໍ່ເຮັກຕາ
11	ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ປຶກສາຫາລືສະເພາະກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ຈົດທະບຽນສານເຄມີ ຫຼື ຝຸ່ນເຄມີ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ	ສະເໜີຕໍ່ SWGARD ເພື່ອສ້າງຕັ້ງຄະນະເຮັດວຽກສະເພາະ SSWG ຫຼື ທີມງານສະເພາະກິດ Task Force	1-2 ປີ	ກົມປູກຝັງ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນກອງເລຂາ
12	ປັບປຸງບັນຊີສານເຄມີທີ່ຫ້າມໃຊ້ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ອອກມາດຕະການໃນການຫ້າມໃຊ້ຢ່າງເດັດຂາດ	ກົມປູກຝັງ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ, ກະຊວງ/ພະແນກຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ອີງຕາມຜົນການສຳຫຼວດທີ່ລະບຸ 16 ສານເຄມີທີ່ເປັນຜົນຮ້າຍແຮງ ໂດຍອີງຕາມລະບຽບການລອດເຕີຄ້າ	1 ປີ	ອີງໃສ່ບັນຊີສານເຄມີທີ່ຫ້າມໃຊ້ໂດຍລະບຽບການລອດເຕີຄ້າ
13	ສ້າງນະໂຍບາຍຮອງຮັບທາງດ້ານຕະຫຼາດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຄວາມສ່ຽງດ້ານການຕະຫຼາດ ໂດຍສະເພາະດ້ານລາຄາ	ກະຊວງຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ; ສະເໜີ ແລະ ເຈລະຈາ ທາງການຄ້າ - ASEAN, WTO, ເຈລະຈາ ສອງຝ່າຍ	ເຮັດໄດ້ຕາມວາລະຂອງແຕ່ລະເວທີ ທີ່ມີຢູ່	ສູນກາງເປັນໃຈກາງແຂວງ ຫຼື ເມືອງບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້

10.3 ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ

ແຜນໃນຕໍ່ໜ້າອັນໃກ້ນີ້ ແມ່ນຈະມີການຂຽນບົດສັງລວມດ້ານນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ສະເໜີໃຫ້ມີການສຶກສາຄືນຄວາມໃນຕໍ່ໜ້າ ໃນດ້ານຕ່າງໆ ລຸ່ມນີ້:

- ສຶກສາຄືນຄວາມທາງວິທະຍາສາດ ເພື່ອປະເມີນຜົນລະອຽດກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຂອງການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ຕໍ່ ດິນ ແລະ ນ້ຳ. ຊຶ່ງສະຖາບັນຄຸ້ມຄອງນ້ຳສາກົນ (IWMI) ກໍາລັງສຶກສາຄືນຄວາມໃນລະດັບອ່າງໂຕ່ງ ໂດຍເກັບ ຕົວຢ່າງດິນ ແລະ ນ້ຳ ໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ລະດູຝົນ, ແລ້ວມາວິໄຈຢູ່ຫ້ອງແລບ ເພື່ອປະເມີນສານອາຫານໃນດິນ ແລະ ສານເຈືອປົນເປື້ອນ (ການສະສົມສານເຄມີຢູ່ໃນດິນ ແລະ ນ້ຳ) ຈາກການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາເຄ ມີຕ່າງໆ.
- ສຶກສາຄືນຄວາມທາງວິທະຍາສາດ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຂອງການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຕໍ່ສຸຂະພາບ ໂດຍການ ຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ສຶກສາຄືນຄວາມທາງວິທະຍາສາດ ກ່ຽວກັບວິທີຈັດການບັນດາໝໍ້/ເຫງົ້າກ້ວຍ ແລະ ການປຸງແຕ່ງກ້ວຍທີ່ບໍ່ໄດ້ ຕາມມາດຕະຖານ ເຊັ່ນ: ຕັ້ງໂຮງງານເຮັດແປງກ້ວຍ ພ້ອມທັງຊອກຫາວ່າ ສາມາດປຸກພືດໃດໄດ້ແດ່ ພາຍຫຼັງ ໝົດອາຍຸປຸກກ້ວຍ.
- ສຶກສາຄືນຄວາມທາງວິທະຍາສາດ ເພື່ອຊອກຫາທາງເລືອກຕ່າງໆ ໃນການສ້າງລາຍຮັບ ຂອງຄອບຄົວຜູ້ທຸກຍາກ/ ຊາວກະສິກອນຢູ່ເຂດປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Bryman, A. (2012). Social research methods (4th ed.). Oxford University Press Inc., New York
- Calderon R.P. and Rola A.C. (2003), Assessing benefits and costs of commercial banana production in the Philippines. Institute of Strategic Planning and Policy Studies, Philippines.
- COMPO (2016), Nutrition cases for banana leaf. Shenzhen Dejia Trade Co., Ltd, Shenzhen, China
- Creswell, W. J. (2002). Research Design: Qualitative, Quantitative, and mixed methods approaches (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- DOA (2011), List of prohibited pesticide in Lao PDR. Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Forestry, Lao PDR
- DOA (2016), List of registered pesticide, fertilizer and seeds of department of agriculture. Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Forestry, Lao PDR
- DOLE (2015): Nutrition. Retrieved August 6, 2013, from <http://www.dole.com/bananas>
- Ekong J. 2015. Putting climate-smart research into action. CCAFS Outcome Study no. 2. CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security (CCAFS)
- FAO (2014), Banana Market Review and Banana Statistics 2012-2013
- FAO (2016), <http://faostat.fao.org/site>
- Friis, Cecilie (2015). "Small-scale land acquisitions, large-scale implications: The case of Chinese banana investments in Northern Laos". Conference Paper No. 36, Land grabbing, conflict and agrarian- environmental transformations: Perspectives from East and Southeast Asia, 5-6 June 2015, Chiang Mai University.
- Higashi S. 2014. "Impacts on Regional Land Use from Investment in Banana Contract Farming by Chinese Companies: Case Studies in Oudomxay Province, Northern Laos. Mekong Watch". LIWG.
- Iain Farquhar (2012), Banana in China. Banana Link, United Kingdom.

- ITC (2016), <http://www.intracen.org/itc>
- Lindeborg, A.-K. 2012. Where Gendered Spaces Bend: The Rubber Phenomenon in Northern Laos. Kulturgeografiska institutionen. Geografiska regionstudier 89. 261 pp. Uppsala. ISBN 978-91-506-2298-0.
- Ling S. (2015). The Use of Remittances by Circular Hmong Migrants to Chinese Banana Plantations in Bokeo, Lao PDR.
- Linbing Xu, Bingzhi Huang, et al. (2011), The cost-benefit analysis for banana diversity production in China Foc. Zones. American Journal of Plant Sciences.
- MPI (2015). Draft Five Year National Socio-Economic Development Plan VIII (2016-2020). Vientiane: Ministry of Planning and Investment
- MPI (2016), <http://www.investlaos.gov.la>
- NERI (2015), The Impact of Contract Farming on Poverty and Environment in Lao PDR: The Case study of Banana Contract Farming. National Economic Research Institute, Ministry of Planning and Investment, Lao PDR
- Thomas H. Spreen (no year), The world banana industry. Food and Resource Economics Department, University of Florida, Gainesville, FL, USA
- Xinhongyuan (2015), Main banana pest and diseases in Yunnan. Yunnan Hongyuan Trade Co., Ltd. Yunnan, China

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ບັນຊີກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວພັນກັບການປຸກກ້ວຍ

ລ/ດ	ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບນິຕິກຳ	ອອກໂດຍ	ວັນ/ເດືອນ/ປີ	ປະເພດ ນິຕິກຳ
1	ດຳລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນ ການປະຕິບັດສັນຍາ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	07-07-2015	ດຳລັດ
2	ຄຳສັ່ງຂອງເຈົ້າແຂວງ ວ່າດ້ວຍການຫ້າມປຸກກ້ວຍໃສ່ດິນນາ	ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ	26-05-2015	ຄຳສັ່ງ
3	ຄຳສັ່ງຂອງເຈົ້າແຂວງບໍ່ແກ້ວ ວ່າດ້ວຍການໂຈະການພິຈາລະນາ ແລະ ອະນຸຍາດໂຄງການລົງທຶນໃໝ່ ສຳລັບການປຸກກ້ວຍຫອມ ໃນຂອບເຂດທົ່ວແຂວງ	ແຂວງບໍ່ແກ້ວ	26-05-2015	ຄຳສັ່ງ
4	ຄຳສັ່ງແນະນຳ ກ່ຽວກັບວຽກງານການຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ບໍລິຫານທີ່ດິນ ຢູ່ພາຍໃນ ແຂວງຊຽງຂວາງ	ແຂວງຊຽງຂວາງ	26-05-2015	ຄຳສັ່ງ
5	ດຳລັດແນະນຳປະຕິບັດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປ້ອງກັນພືດ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	03-03-2015	ດຳລັດ
6	ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການກຳນົດເຂດປ່າຜະລິດ ແຫ່ງຊາດ ຈຳນວນ 8 ເຂດ ໃນ 4 ແຂວງ ຂອງໂຄງການຈັດສັນປ່າຜະລິດ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	26-02-2015	ດຳລັດ
7	ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການກຳນົດເຂດປ່າຜະລິດ ແຫ່ງຊາດ ຈຳນວນ 29 ເຂດ ໃນ 8 ແຂວງ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	26-02-2015	ດຳລັດ
8	ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການກຳນົດເຂດປ່າຜະລິດ ຈຳນວນ 14 ເຂດ ໃນ 5 ແຂວງ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	25-02-2015	ດຳລັດ
9	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍຄວາມ ປອດໄພ ແລະ ສຸຂະພາບແຮງງານ ໃນສະ ຖານທີ່ການກໍ່ສ້າງ	ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	23-12-2014	ຂໍ້ຕົກລົງ
10	ຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍໃຫ້ຈັດຕັ້ງ ຜົນຂະຫຍາຍ ການໃຊ້ເຕັກນິກນິເວດ ກະສິ ກຳ ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	11-11-2014	ຄຳສັ່ງ
11	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍມາດຕະ ຖານກະສິກຳທີ່ດີ ກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພ ຂອງຜົນຜະລິດ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	10-11-2014	ຂໍ້ຕົກລົງ
12	ຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະມົນຕີ ກ່ຽວກັບການເພີ່ມ ທະວີ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາສຸຂະອະນາໄມພືດ ທີ່ສົ່ງອອກ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລະບຽບການ ດ້ານສຸຂະອະນາໄມພືດຂອງປະເທດປາຍທາງ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	10-11-2014	ຄຳສັ່ງ
13	ຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການປ້ອງ ກັນໄພອັນຕະລາຍ ຈາກຢາປາບສັດຕູພືດ ປອມ ແລະຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຫ້າມນຳໃຊ້ ໃນ ສປປ ລາວ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	10-11-2014	ຄຳສັ່ງ
14	ຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະມົນຕີ ກ່ຽວກັບການຊຸກຍູ້ ຜະລິດກະສິກຳ ເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກ ສາທາ ລະນະລັດ ປະຊາຊົນຈີນ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	10-11-2014	ຄຳສັ່ງ
15	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການ ຄຸ້ມຄອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ ໃນ ສປປ ລາວ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	11-06-2010	ຂໍ້ຕົກລົງ
16	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍມາດຕະ ຖານກະສິກຳທີ່ດີ ກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບຂອງ ຜົນຜະລິດ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	05-11-2014	ຂໍ້ຕົກລົງ
17	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍມາດຕະ ຖານກະສິກຳທີ່ດີ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	05-11-2014	ຂໍ້ຕົກລົງ

	ກ່ຽວກັບການຈັດການ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ			ຕົກລົງ
18	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ແນວພັນພືດ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	04-11-2014	ຂໍ້ ຕົກລົງ
19	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການ ພື້ນຖານກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ ມາດຕະການ ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ພືດ ເຂົ້າໃນ ການຄຸ້ມຄອງຜະລິດຕະພັນພືດ ແລະ ສັດ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	04-11-2014	ຂໍ້ ຕົກລົງ
20	ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການ ຄຸ້ມຄອງຝຸ່ນ ໃນ ສປປ ລາວ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	23-10-2014	ຂໍ້ ຕົກລົງ
21	ຄຳສັ່ງຂອງລັດຖະມົນຕີ ກ່ຽວກັບການເພີ່ມ ທະວີຄວາມເຂັ້ມ ງວດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ, ກວດກາຝຸ່ນ, ແນວພັນພືດ ແລະ ຢາຂ້າ ຫຍ້າ ລວມທັງຢາປາບສັດຕູພືດອື່ນໆ ທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ ສປປ ລາວ	ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	15-10-2014	ຄຳສັ່ງ
22	ດຳລັດ ວ່າດ້ວຍແຫຼ່ງກຳເນີດສິນຄ້າ ນຳເຂົ້າ ແລະ ສົ່ງອອກ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	08-09-2014	ດຳລັດ
23	ຄຳສັ່ງ ຂອງລັດຖະມົນຕີວ່າການ ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ ວ່າ ດ້ວຍການຫ້າມການ ນຳເຂົ້າ, ສົ່ງອອກ, ຈຳໜ່າຍ, ຊື້ຂາຍ, ຄອບ ຄອງ, ຂົນສົ່ງ, ນຳຜ່ານປຸງແຕ່ງ ແລະ ນຳໃຊ້ສານຊຸໂກອີຟິດຮິນ	ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ	25-08-2014	ຄຳສັ່ງ
24	ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການເຂົ້າສິນເຊື້ອ	ຫ້ອງວ່າການ ລັດຖະບານ	26-05-2014	ດຳລັດ
25	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທີ່ດິນ	ສະພາແຫ່ງຊາດ	21-02-2014	ກົດໝາຍ
26	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ	ສະພາແຫ່ງຊາດ	21-02-2014	ກົດໝາຍ
27	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງຜູ້ຊົມໃຊ້	ສະພາແຫ່ງຊາດ	18-02-2014	ກົດໝາຍ
28	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ	ສະພາແຫ່ງຊາດ	12-02-2014	ກົດໝາຍ
29	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ນ້ຳ-ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳ	ສະພາແຫ່ງຊາດ	12-02-2014	ກົດໝາຍ
30	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ	ສະພາແຫ່ງຊາດ	12-02-2014	ກົດໝາຍ
31	ຄຳແນະນຳຂະບວນການສຶກ ສາເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບຜົນ ກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມຈາກ ໂຄງການລົງທຶນ ແລະ ກິດຈະການຕ່າງໆ	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	30-12-2013	ຄຳ ແນະ ນຳ
32	ຄຳແນະນຳຂະບວນ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ທຳມະຊາດຈາກ ໂຄງ ການລົງທຶນ ແລະ ກິດຈະການ ຕ່າງໆ	ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	30-12-2013	ຄຳ ແນະ ນຳ
33	ຄຳແນະນຳຂະບວນການປະເມີນ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ທຳມະຊາດຈາກ ໂຄງການລົງທຶນ ແລະ ກິດຈະການຕ່າງໆ	ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	30-12-2013	ຄຳ ແນະ ນຳ
34	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກະສິກຳ	ສະພາແຫ່ງຊາດ	16-12-2013	ກົດໝາຍ
35	ຄູ່ມືແນະນຳການປະຕິບັດມາດຕະຖານກະສິກຳ ທີ່ກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ສະຫວັດດີການຂອງຜູ້ ອອກແຮງງານ	ກົມປຸກຝັງ, ພະແນກມາດຕະຖານ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	ທັນວາ 2012	ຄູ່ມື ແນະ ນຳ
36	ຄູ່ມືແນະນຳການປະຕິບັດມາດຕະຖານກະສິກຳ ທີ່ກ່ຽວກັບສຸ ຄວາມປອດໄພຂອງຜົນຜະລິດ	ກົມປຸກຝັງ, ພະແນກມາດຕະຖານ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	ທັນວາ 2012	ຄູ່ມື ແນະ ນຳ

37	ຄູ່ມືແນະນຳການປະຕິບັດມາດຕະຖານກະສິກຳ ທີ່ດີກ່ຽວກັບ ການຈັດການສິ່ງແວດລ້ອມ	ກົມປູກຝັງ, ພະແນກມາດຕະຖານ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	ທັນວາ 2012	ຄູ່ມື ແນະ ນຳ
38	ຄູ່ມືແນະນຳການປະຕິບັດມາດຕະຖານກະສິກຳ ທີ່ດີກ່ຽວກັບຄຸນ ນະພາບ ຂອງຜົນຜະລິດ	ກົມປູກຝັງ, ພະແນກມາດຕະຖານ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	ທັນວາ 2012	ຄູ່ມື ແນະ ນຳ
39	ຄຳສັ່ງຂອງລັດຖາມົນຕີວ່າການກ່ຽວກັບການ ຕິດສະຫຼາກສິນ ເປັນພາສາລາວ	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	16 ທັນວາ 2015	ຄຳສັ່ງ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ບັນຊີຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຫ້າມໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ

Insecticides and acaricides		Fungicides	
1	Aldrin	30	Binapacryl
2	BHC	31	Captafol
3	Chlordane	32	Cycloheximide
4	Chlordimeform	33	Mercury and mercury compounds
5	Chlorfenvinphos	34	MEMC
6	Chlorthiophos	35	PMA
7	Cyhexatine	36	Selenium compounds
8	DDT	Rodenticides	
9	Dieldrin	37	Chlorobenzilate
10	Dimefox	38	Sodium fluoroacetate
11	Dinitrocresol	Herbicides	
12	Demeton	39	2,4,5 – T
13	Endrin	40	Dinoseb
14	Endosulfan	41	Dinoterb acetate / Dinitrobutyphenol
15	Ethyl parathion	42	Paraquat
16	EPN	43	Sodium chlorate
17	Heptachlor	Fumigants	
18	Hexachloro cyclohexane	44	EDB
19	Leptophos	45	Ethylene oxide
20	Lindane	46	Methyl bromide
21	Methamidophos	Other (multiple uses)	
22	Methomyl	47	Arsenic compounds
23	Methyl parathion	48	Calcium arsenate
24	Monocrotophos	49	DBCP
25	Polychlorocamphene	50	Daminozide
26	Phorate	51	Fluoroacetamide
27	Schradan	52	Oxamyl
28	TEPP	53	Phosphamidon
29	Toxaphene	54	Sodium arsenite
		55	Thallium sulfate

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: DOA, MAF, 2010

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ບັນຊີພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ເປັນອັນຕະລາຍທີ່ຝາຍຈົນໄດ້ກຳນົດ

1. Aleurodicus disperses Russell
2. Aonidiella comperei Mckenzie
3. Bactrocera (Bactrocera) dorsalis (Hendel)
4. Bactrocera (Bactrocera) papaya Drew et Hancock
5. Bactrocera (Bactrocera) latifrons (Hendel)
6. Dysmicoccus neobrevipes Beardsley
7. Planococcus minor (Mask)
8. Pyroderces rileyi Walsingham
9. Rastrococcus invadens Williams
10. Vinsonia stellifera (Westwood)
11. Fusarium oxysporum f. sp. Cubense (non-Chinese races)
12. Mycosphaerellamusicola R. Leach
13. Ralstonia solanacearum race 2
14. Banana brat mosaic virus (BBRMV)

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ສານເຄມີທີ່ນຳໃຊ້ຈຳນວນນຶ່ງໃນການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ

ຊື່ສິນຄ້າ	Commodity Name	ສ່ວນປະກອບ	Effective components/ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ	ປະລິມານການບັນຈຸ /ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ	ຊະນິດຂອງຢາ	ໝາຍເຫດ
ຄາຍຍຸຍ	Cabiro	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ ສານເອຕີເຊື້ອລາ	Bactericide Pyraclostrobin	250g/L	ທາດແຫຼວນ້ຳມັນ	
ຈູນຕ້າ	Merivon	ສານອິນເທີ, ສານຟູລິນເບັກທີເຣັຍ ອາມິນ	21.2% Pyraclostrobin & 21.2% Fluxapyroxad	42.40%	ທາດແຫຼວ	
ບ້າຍທ້າຍ	Baitai	ສານອິນເທີ, ສານເມທິລາມ	5% Pyraclostrobin & 55% metiram	60%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	
ຄາຍເທີ	Cabiro team	ສານອໍຄິນອີຊິດ, ສານເອຕີ	12% Dimethomorph & 6.7% Pyraclostrobin	18.70%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	
ຄາຍເຈີ	Cantus	ສານອີຊິດເບັກທີເຣັຍອາມິນ	Boscalid	50%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	
ຈູນວູ	Adexar	ສານຟູລິນເບັກທີເຣັຍ, ສານຟູລິນ	Fluxapyroxad & 6% Epoxiconazol	12%	ທາດແຫຼວນ້ຳມັນ	
ສຸຍຈື້	Collis	ສານອິທີເຊື້ອລາ, ສານອີຊິດອາມິນ	10% Kresoxim-methyl & 20% Boscalid	300g/L	ທາດແຫຼວ	
ສຸຍເບີຍ	Stroby	ສານອິນເທີເຊື້ອລາອີຊິດ	Kresoxim-methyl	50%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	
ອາເຄີປ້າຍ	Acrobat	ສານອໍຄິນອີຊິດມາລິນ	Dimethomorph	50%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	
ເຕີຈິງ	Zampro	ສານອໍຄິນອີຊິດ, ເຊື້ອລາ	20% Dimethomorph & 27% Ametoctradin	47%	ທາດແຫຼວ	
ອາບໄປ້	Opus	ສານຟູລິນ	Epoxiconazol	125g/L	ທາດແຫຼວ	
ຈຸນບ້າວ	Allegro	ສານອິນເທີເຊື້ອລາ, ສານຟູລິນ	Kresoxim-methyl & 11.5% Epoxiconazol	23%	ທາດແຫຼວ	
ອາວເບີຍ	Opal	ສານຟູລິນ	Epoxiconazol	75g/L	ທາດແຫຼວ	
ຟິງຢຸນ	Lutiram	ສານເມທິລາມ	Metiram	70%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	
ເຊີນປ່ຽວ	Kumulus	ກົດຊຸນຟູຣິກ	Sulfur	80%	ເມັດ (ສາມາດລະລາຍນ້ຳໄດ້)	

ឈ្មោះ	Fungicide	ឈ្មោះស្រទាប់	Chlorpyrifos, cypermethrin 552.5g/L	200 ml	កម្រិត
	Jiajishujunling		500g/L		WHO III
	HTSINO	Iprodione	255g/L	100 g	WHO II
	HTSINO	ChloroThalanil	ChloroThalanil 40%	1,000 g	WHO II
	HTSINO	Thiophanate Methyl	Thiophanate Methyl 250g/L	1,000 g	WHO II
	HTSINO	Thiophanate Methyl	Thiophanate Methyl 20%	1,000 g	WHO II
	HTSINO	Thiophanate Methyl	Thiophanate Methyl 40%	1,000 g	WHO II
	MIJUNZHI			250g/L	
Anlen	DIFENOCONAZOLE		40%	1,000 g	
	Aikal	Propiconazol		55%	
	Bandili			250g/l	
	Cabrio			250g/L	
	YOURUN			30%	
	Yingde			24%	
	Shike			250g/L	
Dragon	Jiaqingjuzhi				
Aoqing	Kresoxim-methyl			50%	
Topsin	Jiajituobujin			500g/L	
	Daoyuanweishi			10%	
Huayang	Duojunling			50%	
	Mixian.yijunniao			16%	
	Binghuanu			250g/L	
	Tebuconazole			430g/L	
	Mixianan			25%	
	Lianmeisu			72%	

		ຢາຂ້າແມງໄມ້	Insecticide			
ຮູຈິງ	Chu-jin	ສານແມງໄມ້ໄນໂຕຣ	Chlorfenapyr	10%	ທາດແຫຼວ/SC	
ເມປ້າຍເຕີ	Springtac	ສານຄລລິນຊີແອນໂນເຈນເອເຕີ	Alpha-cypermethrin	100g/L	ທາດແຫຼວນໍ້າມັນ/EC	
ຄາສິເຕີ	Cascade	ສານຟູລິນແມງໄມ້ບຸລະຍ	Flufenoxuron	50g/L	ນໍ້າ/DC	
ເມສ້າວລີ	Meothrin	ສານໄຊຢາໄນເອເຕີ	Fenpropathrin	20%	ທາດແຫຼວນໍ້າມັນ/EC	
ໝາກມ່ວງຄໍາ	ຢາຂ້າໄຮ	ຕ້າມານລິນ 15%	Pyridaben	1,000 ml	ນໍ້າ	
ສີເຕີ	ຢາຂ້າແມງບຶງ	ສີຊິງລິນ 70%	Imidacloprid	1.2g	ເມັດ	
ໄມ້ໃຫ້ມາກ	ຢາຂ້າໄຮ	ຂວາຍມ້ານເຖີ 73%	Propargite	200 ml	ນໍ້າ	
		ຢາຂ້າຫຍ້າ	Herbicide			
ປ້າວເວີຍ	Areitta	ສານເປຣຊິນທອງ	Topramezone	30%	ທາດແຫຼວ	
ປາປ້າຍຈິງ	Heat	ສານເຄມີແອລິນິນ	Saflufenacil	70%	ເມັດ(ສາມາດລະລາຍນໍ້າໄດ້)	
ສີທຽນພູ	Stomp	ສານເພັນຕາມິນທາລິນ	Pendimethalin	330g/L	ທາດແຫຼວນໍ້າມັນ	
ທຽນພູ	Stomp CS	ສານເພັນຕາມິນທາລິນ	Pendimethalin	450g/L	ທາດແຫຼວ	
ພາຍສ້າວຕານ	Basagran	ຢາຂ້າຫຍ້າ	Bentazon	480g/L	ນໍ້າ	
ນົງຫວ່າງ		ສ້າວການລົງອາບແປນ 75.7%	Glyphosate ammonium	50g	ເມັດ	
ນົງຫວ່າງ		ສ້າວການລົງອາບແປນ 75.7% (ມີສ້າວການລົງ 68%)	Glyphosate ammonium	50g	ຝຸ່ນ	
ນົງຫວ່າງ		ສ້າວການລົງອາບແປນ 33% (ມີ ສ້າວການລົງ 30%)	Glyphosate ammonium	50g	ນໍ້າ	
ຍົງນົງເລີ		ສ້າວການລົງອາບແປນ (ມີສ້າວ ການລົງ 68%)	Glyphosate ammonium	50g	ເມັດ	
ນົງຊ້ວຍເລີ		ສ້າວການລົງອາບແປນ (ມີສ້າວ ການລົງ 68%)	Glyphosate ammonium	50g	ເມັດ	
ບ້າບສຸດຸ້ນ		ສ້າວການລົງອາບແປນ	Glyphosate ammonium	1,000 ml	ນໍ້າ	
	HTSINO		Thiophanate Methyl	500 g/L	ນໍ້າ	WHO II

	Huozhonghu				20%		
	Glyphosate 48						
	Baicaoku				200g/L		
	PROchloraz				45%		
Tezhu	Baikucuo				200g/L		
ເບີເຈຈຳນາ	Fendona	ສານເຄລລິນຊີເອນໃນເຈນເອເຕີ	Alpha-cypermethrin	5%	ຝຸ່ນ/WP		
ສາທ້າຈ້າງ	Stratagem	ສານຫຸຼລິນ	Flocoumafen		ຊະນິດນ້ອຍເຍື່ອ/BB		
ຈິງຕ້າເຊິງ	DithaneM-45	ສານແມກາກິກສັງກະສິ	Mancozb	80%	ເມັດ/WP		
ເລີສເປີນ	Lorsban	ຢາຊ້າໂຕໝັດ, ໄຮ	Chlorpyrifos	480g/L	ນ້ຳ/EC		
ຍັງເຕີ	Lndar	ໄມໂຕນ້ຳມັນເປນຊິນ	Fenbuconazole	24%	ນ້ຳ/SC		
ສ້າຍນ້ຳຊິງ	Sanazole	ສານໂຟຟິນາໂຊນ	Propiconazol	250g/L	ນ້ຳ/EC		
ເລີສເປີນ	Lorsbanis	ສານແມກາກິກສັງກະສິ	Mancozb	430g/L	ນ້ຳ/SC		
ເລີສເປີນ	Lorsbanis	ຢາຊ້າໂຕໝັດ, ໄຮ	Chlorpyrifos	15%	GR		
ເທິຟູລີ	Typhoonee	ສານຟູລິນເອມິນໄມໂຕ	Sulfathlor	22%	ນ້ຳ/SC		
ໄອລຸລູທູ	Exalt	ຢາຊ້າເຊື້ອລາ	Spinetoram	60g/L	ນ້ຳ/SC		
ກາຍສ້າວເນີນ	Gallantsuper	ສານຟູລິນຊ້າເຊື້ອເມັດພັນພິດ	Haloxypop-p-methyl	108g/L	ນ້ຳ/EC		
ເລີຍທັງ	Runner	ສານອິນຊີອອກຊີເຈນ	Methoxyfenozide	240g/L	ນ້ຳ/SC		

ໝາຍເຫດ: ທາສີແມ່ນປະເພດສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕະຫຼອດ ແລະ ມີສ່ວນປະກອບຂອງສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕາມທີ່ລະບຸບາງການ Rotterdam ການິດ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5. ບັນຊີສານເຄມີທີ່ລະບຽບການ Rotterdam ກຳນົດ

Annex III Chemicals and Pesticides	CAS Number(s)	HS Code Pure Substance	HS Code (*3) Mixtures, Preparations containing Substance
2,4,5-T and its salts and esters	93-76-5	2918.91	3808.50 (*1)
Alachlor	15972-60-8	See below (*4)	
Aldicarb	116-06-3	See below (*4)	
Aldrin	309-00-2	2903.82	3808.50 (*1)
Binapacryl	485-31-4	2916.16	3808.50 (*1)
Captafol	2425-06-1	2930.50	3808.50 (*1)
Chlordane	57-74-9	2903.82	3808.50 (*1)
Chlordimeform	6164-98-3	2925.21	3808.50 (*1)
Chlorobenzilate	510-15-6	2918.18	3808.50 (*1)
DDT	50-29-3	2903.92	3808.50 (*1)
Dieldrin	60-57-1	2910.40	3808.50 (*1)
DNOC and its salts (such as ammonium salt, potassium salt and sodium salt)	534-52-1; 2980-64-5; 5787-96-2; 2312-76-7	2908.92	3808.50 (*1)
Dinoseb and its salts	88-85-7	2908.91	3808.50 (*1)
Dinoseb acetate	2813-95-8	2915.36	3808.50 (*1)
1,2-dibromoethane (EDB)	106-93-4	2903.31	3808.50 (*1) 3811.11, 3811.19
Endosulfan	115-29-7	See below (*4)	
Ethylene dichloride	107-06-2	2903.15	3808.50 (*1)
Ethylene oxide	75-21-8	2910.10	3808.50 (*1) 3824.81
Fluoroacetamide	640-19-7	2924.12	3808.50 (*1)
HCH (mixed isomers)	608-73-1	2903.81	3808.50 (*1)
Heptachlor	76-44-8	2903.82	3808.50 (*1)
Hexachlorobenzene	118-74-1	2903.92	3808.50 (*1)
Lindane	58-89-9	2903.81	3808.50 (*1)
Mercury compounds including inorganic mercury compounds, alkyl mercury compounds and alkyloxyalkyl and aryl mercury compounds (CAS numbers)		2852.10	3808.50 (*1)
Monocrotophos	6923-22-4	2924.12	3808.50 (*1)
Parathion	56-38-2	2920.11	3808.50 (*1)
Pentachlorophenol and its salts and esters	87-86-5	2908.11 – <i>Pentachlorophenol</i> 2908.19 – salts of <i>Pentachlorophenol</i>	3808.50 (*1)
Toxaphene	8001-35-2	—	3808.50 (*1)

Dustable powder formulations containing a combination of : benomyl at or above 7 per cent, carbofuran at above 10 per cent, thiram at or above 15 per cent	17804-35-2; 1563-66-2; 137-26-8	—	3808.50 (*1)
Methamidophos (Soluble liquid formulations of the substance that exceed 600 g active ingredient/l)	10265-92-6	2930.50	3808.50 (*1)
Phosphamidon (Soluble liquid formulations of the substance that exceed 1000 g active ingredient/l)		2924.12	3808.50 (*1)
mixture, (E)&(Z) isomers)	13171-21-6		
(Z)-isomer	23783-98-4		
(E)-isomer	297-99-4		
Methyl-parathion (emulsifiable concentrates (EC) with 19.5%, 40%, 50%, 60% active ingredient and dusts containing 1.5%, 2% and 3% active ingredient)	298-00-0	2920.11	3808.50 (*1)
Asbestos		2524.10 - Crocidolite 2524.90 - Other (*2)	Articles of asbestos-cement, of cellulose fibre-cement or the like. 6811.40 - Containing asbestos. Fabricated asbestos fibres; mixtures with a basis of asbestos or with a basis of asbestos and magnesium carbonate; articles of such mixtures or of asbestos (for example, thread, woven fabric, clothing, headgear, footwear, gaskets), whether or not reinforced, other than goods of heading 68.11 or 68.13. 6812.91 - Clothing, clothing accessories, footwear and headgear 6812.92 - Paper, millboard and felt 6812.93 - Compressed asbestos fibre jointingm in sheets or rolls 6812.99 - Other Friction material and articles thereof (for

			<i>example, sheets, rolls, strips, segments, discs, washers, pads), not mounted, for brakes, for clutches or the like, with a basis of asbestos, of other mineral substances or of cellulose, whether or not combined with textile or other materials.</i> 6813.20 – Containing asbestos.
Crocidolite	12001-28-4	2524.10	The same as Asbestos other than heading 68.12 (*2) 6812.80
Actinolite	77536-66-4	2524.90	<i>The same as Asbestos (*2)</i> <i>Fabricated asbestos fibres; mixtures with a basis of asbestos or with a basis of asbestos and magnesium carbonate; articles of such mixtures or of asbestos (for example, thread, woven fabric, clothing, headgear, footwear, gaskets), whether or not reinforced, other than goods of heading 68.11 or 68.13.</i> 6812.91 – Clothing, clothing accessories, footwear and headgear 6812.92 – Paper, millboard and felt 6892.93 – Compressed asbestos fibre jointing in sheets or rolls 6892.99 – Other
Anthophyllite	77536-67-5	2524.90	
Amosite	12172-73-5	2524.90	
Tremolite	77536-68-6	2524.90	
Polybrominated biphenyls (PBB)			
(hexa-)	1336-36-3	–	2710.91
(octa-)	27858-07-7		3824.82
(deca-)	13654-09-6		
Polychlorinated biphenyls (PCB)	(1336-36-3) see also:	–	2710.91 3824.82

	http://www.pic.int/en/CasNumbers/PCB%20CAS%20number.pdf		
Polychlorinated terphenyls (PCT)	61788-33-8	—	2710.91 3824.82
Tetraethyl lead	78-00-2	2931.10	e.g., 3811.11 – Anti-knock preparations based on lead compounds
Tetramethyl lead	75-74-1	2931.10	e.g., 3811.11 – Anti-knock preparations based on lead compounds
Tris (2,3-dibromopropyl) phosphate	126-72-7	2919.10	3824.83
Tributyl tin compounds	56-35-9, 4342-36-3, 1461-22-9, 1983-10-4, 24124-25-2, 2155-70-6, 85409-17-2	2931.20	3808.50 (*1)

Note :

(*1) Subheading 3808.50 covers only goods of heading 38.08, containing one or more of the following substances : aldrin (ISO); binapacryl (ISO); camphechlor (ISO) (toxaphene); captafol (ISO); chlordane (ISO); chlordimeform (ISO); chlorobenzilate (ISO); DDT (ISO) (clofenotane (INN), 1,1,1-trichloro-2,2-bis(p-chlorophenyl)ethane); dieldrin (ISO, INN); 4,6-dinitro-o-cresol (DNOC (ISO)) or its salts; dinoseb (ISO), its salts or its esters; ethylene dibromide (ISO) (1,2-dibromoethane); ethylene dichloride (ISO) (1,2-dichloroethane); fluoroacetamide (ISO) (1,2-dibromoethane); ethylene dichloride (ISO) (1,2-dichloroethane); fluoroacetamide (ISO); heptachlor (ISO); hexachlorobenzene (ISO); 1,2,3,4,5,6-hexachlorocyclohexane (HSH (ISO)), including lindane (ISO, INN); mercury compounds; methamidophos (ISO); monocrotophos (ISO); oxirane (ethylene oxide); parathion (ISO); parathion-methyl (ISO) (methyl-parathion); pentachlorophenol (ISO), its salts or its esters; phosphamidon (ISO); 2,4,5-T (ISO) (2,4,5-trichlorophenoxyacetic acid), its salts or its esters; tributyltin compounds. Subheading 3808.50 also covers dustable powder formulations containing a mixture of benomyl (ISO), carbofuran (ISO) and thiram (ISO).

(*2) Asbestos is a natural mineral substance produced by the decomposition of certain rocks.

(*3) The list of HS codes in the column for "HS Code Mixtures, Preparations containing Substance" is not exhaustive.

(*4) This substance has entered into Annex III in 2011. HS code for this substance is expected to be assigned by WCO in 2017.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6. ບົດລາຍງານພາກສະໜາມ ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ

1. ທິມງານ

ບົດລາຍງານພາກສະໜາມ ຂຽນໂດຍ ແອນດິວ ແອນໂວດ ແລະ ຕຸລິລໍ່ ໄຊ້ຕຸກິ, ອົງການຄຸ້ມຄອງນ້ຳສຳກົນ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

2. ການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ

ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າຢູ່ໃນລາວ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີຫຼາຍຊະນິດ ເພື່ອໃຫ້ພືດມີການຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ ແລະ ແຂງແຮງ. ປຸຍເຄມີຊະນິດຕ່າງໆ ລວມມີ ຢາຂ້າເຊື້ອລາ, ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າເຊື້ອເຫັດ ແລະ ຢາຂ້າຫຍາ. ການປຸກພືດທີ່ເປັນສິນຄ້ານີ້ ໄດ້ອາໄສການນຳໃຊ້ຢາ ແລະ ປຸຍເຄມີ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ກໍ່ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດສູງ. ການນຳໃຊ້ປຸຍ, ຢາເຄມີໃນລະດູຝົນ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຊົນລະປະທານໃນລະດູແລ້ງ ເພື່ອແຈກຢາຍນ້ຳ ແລະ ປຸຍເຂົ້າໄປໃນສວນກ້ວຍ ແມ່ນເງື່ອນໄຂໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການຮົ່ວໄຫຼ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍສານເຄມີໄປຫາຫ້ວຍນ້ຳ, ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງໃນດ້ານຄຸນນະພາບນ້ຳ.

ທີ່ຜ່ານມາມີປະກົດການປາຕາຍ ແລະ ກໍ່ລະນື້ໄດ້ພົວພັນກັບບັນຫານ້ຳມີການປົນເປື້ອນສານເຄມີ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ, ບັນຫານີ້ໄດ້ມີການລາຍງານຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງບໍ່ທັນມີການກວດສອບຢ່າງເປັນທາງການເພື່ອຈະປະເມີນເຖິງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເນື່ອງຈາກການປຸກກ້ວຍຢູ່ປະເທດລາວ. ສະນັ້ນ, ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດ ເພື່ອສັງລວມຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປຸກກ້ວຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະມີການວັດແທກລະດັບການປົນເປື້ອນສານເຄມີໃນນ້ຳ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ.

3. ສັງລວມບັນຫາທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ໃນພາກສະໜາມ ຄັ້ງວັນທີ 3 - 15 ເດືອນກຸມພາ, 2016

ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ຊົນລະປະທານ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າສັດຕູພືດ ເຂົ້າໃນການປຸກກ້ວຍຢູ່ປະເທດລາວ ແມ່ນມີຈຳກັດ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນຊ່ວງເດືອນກຸມພາ ປີ 2016 ນີ້ ພວກເຮົາຈຶ່ງໄດ້ມີການລົງໄປພາກສະໜາມ ໂດຍສະເພາະ ໄປແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ຜົງສາລີ ແລະ ອຸດົມໄຊ ເພື່ອຊອກຫາຂໍ້ມູນພື້ນຖານຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ພົວພັນກັບການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ. ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນລວມມີ: ຂໍ້ມູນການປະຕິບັດ ແລະ ການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີກະສິກຳຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ, ເນື້ອທີ່ ແລະ ຂະໜາດ ຂອງສວນກ້ວຍ, ພື້ນທີ່ ທີ່ມີການປຸກກ້ວຍ, ຮູບແບບ ຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດປະເພດຕ່າງໆ ທີ່ນິຍົມໃນການປຸກກ້ວຍ, ຂໍ້ມູນທີ່ລວບລວມໄດ້ໃນພາກສະໜາມຄັ້ງນີ້ ແມ່ນຈະໃຊ້ເຂົ້າໃນການວາງແຜນປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຈະດຳເນີນປະເມີນແຕ່ນີ້ຈົນເຖິງເດືອນທັນວາ ປີ 2016.

ການລວບລວມຂໍ້ມູນຄັ້ງນີ້ ມີຂັ້ນຕອນ ມາຍປະການ: 1) ຢາເຄມີທັງຫຼາຍລ້ວນແຕ່ເປັນພາສາຈີນ ແລະ ຕ້ອງມີການແປ, 2) ຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ກໍ່ບໍ່ຮູ້ພາສາຈີນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາເຫຼົ່ານັ້ນ ແມ່ນອາໄສວິຊາການຄົນຈີນຂອງບໍລິສັດ ຫຼື ວິຊາການຂອງຮ້ານຂາຍຢາເປັນຜູ້ແນະນຳເທົ່ານັ້ນ, 3) ພາລະກິດຄັ້ງນີ້ແມ່ນຢູ່ໃນຊ່ວງປີໃໝ່ຂອງຈີນ ວິຊາການຂອງບໍລິສັດ ແລະ ເຈົ້າຂອງຮ້ານຂາຍຢາກັບຄືນໄປສະຫຼອງປີໃໝ່ ຢູ່ ຈີນ ເກືອບໝົດ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາຈຶ່ງບໍ່ສາມາດເກັບໄດ້ຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ຢາເຄມີຢູ່ໃນພື້ນທີ່ສວນກ້ວຍຂອງເຂົາໄດ້ຢ່າງລະອຽດ (ຕົວຢ່າງ: ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຮູ້ຢາເຄມີຊະນິດຕ່າງໆ ທີ່ເຂົານຳໃຊ້, ນຳໃຊ້ຫຼາຍປານໃດ, ເມື່ອໃດ, ແລະ ຈັກຄັ້ງຕໍ່ປີ). ຍ້ອນມີຂັ້ນຕອນທີ່ກ່າວມານັ້ນ, ພວກເຮົາ ໄດ້ມີການຖ່າຍຮູບເອົາກ່ອງ ຫຼື ຖົງຢາງຢາປະເພດຕ່າງໆ ທີ່ພົບເຫັນຢູ່ຕາມສວນກ້ວຍ ແລະ ຢູ່ຕາມບາງຮ້ານຂາຍປຸຍທີ່ຍັງເປີດ ແລ້ວນຳເອົາຮູບທີ່ຖ່າຍໄດ້ນັ້ນມາຖາມກຳມະກອນຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາອະທິບາຍວິທີການນຳໃຊ້ໃຫ້ພວກເຮົາຕາມຄວາມສາມາດທີ່ເຂົາຮູ້.

ຈາກພາລະກິດພາກສະໜາມຄັ້ງນີ້ ພວກເຮົາຮູ້ຢາເຄມີປະເພດຕ່າງໆ (61 ກ່ວາຊະນິດ) ທີ່ມີການນຳໃຊ້ຢູ່ສວນກ້ວຍ, (ວາງຂາຍໃນຮ້ານສ່ວນຫຼາຍເປັນພາສາຈີນ), ເຫັນວ່າ ກຳມະກອນມີຄວາມຮັບຮູ້ປະເພດຢາເຄມີ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ນັ້ນໜ້ອຍຫຼາຍ ແລະ ມີຫຼາຍບ່ອນ ເຫັນວ່າກຳມະກອນຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບການສຳຜັດກັບຢາເຄມີເຫຼົ່ານັ້ນ. ຈາກການສຳພາດພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນເມືອງ, ກຳມະກອນເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ, ຮ້ານຂາຍປຸຍເຄມີ ແລະ ຕົວແທນຂອງບໍລິສັດປຸກກ້ວຍແລ້ວ ພວກເຮົາຮູ້ວ່າໄດ້ມີການປຸກກ້ວຍໃນພື້ນທີ່ ທີ່ເຄີຍປຸກພືດເສດຖະກິດ ເຊັ່ນ: ອ້ອຍ ແລະ ສາລີ, ບາງພື້ນທີ່ກໍ່ມີການປຸກກ້ວຍຢູ່ທຸ່ງນາ. ພະນັກງານຈາກພະແນກກະສິກຳແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກຳເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ກໍ່ໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງຕໍ່ກັບຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າຂາດເຕັກນິກ ແລະ ເຄື່ອງມື ທີ່ຈຳເປັນໃນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

3.1. ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ (ເມືອງສິງ)

ພວກເຮົາໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມເບິ່ງ 5 ພື້ນທີ່ສວນກ້ວຍ ຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ໄດ້ສຳພາດພະນັກງານກ່ຽວຂ້ອງຂອງພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ຊາວກະສິກອນ 2 ຄົນ, ກຳມະກອນເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ 2 ຄົນ ແລະ ເຈົ້າຂອງຮ້ານຂາຍປຸຍເຄມີ 1 ຮ້ານ. ພະນັກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ໄດ້ບອກວ່າທີ່ຜ່ານມາໄດ້ມີການປຸກກ້ວຍທົດແທນພື້ນທີ່ ທີ່ເຄີຍປຸກສາລີ, ອ້ອຍ ແລະ ສວນຢາງພາລາຈຳນວນໜຶ່ງ, ສາມບ່ອນທີ່ພວກເຮົາໄດ້ໄປເບິ່ງນີ້ ໃນເມື່ອກ່ອນແມ່ນເນື້ອທີ່ປຸກເຂົ້າ ແລະ ບ່ອນທີ່ສິ່ງກຳມະກອນຜູ້ເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍນັ້ນບໍ່ຮູ້ວ່າເນື້ອທີ່ດັ່ງກ່າວ ປຸກຫຍັງໃສ່ໃນເມື່ອກ່ອນ.

ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໄດ້ອະທິບາຍການປຸກກ້ວຍໃຫ້ພວກເຮົາວ່າ, ຮອບວຽນການປຸກກ້ວຍແມ່ນໃຊ້ເວລາປະມານ 10 - 11 ເດືອນ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍໄດ້ມີການກະກຽມດິນໃນຊ່ວງໄລຍະເດືອນມີນາ ຫາ ເດືອນເມສາ ຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງເລີ່ມປຸກໃນເດືອນພຶດສະພາ, ເກັບກູ້ຢູ່ໃນເດືອນກຸມພາ. ພະນັກງານເມືອງ ເວົ້າວ່າສວນກ້ວຍບໍ່ໃຊ້ນ້ຳຫຼາຍຄືກັບການເຮັດນາ ແຕ່ພວກເຮົາສັງເກດເຫັນວ່າ ກ້ວຍກໍ່ໃຊ້ນ້ຳເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ການປຸກກ້ວຍຢູ່ເມືອງສິງນີ້ ແມ່ນມີລະບົບຊົນລະປະທານແຈກຢາຍຢູ່ທົ່ວທຸກບ່ອນ, ມີການປຸກເປັນແຖວ ແລະ ມີຫໍລົງນ້ຳຢູ່ລະຫວ່າງກາງ. ພື້ນທີ່ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ລົງໄປເບິ່ງ ມີເນື້ອທີ່ ລະຫວ່າງ 2 ເຮັກຕາ ຫາ 38 ເຮັກຕາ.

ການນຳໃຊ້ເຄມີ ແມ່ນມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນຢູ່ທົ່ວທຸກບ່ອນ ທີ່ພວກເຮົາລົງໄປເບິ່ງ, ກຳມະກອນ ແລະ ຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກກ້ວຍ ບໍ່ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຕໍ່ກັບການນຳໃຊ້ຢາເຄມີແຕ່ລະຊະນິດຂອງເຂົາ, ກຳມະກອນສ່ວນຫຼາຍເວົ້າວ່າເຂົາເຈົ້າໃຊ້ປຸຍເຄມີ 2 ຄັ້ງຕໍ່ເດືອນ, ໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ 3 ຄັ້ງຕໍ່ຮອບວຽນໜຶ່ງ, ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວກໍ່ມີການໃຊ້ຢາເຄມີປະເພດຕ່າງໆ ຕື່ມອີກຖ້າຫຼາກມີປະກົດການມີເຊື້ອພະຍາດລະບາດ ແຕ່ຕ້ອງອາໄສການຊີ້ນຳຈາກວິຊາການຄົນຈີນ. ແຕ່ລະສວນກ້ວຍທີ່ໄດ້ລົງໄປເບິ່ງລ້ວນແຕ່ມີລັກສະນະ ເກີດມີເທົາສີຂຽວປົກຫຸ້ມໜ້າດິນ, ນັ້ນເປັນຕົວຊີ້ວັດໜຶ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າມີການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ເຫັນວ່າມີການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຢູ່ທຸກບ່ອນໃນແຕ່ລະສວນກ້ວຍ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ຍັງເຫັນມີເສດຂີ້ເຫຍື້ອປະເພດຕ່າງໆຢາຍຢູ່ຕາມສວນກ້ວຍ. ສິ່ງເສດເຫຼືອນັ້ນລວມມີ ຖົງຢາງໃສ່ປຸຍ, ກ່ອງໃສ່ເຄມີກະສິກຳ, ຖົງຢາງຫຸ້ມຫໍ່ໜາກກ້ວຍ ແລະ ຂີ້ເຫຍື້ອຊະນິດອື່ນໆ... ສວນກ້ວຍແຫ່ງໜຶ່ງ ມີຫ້ວຍນ້ຳສາຍໜຶ່ງເປັນຊາຍແດນ, ແຕ່ເຫັນວ່າ ບໍ່ມີເຂດກັນຊົນ ແລະ ຍັງມີການຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອລົງໃນສາຍນ້ຳ.

ພະນັກງານເມືອງ ມີຄວາມດີໃຈ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືນຳພວກເຮົາຫຼາຍ, ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າກໍ່ມີຄວາມກັງວົນບັນຫາຄວາມປອດໄພຂອງກຳມະກອນ ແລະ ບັນຫາທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ນ້ຳມີການປົນເປື້ອນສານເຄມີ. ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ບໍ່ຮູ້ການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າພໍໃຫ້ຂໍ້ມູນວ່າຮ້ານຂາຍປຸຍ ເປັນຜູ້ສະໜອງປຸຍເຄມີໃຫ້ຊາວກະສິກອນ. ພະນັກງານຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ກ່າວວ່າ ໃນຊ່ວງວັນທີ 22 ຫາ 23 ເດືອນມັງກອນ ປີ 2016 ນີ້ ມີເຫດການປາທຳມະຊາດຕາຍຕາມສາຍນ້ຳໄດ ປະມານ

500 ແມັດ ຕາມສາຍນ້ຳ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຍັງບໍ່ຮູ້ສາຍເຫດທີ່ພາໃຫ້ປາເຫຼົ່ານັ້ນຕາຍ ແລະ ຍ້ອນໃນຊ່ວງນັ້ນກໍ່ແມ່ນຊ່ວງທີ່ມີມວນອາກາດໜາວຜິດປົກກະຕິປົກຫຸ້ມປະເທດລາວ (ປາຢູ່ເຂດນີ້ຊົນເຄີຍກັບອາກາດອົບອຸ່ນ ຖ້າຫາກມີອາກາດໜາວຈົນເກີນໄປກໍ່ພາໃຫ້ປາຕາຍໄດ້).

ຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດສອງທ່ານເວົ້າວ່າ ເຂົາເຈົ້າເຄີຍສັງເກດເຫັນປາ ແລະ ສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳຕາຍຢູ່ໜອງ ແລະ ຫ້ວຍນ້ຳໃກ້ຄຽງ ແລະ ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວກໍ່ເປັນພື້ນທີ່ນອນຢູ່ເຂດ ມີນ້ຳໄຫຼຈາກສວນກ້ວຍລົງໄປຫາ. ພະນັກງານຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ເວົ້າວ່າມີກຳມະກອນຈຳນວນໜຶ່ງ ໄດ້ມີອາການຜິດປົກກະຕິ ເນື່ອງຈາກການນຳໃຊ້ຢາເຄມີ; ອາການນັ້ນລວມມີ ໜັງບວມແດງ, ເຈັບຫົວ ແລະ ມີບັນຫາຕໍ່ລະບົບຫາຍໃຈ. ຍ້ອນບັນຫາເຫຼົ່ານັ້ນເຂົາເຈົ້າ ຈຶ່ງຍົກເລີກສັນຍາ 3 ປີ ທີ່ເຂົາໄດ້ເຮັດກັບບໍລິສັດ.

ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໄດ້ແນະນຳພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງນ້ອຍສອງພື້ນທີ່ ເພື່ອສຶກສາ ເຊັ່ນ: ພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງເຂດນ້ຳແກ້ວ ແລະ ນ້ຳໄດ (ທັງສອງສາຍນ້ຳລ້ວນແຕ່ເປັນສາຂາຂອງນ້ຳຫູ), ຍ້ອນທັງສອງພື້ນທີ່ນັ້ນເປັນເຂດປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າໃຫຍ່. ນ້ຳໄດເປັນເຂດທີ່ມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍ ຍ້ອນປາທີ່ຕາຍໂດຍບໍ່ຮູ້ສາຍເຫດໃນໄລຍະຜ່ານມານັ້ນ ກໍ່ແມ່ນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ນີ້.

3.2. ແຂວງຜົ້ງສາລີ (ເມືອງບຸນເໜືອ)

ພວກເຮົາໄດ້ລົງໄປເບິ່ງສວນກ້ວຍ 4 ບ່ອນ ຢູ່ເມືອງບຸນເໜືອ ໂດຍໄດ້ສໍາພາດພະນັກງານ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ກຳມະກອນເຮັດວຽກຢູ່ສວນກ້ວຍ 2 ຄົນ, ແລະ ນາຍບ້ານຜູ້ໜຶ່ງທີ່ເຄີຍເປັນຜູ້ປູກກ້ວຍໃນໄລຍະຜ່ານມາ ຊຶ່ງໃນປະຈຸບັນນີ້ລາວຍັງເປັນຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ສະໜອງປູ່ຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນໃນບ້ານ. ສວນກ້ວຍສ່ວນຫຼາຍຢູ່ເມືອງສິງ ແມ່ນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຮາບພຽງ, ເປັນພື້ນທີ່ມີຊົນລະປະທານ. ກົງກັນຂ້າມ, ສວນກ້ວຍຢູ່ເມືອງບຸນເໜືອ ແມ່ນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ເນີນພູທີ່ມີຄວາມລາດຊັນປານກາງ ແລະ ບໍ່ມີຊົນລະປະທານ, ສວນກ້ວຍພື້ນທີ່ນີ້ ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 3 ຫາ 6 ປີ ແລະ ມີເນື້ອທີ່ 4.5 ເຮັກຕາ ເຖິງ 76 ເຮັກຕາ.

ການນຳໃຊ້ປູ່ຍເຄມີກໍ່ມີຢ່າງຫຼາກຫຼາຍ, ມີກໍລະນີໜຶ່ງຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດເວົ້າວ່າມີການໃສ່ປູ່ຍພຽງຄັ້ງດຽວ ໃນຊ່ວງເວລາປູກ, ໃນຂະນະນັ້ນ ກໍ່ມີຜູ້ປູກກ້ວຍອື່ນໆ ເວົ້າວ່າມີການໃສ່ປູ່ຍ ປະມານ 4 ຫາ 6 ຄັ້ງ ໃນລະດູຝົນ. ສ່ວນຫຼາຍມີການໃສ່ປູ່ຍຢູ່ໃນລະດູນີ້ເທົ່ານັ້ນ ເພາະວ່າປູ່ຍສາມາດຊືມນ້ຳນໍ້າຝົນລົງໄປຫາຮາກກ້ວຍໄດ້. ຜູ້ປູກກ້ວຍທ່ານໜຶ່ງເວົ້າວ່າ ຜົນເກັບກ່ຽວຈະຄ່ອຍໆລົດລົງ ຫຼັງຈາກປີທີສາມ. ສະນັ້ນ, ຫຼັງຈາກປີທີສາມແລ້ວ ກໍ່ເລີ່ມມີການເພີ່ມປະລິມານປູ່ຍໃຫ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ. ມີການໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ໜຶ່ງຄັ້ງຕໍ່ເດືອນ ແລະ ມີການນຳໃຊ້ຢາປ້ອງການເຊື້ອລາ 3 ຄັ້ງ ຫຼັງຈາກຕົ້ນກ້ວຍອອກປີ ແລະ ເລີ່ມເປັນໝາກ. ພະນັກງານຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ເວົ້າອີກວ່າ ຮ້ານຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດຢູ່ໃນເຂດນີ້ ແມ່ນເປັນຮ້ານຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນໄດ້ເຮັດສັນຍາກັບບໍລິສັດ ແລະ ບໍລິສັດເປັນຜູ້ສະໜອງປູ່ຍໃຫ້ເຂົາ. ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ບອກໃຫ້ຮູ້ຕື່ມອີກວ່າມີການໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າຫຼາຍ ຢູ່ພື້ນທີ່ປູກສາລີ ແລະ ປູກຢາງພາລາ ໃນນັ້ນຢູ່ໃນສວນກ້ວຍ ຈະມີການໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າເຊື້ອລາຫຼາຍກວ່າ.

ຜູ້ທີ່ໃຫ້ສໍາພາດ 3 ທ່ານນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ກ່າວເຖິງຜົນກະທົບໃນທາງລົບ ທີ່ເກີດຈາກການປູກກ້ວຍເລີຍ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພະນັກງານຈາກພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ບອກວ່າໄດ້ມີປະກົດການປາຕາຍຢູ່ເຂດນ້ຳລີ, ຊຶ່ງພື້ນທີ່ນັ້ນນອນຢູ່ເຂດລຸ່ມຂອງສວນກ້ວຍທີ່ປູກຕາມລ້ອງນ້ຳນີ້. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ຍັງມີຄວາມກັງວົນເຖິງບັນຫາອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ນຳໃຊ້ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງຊັບພະຍາກອນດິນທີ່ເກີດຈາກການປູກກ້ວຍ ແລະ ປູກພືດຊະນິດອື່ນໆ (ອ້ອຍ ແລະ ມັນຕື່ນ). ພະນັກງານຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໄດ້ແນະນຳ

ວິທີໜຶ່ງ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນອັນຕະລາຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເກີດຈາກການປຸກພືດເສດຖະກິດນັ້ນ ຕ້ອງມີການສັ່ງຫ້າມບໍ່ໃຫ້ປຸກພືດທີ່ ຕ້ອງຫ້າມຢູ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງທີ່ປະຊາຊົນໃຊ້ເປັນແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມ.

ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໄດ້ ແນະນຳສອງພື້ນທີ່ ສຳລັບສຶກສາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ: ບ້ານປາກຄາ ແລະ ບ້ານຫງາຍເໜືອໃນນັ້ນເຂດບ້ານປາກຄາ ເປັນບ້ານທີ່ເໜາະສົມ ກວ່າ ຍ້ອນເປັນພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງທີ່ປູກອ້ອຍ ແລະ ປູກກ້ວຍ.

3.3. ແຂວງອຸດົມໄຊ (ເມືອງຮຸນ)

ພວກເຮົາໄດ້ລົງໄປເບິ່ງພື້ນທີ່ປູກກ້ວຍ 3 ແຫ່ງຢູ່ເຂດກຸ່ມ ບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ. ພວກເຮົາໄດ້ສຳ ພາດພະນັກງານພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ແລະ ຮອງນາຍບ້ານ ບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ຜູ້ຈັດການທ່ານໜຶ່ງຂອງບໍລິສັດເກົາມິງ, ຕົວແທນກຸ່ມໜຶ່ງຂອງ ບໍລິສັດຈິນຊິວ. ຢູ່ໃນເມືອງຮຸນນີ້, ເຂດສີບຸນເຮືອງ ເປັນເຂດທີ່ມີການສຳປະທານດິນຈາກລັດຖະບານເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ສວນ ກ້ວຍທີ່ໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ ແມ່ນສວນຂອງບໍລິສັດຈິນຊິວ, ມີເນື້ອທີ່ຫຼາຍກວ່າ 1,000 ເຮັກຕາ (ປະຈຸບັນຍັງມີເນື້ອທີ່ຫຼາຍຮ້ອຍເຮັກຕາ ກຳລັງກະກຽມດິນ ແລະ ຈະປູກກ້ວຍໃສ່ໃນລະດູການທີ່ຈະມາຮອດນີ້).

ພວກເຮົາພຽງແຕ່ໄດ້ຂໍ້ມູນພື້ນຖານການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຈຳນວນໜຶ່ງນຳຜູ້ຈັດການ ຂອງບໍລິສັດເກົາມິງ, ຕົວແທນ ຂອງບໍລິສັດຈິນຊິວ ສັນຍາວ່າເຂົາຈະສະໜອງຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ຢາ ແລະ ບຸ່ຍ ໃຫ້ພວກເຮົາ ຫຼັງຈາກວິຊາການຄົ້ນຈົນກັບຄືນມາຈາກ ການລາພັກປີໃໝ່ຈົນ. ຈາກການສຳພາດຜູ້ຈັດການທ່ານໜຶ່ງ ຂອງບໍລິສັດເກົາມິງ ພວກເຮົາຮູ້ວ່າໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າເຊື້ອລາຫຼາຍຊະນິດ ຢູ່ໃນຮອບວຽນໜຶ່ງ. ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ, ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ 2 ຄັ້ງຕໍ່ເດືອນ ຊຶ່ງເລີ່ມຕົ້ນໜຶ່ງ ເດືອນກ່ອນທີ່ຕົ້ນກ້ວຍຈະອອກປື ແລະ ສິບຕໍ່ຈົນກວ່າໜຶ່ງເດືອນກ່ອນຈະເກັບກ່ຽວ ຈຶ່ງເຊົາໃຊ້ຢາດັ່ງກ່າວ (ລວມປະມານ 9 ຫາ 10 ຄັ້ງ). ໄດ້ໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ 3 ຄັ້ງຕໍ່ຮອບວຽນໃດໜຶ່ງ ແຕ່ປະລິມານການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າແມ່ນຂຶ້ນກັບຊະນິດຂອງຢາ ແລະ ຂຶ້ນກັບ ປະລິມານຫຍ້າຫຼາຍ ຫຼື ໜ້ອຍ, ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວປະລິມານການໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າແມ່ນ 2 ລິດຕໍ່ເຮັກຕາ (ປະມານ 6-8 ມິລິລິດ ຕໍ່ ນ້ຳ 20 ລິດ ໃຊ້ຫິດຫຍ້າປະມານ 50 ຕົ້ນ).

ພະນັກງານ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ກ່າວວ່າໄດ້ມີການປູກກ້ວຍທົດແທນເນື້ອທີ່ທີ່ເຄີຍປູກສາລີ, ທີ່ປູກຕາມ ເຂດເນີນພູ. ພະນັກງານຂອງຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ກໍ່ມີຄວາມກັງວົນຕໍ່ກັບບັນຫາຜົນ ກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດຈະເກີດມາຈາກການນຳໃຊ້ຢາຂາສັດຕູພືດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ມັກບໍລິໂພກໝູ່ ທີ່ອາໄສຢູ່ ໃກ້ກັບສວນກ້ວຍ ແລະ ຍັງກ່າວຕື່ມອີກວ່າທີ່ຜ່ານມາຜົນຜະລິດເຂົ້ານາ ມີການຫຼຸດລົງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນນາທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບພື້ນທີ່ປູກ ພືດເສດຖະກິດ ທີ່ມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ມີປະກົດການປາດາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ສາຍນ້ຳແບງ ໃນຕົ້ນນະລະດູຝົນປີກາຍນີ້.

ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ເລືອກເອົາກຸ່ມບ້ານສີບຸນເຮືອງ ເປັນເຂດທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການສຶກສາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ ຍ້ອນວ່າພື້ນທີ່ນີ້ເປັນອ່າງໂຕ່ງທີ່ມີ ການປຸກພືດເສດຖະກິດປະສົມປະສານ ເຊັ່ນ: ສວນກ້ວຍ, ຢາງປາລາ ແລະ ສາລີ. ນອກນັ້ນ, ປະຊາຊົນຍັງນຳໃຊ້ນ້ຳສ້າງເຂົ້າໃນຄົວ ເຮືອນ ແລະ ນ້ຳສ້າງແຫ່ງນີ້ ຕັ້ງຢູ່ລຸ່ມຂອງເຂດອ່າງໂຕ່ງທີ່ມີການປູກກ້ວຍ. ນາຍບ້ານເວົ້າວ່າ, ສາຍນ້ຳຫ້ວຍນ້ອຍຂອງອ່າງໂຕ່ງນີ້ໃນ ເມື່ອກ່ອນເຄີຍປົກແຫ້ງຢູ່ໃນລະດູແລ້ງ ແຕ່ວ່າຫຼັງຈາກໄດ້ມີການປູກກ້ວຍຢູ່ເທິງເນີນພູ ຂອງເຂດອ່າງໂຕ່ງແລ້ວ ສາຍນ້ຳນີ້ມີນ້ຳໄຫຼ ຕະຫຼອດປີ.

4. ການທົບທວນເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

4.1. ຄວາມກັງວົນຂອງທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບການປົນເປື້ອນຢາຂ້າແມງໄມ້ ຢູ່ໃນນ້ຳ ແລະ ດິນ

ຕັ້ງແຕ່ໄດ້ມີການປຸກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ, ລັດຖະບານ ແລະ ປະຊາຊົນ ກໍ່ມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຢາເຄມີເຂົ້າໃນການປຸກກ້ວຍໂດຍສະເພາະແມ່ນຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງກຳມະກອນ ແລະ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງ. ໃນເດືອນກໍລະກົດ ປີ 2016 ພະນັກງານຈາກພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ໄດ້ກ່າວວ່າບັນດາບໍລິສັດປຸກກ້ວຍ ຂອງຈີນອາດມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າຫຼາຍເກີນໄປ ຢູ່ໃນສ່ວນກ້ວຍຂອງເຂົາ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງດັ່ງກ່າວ ບໍ່ມີເຄື່ອງມືທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອດຳເນີນການປະເມີນຜົນໄດ້ (Vientiane Times 2014).

ໃນປີຕໍ່ມາ ຊາວບ້ານທ່ານໜຶ່ງຢູ່ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ ໄດ້ໂທລະສັບສາຍດ່ວນໄປຫາສະພາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອລາຍງານວ່າການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າຢູ່ພື້ນທີ່ນີ້ໄດ້ມີການຮົ່ວໄຫຼໄປຫາສາຍນ້ຳແບງ (Vaenkeo 2015a). ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ພະນັກງານຢູ່ພື້ນຖານໄດ້ມີການລົງກວດສອບ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີເຄື່ອງມືເກັບຕົວຢ່າງທີ່ດີ ແລະ ການກວດການັ້ນ ຍັງລໍຖ້າການອະນຸມັດຊື້ເຄື່ອງມືກ່ອນທີ່ຈະມີການເກັບຂໍ້ມູນ. ໃນເດືອນຕຸລາ ປີ 2015 ພະນັກງານລັດ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ພົບເຫັນມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າທີ່ຢູ່ໃນລາຍຊື່ຢາຫວຽຫ້າມ ຢູ່ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ. ຕໍ່ມາ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ໄຊຍະບູລີ ໄດ້ປະກາດຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ສ່ວນກ້ວຍໃໝ່ (Vaenkeo 2015c). ໃນຂະນະທີ່ທາງການ ມີການຕິດຕາມກວດກາສ່ວນກ້ວຍໂດຍກົງນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າຜູ້ປະກອບການຕ້ອງມີການປະຕິບັດຕາມກົດລະບຽບທີ່ໄດ້ວາງອອກ. ດຣ. ສີທອງ ພິພະຄາວົງ, ຮອງຫົວໜ້າກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເວົ້າວ່າ: ມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະໃຫ້ທາງການລາວຢືນຢັນວ່າຢາເຄມີຢູ່ໃນສ່ວນກ້ວຍເຫຼົ່ານັ້ນ ມີການຮົ່ວໄຫຼ ເນື່ອງຈາກວ່າ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຍັງບໍ່ທັນມີເຄື່ອງມືທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈະທົດລອງ ແລະ ຢືນຢັນການຮົ່ວໄຫຼທີ່ກ່າວມານັ້ນ (Vaenkeo 2015b).

4.2. ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນ ສປປ ລາວ

ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນປະເທດລາວ ແມ່ນມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາໃນບັນດາຊາວກະສິກອນທັງຫຼາຍ ທັງການຜະລິດເພື່ອກຸ້ມຕົນເອງໄປເຖິງການຜະລິດ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າສຳລັບສິ່ງຂາຍອອກຕ່າງປະເທດ (Schreinemachers et al. 2015; Bartlett 2016). ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຢູ່ໃນປະເທດລາວ ຍັງມີໜ້ອຍຫຼາຍ ຖ້າປຽບທຽບກັບບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ການນຳເຂົ້າຢາປາບສັດຕູພືດຈຳນວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍ່ມີການລົງທະບຽນ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ນຳເຂົ້າຈຳນວນໜຶ່ງ ແມ່ນຢາເຄມີທີ່ໄດ້ຫວຽຫ້າມໃຊ້ຢູ່ໃນປະເທດລາວ ນັບຕັ້ງແຕ່ລັດຖະບານລາວໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍະບັນຕໍ່ກັບສິນທິສັນຍາ ສະໂຕກຮົມ ແລະ ຮອກເຕີດາມ. ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ເປັນແຂວງທີ່ມີການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍທີ່ສຸດ, ໃນນັ້ນມີຢາຂ້າຫຍ້າຊື່ glyphosate, paraquat atrazine, ແລະ 2, 4D ເປັນຢາຫ້າມນຳໃຊ້ (Vasquez 2011). ລະຫວ່າງການລົງສະໜາມຄັ້ງນີ້ ພວກເຮົາສັງເກດເຫັນວ່າມີຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍຊະນິດ ທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ ແລະ ຮ້ານຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດ ມີຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າເຊື້ອລາຫຼາຍຊະນິດ ຂາຍ ແລະ ໃນນັ້ນມີຢາຫຼາຍຊະນິດ ແມ່ນໂຄສະນາແນະນຳເພື່ອໃຊ້ຢູ່ໃນສ່ວນກ້ວຍ.

ອົງການພັດທະນາສາກົນ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໂດຍສຸມໃສ່ການຝຶກອົບຮົມໃນການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດແບບປະສົມປະສານ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ພະນັກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳ (FAO-IPM 2013). ເຖິງຈະມີຫຼາຍໂຄງການຕົວແບບໃນການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດທີ່ດີ ແລະ ມີຫຼາຍໂຄງການ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດເປັນຕົ້ນແມ່ນຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກເຂົ້າ ແລະ ຜັກ ແຕ່ເຫັນວ່າຍັງມີການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດແບບບໍ່ເໝາະສົມ ຢູ່ໃນບັນດາຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ປຸກພືດເປັນສິນຄ້າ (Schreinemachers et al. 2015; FAO-IPM 2013). ຕົວຢ່າງ: ການສຳຫຼວດຊາວກະສິກອນ ແລະ ຮ້ານຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດ ຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ ໃນເດືອນຕຸລາ ປີ 2015 ຄາດຄະເນວ່າຊາວກະສິກອນໄດ້ໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ປະມານ 19 ລ້ານລິດ (ລວມທັງຢາທີ່ມີການປະກາດຫ້າມ ເຊັ່ນ: ປາຣາກວດ) ໃນໄລຍະພຽງແຕ່ 12 ເດືອນຜ່ານມາ (Bartlett 2016).

ນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການປະຕິບັດ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ນະໂຍບາຍບໍ່ທັນໄດ້ດີ ລວມທັງຂາດການຕິດຕາມ ແລະ ກວດກາຢ່າງໃກ້ຊິດ (Schreinemachers et al. 2015).

4.3. ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຈາກການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ

ການຜະລິດກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍຢ່າງ, ໃນນັ້ນລວມມີ ການສູນເສຍຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ແລະ ເກີດມີມົນລະພິດທາງນ້ຳ (ສູນເສຍທາດອາຫານ ແລະ ທາດຝຸ່ນອື່ນໆ) ໃນບ່ອນທີ່ມີການນຳໃຊ້ຢາເຄມີ ແລະ ບ່ອນທີ່ສານເຄມີມີການແຜ່ລາມ. ການແຜ່ລາມມົນລະພິດ ລວມມີການປົນເປື້ອນສານເຄມີຂອງນ້ຳທີ່ໄຫຼອອກຈາກສວນກ້ວຍ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງການກັດເຊາະ/ຕົກຕະກອນ, ການຮົ່ວໄຫຼ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກບ່ອນໜຶ່ງໄປຫາບ່ອນໜຶ່ງຂອງສານຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າເຊື້ອລາ, ຢາຂ້າເຊື້ອເພີຍ ແລະ ຢາຂ້າຫຍ້າ (Hernandez ແລະ Witter 1996). ຝົນຕົກແຮງ ແລະ ການໄຫຼຂອງນ້ຳ ຝົນຕາມໜ້າດິນຢູ່ໃນເຂດປູກກ້ວຍ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ມີການເຄື່ອນຍ້າຍອອກຈາກສວນກ້ວຍ ໄປຍັງບ່ອນອື່ນໆ (Henriques et al. 1997; Racke et al. 1997).

ການປູກກ້ວຍ ຄາແວນດິສ (*musa acuminata*) ເປັນສິນຄ້າ ຊຶ່ງເປັນຊະນິດກ້ວຍ ທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວພາໃຫ້ເກີດມີສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດທຳລາຍ ແລະ ຕ້ອງມີສະພາບເງື່ອນໄຂການປູກສະເພາະ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດທີ່ມີກຳໄລ (Jones 2009; Dela Cruz et al. 2008; Newley, Akehurst, ແລະ Campbell 2008). ຕົ້ນກ້ວຍອາໄສທາດອາຫານໃນປະລິມານຫຼາຍ ສົມຄວນ, ຕົວຢ່າງ: ຕົ້ນກ້ວຍ ດູດເອົາທາດອະນົງຄະທາດໄນໂຕຼເຈັນ ໄວກວ່າທີ່ມັນຈະຊົມລົງແບບທຳມະຊາດໄປໃນດິນໂດຍທາດເກືອແຮ່ຈານ (Hernandez ແລະ Witter 1996; Powers 2004). ຕ້ອງມີການໃຊ້ປຸຍເຄມີ ທີ່ບັນຈຸທາດໄນໂຕຼເຈນ (N), ທາດຟົດສະຟາດ (P) ແລະ ທາດໂປຕາຊຽມ (K) ຕະຫຼອດລະດູການ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້ວຍມີສານອາຫານພຽງພໍ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດທີ່ມີກຳໄລ (Hernandez ແລະ Witter 1996). ການສຶກສາຕົວຢ່າງນ້ຳ ຢູ່ປະເທດເມັກຊິໂກ ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີການປູກກ້ວຍຫຼາຍ ເຫັນວ່າ ນ້ຳມີທາດ NO_2 ບັນຈຸຢູ່ຫຼາຍ ແລະ ຫຼາຍກວ່າຄ່າມາດຕະຖານຄວາມປອດໄພທີ່ໃຊ້ເປັນນ້ຳດື່ມ ແລະ ສຳລັບສັດນ້ຳ (Aryal et al. 2012). ການສຶກສາອີກບ່ອນໜຶ່ງ ໃນປະເທດໂຄສຕາຣິກາ ເຫັນວ່າ ທາດອິນຊິກາກບອນ ແລະ ໄນໂຕຼເຈນ ໄດ້ຫຼຸດລົງ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການປ່ຽນຮູບແບບການນຳໃຊ້ດິນຈາກປ່າໄມ້ມາເປັນສວນກ້ວຍ (Powers 2004).

ສວນກ້ວຍສ່ວນຫຼາຍມີການຂຸດຮ່ອງລະບາຍນ້ຳເພື່ອລະບາຍນ້ຳເວລາຝົນຕົກ ຫຼື ເວລາແຈກຢາຍນ້ຳ. ມີການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າເປັນໄລຍະຕະຫຼອດລະດູການ ເພື່ອປ້ອງການຫຍ້າຍາດເອົາທາດອາຫານຂອງຕົ້ນກ້ວຍ. ອັນນີ້ເຮັດໃຫ້ຂາດພືດປົກຫຸ້ມໜ້າດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ໜ້າດິນມີການເປົ່າແປນ, ຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດໜຶ່ງເຮັດໃຫ້ດິນມີການກັດເຊາະ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ມີການເຄື່ອນຍ້າຍສານເຄມີ ທີ່ມີການລະລາຍໜ້ອຍ ເຊັ່ນ: ປາລາກວດ ອອກຈາກສວນກ້ວຍໄປຫາບ່ອນອື່ນ.

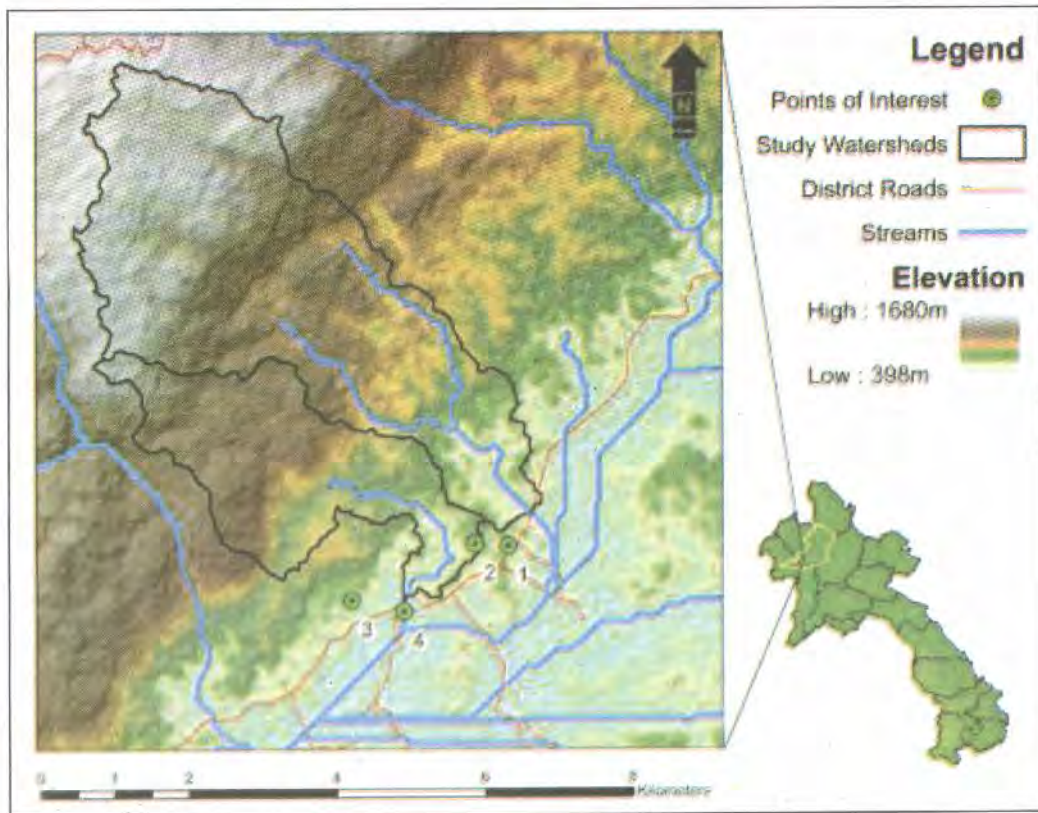
ການສຶກສາທີ່ຜ່ານມາ ເຫັນວ່າ ດິນ ແລະ ນ້ຳຢູ່ສວນກ້ວຍ ມີມົນລະພິດຢ່າງຮ້າຍແຮງ (Geissen et al. 2010; Castillo et al. 2006; Readman et al. 1992). ການສຶກສາຂອງ Geissen et al. (2010) ພົບເຫັນທາດແມງກາໂນກ ມີການສະສົມຢູ່ໃນດິນ ແລະ ມີທາດຢາຂ້າແມງໄມ້ Mancozeb ແລະ ethylenethiourea ສະສົມໃນນ້ຳໜ້າດິນ ແລະ ນ້ຳໃຕ້ດິນ ຢູ່ໃນລະດັບສູງ.

5. ແຜນການໃນຕໍ່ໜ້າ

ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ ພວກເຮົາຈະດຳເນີນການປະເມີນລະອຽດ ຢູ່ໃນລະດັບອ່າງໃຕ້ງຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ໃນເຂດກຸ່ມບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ເມືອງຮຸນ, ແຂວງອຸດົມໄຊ (ລາຍລະອຽດໃນແຜນທີ່ດ້ານລຸ່ມນີ້). ເງື່ອນໄຂທີ່ພວກເຮົາເລືອກເອົາພື້ນທີ່ນີ້ ຍ້ອນວ່າພື້ນທີ່ມີສວນກ້ວຍທີ່ມີອາຍຸການຜະລິດແຕກຕ່າງກັນ, ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງມີການປູກພືດເສດຖະກິດອື່ນຢູ່ນຳ ເຊັ່ນ: ມີສວນຢາງພາລາ ແລະ ສວນສາລີ.

ຈະມີການເກັບຕົວຢ່າງນ້ຳ ແລະ ຕົວຢ່າງດິນ ໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ລະດູຝົນ ເພື່ອນຳເອົາຕົວຢ່າງດັ່ງກ່າວມາວິໄຈຢູ່ຫ້ອງທົດລອງ ເພື່ອ ຊອກຫາປະລິມານການສະສົມ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ມີຢູ່ໃນນ້ຳ ແລະ ໃນດິນ.

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ພວກເຮົາຈະນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງຕົວຊີ້ວັດຄວາມສ່ຽງຜົນກະທົບຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຫຼື Pesticide Impact Risk Indicator (PIRI) ເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບຂອງຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ສ່ວນກ້ວຍ ຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳ (Kookana, Correll, ແລະ Miller 2005).

ແຜນທີ່ຂອງພື້ນທີ່ສຶກສາ

ຈຸດຕ່າງໆທີ່ພວກເຮົາສົນໃຈ:

- 1) ຫ້ອງການບ້ານສີບຸນເຮືອງ
- 2) ຈຸດເກັບໝາກກ້ວຍຂຶ້ນລົດຂອງບໍລິສັດປູກກ້ວຍ ເກົາມົງ
- 3) ອ່າງເກັບນ້ຳຂອງບໍລິສັດປູກກ້ວຍ ຍິງຝາງ
- 4) ນ້ຳສ້າງຢູ່ບ້ານສີບຸນເຮືອງ

ຂໍ້ສັງເກດ:

ສາຍນ້ຳໃນແຜນທີ່ (ທີ່ເປັນເສັ້ນຊື່) ແມ່ນວິເຄາະ ແລະ ສ້າງມາຈາກແຜນທີ່ລະດັບຄວາມສູງຊັ້ນທີ່ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ 30 ແມັດ ຫຼື ຈາກ ASTER 30m. ຄວາມຈິງ ASTER DEM ສາມາດໃຊ້ວິເຄາະສາຍນ້ຳໄດ້ດີຢູ່ເຂດທີ່ມີຄວາມຄ້ອຍຊັນ, ຢູ່ໃນນີ້ສາຍນ້ຳ ແລະ ອ່າງໄຕ່ງ ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດຮາບພຽງໃກ້ກັບສາຍນ້ຳແບງ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

6. ເອກະສານອ້າງອີງ

Aryal, Deb R., Violette Geissen, Alejandro Ponce-Mendoza, Rodimiro R. Ramos-Reyes, and Mathias Becker. 2012. "Water Quality under Intensive Banana Production and Extensive Pastureland in Tropical Mexico." *Journal of Plant Nutrition and Soil Science* 175: 553–59. doi:10.1002/jpln.201100117.

- Bartlett, Andrew. 2016. The Toxic Landscape. http://rightslinklao.org/wp-content/uploads/downloads/2016/03/Bartlett_The_toxic_landscape_28Feb16-copy.pdf.
- Castillo, Luisa Eugenia, Eduardo Martinez, Clemens Ruepert, Candida Savage, Michael Gilek, Margareth Pinnock, and Efrain Solis. 2006. "Water Quality and Macroinvertebrate Community Response Following Pesticide Applications in a Banana Plantation, Limon, Costa Rica." *Science of the Total Environment* 367 (1): 418–32. doi:10.1016/j.scitotenv.2006.02.052.
- Dela Cruz, F S J, L S Gueco, O P Damasco, V C Huelgas, F M Dela Cueva, T O Dizon, M L J Sison, I G Banasihan, V O Sinohin, and A B J Molina. 2008. *Farmers' Handbook on Introduced and Local Banana Cultivars in the Philippines*. Bioversity International.
- FAO-IPM. 2013. Pesticide Risk Reduction "IPM Component"/Towards a Non-Toxic Environment in South East Asia - Phase I.
- Geissen, Violette, Francisco Que Ramos, Pedro De J Bastidas-Bastidas, Gilberto Díaz-González, Ricardo Bello-Mendoza, Esperanza Huerta-Lwanga, and Luz E. Ruiz-Suárez. 2010. "Soil and Water Pollution in a Banana Production Region in Tropical Mexico." *Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology* 85 (4): 407–13. doi:10.1007/s00128-010-0077-y.
- Henriques, William, Russel D. Jeffers, Thomas E. Lacher, and Ronald J. Kendall. 1997. "Agrochemical Use on Banana Plantations in Latin America: Perspectives on Ecological Risk." *Environmental Toxicology and Chemistry* 16 (1): 91–99. doi:10.1002/etc.5620160110.
- Hernandez, Carlos E., and Scott G. Witter. 1996. "Evaluating and Managing the Environmental Impact of Banana Production in Costa Rica: A Systems Approach." *Ambio* 25 (3): 171–78. <http://www.jstor.org/stable/4314449> \n <http://www.jstor.org/stable/pdfplus/4314449.pdf?acceptTC=true>.
- Jones, D.R. 2009. "DISEASE AND PEST CONSTRAINTS TO BANANA PRODUCTION." *Acta Horticulturae*, no. 828 (May): 21–36. doi:10.17660/ActaHortic.2009.828.1.
- Kookana, Rai S., Raymond L. Correll, and Rosalind B. Miller. 2005. "Pesticide Impact Rating Index - A Pesticide Risk Indicator for Water Quality." *Water, Air, and Soil Pollution: Focus* 5: 45–65. doi:10.1007/s11267-005-7397-7.
- Newley, Peter, Arthur Akehurst, and Bob Campbell. 2008. "Banana Growing Guide Cavendish Bananas," 11.
- Powers, Jennifer S. 2004. "Changes in Soil Carbon and Nitrogen after Contrasting Land-Use Transitions in Northeastern Costa Rica." *Ecosystems* 7 (2). doi:10.1007/s10021-003-0123-2.

- Racke, K D, M W Skidmore, D J Hamilton, and J B Unsworth. 1997. "Pesticide Fate in Tropical Soils." *Pure & App. Chem* 69 (6): 1349–71. doi:10.1002/(SICI)1096-9063(199902)55:2<219::AID-PS821>3.0.CO;2-Y.
- Readman, J.W., L. Liong Wee Kwong, L.D. Mee, J. Bartocci, G. Nilve, J.A. Rodriguez-Solano, and F. Gonzalez-Farias. 1992. "Persistent Organophosphorus Pesticides in Tropical Marine Environments." *Marine Pollution Bulletin* 24 (8): 398–402. doi:10.1016/0025-326X(92)90500-6.
- Schreinemachers, Pepijn, Victor Afari-Sefa, Chhun Hy Heng, Pham Thi My Dung, Suwanna Praneetvatakul, and Ramasamy Srinivasan. 2015. "Safe and Sustainable Crop Protection in Southeast Asia: Status, Challenges and Policy Options." *Environmental Science & Policy* 54: 357–66. doi:10.1016/j.envsci.2015.07.017.
- Vaenkeo, Souksakhone. 2015a. "Official Vows to Look into Claims against Banana Farms." *Vientiane Times*, August 31.
- . 2015b. "Follow Environmental Guidelines, Farm Operators Told." *Vientiane Times*, September 8.
- . 2015c. "Bokeo Bans New Banana Farms after Chemical Scares." *Vientiane Times*, October 16.
- . 2015d. "Xayaboury Bans Further Investment in Banana Farms." *Vientiane Times*, October 22.
- Vasquez, Chela. 2011. *Illegal Pesticide Trade in Mekong Countries: Case of Lao PDR*. Vientiane Times. 2014. "Dangerous Herbicide Use Found in Bokeo Banana Farms," July 30.